

နိုင်ငံရေးအရသတ်၍မသေနိုင်သည့်

ပါလက်စတိုင်းများ

Politicide : Ariel Sharon's War Against the Palestinians

by

Baruch Kimmerling

သန်းအေး

မြန်မာမြန်မာ

နိုင်ငံရေးအရ သတ်၍ မသေနိုင်သည့် ပါလက်စတိုင်းများ

Politicide : Ariel Sharon's War Against The Palestinians

by

Baruch Kimmerling

သန်းအေး
မြန်မာပြန်သည်။

ပြည့်စုံစာအုပ်တိုက်

အမှတ်(၇၈)၊ ဓမ္မညီထွေနှင့် ပထမထပ်
လှည်းတန်းလမ်း၊ လမ်းမတော်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊
ဖုန်း-၇၀၆၀၉၂၊ ၂၂၄၃၄၅

ဒို့တာဝန် အရေးသုံးပါး

- ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး - ဒို့အရေး
- တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး - ဒို့အရေး
- အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး - ဒို့အရေး

"နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဝေါ်ပေါက်ရေးသည်
ပြည်ထောင်စုသား အားလုံး၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။"

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်
ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို လင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပ
နိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး။
- အမျိုးသား မြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး။
- ဒိုင်မာသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီ ဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး။

စီးပွားရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ငွေကြေးစီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- နိုင်ငံတော် စီးပွားရေး တစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှု စွမ်းအားသည် နိုင်ငံ
တော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင် ရှိရေး။

ရုဏ်းရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြှင့်မားရေး။
- အမျိုးသား စာတိရုတ်မြှင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ အမျိုး
သားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။
- မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး။
- တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြှင့်မားရေး။

စာအုပ်ပုံနှိပ်ခြင်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်း

၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ၊ ပထမအကြိမ်

အုပ်ရေ (၁၀၀၀)

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်

[၇၇ / ၂၀၀၄ (၆)]

မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်

[၇၀ / ၂၀၀၄ (၇)]

မျက်နှာပုံးဒီဇိုင်း

ဆုပြည့်

မျက်နှာပုံးကာလာခွဲ

Alpha

ပုံနှိပ်သူ

ဦးမြတ်ကျော်၊ စာလုပ်ငန်းပုံနှိပ်တိုက် (၀၅၅၅)

၁၉၄၊ ၃၃-လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမျိုးအောင်၊ ပြည့်စုံစာအုပ်တိုက် (ယာယီ-၇၁၃)

၇၈၊ လှည်းတန်းလမ်း၊ လမ်းမတော်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာစီ - ကိုသောင်းကြူ

အတွင်းပလင် - ကိုစင်ဦးနှင့်ညိုများ

စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့် ညီဝင်းမြင့်

မျိုးအောင် (ရကွေ့)၏ စီစဉ်ထုတ်လုပ်မှု

[တန်ဖိုး - -]

မာတိကာ

စကားချိး

အခန်း (၁)

ပြည်တွင်းရေးပြဿနာများ

အခန်း (၂)

သမိုင်းကြောင်း တရုတ်စောင်း

အခန်း (၃)

နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ပထမဆုံးအကြိမ်
ကြိုးပမ်းမှု

အခန်း (၄)

အမျိုးသားကာကွယ်ရေး မဟာဗျူဟာနှင့်
လက်တွေ့စစ်ရေးကျင့်သုံးမှု

အခန်း (၅)

ဂျူး သမ္မတနိုင်ငံ တည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းမှု

အခန်း (၆)

အေဂီယယ်ရှာရွန်၏ ငယ်စဉ်ဘဝ

အခန်း (၇)

ရှာရွန်၏ ပွဲဦးထွက် ၁၀၁ ကွန်မန်ဒိုတပ်ဖွဲ့

၁

၁၃

၁၉

၃၀

၃၉

၅၃

၆၀

အခန်း (၈)

အစွရေးနိုင်ငံ၏ ကယ်တင်ရှင် ဂျာဂျန် ၇၇

အခန်း (၉)

အခြေချ နေထိုင်သူတို့၏ ဆရာဆရာကြီး ၁၀၁

အခန်း (၁၀)

နိုင်ငံရေးအရ သတ်ရန် ဒုတိယအကြိမ်ကြိုးစားမှု ၁၁၇
- ဂယ်လီလီ ငြိမ်းချမ်းမှု စစ်ဆင်ရေး ၁၃၉

အခန်း (၁၁)

ဆာဘရာနှင့် ဂျာတီလာစခန်း လူသတ်ပွဲများ ၁၄၇

အခန်း (၁၂)

လူထုအုံကြွမှုမှ လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခသို့ ၁၆၃

အခန်း (၁၃)

အော်စလို ၁၆၉

အခန်း (၁၄)

ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့ ၁၇၄

အခန်း (၁၅)

သဘောတူညီလှ အခြေအနေမှ ရှေ့မတိုး
နောက်မဆုတ်သာ အခြေအနေသို့ ၁၈၅

အခန်း (၁၆)

ပျက်ပြားရသည့် ဒေးဗစ်စခန်း ဆွေးနွေးပွဲ ၁၉၉

အခန်း (၁၇)

အစွရေး လူနေမှုအဖွဲ့အစည်း ၂၀၃

အခန်း (၁၈)

စိတ်သစ်လူသစ်ဖြင့် ဂျာဂျန် ၂၂၀

အခန်း (၁၉)

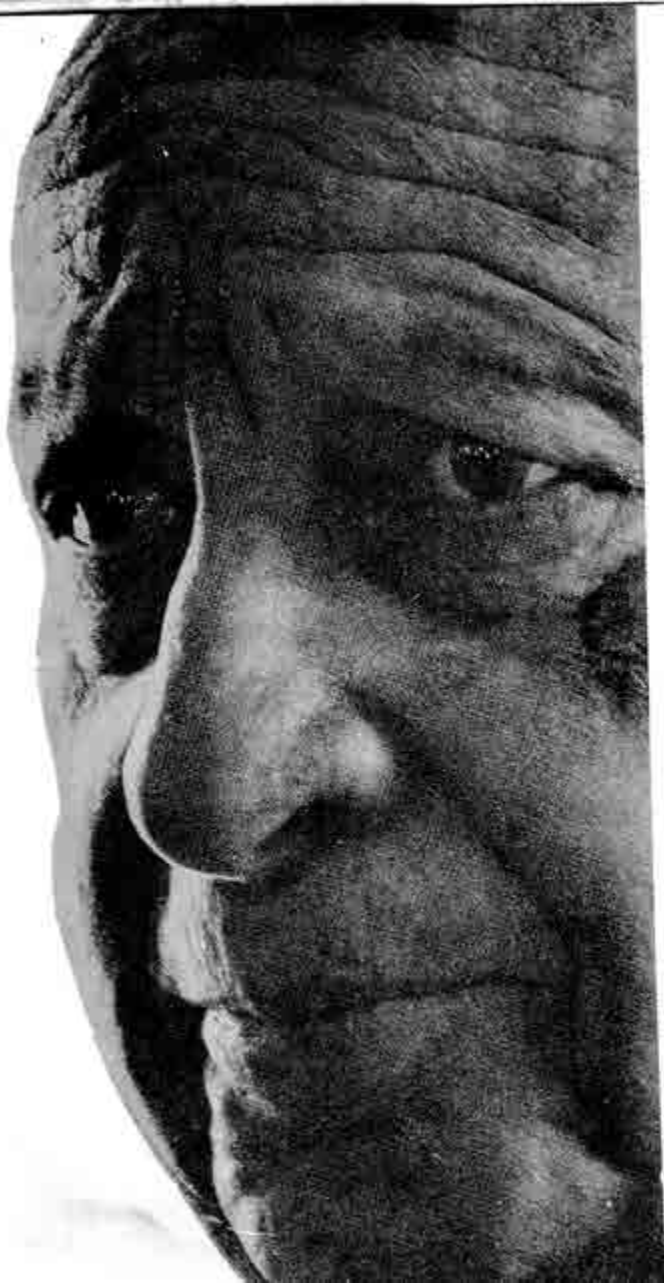
နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် တတိယအကြိမ်
ကြိုးပမ်းမှု ၂၃၁

အခန်း (၂၀)

လက်ဝဲဝါဒီများ ကျန်သေးသလော ၂၄၉

အခန်း (၂၁)

အကြမ်းမပက် ပြောက်ကျားစစ် ၂၆၉
- အစီရင်ခံစာ အမှတ် (၁) ၂၇၀
- အစီရင်ခံစာ အမှတ် (၂) ၂၇၃
- အစီရင်ခံစာ အမှတ် (၃) ၂၇၆
- နိုဝင်ဘာလ (၂၀)ရက်နေ့ ၂၇၉
နိဂုံး ၂၈၁

စကားချီး

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၆) ရက်နေ့တွင် အေရိယယ် ဂျာရွန်သည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ မရစဖူး (၅၂) ရာခိုင်နှုန်းသော မဲများဖြင့် အစွရေးနိုင်ငံ၏ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးသို့ ရွေးချယ် တင်မြောက်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ဤသည်ပင် အရှေ့အလယ်ပိုင်း ဒေသ၏ သမိုင်းကြောင်းနှင့်တကွ အစွရေးအစိုးရ၏ နိုင်ငံရေး သဘောထားများ တစ်ခေတ်ပြောင်းရန် ဖြစ်လာတော့သည်။

တစ်ဖန် ၂၀၀၃ ခုနှစ်၌ ဇန်နဝါရီလ (၂၈) ရက်နေ့တွင် အစွရေးနိုင်ငံ၏ ကနက်ဆက်ပါလီမန်၌ ဂျာရွန်၏ လက်ယာ အုပ်စုက အမတ်နေရာ (၁၂၀) တွင် (၉၆) နေရာ အနိုင်ရရှိကာ ဂျာရွန်မှာ အစွရေးနိုင်ငံ၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည် ရွေးချယ် တင်မြောက်ခံခဲ့ရပြန်သည်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်၊ မိနာခင်ဘေဂင် ပြီးလျှင် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည်ရွေးချယ်တင်မြောက်ခံရသောသူအဖြစ်လည်း ဂျာရွန်မှာ သမိုင်းတွင်ပြန်တော့၏။

ဂျာရွန်၏ လက်ထက်တွင် အစွရေးအစိုးရ၏ မူဝါဒများမှာ ယခင်အစိုးရအဆက်ဆက်များ ခေတ်ကနှင့်မတူ၊ အသွင်ပြောင်း

လာသည်။ အထူးသဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အား ရင်ဆိုင်ရာ၌ နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်သည်လမ်းကြောင်းကို ဦးတည်လာသည် ဟု ဆိုကြသည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့အား လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးအရ မည်သို့မျှ ဆက်လက်ရပ်တည်နိုင်စွမ်းမရှိအောင် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် ဆောင်ရွက်လာသည်ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ရပ်တွင် အစွဲပိုင်နယ်မြေဟု ကြေညာထားသော နယ်မြေ အတွင်း၌ ပါလက်စတိုင်းတို့ မနေနိုင်အောင် နည်းမျိုးစုံဖြင့် အနိုင်ကျင့်ခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။ ဤလမ်းကြောင်းမှာ ရေရှည် တွင် ပါလက်စတိုင်းတို့ကိုသာမက အစွဲပိုင်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် နိုင်ငံရေးအရ “သေ” သွားမည့်လမ်းကြောင်းဟု အကဲခတ်သမား များက ဆိုကြသည်။

“နိုင်ငံရေးအရ သတ်ခြင်း” (Politicide) ဟူသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအား လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးစသည်ဖြင့် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ဖိအားပေးဖြိုခွင်းခြင်းအားဖြင့် ယင်းလူ့အဖွဲ့အစည်း သည် မိမိကြံ့မာ မိမိဖန်တီးနိုင်စွမ်း မရှိစေခြင်းငှာ နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုပေသည်။ လူများအား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းအား သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်း၊ အများပိုင် အဆောက်အအုံများ၊ အများနှင့်ဆိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများအား ဖျက်ဆီးခြင်း၊ မြေများကို အဓမ္မသိမ်းပိုက်ခြင်း၊ လူများ ငတ်မွတ် စေခြင်း၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးအရ အထီးကျန်ဖြစ်စေခြင်း၊ ပညာရေး စနစ်ကို မိမိလိုရာဆွဲပြုပြင်ခြင်း၊ လူမျိုးရေးသုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု ဆန်ဆန် သတ်ဖြတ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် ဤနိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ခြင်းတည်းဟူသော ရည်ရွယ်ချက် ထမြောက် အောင်မြင်စေရန် ကျင့်သုံးသော နည်းလမ်းများ ဖြစ်ပေသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ကြိုးပမ်းမှုမှာ ဧကန်စင်စစ်အားဖြင့် ရှာရွန်၏ လက်ထက်တွင်မှ စတင်သည်မဟုတ်ပေ။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် အာရပ်-အစ္စရေးစစ်ပွဲပြီးဆုံး ကတည်းက စတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ တစ်ပြိုင်တည်းတွင် ဇီယုန်ဝါဒီတို့၏ လှုပ်ရှားမှုသည်ပင် ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ကြိုးပမ်းသော လှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်လာပေသည်။ ဤသည်ကိုလည်း ဒေသတွင်းနှင့် ကမ္ဘာ့အခြေ အနေအချို့တို့က အထောက်အကူပေးလျက် ရှိသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့အတွက် လုံးဝ ဖျက်ဆီးနင်းချေခံရမည့် ကာလမှာ မဝေးတော့ဟု ဆို၏။ ဤလမ်းကြောင်းကို ပြန်ပြောင်း ရှိလည်း မရတော့၊ ဖဲကြည့်၍လည်း မရတော့ဟုဆို၏။ ရှာရွန်အား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဒုတိယအကြိမ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း သည်ပင် ပါလက်စတိုင်းတို့အတွက် အဆုံးအရှုံးကို မြန်မြန်ရောက် စေရန် တွန်းပို့သကဲ့သို့ ရှိနေသည်ဆို၏။

အစ္စရေးနိုင်ငံကို ကြည့်လျှင် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံစစ်စစ်ပါဟု ပြောရန် ခဲယဉ်းသော အချက်အတော်များများကို တွေ့ရပါမည်။ အစ္စရေးနိုင်ငံ စတင်ပေါ်ပေါက်လာရသည့် အကြောင်းရင်းများက ပင်လျှင် အစ္စရေးသည် ဒီမိုကရေစီစစ်စစ်မဖြစ်နိုင်သော အဓိက အခြေခံ အကြောင်းတရားများ ဖြစ်နေချေသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်ရှိ ဂျူးလူမျိုးများနှင့်တကွ အနောက်အုပ်စုတစ်ခု လုံးက အရှေ့အလယ်ပိုင်း၏ တစ်ခုတည်းသော ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ဟု ကြွေးကြော်လျက်ရှိနေကြသည်။

ကြွေးကြော်မည်ဆိုလျှင်လည်း ကြွေးကြော်လောက်သော အကြောင်းတရားများ ရှိနေပေသည်။ အစ္စရေး၌ လွတ်လပ်သော

ရွေးကောက်ပွဲများ ပုံမှန်ကျင်းပနိုင်သည်။ သို့အတွက် ပြည်သူတို့က ၎င်းတို့လိုလားသော အစိုးရကို တင်မြှောက်ရန်၊ မကြိုက်သော အစိုးရကို ဖြုတ်ချရန် အခွင့်အလမ်းရှိသည်။ အစွဲအစားတို့တွင် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုရေးသားဖော်ပြခွင့်ရှိသည်။ အမှန်အားဖြင့် ကျူးတို့က အာရပ်များထက် ပို၍ ဤအခွင့်အလမ်းမျိုး ပိုရှိနေသည်ကို မငြင်းနိုင်ချေ။ သို့အတွက် ၎င်းနိုင်ငံသားများတွင် တရားဝင် ဥပဒေကြောင်းအရလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအရလည်း သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်း ကာကွယ်ထားသော ပိုင်ခွင့် ဥပဒေများ တရားဝင် တည်ရှိနေသည်။ ကျင့်သုံးနေသော တရားရေးစနစ်ကလည်း သမာသမတ် မျှမျှတတနှင့် အစိုးရ၏ လုပ်ရပ်များကို တန်ပြန် ထိန်းချုပ်လောက်သော အာဏာရှိသည်။ ဤတရားရေးစနစ်ကပင် ဗျူရိုကရေစီယန္တရားနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်း များ၏ အာဏာကို တန်ပြန်ထိန်းချုပ်ထားသည်။

ယနေ့ကာလတွင်မူ ဤအချက်များမှာ တဖြည်းဖြည်း မှေးမှိန်လာပြီး လက်ယာစွန်းဆန် ဖက်ဆစ်တစ်ပိုင်း အစိုးရဆန်ဆန် ပြောင်းလဲလာနေသည်ဆို၏။

ဤသို့ “ဖက်ဆစ်ဆန်လာသည်” ဆိုခြင်းမှာလည်း အကြောင်းမဲ့မဟုတ်ချေ။ ဤသို့ဆိုနိုင်လောက်သော အခြေအနေ များစွာ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည်။

ပထမဆုံးအချက်မှာ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုရေးသားဖော်ပြခွင့် လျော့နည်းလာခြင်းဖြစ်ကာ ဤသို့ဖော်ပြပြောဆိုမှုကိုပင် “သစ္စာ ဖောက်” ဟု ကင်ပွန်းတပ်လိုသော သဘောထားများ ကြီးထွား နေခြင်းဖြစ်သည်။ ပါလီမန်တွင်း၌ လီကွဒ်ပါတီနှင့် လေဘာ ပါတီ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး အစိုးရဟူသည်ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်

ကတည်းက အတိုက်အခံဟူ၍ မရှိတော့သလောက် ဖြစ်သွား ခဲ့သည်။ တစ်ခုတည်းသော လက်ဝဲဝါဒီများ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော မာရက်စ်ပါတီကလည်း အစိုးရနှင့် အတိုက်အခံ ဖြစ်စေမည့် မူဝါဒများ အသုံးပြုခြင်းကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်။ မာရက်စ်ပါတီက အစိုးရကို အတိုက်အခံလုပ်မည့်အစား ဘာသာရေးကဏ္ဍတွင်သာ ဆက်လက်လှုပ်ရှားရန် ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ လေဘာပါတီဝင် ဟောင်း ယိုဆီဆာရစ်ဒ်က ဆုံးဖြတ်လိုက်ခြင်းသည် မာရက်စ် ပါတီအား ဖော်ပြပါ လမ်းကြောင်းကို ဦးတည်သွားစေသည်။ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှ လေဘာပါတီ နုတ်ထွက်သွား သည်နှင့် မည်သို့မျှ နောက်ပြန်ဆုတ်၍ မရတော့သော ထိခိုက် နစ်နာမှုများ ပါတီတွင်းတွင်လည်းကောင်း၊ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းတွင် လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီဖြစ်၏။

ဒုတိယအချက်မှာ နိုင်ငံရေးတွင်လည်းကောင်း၊ မီဒီယာ လုပ်ငန်းတွင်လည်းကောင်း စစ်ဘက်က ပို၍ နေရာယူလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဧကန်စင်စစ် အစွဲအစားသည် စတင်တည်ထောင်ကတည်း ကပင် စစ်သွေးစစ်ရောင်သန်းသော နိုင်ငံဖြစ်ခဲ့ပြီး စစ်ရေးအား နိုင်ငံရေးမှ ခွဲထုတ်၍ ရခဲ့သော နိုင်ငံမဟုတ်ချေ။ စစ်ဘက်မှ ထိပ်တန်းနှင့် အလယ်တန်းအရာရှိကြီးများသည် နိုင်ငံရေးလောက တွင်လည်းကောင်း၊ အစွဲအစား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင်လည်း ကောင်း ဩဇာတိက္ကမကြီးမားခဲ့ကြသည်။ စစ်ဘက်မှ အငြိမ်းစား ယူသော အရာရှိများ မှန်လျှင် အသက်အပိုင်းအခြားအားဖြင့် (၄၀) ကျော် ရှိကြသေးသော်လည်း ၎င်းတို့အား အရပ်ဘက်တွင် ခေါင်းဆောင်မှုနေရာအသီးသီး၌ ဝင်ရောက်တာဝန်ထမ်းဆောင် ရလောက်အောင် အရည်အချင်း ပြည့်မီသည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း

ခံကြရသည်။ ဤအခြေအနေများကြောင့် အစွရေးနိုင်ငံတွင် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းရမည့် အခြေအနေမျိုး မည်သည့်အခါကမျှ မရှိခဲ့ချေ။ အကြောင်းမှာ နိုင်ငံ၏ အဓိက အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်တိုင်းတွင် စစ်တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍက အလိုအလျောက် ပါရှိနေပြီးဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်ရန်လည်း အစွရေးသည် ပြည်ပ အန္တရာယ်ကို အမြဲတစေ ရင်ဆိုင်နေရသယောင် ထုတ်လွှင့်ဖန်တီးမှုများ မပြတ်ရှိခဲ့၏။

အစွရေး မိဒီယာလောကတွင် အဓိက ကဏ္ဍမှ နေရာယူထားသော ပုဂ္ဂိုလ်အများစုမှာ စစ်မှုထမ်းများ သို့မဟုတ် လုံခြုံရေးဘက်ဆိုင်ရာ အရာရှိဟောင်းများ ဖြစ်လေ့ရှိကြပြီး မိမိတို့ကိုယ်ကို ပညာရှင်အသွင် ယူထားသူများဖြစ်နေလေ့ရှိသည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှုမှန်သမျှသည် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှုဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များချည်းဖြစ်သည်။ မကြာမီက မိုရှေယာလွန်အား စစ်ဦးစီးချုပ်ခန့်အပ်ခြင်းကဲ့သို့ ကိစ္စမျိုးမှာ လုံခြုံရေးကိစ္စများအား ရှာရွန်ကိုယ်တိုင် နိစ္စဓူဝကိုင်တွယ်ခြင်းထက်ပင် ပိုဆိုးသည်ဆို၏။ ရှာရွန်နှင့် သဘောဆန္ဒချင်းကိုက်ညီသူ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများပင်လျှင် အချိန်တန်မှ သိသင့်သိထိုက်သည်ကို အသိပေးရသက်သက် ပုံစံမျိုးဖြင့် ဆက်ဆံခံရသည်ဆို၏။

ရှာရွန်ကိုယ်တိုင်က မည်သည့်အနီးကပ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် ဖြစ်စေ ယုံကြည်စိတ်ချလေ့ မရှိဟုဆိုသည်။ ၎င်း၏ သံသယရှိတတ်သော စိတ်သဘာဝ၊ အာဏာပြင်းပြမှု၊ အစွရေး လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အစစ ယိုယွင်းလာမှုတို့သည်လည်းကောင်း၊ အခြားသော နိုင်ငံရေးယန္တရား၏ ယိုယွင်းလာမှုတို့သည်လည်းကောင်း၊

မလိုလားအပ်သော ဆိုးကျိုးများဆီသို့ ဦးတည်စေလျက်ရှိသည်။ သို့ဖြင့် အဓိကကျသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတည်း (ရှာရွန်) က ဆုံးဖြတ်သော ပုံစံ အစိုးရတစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်ဆို၏။ ယခင် အစွရေးဝန်ကြီးချုပ် အဆက်ဆက်သည်လည်း ဤစရိုက်မျိုး ရှိခဲ့ကြသော်လည်း ရှာရွန်ကမူ သာလွန်သည်မှာ အတိုက်အခံများကို လုံးဝအရပ်ဖြစ်သွားအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။

အစွရေးနိုင်ငံ လက်ယာစွန်းဆီသို့ ဦးတည်လာသည်ဟု ဆိုရခြင်းမှာ “အခြားလူမျိုး” ဟူသော စကားရပ်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ “အခြားလူမျိုး” ဟူသော စကားရပ်မှာ အနောက်ဘက်ကမ်းခြေ ပြဿနာနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသ ပြဿနာများ အရေးအခင်းတွင် ပါလက်စတိုင်းတို့အား ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပြီး အခြားကိစ္စများတွင် အစွရေးနိုင်ငံသား “အာရပ်” အားလုံးကို ခြုံငုံ၍ ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားသော စကားရပ်ဖြစ်သည်။ “အခြားလူမျိုး” များသည် အစွရေးနိုင်ငံနှင့်တကွ အစွရေးနိုင်ငံသား တစ်ဦးချင်းတို့၏ ရပ်တည်မှုကို အန္တရာယ်ပြုနေသည်ဟူသော ဖော်ပြချက်ကပင် အစွရေး လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လက်ယာယိမ်းမှုကို ပြနေသော သင်္ကေတဖြစ်တော့၏။ ဤဖော်ပြချက်ကြောင့်ပင် အစွရေးနိုင်ငံသားများ၊ ဂျူးများနှင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးကပါ ပါလက်စတိုင်းတို့အား မလိုလားအပ်သော အထင်အမြင်မျိုး သက်ရောက်စေခဲ့သည်။ လူမျိုးရေးအရ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုများဟုပင် ဆိုရလောက်သည့် ရက်စက်မှုမျိုးကို ရှာရွန်လက်ထက်တွင် လက်တွေ့ကြုံတွေ့နေကြရသည်ဟုဆို၏။ ဤသည်မှာ လူများစုဖြစ်သော အာရပ်များကို “လူဦးရေပြဿနာ” တစ်ရပ်အဖြစ် ဦးတည် သတ်မှတ် ဖြေရှင်း

ခြင်းဟု ဆိုသည်။ ဤလူမျိုးရေး လုပ်ဆောင်မှု ဟူသည်မှာ ခြောက်လှန့်မှုသက်သက်ဖြစ်၏။ သို့တည်းမဟုတ် အမှန်တကယ် ပင် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုး တုံးသွားအောင် လုပ်ဆောင်သည် ဆိုခြင်းကိုမူ တိတိကျကျ မဆိုနိုင်ချေ။ ခြောက်လှန့်သည်ဆိုရာ၌ ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်သော လုပ်နည်း များစွာတို့အနက်မှ လုပ်နည်းအဆင့်တစ်ဆင့်သာလျှင် ဖြစ်သည် ဆိုနိုင်၏။

အစွရေးအာဏာပိုင်များက လူထုအား အာရပ်တို့အပေါ် ပို၍ ရန်လိုအမုန်းပွားအောင် ဖန်တီးဦးတည်ပေးနေချိန်၌ နိုင်ငံတွင်း ဆင်းရဲမှုပြဿနာ ကြီးထွားလာခြင်းကိုမူ ပစ်ပယ်ထားသည်ဆို၏။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်ကုန်တွင် ဆင်းရဲသား စာရင်းဝင်နေသူ အစွရေး နိုင်ငံသား ဦးရေ (၁၁၆၉၀၀၀) ရှိရာ ကလေးငယ် သန်းဝက်မျှ ပါဝင်သည်။ အလုပ်လက်မဲ့ နှုန်းထားမှာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် (၈.၈) ရာခိုင်နှုန်း ရှိရာမှ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် (၁၁) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် (၁၂) ရာခိုင်နှုန်းသို့ တိုးတက်လာသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ဒုတိယအကြိမ် အုံကြွမှုဖြစ်သော ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၂၉) ရက်နေ့မှ စတင်သည့် ကာလအတွင်း အစွရေး၏ စီးပွားရေးဆုံးရှုံးမှုမှာ (၇) ဘီလီယံ ဒေါ်လာဖိုးမျှ ရှိသည်။ ဤအုံကြွမှုကြောင့် အစွရေးပြည်တွင်း ထုတ်ကုန်တန်ဖိုးမှာ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် (၂.၅) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် (၄.၅) ရာခိုင်နှုန်း ထိခိုက်နစ်နာခဲ့သည်။ တစ်ဖက်တွင် စစ်သုံးစရိတ်မှာ ဒေါ်လာ (၀.၈) ဘီလီယံ ထပ်တိုးလာခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားထုတ်ကုန် တန်ဖိုးမှာ အနုတ် (၁) ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် အနုတ် (၁.၅) ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ရာ

၁၉၅၃ ခုနှစ် စီးပွားရေးအကြပ်အတည်း နောက်ပိုင်းအမြင့်ဆုံးသော ကိန်းဂဏန်းများ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဆင်းရဲမှုပြဿနာမှာ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်း အကြီး မားဆုံး ဖြစ်သော်လည်း အစွရေးအစိုးရက မသိကျိုးကျွံပြုနေခဲ့ သည် ဆို၏။ ဆင်းရဲသားများ၏ ပြဿနာများအား နိုင်ငံတကာ အထောက်အပံ့ပေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ လှူဒါန်းသည့် အဖွဲ့အစည်း၏ များ လက်ဝယ်၌ ပစ်ထားသည်ဟု ဆိုကြသည်။ စီးပွားရေး ကြပ်တည်းလာသည်နှင့်အမျှ အစွရေး နိုင်ငံသားများကလည်း “အခြားလူမျိုး” အမည်ခံ (ပါလက်စတိုင်းနှင့် အာရပ်) တို့အပေါ် ပို၍ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ကိုင်တွယ်ရန် တောင်းဆိုလာကြသည်။ ဤအခြေအနေအားလုံးကို ပေါင်းလိုက်သော် အစွရေးဖက်ဆစ် ၀၁၃ဟုပင် ဆိုရလောက်သည့် အခြေအနေမျိုးဆိုသို့ ဦးတည်သွား စေနိုင်သော စိုးရိမ်ဖွယ် အခြေအနေမျိုး ရှိလာသည်ဆို၏။

ဤစာအုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဖော်ပြပါအခြေအနေမျိုးထိ ရောက်အောင် ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့သော နောက်ခံအခြေအနေများ၊ အစွရေးနှင့် ဂျူးတို့ကိုယ်တိုင် မိမိတို့နိုင်ငံအား ချောက်ထဲ ဆွဲချ သည့် လုပ်ရပ်မျိုးဆိုသို့ ဦးတည်နေသည်ကို ကျန်သာမန်လူထုက မရိပ်စားမိရသည်များကို လေ့လာဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်ပေသည်။

အစွရေးမျိုးချစ်တစ်ဦးအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ အစွရေး နိုင်ငံ တိုးတက်ကြီးပွားစည်ပင်စေလိုသူ နိုင်ငံသားတစ်ဦးအနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ လူမှုရေးပညာရှင်တစ်ဦးအနေဖြင့်လည်းကောင်း တင်ပြလိုသည်မှာ အစွရေးနိုင်ငံ ကျရောက်တော့မည့် ချောက် ကမ်းပါးကြီး၏ အန္တရာယ်ကို အမူမဲ့အမှတ်မဲ့နေကြသော အစွရေး နိုင်ငံသားများနှင့် ဂျူးလူမျိုးများ သိစေမြင်စေလိုသော စေတနာဖြင့်

ဤစာအုပ်အား ရေးသားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ စာအုပ်ကို ရေးသားခြင်းကြောင့် စာရေးသူအား “အစွရေးမကောင်းကြောင်း အပုပ်ချသူ”၊ “ကိုယ်ပေါင် ကိုယ်လှန်ထောင်းသူ” ဟု ဝေဖန်ကဲ့ရဲ့ကြမည်ကိုလည်း ကြိုတင်မျှော်မှန်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အစွရေး၏ ပြဿနာ၊ ဂျူးပြဿနာမှာ ဤလူမျိုးတစ်မျိုးတည်းနှင့်သာမက ပါလက်စတိုင်း၊ အာရပ်လူမျိုးများနှင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးနှင့်လည်းကောင်း ဆက်စပ်သက်ဆိုင်နေခြင်းကြောင့် ဤပြဿနာကို အများသိမြင်စေရန် အစဖော် ရေးသား တင်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဘာရချိ ကင်မာလင်
တိုရန်တိုဖြို့
၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ

နိုင်ငံရေးအရ သတ်၍ မသေနိုင်သည့် ပါလက်စတိုင်းများ

အခန်း (၁)

ပြည်တွင်းရေးပြဿနာများ

၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ အာရပ်-အစွရေးစစ်ပွဲပြီးဆုံးကတည်းက အစွရေးနိုင်ငံတွင်း၌ ပြည်တွင်းရေး ပြဿနာများ ပိုမိုနက်ရှိုင်းကျယ်ပြန့်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ ဤပြဿနာများမှာ စစ်ပွဲအတွင်း သိမ်းပိုက်မိလိုက်သော ပါလက်စတိုင်း နယ်မြေများနှင့် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးစုများအား အစွရေးနိုင်ငံတွင်းသို့ သွတ်သွင်းလိုက်ရာမှ စတင်ခဲ့သည်။ နယ်မြေသစ်များ ပိုမိုပိုင်ဆိုင်လာသည်နှင့်အမျှ စီးပွားရေး အကြီးအကျယ် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်သာမက လူမှုရေးအရလည်း အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသတို့ကို ပိုင်ဆိုင်လိုက်ခြင်းကြောင့် အစွရေးတို့

၂ ၀ သန်းအား

အတွက် လွန်စွာ ဈေးနှုန်းသက်သာလာသည့် လုပ်သားထုကို ရရှိလာခဲ့သည်။ ဤအနောက်ဘက်ကမ်းဒေသနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင် ဒေသသည်ပင် အစွဲရေးတို့အတွက် ဈေးကွက်သစ်များ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်း နယ်မြေများအား ဂျူးတို့က ကိုလိုနီ ပြုသည်ဟုပင် စွပ်စွဲလာခဲ့ကြသည်။

ဤသိမ်းပိုက်ရရှိသော နယ်မြေများအပြင် အမေရိကန်နှင့် တကွ နိုင်ငံတကာမှ ရရှိလာသော ဒေါ်လာဘီလီယံပေါင်းများစွာ တန်သည့် အကူအညီများကြောင့် အစွဲရေးနိုင်ငံမှာ များစွာကြီးပွား တိုးတက်လာခဲ့တော့၏။ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် အချမ်းသာဆုံးဟုပင် စာရင်းဝင်နိုင်ခဲ့သည်။ အာရပ်လူမျိုးများအပါအဝင် အစွဲရေးနိုင်ငံ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအားလုံးပင် ဤချမ်းသာကြွယ်ဝမှု၏ အရသာကို ခံစားခဲ့ကြသည်။ ဤအကြောင်းများကြောင့်လည်း အစွဲရေး၏ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးစနစ်များ ပြန်လည်တည်ဆောက် ပြုပြင် မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။

ကျွမ်းကျင်မှု သိပ်မလိုအပ်သော ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ နည်းပညာမမြင့်သော စက်မှုလုပ်ငန်းများ စသည်တို့ကို အစွဲရေးနိုင်ငံသား ဂျူးလူမျိုးများက လုပ်ကိုင်ခြင်း မပြုတော့သဖြင့် ၎င်းတို့အစား ပါလက်စတိုင်း လူမျိုးများက ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်လာကြသည်။ ဂျူးတို့က ပို၍နည်းပညာ အဆင့်မြင့်သော လုပ်ငန်းများကိုလည်းကောင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု အထူးလိုအပ်သောလုပ်ငန်းများကိုလည်းကောင်း၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ ဗျူရိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် စသော လုပ်ငန်းခွင်များတွင် ဂျူး များက နေရာကောင်းများကို ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ NASDQ စသော ရှယ်ယာစာရင်းတွင် အမေရိကန်ကုမ္ပဏီများ

ပြီးက အစွဲရေးကုမ္ပဏီများက ဒုတိယနေရာတွင် လိုက်နေခဲ့သည်။ နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်း၏ ထုတ်ကုန်တန်ဖိုးမှာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် အထိ တစ်ဦးလျှင် ဒေါ်လာ (၁၈၀၀၀) မျှ ရှိသဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အမြင့်မားဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။

ဤသို့ အစွဲရေးနိုင်ငံ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုမှာ သိမ်းပိုက်ခံ နယ်မြေများမှ အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့က အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း လိုလားစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက် မှု၊ အစွဲရေးတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုကို အသာတကြည် လက်ခံမှုတို့ အပေါ်၌သာ တည်မီနေသည်။ ၎င်းတို့အား အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး အသိုင်းအဝိုင်းတွင်း၌ လက်ခံသော်လည်း အခြားကမ္ဘာ များ၌မူ ဖယ်ကြဉ်ထားခဲ့သည်။ ဤသည်ကိုလည်း ပါလက်စတိုင်း တို့က မျိုးဆက်တစ်ခုတိတိ သည်းညည်းခံနေခဲ့ကြသည်။ မိမိ တို့၏လူ့အခွင့်အရေးများ၊ လူမှုရေးနှင့် ဘာသာရေးများ ပိတ်ပင် ခံထားရခြင်း၊ မိမိကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်များကို လုံးဝပိတ်ပင် တားမြစ် ခံထားရခြင်းများ၊ မိမိလူမျိုးရေး စရိုက်လက္ခဏာများ ပိတ်ပင်ခံထားကြသည့် နှိမ့်ချမှုအားလုံးကို စီးပွားရေး အဆင် ပြေမှုတည်းဟူသော အချက်တစ်ချက်တည်းကြောင့်ပင် မျိုးဆက် တစ်ခုထိ ငဲ့ခံနေခဲ့ကြသည်။

အစွဲရေးတို့က အုပ်စိုးသူ ဘဝ၊ ပါလက်စတိုင်းတို့က အုပ်စိုးခံဘဝသည်ပင် နှစ်ဖက်စလုံးအတွက် အသားကျနေခဲ့၏။ ပါလက်စတိုင်းရော အစွဲရေးတို့ကပါ ဤသည်ကိုပင် သဘာဝ တရားဟု လက်ခံထားလိုက်ကြပြီး မိမိတို့ လူမျိုးနှစ်ခုအကြား အခြားသော ဆက်ဆံရေးပုံစံတစ်မျိုး ရှိသင့်သည်ကိုပင် စဉ်းစား မိပုံ မပေါ်ကြချေ။

၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၉) ရက်နေ့တွင် ပါလက်စတိုင်းတို့ ပထမဆုံးအကြိမ် ထကြွပုန်ကန်မှု ဖြစ်ပွားသောအခါ ဤအခြေအနေ စတင် အက်ကြောင်းထင်လာကာ ဒုတိယအကြိမ် ပုန်ကန်မှု ဖြစ်ပွားသောအခါ၌မူ လုံးဝ ပျက်သုဉ်းသွားတော့သည်။

အင်တီဖားဒါးခေါ် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ပထမအကြိမ် ပုန်ကန်မှုအပြီးတွင် အစွရေးတို့သည် ပြည်ပအလုပ်သမားများအား ပြည်တွင်းသို့လာအောင် လုပ်ကိုင်ခွင့်မပြုခြင်းဖြင့် အစွရေးနိုင်ငံ၏ လူမှုစီးပွားရေးဝန်းကျင် အခြေအနေကို ပြောင်းလဲရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ဤပြည်ပ အလုပ်သမားများမှာ လုပ်ခ ဈေးကြီးပြီး အစွရေးပိုင်နက်နယ်မြေများတွင် အခြေချနေထိုင်ကြသူများဖြစ်သဖြင့် အစွရေးနိုင်ငံ၏ လူမျိုးအလိုက် လူဦးရေ အချိုးအစားသည်ပင် အနည်းငယ် ပြောင်းလဲလာပုံရှိတော့၏။ သို့ရာတွင် ဤပြည်ပအလုပ်သမားများက ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အလုပ်ခွင်များကိုမူ ခြိမ်းခြောက်မှု မရှိကြပေ။

၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီး ပေါ်ပေါက်လာသော ပြဿနာ တစ်ရပ်မှာ အစွရေး လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံး လက်ဝဲဝါဒီများ သာမက လက်ယာစွန်းများကပါ ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက် ကမ်းရှိ သမိုင်းဝင်နယ်မြေများကို အစွရေးနိုင်ငံတွင်းသို့ အပြီးအပိုင် သွတ်သွင်းတိုးချဲ့လိုသော်လည်း ယင်းနယ်မြေများပေါ်ရှိ နေထိုင်ကြသော အာရပ်ဒေသခံများကိုမူ လုံးဝလက်မခံလိုသော သဘောထားများ ပြန့်ပွားလာခြင်းဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ဤနယ်မြေများကို တရားဝင်သာ သိမ်းသွင်းလိုက်ပါက အစွရေးတစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ ကြည့်လျှင် အစွရေးတို့က လူများစုအဖြစ် ဆက်လက် လွှမ်းမိုးရပ်တည်နိုင်တော့မည် မဟုတ်တော့ချေ။

ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေး လုံးဝ အပြည့်အဝ မပေးသည့်တိုင် အစွရေးနိုင်ငံသည် ဂျူးအမျိုးသားတို့၏ နိုင်ငံတည်းဟူသော အမှတ်လက္ခဏာ ပပျောက်သွားတော့မည်ဖြစ်၏။

သို့ဖြင့် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမျိုးရေး အခြေအနေများက စီးပွားရေးလိုအပ်ချက်များနှင့် ထိပ်တိုက် ပြဿနာဖြစ်ပွားလာတော့သည်ဆိုနိုင်၏။ ဤနိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးတည်းဟူသော အချက်ကြီး (၃) ချက်စလုံးမှာပင် ဂျူးလူမျိုးတို့၏ အကျိုးစီးပွား၊ အစွရေးနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားများပင်ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတွင်း “အတွင်းဝိရောဓိ” ဟု ဆိုရမည့် ပြဿနာများဖြစ်ပေသည်။ ဤပြဿနာများအား ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းဟူ၍လည်း ရှာဖွေမဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ကြချေ။ အချိန်ကာလ ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ဤပြဿနာများကို နိုင်ငံရေးပါတီ အသီးသီးတို့က နိုင်ငံရေးလက်နက်များအဖြစ် အသုံးချလာကြသလို လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၊ လူအုပ်စုတစ်စုချင်းတို့ကလည်း မိမိတို့ သန်ရာသန်ရာနည်းများဖြင့် ရှေ့တန်းတင်လာကြသဖြင့် ဤပြဿနာများမှာ ပါတီချင်းပြဿနာ၊ လူအုပ်စုချင်းပြဿနာ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းပြဿနာများအဖြစ် သို့ နက်ရှိုင်းစွာ ကျယ်ပြန့်အမြစ်တွယ်လာခဲ့သည်။ ထို့ထက်မက ဘာသာရေးဂိုဏ်းများထံသို့ပါ ကူးစက်သွားကာ ဘာသာရေးဂူထောင့်မှ သန်ရာစွဲ၍ အရေးဆိုသည့် ပြဿနာများ၊ ဘာသာရေးဦးတည်ချက်များပင် ဖြစ်လာတော့သည်။

၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် လီကွဒါပါတီဦးဆောင်သော လက်ယာစွန်းပါတီ အာဏာရလာသောအခါ ပထမဦးဆုံးသော လုပ်ဆောင်ချက်မှာ ဂျော်ဒန်မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသအား အစွရေးနိုင်ငံတွင်းသို့ တရားဝင် သွတ်သွင်းရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။

ယင်းဒေသမှာ သမိုင်းဝင် ထင်ရှားသော နယ်မြေများဖြစ်သဖြင့် ရံဖန်ရံခါ၌ သမ္မာကျမ်းစာပါ အမည်များဖြစ်သော ဂျူဒီယာနှင့် ဆာဖာရီယာဟူသော အမည်များပင် သုံးစွဲခဲ့သည်။ အလားတူပင် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသအားလည်း အစွဲရေးနိုင်ငံက အစဉ်အဆက် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်ဟူသော အယူအဆကို ကိုင်စွဲလာခဲ့သည်။ အချုပ် ဆိုရသော် ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲတွင် အစွဲရေးတို့၏ သိမ်းပိုက် ရရှိခဲ့သော နယ်မြေအားလုံးကို အစွဲရေးနိုင်ငံပိုင်အဖြစ် တရားဝင် သိမ်းသွင်းရန် ကြိုးပမ်းလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့သိမ်းပိုက် နယ်မြေများ သွတ်သွင်းရေးသည်ပင် လီကွဒ်ပါတီ အတိုက်အခံ ပါတီဘဝကတည်းက စွဲကိုင်လာခဲ့သော လမ်းကြောင်းဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က ပါတီခေါင်းဆောင်မှာ မိနာခင်ဘောဂင်ဖြစ်၏။

တစ်ဖန် ၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် တပ်မတော်မှ အနားယူခဲ့သော အေရီယယ်ရှာရွန်သည် ဤသိမ်းပိုက်နယ်မြေများ သွတ်သွင်းရေး ကိစ္စကိုပင် အကြောင်းပြုကာ မဇ္ဈိမဝါဒီ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လက်ယာစွန်း ပါတီကြီးဖွဲ့တို့ကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် သူ စည်းရုံးသိမ်းသွင်း၍ ရရှိလာသော အင်အားစု အားလုံးကို ထိုစဉ်က နာမည်ကြီး အတိုက်အခံပါတီဖြစ်သော ဟေရွတ်ပါတီမှ အင်အားစုကြီးတစ်ရပ်အဖြစ် ထူထောင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က အနေအထားအရ ဟေရွတ်ပါတီမှာ အစိုးရအာဏာ မယူတော့ဘဲ ရာသက်ပန် အတိုက်အခံပါတီဖြင့်ပင် နေသွားတော့ မည့် အနေအထားမျိုး ရှိခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ကမ္ဘာကျော် အစွဲရေးစစ်ဗိုလ်ချုပ် မိုရှေဒါယန် ကြောင့် ဤသိမ်းပိုက်ရေးသဘောထားများ မှေးမှိန်သွားခဲ့ပြန်၏။ မိုရှေဒါယန်မှာ လေဘာပါတီ၏ ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော

လည်း လီကွဒ်ပါတီက နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူး ပေးသဖြင့် ဘက်ပြောင်းသွားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မိုရှေဒါယန်က လီကွဒ်ပါတီသည် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ သိမ်းသွင်းရေးကို တစ်ပါတီ တည်း သဘောဆန္ဒမျှဖြင့် မကြေညာပါဟူသော ပါတီ၏ ဝန်ခံ ကတိဖြင့် ဘက်ပြောင်းသွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သိမ်းပိုက်နယ်မြေများအား အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်းသို့ တရားဝင် မသွတ်သွင်းနိုင်ခဲ့သော အဓိက အကြောင်းအရင်းမှာ ယင်းနယ်မြေ များ၌ နေထိုင်သော အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်း လူဦးရေမှာ ကျယ်ပြန့်စွာ တိုးပွားလာခဲ့သော အချက်ဖြစ်၏။ အကယ်၍သာ ယင်းနယ်မြေများကို တရားဝင် သွတ်သွင်း၍ ဒေသခံများကိုပါ အစွဲရေးနိုင်ငံသားများအဖြစ် သတ်မှတ်ပါက အစွဲရေးနိုင်ငံဟူသည် ဂျူးများ၏ နိုင်ငံဟူသော ဘဝမှ ဂျူးနှင့် အာရပ် နှစ်နိုင်ငံပိုင် နိုင်ငံ ဖြစ်လာတော့မည်ဖြစ်၏။

ယနေ့ကာလ၌ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုဟောင်းမှ ဂျူးနှင့် ဂျူးမဟုတ်သူပေါင်း တစ်သန်းမျှ အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်း ရောက်ရှိ နေထိုင်လျက် ရှိနေကြသည်။ သို့တိုင်အောင် မြေထဲပင်လယ်နှင့် ကျော်ဒန်မြစ်အကြားဒေသရှိ လူဦးရေမှာ ဂျူးနှင့် အာရပ် မဟုတ်သူ (၅) သန်း၊ အစွဲရေးနိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံသားမဟုတ်သူ ပါလက်စတိုင်း (၄၅) သန်းမျှ ရှိသည်။

လက်ရှိ လူဦးရေ တိုးပွားမှုနှုန်းအရ အနာဂတ်တွင် ပါလက်စတိုင်း လူဦးရေက ဂျူးတို့ကို သာလွန်သွားတော့မည် ဖြစ်ကြောင်း နည်းပြနေသည်။ ဟာဖာတက္ကသိုလ်မှ အာနွန်ဆိုဗာ ဆိုသူ ပထဝီပညာရှင်တစ်ဦး၏ တွက်ချက်မှုအရဆိုလျှင် ၎င်းဒေသ၌ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် လူဦးရေ စုစုပေါင်း (၁၅၁) သန်း ရှိလာမည်

ဖြစ်ပြီး ဂျူးလူမျိုး (၆.၅) သန်းသာ ရှိလိမ့်မည်ဟု တွက်ချက်ထားသည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်း၌ပင် ဂျူးတို့သည် ယနေ့တွင် လူဦးရေ၏ (၈၅) ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် အများစု ဖြစ်နေရာမှ (၆၅) ရာခိုင်နှုန်းသို့ လျော့ကျသွားမည်ဟု တွက်ချက်ထားသည်။

ဟီဘရူးတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ ဆာဂျီယိုဒဲလာပါရိုလာ ဆိုသူကလည်း လူဦးရေ အချိုးအစား အနေအထားကို ဤနည်းအတိုင်းပင် တွက်ချက်ထားသည်။ ၎င်းက အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်းရှိ အာရပ်လူဦးရေ ထူထပ်သောဒေသများကို ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံသို့ လွှဲပြောင်းပေးပြီး ပါလက်စတိုင်းဒေသမှ ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများ စုနေသည့် ဒေသများကို အစွဲရေးနိုင်ငံသို့ ပြန်ပေးရေးအတွက် အလဲအလှယ်လုပ်ရန် အကြံပြုခဲ့သည်။

ဤနေရာ၌ အစွဲရေးနိုင်ငံရေးလောက၌ ရေပန်းစားခဲ့သော အဆိုနှစ်ရပ်ကို ဆွေးနွေးရန် လိုအပ်လာပေသည်။

တစ်အချက်မှာ အစွဲရေးနိုင်ငံရေးသမားတိုင်းနှင့် ပညာတတ်များ၏ လက်သုံးစကားဖြစ်သော အစွဲရေးနိုင်ငံ မြေပုံပေါ်မှ ပေါက်ကွယ်သွားသည်အထိ ချွေမှုန်းခံရနိုင်သည်ဟူသော အန္တရာယ်သတိပေးချက်ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်မှာမူ အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်းရှိ ဂျူးတို့၏လူဦးရေ အချိုးအစားအရ အသာစီးရမှုသည်ပင် အစွဲရေးနိုင်ငံအား ဂျူးနိုင်ငံဖြစ်သည်ဟူသော စရိုက်လက္ခဏာဖြစ်ရာ လူဦးရေ အချိုးအစား၌ ဂျူးတို့ လျော့နည်းလာသည်နှင့်အမျှ အစွဲရေးနိုင်ငံမှ ဂျူးတို့၏ လူမျိုးရေးစရိုက်လက္ခဏာများ တိမ်းပါးသွားနိုင်သည်ဟူသော အယူအဆဖြစ်သည်။

ယင်းအချက်နှစ်ချက်ကို ပြန်လည်ပေါင်းစပ်လိုက်သော် အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်း၌ ဂျူးတို့၏ လူဦးရေ အချိုးအစား လျော့ပါးလာခြင်းသည်ပင် အစွဲရေးနိုင်ငံ လုံးဝပျက်သုဉ်းခြင်းသို့ ဦးတည်သွားစေနိုင်သည်ဟူသော ယူဆချက်ဖြစ်သည်။

သို့အတွက် အစွဲရေးနိုင်ငံကို ချဲ့ထွင်လိုသူများကိုယ်တိုင် ဖြေရှင်းမရသော အစွန်းတရားနှစ်ဖက်ကို ကြုံတွေ့ကြရတော့၏။ တစ်ဖက်တွင် သမိုင်းကြောင်းအရ ဂျူးတို့ အမွန်အမြတ်ထားရာ နယ်မြေများကို အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်း သွတ်သွင်း၍ နယ်ပယ်ချဲ့ထွင်ရန် ဖြစ်ပြီး နောက်ထပ် အစွန်းတစ်ဖက်မှာ အစွဲရေးနယ်မြေပေါ်၌ ဂျူး လူဦးရေက အမြဲတစေ အချိုးအစား သာနေစေရန်ဟူသော အစွန်းတစ်ဖက်ဖြစ်၏။ ခက်နေသည်မှာ ဤနှစ်ချက်စလုံးပင် ဂျူးတို့၏ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ပေါ် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဤပိုရောစိများကို ဖြေရှင်းရန် မြောက်မြားလှစွာသော အဆိုပြု နည်းလမ်းများ ပေါ်ထွက်လာတော့၏။ ၎င်းတို့အနက် မိုရှေဒါယန်၏ “လုပ်ငန်းပိုင်း ခွဲခြား အုပ်ချုပ်ရေး” ဟူသော အယူအဆမှာ ပြောင်လျှောက်စရာမျှပင် ဖြစ်လာခဲ့၏။ မိုရှေဒါယန်၏ အဆိုပြုချက်မှာ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများအား စစ်ရေးကိစ္စနှင့် အခြေချနေထိုင်ရေးကိစ္စများ၌ အစွဲရေးတို့က ချုပ်ကိုင်ထားပြီး နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စများတွင် ကိုင်တွယ်ကာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား ဂျော်ဒန်နိုင်ငံသားများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရုံမက ဂျော်ဒန်ပါလီမန်သို့ပင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံပိုင်ခွင့်အထိ နိုင်ငံရေးအခွင့်အလမ်းများပေးအပ်ရန်ဖြစ်၏။ ဂျော်ဒန်မြစ်အနောက်ကမ်းဒေသအား အစွဲရေးနှင့် ဂျော်ဒန်တို့ ကဏ္ဍအလိုက်ခွဲခြား၊ စည်းခြား အုပ်ချုပ်ရန်ဟူသော အဆိုဖြစ်၍ များစွာပင် သရော်ခံခဲ့ရသော

အဆိုပြုချက် ဖြစ်သည်။ ဤအဆိုကို ရော်ဒန်ကရော ပါလက်စတိုင်းတို့ကပါ စိတ်မဝင်စားချေ။ သို့ရာတွင် ဤအယူအဆမှာ အေရီယယ်ရှာရွန်၏ ခေါင်းထဲ စွဲသွားခဲ့သည်ကို နောက်ပိုင်း အခန်းများတွင် ဖော်ပြပါမည်။

ဂျူးများထဲတွင်လည်း ပါလက်စတိုင်းတို့အား လူ့အခွင့်အရေးများ၊ လူမှုရေးပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ရစေလိုသော ဂျူးအရေအတွက် အမြောက်အမြားရှိနေခဲ့သည်။ ယေရှုယာဟုလိုက်ဘိုခေမိဆိုသူ ဒဿနိကဗေဒပညာရှင်က ဆိုလျှင် ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများအား သိမ်းပိုက်မိခြင်းသည်ပင် သိမ်းပိုက်မိသူ အစွဲရေးတို့အတွက် မသမာမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေပြီး အစွဲရေး လူ့အသိုက်အဝန်းတစ်ခုလုံးကို ခြစားစေခဲ့သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းကိုယ်တိုင်က ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများအား သိမ်းပိုက်ခြင်းသည် မကောင်းဆိုးဝါးဆန်သော လုပ်ရပ်ဟု တစ်ခွန်းတစ်ပါးမျှ မဝေဖန်ခဲ့ချေ။ ယင်းသို့သိမ်းပိုက်မှုကို ဆန့်ကျင်သော အုပ်စုများကမူ ဤသို့ သူတစ်ပါးနယ်မြေအား အဓမ္မသိမ်းပိုက်ခြင်းသည် အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်စေရုံမက ဒေသတွင်း၌ အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ ဥပဒေကျိုးကြောင်း ခိုင်လုံစွာ ရပ်တည်မှုကိုပင် အားနည်းစေသည်ဟု စောဒက တက်ကြ၏။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ သူတစ်ပါးနယ်မြေအား သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ဒေသခံလူထုအား ကိုလိုနီဆန်စွာ ပြုမှုခြင်း၊ ၎င်းတို့ပိုင်မြေနှင့် ရေတို့ကို ရယူခြင်းတို့မှာ အပြစ် သို့မဟုတ် အကုသိုလ်ပင် ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်မှာ ငြင်းဆိုနိုင်ဖွယ်မရှိချေ။

အစွဲရေးနယ်မြေကို ချဲ့ထွင်ရေးဝါဒီများကမူ အစွဲရေးနိုင်ငံအား ဂျူးလူမျိုးတို့၏ စရိုက်လက္ခဏာများ ကျော်လွန် လွှမ်းမိုး

ရေးသာမက ပြည်တွင်းရှိ အခြားလူမျိုးများ (ပါလက်စတိုင်းနှင့် အာရပ်များ) ကိုပါ ရေရှည်စိုးမိုးနိုင်ရန်အထိ မျှော်မှန်းချက်ကြီးစွာ ထားရှိခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤအုပ်စုက သိမ်းပိုက်နယ်မြေများမှ အစွဲရေးတပ်များ ပြန်လည်ဆုတ်ပေးရေး၊ ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံသားတို့၏ အဆင့်အတန်း အပြည့်အဝ သတ်မှတ်ပေးရုံမက နိုင်ငံသားတို့၏ ပိုင်ခွင့်များ အပြည့်အဝပေးအပ်ရန် အချက်များကို လုံးဝ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှု မရှိကြချေ။ အေရီယယ်ရှာရွန်အား ပိုင်း၍ မဲထည့်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တင်မြှောက်ပေးလိုက်သူတို့၏ မျှော်လင့်ချက်တစ်ခုမှာ “ရှာရွန်အနေဖြင့် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် နည်းလမ်းတစ်ခုခု ဖော်ထုတ်နိုင်ကောင်းရဲ့” ဟူသော မျှော်လင့်ချက်သာ ဖြစ်ခဲ့၏။ မည်သည့်နည်းလမ်းမျိုးဖြင့် ဖြေရှင်းမည်ဆိုခြင်းကို ဂရုမစိုက်ကြချေ။

ဤသည်ကို ကောင်းစွာ ရိပ်မိသိရှိထားသော ရှာရွန်သည် သူ့အား ထောက်ခံသော ဂျူးလူထု၏ လိုအင်ဆန္ဒနှင့်အညီ အချိန်ကိုက်၊ နေရာကိုက် ရောက်ရှိလာသော လူမှန်၊ နေရာမှန်ဟု ဆိုနိုင်ပါမည်လော။

အခန်း (၂)

သမိုင်းကြောင်း တစေ့တစောင်း

ဖီယွန်ဝါဒီနှင့် ပတ်သက်၍ ဆိုရာ အပြစ်ဟူ၍ ခေတ်မမီတော့
သော အတွေးအခေါ်တစ်ရပ်ဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ဘဝစေ
ပြည့်နှစ်ကာလက အရှေ့ဥရောပရှိ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး အခြေအနေ
များကြောင့် ထွက်ပြေးလာကြသော ဂျူးများသည် ရေကြည်ရာ
မြက်နုရာ ရှာဖွေကြရင်းမှပင် နိုင်ငံအနှံ့သို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့ကြ၏။
အချို့မှာ သမိုင်းအစဉ်အလာအရ ဂျူးတို့၏ အမိမြေဟု ခံယူ
ထားသော လက်ရှိဒေသသို့ ရောက်ရှိသွားကြသည်။ အမှန်အားဖြင့်
ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်ရှိ ဂျူးအသီးသီးတို့၏ အိမ်မက်မှာလည်း တစ်ချိန်ချိန်
တွင် မိမိတို့၏ အမိမြေဟု ခံယူထားသော ဤအထွတ်အမြတ်
နယ်မြေသို့ ပြန်လည်အခြေချနိုင်ရေးပင် ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

သို့ရာတွင် ဤအမိမြေ သို့မဟုတ် အထွတ်အမြတ်နယ်မြေ သို့ အခြေချခဲ့ကြသော ဂျူးများမှာ ဇီယွန်ဝါဒ၏ သိမ်းသွင်းမှုကို ခံလိုက်ကြရသည်ဆို၏။ ဇီယွန်ဝါဒအနေဖြင့် မိမိတို့လူနေမှုဘဝကို စုပေါင်း တည်ထောင် ကာကွယ်ကြရမည် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဂျူးများအတွင်း၌ ကမ္ဘာ့အနောက်ဘက်ခြမ်းကို မျှော်သူ သို့မဟုတ် အနောက်ဘက်သို့ ချဲ့ထွင်ရန် လိုလားသူ ပိုများပေသည်။ သို့ဖြင့် (၁၉) ရာစုအတွင်း ကမ္ဘာ့သစ်သို့ နယ်ပယ်သစ် ရှာရန် ထွက်ခွာ ခဲ့ကြသော ဥရောပသား (၆၅) သန်းတို့တွင် ဂျူးလူမျိုး (၄) သန်း ကျော် ပါဝင်ခဲ့ရာ အားလုံး၏ (၆) ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့သည်။ ဥရောပ လူဦးရေအရဆိုလျှင် ဂျူးတို့မှာ (၁.၅) ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ ရှိရာ နယ်သစ်ပယ်သစ် ရှာသူများတွင် ဂျူး ရာခိုင်နှုန်း များသည်ဟု ဆို၏။

သို့အတွက် (၁၈) ရာစု၏ အစောပိုင်း (၂၅) နှစ်အတွင်း၌ ဥရောပရှိ ဂျူးများ၏ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းသည် အမေရိကတိုက်သို့ ရောက်ရှိသွားပြီး လက်တစ်ဆုပ်စာသော ဇီယွန်ဟု ခေါ်သော ယနေ့အစ္စရေးတို့ဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့ကြသည်။ ၁၉၂၀ ပြည့် နှစ်ကျော် ကာလများတွင်းက စီးပွားပျက်ကပ်ကြီးသာ မဖြစ်ပွား ခဲ့ပါက နယ်မြေပြောင်းရွှေ့ အခြေချသူများအပေါ် ကန့်သတ်မှု များလည်း ပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မည် မဟုတ်ဘဲ အမေရိကသို့ ပြောင်းရွှေ့သူ ဂျူးအရေအတွက်မှာ လက်ရှိထက် ပိုများဖွယ်ရာ အကြောင်းရှိမည်ဟု ယူဆရသည်။ သို့ဖြင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျာမန်တို့၏ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း သတ်ဖြတ်ခံရသူ ဂျူးအရေအတွက် ယခုလောက် များပြားမည် မဟုတ်ချေ။ ယနေ့ အစ္စရေးနိုင်ငံသည်ပင် ပေါ်ပေါက်လာရန် အကြောင်းမရှိဟု ဆိုနိုင်သည်။

သမိုင်းတွင် “အကယ်၍သာ” ဟူသော အချက်မရှိဟူသည် ကို မလွဲမသွေ လက်ခံရပါတော့မည်။

ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ ပြန်လာသော ဂျူးများက ဤဒေသ သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ မျှ ကာလကတည်းက မိမိ တို့၏ အမိမြေဖြစ်ခဲ့သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ လုံးလုံး ကမ္ဘာ့အနှံ့သို့ ပြေးလွှားနေကြရသော်လည်း ဤမြေကို ဂျူးတို့က ပိုင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ယူဆထားခဲ့ကြသည်။ ဤယူဆချက်မှာ ဒေသခံ ပါလက်စတိုင်းတို့အတွက်မူ ရယ်စရာဟု လည်းကောင်း၊ မည်သို့မျှ လက်ခံနိုင်ဖွယ် မရှိသော အချက်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ အလွန် အန္တရာယ်ကြီးမားသော အချက်အဖြစ် လည်းကောင်း ပေါ်ပေါက်လာတော့၏။ ဤဒေသ၌ မျိုးဆက် ပေါင်းများစွာ အဆက်ဆက်ကပင် အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသော ပါလက်စတိုင်းနှင့် အာရပ်တို့အတွက်မှာမူ ယခု အသစ်ရောက်ရှိ လာသော ဂျူးများမှာ ဥရောပမှ ရောက်ရှိလာသော ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ များပင်ဖြစ်နေပြီး အာရပ်တို့နယ်မြေများတွင် အခြေချကာ အင်အား ကြီး နိုင်ငံများ၏ အကာအကွယ်ကို ယူ၍ မိမိတို့ နယ်မြေများကို လုယူမည်သူများဟု သံသယဝင်နေကြသည်။

၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ဘဲလ်ဖိုးကြေညာချက်အရ ဗြိတိန်က ပါလက်စတိုင်းဒေသအား မွတ်ဆလင် အော်တိုမန်အင်ပါယာထံမှ ရရှိလိုက်ကြသောအခါ ဒေသခံအာရပ်တို့၏ သံသယမှာ မှန်ကန် ကြောင်း သက်သေထုလိုက်သလိုပင် ဖြစ်သွားခဲ့၏။ အကြောင်းမှာ ဗြိတိသျှတို့က ပါလက်စတိုင်းဒေသအား ဂျူးတို့၏ အမိမြေဟု သတ်မှတ်ပေးလိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ သို့ဖြင့် ပါလက်စတိုင်း ဒေသ၌ အာရပ်တို့၏ အဖွဲ့အစည်းပေါင်းများစွာကို ရရာနည်းဖြင့်

ခုစည်းဖွဲ့စည်း၍ ဂျူးတို့ အခြေချမှုကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြရာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်အထိပင် ပါလက်စတိုင်းဒေသရှိ ဂျူးတို့၏ ပိုင်ခွင့်အားလုံးကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။

အနောက်ကမ္ဘာလောကတွင်မူ ဘဲလ်ဖိုးကြောညာချက်ကို ထောက်ခံသူ၊ ဆန့်ကျင်သူ အမြောက်အမြားရှိနေခဲ့၏။ ဂျူးတို့၏ ဇီယွန်ဒေသသို့ ပြန်သွားခွင့်အား ဂျူးတို့၏ တရားတော်အလိုအရ ဖြစ်ကိုဖြစ်ရမည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဟု ယူဆကြ၏။ အာရပ်တို့ကိုမူ မိမိတို့ကိုယ်ကို အုပ်ချုပ်ခွင့်ပြုလောက်အောင် ခေတ်မမီသေးသူများ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ခေတ်နောက်ကျကျန်နေသော လူမျိုးများဟု သတ်မှတ်ထားကြသည်။ ပါလက်စတိုင်းဒေသအား ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီအဖြစ် နှစ်ပေါင်း (၃၀) အုပ်စိုးခဲ့သော ကာလအတွင်း မှာပင် ဥရောပမှ ဝင်ရောက်အခြေချလာသူ ဂျူးလူမျိုးတို့သည် ပါလက်စတိုင်းဒေသ၌ အသားကျလာခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် အစုရေးနိုင်ငံ ထူထောင်ရန် အသင့်ဖြစ်စေသော အခြေအနေရှိလာ စေခဲ့သည်။

ဤသို့ ဥရောပမှ ဝင်ရောက်အခြေချသူ ဂျူးများအနေဖြင့် ရောက်ရာအရပ်တွင် ဒေသခံများအပေါ် သဘောထားအမြင် အမျိုးမျိုးထားရှိခဲ့ကြသည်။ မြောက်အမေရိက၊ ဩစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန်ဒေသများ၌မူ ဥရောပမှ အခြေချသူများက ဒေသခံ များကို လူသားများအဖြစ်ပင် အသိအမှတ် မပြုတော့ဘဲ လူမျိုးစု အလိုက် မျိုးဖြတ်သတ်ဖြတ်မှုများ အမြောက်အမြား ပြုလုပ်ခြင်း ဖြင့် ရှင်းပစ်ခဲ့သည်။ တောင်အာဖရိကနှင့် ရိုဒီယားတွင်မူ ဒေသခံ တို့အား ဈေးပေါသော လုပ်သားများအဖြစ် အသုံးချခဲ့ကြသည်။

သို့ရာတွင် အုပ်စိုးသူ လူဖြူလူတန်းစားတို့နှင့် သိသာစွာ အဆင့် အတန်း ခွဲခြားထားခဲ့သည်။

ကက်သလစ်ဘာသာ ကြီးစိုးသော လက်တင်အမေရိက တွင်မူ အခြေချသူများက အရက်စက်ဆုံး နည်းလမ်းများ ကျင့်သုံး ခဲ့ကြသည်။ အက်စ်တက်၊ အင်ကာ စသော ဒေသခံ အင်ပါယာကြီး များအား တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီး လုယက် သတ်ဖြတ် မျိုးဖြုတ်ရုံမက နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်သည့် စနစ်ဖြင့် လူအုပ်စုအလိုက် ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ ကူးပြောင်းစေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သွေးနှော သည့် စနစ်ကျင့်သုံးကာ လူမျိုးလိုက်ကို အညွန့်တုံးအောင် ဝါးမြှီ ပစ်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့် အုပ်စိုးသူများနှင့် ဒေသခံများ၏ သွေးနှော နေသော လူမျိုးသစ်နှင့် နိုင်ငံသစ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ပေါ်ထွန်း လာစေခဲ့သည်။

ပါလက်စတိုင်းဒေသ၌မူ လာရောက် အခြေချသူ ဂျူးနှင့် ဒေသခံအာရပ်တို့မှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သီးခြားစီ နေထိုင်ကြ သော်လည်း စီးပွားရေးအရမူ အပြန်အလှန် ဖွံ့ဖြိုးနေကြပြန်သည်။ ဂျူးများက အာရပ်အရပ်သားများကို အားထားနေကြရသည့် အပြင် အခြေစိုက်ရန် လိုအပ်သောမြေများ ရရှိရန်လည်း အာရပ် မြေပိုင်ရှင်များကိုပင် အားကိုးနေကြရသည်။ အာရပ်တို့ဘက်မှ ကြည့်လျှင် ဂျူးများ တစ်သုတ်ပြီးတစ်သုတ် ရောက်လာသဖြင့် ၎င်းတို့နှင့်အတူ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ ပါလာသည်ကို သဘော တွေ့ခဲ့ကြသည်။

သို့ဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်အထိပင် ဂျူးနှင့် အာရပ်တို့မှာ သူမသာ ကိုယ်မသာဟု ဆိုရမည့် အခြေအနေဖြစ်ခဲ့၏။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၉ ခုနှစ်အထိ အာရပ်-ပါလက်စတိုင်း အဓိကရုဏ်း

ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ဂျူးနှင့် အာရပ်တို့ နှစ်ဦးစလုံးမှာ စစ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအရ မည်သူကမျှပင် နောက်တစ်ဦးကို အပြီးအပိုင် ချေဖျက်နိုင်သည်အထိ အင်အားတောင့်တင်းမှု မရှိကြချေ။

မှတ်သားဖွယ်ရာမှာ ပါလက်စတိုင်းဒေသ၌ ထူထောင်ခဲ့သော ဂျူး လူ့အဖွဲ့အစည်းများမှာ သီးသန့်စီ တည်ထောင်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ဒေသခံ အာရပ်များနှင့် ရောရောနှောနှော မရှိခဲ့ဟူသော အချက်ဖြစ်ချေသည်။ နောင်တွင် ထူထောင်ကောင်း ထူထောင်ဖွယ်ရှိသည့် ဂျူးနိုင်ငံဆိုသည်ပင် ဂျူးများအတွက်သာ သီးသန့်ဖြစ်ပြီး နယ်မြေဒေသအတွင်း နေထိုင်နေခဲ့ကြသည့် အာရပ်များ၏ အရေးကို လုံးဝထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်း မရှိချေ။ ဤသည်ပင် ယနေ့ ပြဿနာများ၏ အခြေအမြစ်ဟု ဆိုကောင်းဆိုနိုင်ပါသည်။

အခန်း (၃)

နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ပထမဆုံးအကြိမ် ကြိုးပမ်းမှု

သိမ်းပိုက်ရရှိထားသော ကျော်ဒန်မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းခြေ ဒေသနှင့် ဂါဇာကမ်းခြေဒေသတို့၌ ရှာရွန် အစိုးရ၏ ယနေ့ လုပ်ဆောင်မှုများကို နားလည်နိုင်ရန်မှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်အတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူမျိုးရေး ပြဿနာများကို သိရှိထားရန် လိုအပ်ပေသည်။

ပါလက်စတိုင်းဒေသမှ ဂျူးတို့အတွက် နယ်မြေအား ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၉) ရက်နေ့တွင် သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ရောက်သောအခါ ယင်းနယ်မြေမှာ ကုလသမဂ္ဂ သတ်မှတ်ပေးထားသည်ထက် များစွာပင် နယ်ကျော်နေပြီဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က

ပါလက်စတိုင်းဒေသတွင် အခြေချနေထိုင်သော ဂျူးတို့၏ အမြင်၌ မိမိတို့အတွက် သတ်မှတ်ပေးထားရာ နယ်မြေအတွင်း၌ အာရပ်များ မရှိစေရဟုလည်းကောင်း၊ ဂျူးတို့ နယ်မြေတွင် အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ လူမှုရေးအင်အားစုတစ်ရပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအင်အားစုတစ်ရပ်အဖြစ်လည်းကောင်း ရပ်တည်နေခြင်းကို လက်မခံနိုင်ကြချေ။

ယင်းကာလ၌ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော “ဖီယွန်ဝါဒီနှင့် အာရပ် ပြဿနာ” စာစောင်၊ “ဟာဂါနာသမိုင်း” စာစောင်များတွင် ထိုကာလ၏ အခြေအနေများကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားသည်။ “ဟာဂါနာသမိုင်း” (Haganah Story) စာအုပ်မှာ အစွဲရေး စစ်ဘက်ပုံနှိပ်တိုက်မှ တရားဝင်ထုတ်ပြန်သော စာစောင်ဖြစ်ပြီး မည်သည့်ဘာသာသို့မျှ ပြန်ဆိုခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ထိုစာစောင်၌ ဂျူးတို့နယ်မြေအတွင်း အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အား လူမျိုးရေး သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု ပြုလုပ်ပုံများကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားခဲ့သည်။

ယင်းစာစောင်အရဆိုလျှင် အစွဲရေးတို့ ပထမဆုံး စတင်ချမှတ်ကျင့်သုံးခဲ့သော စစ်အခြေခံသဘောတရားအား “စီမံကိန်း-ဒီ” (Plan-D) ဟု ခေါ်တွင်သည်ဆို၏။ ဤသဘောတရားကို ထိုစဉ်က အစွဲရေးတပ်မတော် စစ်ဆင်ရေးဌာန၏ အကြီးအမှူး ဖြစ်သော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးယီဂေးလ်ယာဒင်က ရေးဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဆို၏။ အမှန်အားဖြင့် အစွဲရေးလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအား ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မေလ (၃၁) ရက်နေ့တွင်မှ တရားဝင်တည်ထောင်ခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ ယင်း “စီမံကိန်း-ဒီ” ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် စတင် အကောင်အထည်ဖော်နေပြီ ဖြစ်သည်။

အကြောင်းမှာ ထိုစဉ်ကတည်းကပင် နိုင်ငံထူထောင်တော့မည့် ဂျူးများနှင့် အာရပ်တို့ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားလာတော့မည်ကို ကြိုတင်မျှော်မှန်းထားခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အခြားအာရပ် တပ်မတော်များ၏ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လာမှုကိုပါ မျှော်လင့်ထားရသော အခြေအနေဖြစ်သည်။

၎င်း “စီမံကိန်း-ဒီ” ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ “ကုလသမဂ္ဂ၏ နယ်မြေပိုင်းခြားရေး စီမံကိန်းနှင့်အညီ ပိုင်းခြားလိုက်သော ဂျူးများ၏ နှိုင်းနှင့်တကွ ၎င်း၏ နယ်နိမိတ်များကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းပိုင်နက်နယ်မြေပြင်ပရှိ (ကုလသမဂ္ဂက ခွင့်ပြုပေးထားသော) ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်ရာ ဒေသများကိုလည်းကောင်း၊ သမားရိုးကျနှင့် သမားရိုးကျ မဟုတ်သော တပ်ဖွဲ့များက ပြည်တွင်းပြည်ပစခန်းများမှ လာရောက်တိုက်ခိုက်မှုများအား ကာကွယ်ရန်နှင့် ယင်းနယ်မြေများအား ထိန်းချုပ်နိုင်ရေး” တို့ပင် ဖြစ်သည်။

ယင်းစီမံကိန်း၌ အောက်ဖော်ပြပါတို့အား ရည်မှန်းချက်အောင်မြင်အောင် လုပ်ဆောင်ရမည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် ဖော်ပြထားသည်-

“မိမိ ကာကွယ်ရေးစနစ်များအတွင်း သို့မဟုတ် အနီးရှိ ရန်သူ့အခြေချနေရာများအား တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းနေရာများအား ရန်သူ့တပ်မတော်များက အခြေခံစခန်းအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ တိုက်ခိုက်ရာ၌ ရွာများအား ပစ်ခတ်မှု၊ ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးမှုနှင့် မိုင်းထောင်ခြင်းနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုဖျက်ဆီးရမည်။ မိမိတို့ မထိန်းချုပ်နိုင်သော ရွာများအား မိုင်း

ထောင်ရမည်။ မိမိထိန်းချုပ်နိုင်ရန်အတွက် ရွာများအား ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆို့၍ ရှာဖွေခြင်း၊ ခုခံမှုရှိက တစ်ရွာလုံးကို ပျက်ဆီးပစ်ခြင်းနှင့် ရွာနေလူထုအား နယ်နိမိတ်၏ ပြင်ပ သို့ မောင်းထုတ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။”

ဤအခြေခံသဘောတရားသည် အာရပ်တပ်မတော်များ၏ ထိုးစစ်ကို ကြိုတင်မျှော်မှန်းသည့်အနေဖြင့် ရေးဆွဲခဲ့သော စစ်အခြေခံသဘောတရားသက်သက်အဖြစ် အစပိုင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့ရာမှ နောက်ပိုင်းတွင် ဂျူးနိုင်ငံတော်အတွင်း ပါလက်စတိုင်းနှင့် အာရပ်တို့အား အပြီးအပိုင် မောင်းထုတ်ဖယ်ရှားရာ၌ အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် မူလက အာရပ်တို့၏ ဒေသဖြစ်သော ပါလက်စတိုင်းသည် လူမျိုးရေးအရလည်းကောင်း၊ လူမှုရေးအရလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအရလည်းကောင်း ဂျူးနိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် လုံးဝ အသွင်ပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ဤ “စီမံကိန်း-၃” မှာ အခြားသော စစ်ရေးစီမံကိန်းများနည်းတူ ရေးဆွဲပြီးနောက် စင်ပေါ်တွင် ချောင်ထိုးခံလိုက်ရသော စီမံကိန်းမျိုး မဟုတ်ချေ။ အမှန်တကယ်ပင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော စီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်၏။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၄) ရက်နေ့တွင် အစွဲအမိတ်အား အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာကာ ဤ “စီမံကိန်း-၃” အား လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန် အမိန့်အား အစွဲအမိတ်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အားလုံးသို့ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤအခြေခံသဘောတရားကို လိုက်နာ၍ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ကျင့်သုံးလိုက်သောအခါ ဂျူးတပ်ဖွဲ့တို့သည် ကုလသမဂ္ဂက မူလ

သတ်မှတ်ထားသော ဧရိယာ စုစုပေါင်း (၁၄၀၀၀) စတုရန်းကီလိုမီတာမှ ဧရိယာစုစုပေါင်း (၂၀၀၀၀) စတုရန်းကီလိုမီတာအထိ တိုးချဲ့သိမ်းပိုက်မိသွား၏။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ယင်းသိမ်းပိုက်နယ်မြေအတွင်းရှိ ဒေသခံ အာရပ် အားလုံးကိုလည်း မောင်းထုတ်ပြီးသား ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် အဆိုပါ ၁၉၄၈ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီးတွင် ယင်းနယ်မြေများ၌ အစဉ်အဆက်က နေထိုင်ခဲ့သော အာရပ်လူမျိုး (၇) သိန်းခွဲမှာ ဒုက္ခသည်များ ဖြစ်သွားခဲ့ကြသည်။ အစွဲအမိတ်တို့ သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေများအတွင်း၌ စုစုပေါင်း ကျန်ရစ်ခဲ့သော အာရပ်အရေအတွက်မှာ တစ်သိန်းပင် မပြည့်တတ်ချေ။ ထို့အပြင် အစွဲအမိတ်နှင့် ကျော်ဒန်အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်အရ အာရပ်လူမျိုး (၅၀၀၀၀) နေထိုင်သော နယ်မြေများကို ကျော်ဒန်က အစွဲအမိတ်သို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ရသည်။ သို့အတွက် ဤ “စီမံကိန်း-၃” အခြေခံသဘောတရားသည် ထိုးစစ်ဆင် တိုက်ခိုက်လာသော အာရပ်တပ်မတော်များကို ခုခံကာကွယ်ရန်သာမက အစွဲအမိတ်အတွက် နယ်မြေချဲ့ထွင်ရာ၌ပါ လက်တွေ့အသုံးကျသော အခြေခံ သဘောတရားတစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့တော့သည်။

ထို့ထက်ပို၍ဆိုသည်မှာ ဂျူးပိုင်နယ်မြေ၌ အခြားလူမျိုးများ ကင်းစင်ရမည်ဟူသော ဒေသခံ ဇီယွန်ဝါဒီတို့၏ လိုလားချက်နှင့်ပါ ဤသဘောတရားက ကိုက်ညီနေခြင်းဖြစ်၏။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် စစ်ပွဲမတိုင်မီအထိ ဂျူးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ပါလက်စတိုင်းတို့ထံမှ ဝယ်ယူနိုင်ခဲ့သော မြေပမာဏမှာ ပါလက်စတိုင်းဒေသတစ်ခုလုံး၏ (၇) ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ၎င်းတို့တွင် ငွေကြေးပြတ်လပ်ကာ

ဆက်လက်ဝယ်ယူနိုင်စွမ်း မရှိ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့အတွက် ငွေကို အသုံးပြု၍ မြေဝယ်မည့်အလား လက်နက်ကို အသုံးချ၍ လူယူသည့်နည်းသို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးလာခဲ့ကြသည် ဆိုနိုင်၏။

ထိုစဉ်က ပါလက်စတိုင်းဒေသသည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီတစ်ခု အဆင့်သာ ရှိခဲ့ရာ ဗြိတိသျှတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုကို အကာအကွယ် ယူ၍ ဇီယွန်ဝါဒီတို့သည် အခြေခံလူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအဖွဲ့ အစည်းများ တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အာရှပတ်တို၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း တတ်နိုင်သလောက် ဆောင်ရွက် ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှတို့၏ ကိုလိုနီထီးရိပ် ကွယ်သွားသော အခါ အာရပ်နှင့် ဂျူး လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင်ရက်သား အနေအထားဖြင့် သူမသာ ကိုယ်မသာ အနေအထားမျိုးတွင် ကျရောက်နေကြောင်း တွေ့ရှိ လာကြရ၏။

တစ်ဖန် ကုလသမဂ္ဂ၏ နယ်မြေပိုင်းခြားရေး စီမံကိန်းကို လက်မခံဘဲ ပယ်ချခဲ့ခြင်းမှာလည်း အာရပ်ခေါင်းဆောင်များ အနေဖြင့် မိမိတို့ဒေသကို မိမိတို့ ထိန်းချုပ်ခွင့်ရှိသည်ဟုလည်း ကောင်း၊ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိလိမ့်မည်ဟုလည်းကောင်း လွဲမှား စွာ ယုံကြည်မှု လွန်ကဲခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင်မူ ဂျူးခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် မိမိတို့သည် ပါလက်စတိုင်းဒေသ တစ်ခုလုံးကို ထိန်းချုပ်ရန် အင်အားမရှိ ကြောင်း၊ အလားတူ အာရပ်လူမျိုးအများစုဖြစ်နေသော ယင်းဒေသ ကိုလည်း ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိမည်မဟုတ်ကြောင်း ကြိုတင် ရိပ်စား မိထားကြသည်။ သို့အတွက်လည်း ကုလသမဂ္ဂ၏ နယ်မြေပိုင်း ခြားရေး စီမံကိန်းကို လက်ခံခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင်

ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်၏ ဘောင်အတွင်းမှပင် မိမိပိုင်နက်ကို တဖြည်း ဖြည်း တိုးချဲ့ကာ မိမိနယ်အတွင်း အာရပ်ဦးရေ နည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင် အကွက်ကျကျ စီမံခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤ “စီမံကိန်း-ဒီ” အား တရားဝင် ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးသည် ဟူသော အထောက်အထား မရှိသည်သာမက ယင်းစီမံကိန်း အကြောင်း တရားဝင် ဆွေးနွေးဖူးသည်ဟူ၍ပင် မရှိဟု ဆို၏။ သို့ရာတွင် ၁၉၄၈ ခုနှစ်အတွင်း အစွဲရေးစစ်တပ်များ၏ လုပ်နည်း လုပ်ဟန်အားလုံးမှာ ဤ “စီမံကိန်း-ဒီ” အတိုင်း ပုံစံဝင်နေသည် မှာ ငြင်းဖွယ်ကုန် မရှိပေ။

ဤ “စီမံကိန်း-ဒီ” ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အနှစ်သာရကို ရိုးရိုး ဂျူးလူမျိုးများသာမက ကိုယ်တိုင်ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သော ဂျူးစစ်သားများကိုယ်တိုင် မရိပ်မိဟုဆို၏။ ၎င်းစစ်ပွဲပြီးနောက် နှစ်အတန်ကြာသောအခါ နာမည်ကျော် အဖူးရး စာရေးဆရာ ယီဇာဆမီလန်စကီဆိုသူ ရေးသားသော ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်၌ အစွဲရေး စစ်သားငယ်တစ်ဦးက အာရပ်ကျေးရွာတစ်ခုမှ ရွာသူရွာသား အားလုံးကို ထရပ်ကားပေါ် အတင်းအကျပ် မောင်းတင်၍ နယ်စပ်အပြင်ဘက်သို့ တာဝန်အရ ပို့ဆောင်ခဲ့ခြင်းကို ခံစား ရသည့် အဖြစ်အပျက်အား ဖော်ညွှန်းထားသည့်အခန်း ပါလာခဲ့ သည်။ ယင်းစာရေးဆရာက ယခုကဲ့သို့ ဂျူးများက အာရပ်တို့ကို အုပ်စုလိုက် ရွှေ့ပြောင်းခြင်းလုပ်ရပ်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျူးများအား အုပ်စုလိုက် ရွှေ့ပြောင်း၍ သေတွင်းပို့ခဲ့သော နာဇီ များ၏ လုပ်ရပ်နှင့် အတူတူပင် ဖြစ်သည်ဟု ခိုင်းနှိုင်းခဲ့၏။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ၁၉၄၈ ခုနှစ် စစ်ပွဲ၏ ပထမအဆင့် မှာပင် ဂျူးတို့သည် မိမိတို့၏ ပြိုင်ဘက် အာရပ် လူနေမှု

အသိုက်အဝန်းများအား မိမိတို့ပိုင်နက်နယ်မြေအတွင်းမှ အပြီး အပိုင် မောင်းနှင်ထုတ်ခြင်းဖြင့် သန့်စင်ရေး ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ ဤသည်ကိုလည်း နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းက စစ်ပွဲတစ်ပွဲ၏ နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုအနေဖြင့် အသာတကြည် လက်ခံ ခဲ့ပေသည်။ အကယ်၍သာ ဤစစ်ပွဲ၌ အာရပ်တို့ အနိုင်ရခဲ့ပါမူ ယခုကဲ့သို့ ဂျူးများကို နှင်ထုတ်ရုံ နှင်ထုတ်မည် မဟုတ်ဘဲ အစုလိုက် အပြုံလိုက် မျိုးဖြတ်သတ်ဖြတ်မည်ကို အားလုံးက သိရှိထားပြီးဖြစ်၏။ သို့အတွက်လည်း ဂျူးတို့က အာရပ်များအား မောင်းထုတ်သည်ကို လက်ခံကြခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ ဤဖြစ်ရပ်သည် ဥရောပတိုက်၌ ဂျူးတို့အား နာဇီဂျာမနီတို့က အစုလိုက် အပြုံလိုက် မျိုးဖြတ် သတ်ဖြတ်ခဲ့ပြီး (၃) နှစ်မျှသာ ကြာသေးသော ကာလဖြစ်ရာ ဥရောပတိုက်တစ်ဝန်း၌ပင် အခြေအနေမဲ့ဖြစ်နေသော ဒုက္ခသည် ပေါင်း သန်းနှင့်ချီ၍ ရှိနေသေးသည်။ ကမ္ဘာ့အမြင်တွင်လည်း ဂျူးတို့မှာ ဒုက္ခသည်များထက် ခံစားခဲ့ကြရသည်ဖြစ်ရာ ဤမျှတုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးကို လက်ခံသင့်သည်ဟုလည်း နားလည်စာနာမှု ရှိနေသေးသည်။

(၆) ရက်စစ်ပွဲဟု အမည်တွင်ခဲ့သော ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲ ပြီးကာနီး (၂) ရက်အတွင်းတွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အဖြစ်အပျက် အချို့မှာလည်း တရားဝင်မှတ်တမ်းများအရ သိသင့်သော အချက် တစ်ချက်ဖြစ်သည်။ ၎င်းစစ်ပွဲအတွင်း၌ အစွဲအလွတ်အသွပ် အနီးဝန်းကျင် အာရပ်နိုင်ငံများ၏ လေတပ်အားလုံးကို အင်အား ဖမ်း တိုက်ခိုက်ကာ မြေပြင်၌ပင် ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် အီဂျစ်နှင့် ဂျော်ဒန် တပ်မတော်များအားလည်း စစ်မြေပြင်၌

အပြတ်အသတ် အောင်ပွဲခံနိုင်ခဲ့သည်။ ဤအခြေအနေများ ကြား၌ပင် အစွဲအလွတ်အသွပ်ပိုင်းရှိ ကစ်ဘွတ်စ်ခေါ် အစွဲရေးရွာ များက ယနေ့ ဂိုလန်ကုန်းမြင့်ဟု ခေါ်တွင်နေသော တောင်ကုန်း ကို အစွဲရေးတပ်များ သိမ်းပိုက်ပေးရန် တောင်းဆိုလာကြ၏။ အကြောင်းမှာ ဤအစွဲရေးရွာများမှာ အဆိုပါ တောင်ကုန်းပေါ်မှ နေရာယူပစ်ခတ်သော ဆီးရီးယား အမြောက်များ၏ ဒဏ်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံခဲ့ကြရသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ယင်းစစ်ပွဲ မတိုင်မီကလည်း ဂျော်ဒန်မြစ်ရေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆီးရီးယားနှင့် အစွဲရေးတို့ မကြာခဏ ပြဿနာတက်ခဲ့ဖူးသည်။ ရှာရွန်ကိုယ်တိုင်မှာလည်း ထိုစဉ်က မြောက်ပိုင်းစစ်မျက်နှာခေါ် ဆီးရီးယားစစ်မျက်နှာ၌ တပ်မဟာတစ်ခုကို ကွပ်ကဲခဲ့သူဖြစ်၏။

သို့အတွက် (၆) ရက် စစ်ပွဲအတွင်း အစွဲရေးတို့ဘက်မှ စစ်ရေးအရ အရေးသာစဉ်ကာလကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ အဆိုပါ ဆီးရီးယားကုန်းမြင့်ခေါ် ဂိုလန်ကုန်းမြင့်အား သိမ်းပိုက်ရန် အစွဲရေး ကစ်ဘွတ်စ်ရွာများက တောင်းဆိုလာကြခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းသို့ သိမ်းပိုက်လိုက်ခြင်းဖြင့် အနှစ်နှစ် အလလက ဆီးရီးယားတို့၏ ခြိမ်းခြောက်မှု ခံလာခဲ့ရသည်ကို ကလဲ့စားချေနိုင်ရုံမက ဂျော်ဒန် မြစ်ရေ သုံးစွဲရေးပြဿနာကိုလည်း အပြီးအပိုင်ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်ကာ စိုက်ပျိုးကောင်းသော ၎င်းနယ်မြေကိုပါ အစွဲရေးတို့ အပိုင်သိမ်းပိုက် ရရှိရန် အခွင့်ကောင်းဖြစ်သည်။

(၂) ရက်ကြာမျှ ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ပွဲများ တိုက်ခိုက် ကြပြီးနောက် အဆိုပါနယ်မြေကို အစွဲရေးတို့ သိမ်းပိုက်မိသွား သည်။ ၎င်းအပြင် ဒမတ်စ်ကတစ်မြို့တော်နှင့် အနီးဆုံးဖြစ်သော ကူနီထရာမြို့ကိုပါ သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ဆီးရီးယားတို့အား ပြန်လည်

ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် ကျေးရွာပေါင်း (၁၃၀) မှ ဆီးရီးယား၊ အာရပ်လယ်သမား စုစုပေါင်း (၈၀၀၀၀) တို့ကိုလည်း နှင်ထုတ်ခဲ့သည်။ ဒရစ်လူမျိုးများ၏ ကျေးရွာများသာ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ဤသည်မှာလည်း အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဒရစ်လူမျိုးများက ဤလူမျိုးများသည် အစွဲရေးတို့၏ မဟာမိတ်ဖြစ်လာနိုင်သော လူမျိုးစုများဖြစ်သည်ဟု ဝင်ရောက်အရေးဆိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ၎င်းအပြင် ဆာကေးရှန်းမျိုးနွယ်စုများအား အစွဲရေးတပ်မတော်အတွင်းသို့ စစ်မှုထမ်းများအဖြစ် ဆင့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ဂျေရုဆလင်အရှေ့ခြမ်းအား အစွဲရေးပိုင် အနောက်ခြမ်းနှင့် တရားဝင် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းလိုက်သည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ဒရစ်နှင့် ဆာကေးရှန်းနယ်မြေများအားလည်း အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်း တရားဝင်သွတ်သွင်းလိုက်သည်။

ယနေ့ကာလတွင် အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်းမှ သဘောထားတင်းမာသူတို့က လူမျိုးရေး သုတ်သင်ရှင်းလင်းသည့် လမ်းစဉ်ကို လိုက်လိုသော သဘောထားများ ကိုင်စွဲထားလျက်ပင် ရှိကြ၏။ အခွင့်ကောင်းကို စောင့်မျှော်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ရှာရွန်ကဲ့သို့သော လက်ယာစွန်းများကမူ ယင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်ခွန်းမျှ မဟာချေ။ အမှန်အားဖြင့်လည်း ၁၉၄၈ ခုနှစ်က ဂျူးတို့လူမျိုးရေး သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဆိုခြင်းအား မည်သည့်သမိုင်းပညာရှင်၊ မည်သည့်လူမှုရေးပညာရှင်ကမှ တရားဝင် အသိအမှတ်မပြုကြချေ။ ဤအချက်ကို ထုတ်ဖော်သူများကို ပင်လျှင် ဇီယွန်ဝါဒီ ဆန့်ကျင်ရေးသမားများ၊ အစွဲရေးနိုင်ငံကို သိက္ခာချလိုသူများ၊ တစ်ကိုယ်ရေ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလိုသူများဟု စွပ်စွဲကြသည်။

အာရပ်များ ယင်းကဲ့သို့ နယ်မြေပြောင်းရွှေ့ခြင်းအပေါ် တရားဝင် အကြောင်းပြချက်မှာ အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်း အထက်တန်းလွှာနှင့် လူလတ်တန်းစားတို့က မိမိတို့အချင်းချင်း အန္တရာယ်ပြုလာမည်ကို ကြောက်ရွံ့၍ မိမိတို့ အလိုဆန္ဒအလျောက် ထွက်ပြေးကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ နောက်တစ်ကြောင်းမှာလည်း အာရပ်ခေါင်းဆောင်များကလည်း အစွဲရေးကို ဝင်တိုက်မည့် အာရပ်တပ်မတော်များအတွက် နေရာဖယ်ပေးသည့် အနေဖြင့် ဒေသခံ အာရပ်ရွာသားများအား တိမ်းရှောင်ပေးကြရန် မေတ္တာရပ်ခံ၍ဖြစ်ကြောင်းဟု ဆိုလေ့ရှိသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ဒုက္ခသည်များအား ပြန်လည်လက်ခံပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံချက်များအား အစွဲရေးတို့က ငြင်းပယ်ခဲ့၏။ အစွဲရေးတို့၏ အကြောင်းပြချက်မှာ အာရပ်နယ်မြေများရှိ ဂျူးများအား အစွဲရေးတို့က လက်ခံပြီးဖြစ်သလို အပြန်အလှန်အားဖြင့်လည်း အစွဲရေးနယ်မြေအတွင်းရှိ အီရတ်နှင့် အီဂျစ် ဂျူးအများစုဖြစ်သည့် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများအား အာရပ်များက လက်ခံပြီးဖြစ်သည် ဟု အကြောင်းပြသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်က ဖြစ်ပွားခဲ့သော အထက်ဖော်ပြပါလူမျိုးရေး သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုများမှာ လွန်စွာ လူသိနည်းသော ဖြစ်ရပ်များဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဤလုပ်ရပ်ကို အစွဲရေးလက်ယာစွန်းသမားများနှင့် အခြေချနေထိုင်သူများကမူ အစဉ်အလာတစ်ရပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်း အားလုံးကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းရေးအတွက် ပထမခြေလှမ်း၊ အဖြစ်လည်းကောင်း လက်ခံထားကြသည်။ ၎င်းတို့၏ အယူအဆအရဆိုလျှင် ဂျူးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ရှင်သန်လွတ်မြောက်ရေး ဟူသည်မှာ နိုင်ငံ

တွင်း၌ အာရပ်များ အမြန်ဆုံး ရှင်းလင်းနိုင်ရေးအပေါ် မူတည်
နေသည်ဆို၏။ ယနေ့အာဏာရ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရသည်လည်း
နိုင်ငံတွင်းရှိ လူမှုရေး အချိုးမညီမှု၊ ဂျူးလူမျိုးရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်း
လာမှု ပြဿနာအား ပါလက်စတိုင်းများကို အခြားနယ်မြေများသို့
ရွှေ့ထုတ်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန် အားသန်နေကြသည်။
အစွဲရေးအစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သော ပိုဆောင်ရေးဝန်ကြီး ဘင်နီအီလွန်၊
ကနီကဲဆက်ပါလီမန်အဖွဲ့ဝင် မိုက်ကယ်ကလိုင်းနားဆိုသူတို့မှာ
အာရပ်များအား နိုင်ငံတွင်းမှ အတင်းအကျပ် မောင်းထုတ်ရေးမူကို
လိုလားသူများဟု ထင်ရှား၏။

မကြာသေးမီက ပြုလုပ်ခဲ့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းတစ်ခု၌
အစွဲရေးစစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ် မိုရှေယာလွန်က ပါလက်စတိုင်းတို့
အား ကင်ဆာရောဂါနှင့်တူသည်ဟု ခိုင်းနှိုင်းခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင်
သိမ်းပိုက် နယ်မြေများအတွင်း အစွဲရေးတို့၏ စစ်ရေးအရ
လုပ်ဆောင်မှုများအား ကင်ဆာရောဂါသည်များကို ကုသသည့်
ပြဒါးဆေးခေါ် ကီမိုဆေးသွင်းနည်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခဲ့သည်။ ၎င်းဆိုလို
သည်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား ပို၍ ပြင်းထန်သော နည်းလမ်း
များဖြင့် ကိုင်တွယ်သင့်သည်ဆို၏။ ဤသည်ကို ဝန်ကြီးချုပ်
ရှာရွန်ကလည်း ထောက်ခံသည်။ သို့အတွက် အစွဲရေးနိုင်ငံ
အတွင်းရှိ ပါလက်စတိုင်းတို့မှာ အခွင့်အခါကောင်းနှင့် ကြိုပါက
ပြင်းထန်စွာ ဖိနှိပ်ခံရရုံမက နိုင်ငံတွင်းမှပင် မောင်းနှင်ထုတ်ခံရမည့်
အလားအလာများ ရှိနေပေသည်။

အခန်း (၄)

အမျိုးသားကာကွယ်ရေး မဟာဗျူဟာနှင့်
လက်တွေ့စစ်ရေးကျင့်သုံးမှု

ရှေ့အခန်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သော ယီဂေးလ်ယာဒင်၏ စစ်
အခြေခံသဘောတရား ဖြစ်ပေါ်လာရန် နောက်ကွယ်မှ တွန်းအား
များဖြစ်သည့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၏ စစ်ရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့်
ကမ္ဘာ့အခြေအနေများမှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မတ်လမှ စတင်၍
ပြောင်းလဲကုန်ပြီဖြစ်၏။ အဓိကအားဖြင့် ယီဂေးလ်၏ စီမံကိန်း
အောင်မြင်သွားမှုအပေါ်၌လည်း များစွာမူတည်ခဲ့၏။ ယီဂေးလ်၏
စီမံကိန်းဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော အကြောင်းတရားပေါင်း မြောက်မြားစွာ
တို့မှာ ယနေ့တိုင်ပင် အစွဲရေးတို့၏ လူမှုရေးနှင့် စစ်ရေးဆိုင်ရာ
အတွေးအခေါ်များတွင် နက်ရှိုင်းကျယ်ပြန့်စွာ အခြေတည်လျက်ပင်
ရှိနေသေး၏။

၎င်းတို့အနက် အခြေခံအကျဆုံး အချက်များအား အောက်တွင် ဖော်ပြပါမည်—

ပထမဆုံးအချက်မှာ ဂျူးနှင့် အာရပ်တို့ လူဦးရေ အချိုးအစား မမျှတဖြစ်နေပြီး ဂျူးလူဦးရေက အမြဲတမ်းနည်းနေသည် စိုးရိမ်ပူပန်မှုဖြစ်၏။ ဂျူးတပ်ဖွဲ့တို့ကို အာရပ်ကျေးရွာများအား ဖျက်ဆီးရန်၊ မထိန်းချုပ်နိုင်သော ရွာများအား မိုင်းထောင်ရန်ဟု ညွှန်ကြားစဉ်က အဓိက အကြောင်းရင်းမှာ ဂျူးတို့လက်ဝယ်၌ လက်နက်ကိုင်တပ်အင်အား အရေအတွက် နည်းပါးနေပြီး မလုံမလောက် ဖြစ်နေခြင်းကြောင့်ဟူသည်ကို မဖော်ပြခဲ့ချေ။ အင်အား နည်းပါးသဖြင့် အာရပ်ကျေးရွာများအား မထိန်းချုပ်နိုင်မည့် အတူတူ အာရပ်တို့ပါ ရွာတွင်း၌ မနေနိုင်အောင် ဖျက်ဆီးခြင်း၊ မိုင်းထောင်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ဂျူးရွာများ အနီးဝန်းကျင်ရှိ မွတ်ဆလင်နှင့် ခရစ်ယာန် ကျေးရွာများက ဂျူးတို့အပေါ် ရန်လိုသည်ဟူ၍လည်း ယူဆထားခဲ့သည်။ ဂျူးတို့အပေါ် ရင်းနှီးဖော်ရွေသည့် အာရပ်ရွာများပင် ဖယ်ရှားခဲ့ရသည်။ ဤသို့ ဂျူးနှင့် အာရပ်လူဦးရေ အချိုးအစား မညီမျှခြင်းသည်ပင် အစွရေးနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားလုံခြုံရေး အခြေခံ သဘောတရားအားလုံး၏ အဓိက အခြေခံအချက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစွရေးလ်တာလ် ရေးသားထုတ်ပြန်ခဲ့သော စာစောင်၌လည်း “အင်အားကြီးသူတို့ကို ရင်ဆိုင်ရမည့် လူနည်းစု” ဟူသော အယူအဆအား စစ်ရေး၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ရှုထောင့်များမှ သုံးသပ်ဖော်ပြခဲ့သည်။

အစွရေးနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားကာကွယ်ရေး၊ မဟာဗျူဟာ ယူဆချက်တိုင်းသည်လည်း ဂျူးနှင့် အာရပ်တို့ လူဦးရေ

အချိုးအစား မမျှတမှုကိုပင် အခြေခံ ရေးဆွဲ ဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ပထမဆုံးအချက်မှာ ပါလက်စတိုင်း လူမျိုးများအရေး ဖြစ်ရာ ယင်းအချက်ကို မှုတည်၍ စစ်မဟာဗျူဟာပညာရှင် များက ဂျူး—အာရပ် ဆက်ဆံရေး အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပါလက်စတိုင်းတို့အား သုံးမျိုးသုံးစား ခွဲခြားခဲ့ကြသည်။ ပထမ တစ်မျိုးမှာ အစွရေးနိုင်ငံသား ပါလက်စတိုင်းတို့ဖြစ်၏။ ဒုတိယ အမျိုးမှာ ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီး သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေ များတွင် နေထိုင်သည့် ပါလက်စတိုင်းများဖြစ်သည်။ တတိယ တစ်မျိုးမှာ ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားသို့ ရောက်ရှိနေကြသော ပါလက်စတိုင်း များဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်မှာ အစွရေးနိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်နေသော လက်ဘနွန်၊ ဆီးရီးယား၊ ဂျော်ဒန်နှင့် အီရန်နိုင်ငံများ အရေးကိစ္စဖြစ်၏။

တတိယအချက်မှာ အစွရေးနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်မှု မရှိသော အာရပ်နိုင်ငံများဖြစ်သည့် အီရတ်၊ ဆော်ဒီအာရေဗျာ ပင်လယ်ကွေ့နိုင်ငံများ၊ လစ်ဗျား စသည်တို့ဖြစ်၏။

အစွရေးနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်သော နိုင်ငံများနှင့် မထိစပ်သောနိုင်ငံများအား စုပေါင်း၍လည်း ရံဖန်ရံခါ၌ အာရပ် ကမ္ဘာဟု ခေါ်လေ့ရှိ၏။ တစ်ဖန် အာရပ်—အစွရေးပြဿနာကို ဘာသာရေးစစ်ပွဲအဖြစ် ယူဆပြန်လျှင်လည်း အီရန်၊ ပါကစ္စတန်နှင့် အင်ဒိုနီးရှားတို့ကိုပါ ထည့်သွင်း၍ မွတ်ဆလင်ကမ္ဘာနှင့် ဂျူးတို့၏ စစ်ပွဲဟု ယူဆလေ့ရှိကြသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲခင်

အချိန်ထိပင် ရံပန်ရုံခါ၌လည်း ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကို အာရပ်-
အစ္စရေး ပြဿနာ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဆွဲထည့်
တတ်၏။

အမြင်ကျဉ်းမြောင်းသော ဂျူးအဖွဲ့အစည်း အချို့ကမူ
အများနှင့်တစ်ယောက် ပုံစံမျိုးဖြင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးက ဂျူးတို့ကို
ပိုင်းဝန်း ဆန့်ကျင်နေကြသည့်နှယ် ယူဆထားကြ၏။ ၁၉၆၀
ပြည့်နှစ်နှင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များအတွင်းတွင် ခေတ်စားခဲ့သော
ဟီဘရူးသီချင်းများ၌ “တစ်ကမ္ဘာလုံးက တို့ကို ဆန့်ကျင်နေ
ကြသည်” ဟူသော စကားရပ်များ ပါဝင်ခဲ့၏။

ဂျူးနိုင်ငံတည်ထောင်ရာ၌ ပြည်ပမှ ဝင်ရောက် အခြေချ
နေထိုင်သူများ၏ ကဏ္ဍကို အရေးပါကြောင်း သတ်မှတ်ထား
သည်။ ဤအခြေချနေထိုင်သူများ၏ ရွာများ၊ အိမ်ရာစခန်းများ
သည် နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး ကဏ္ဍကြီးတစ်ခုလုံး၏ အစိတ်
အပိုင်းတစ်ရပ်သာမက နိုင်ငံကာကွယ်ရေးစနစ်ကြီးတစ်ခုလုံး၏
အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ ဂျူးနိုင်ငံ၏ ပထဝီ
အနေအထား၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးနယ်နိမိတ်များ သတ်မှတ်ရာ
နေရာများလည်း ဖြစ်လာသည်။ ဤအယူအဆကြောင့်ပင် ၁၉၄၇
ခုနှစ်က ဂျူးတို့နေထိုင်သော နေရာမှန်လျှင် ကုလသမဂ္ဂက
သတ်မှတ်ပေးသော နယ်မြေပြင်ပ၌ပင် ရှိသည်ဖြစ်စေ အကာ
အကွယ် ပေးရမည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ထွက်ပေါ်လာခြင်း
ဖြစ်သည်။ ဤယူဆချက်ကို အခြေခံ၍ ပေါ်ပေါက်လာသော
စစ်အခြေခံသဘောတရားအရ ဂျူးတို့၏ နေထိုင်ရာနေရာများကို
ခြိမ်းခြောက်နေသော အာရပ်ရွာနှင့် နေထိုင်ရာနေရာ (၃၇၀) ကို
ဖျက်ဆီးရန် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖျက်ဆီးခံရသည့်

အာရပ်နေရာများတွင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နယ်မြေ ပိုင်းခြားရေး
စီမံကိန်းပြင်ပရှိ အစ္စရေးတို့ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရသော နယ်မြေများ
အတွင်းမှ အာရပ်တို့၏ နေထိုင်ရာ နေရာများလည်း ပါဝင်သည်။

ဤသည်ကိုကြည့်လျှင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နယ်မြေပိုင်းခြားရေး
စီမံကိန်းကို နိုင်ငံရေးအရလက်ခံသော်လည်း စစ်ရေးအရမူ လက်မခံ
နိုင်ဘဲ လိုအပ်သလို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။
ဤပုံစံကို ယနေ့ကာလအထိပင် တွေ့မြင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ ဖော်ပြချက်များအရ ကြည့်လျှင် ဂျူးတို့၏
စစ်ရေး အယူအဆမှာ ခံစစ်သက်သက် မဟုတ်၊ နေရာတကာ၌
လှုပ်ရှားတက်ကြွသော ထိုးစစ်အပြုအမူရှိသော အယူအဆဖြစ်
ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။ ဂျူးတို့၏ အဆိုပါ ထိုးစစ်ဆန်သော
လက္ခဏာရပ်များကို နောက်ပိုင်းတွင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ ကျင့်သုံး
လာသည်ကို တွေ့မြင်ရပေသည်။ အချို့စစ်ပါရဂူများက ဗြိတိသျှ
စစ်ပါရဂူတစ်ဦးဖြစ်သော ဘီအိပ်ချ်လစ်ဒဲလ်ဟတ်၏ “သွယ်ဝိုက်
စစ်နည်းဗျူဟာ” သည်ပင် အစ္စရေးတို့၏ ထိုးစစ်အပြုအမူရှိသော
စစ်သဘောတရား၏ အခြေခံဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်ဖော်ထုတ်ကြ
သည်။ ဤသဘောတရားအရပင် အင်အားကြီးမားစွာ စုစည်းခြင်း၊
လှည့်ဖြားခြင်း၊ ရန်သူမမျှော်လင့်သောနေရာ၊ အင်အားနည်းသော
နေရာကို မမျှော်လင့်သောနည်းများဖြင့် အငိုက်ဖမ်းတိုက်ခိုက်ခြင်း၊
ရရှိလာသော အောင်မြင်မှုများကို ချက်ချင်း အမြတ်ထုတ်ခြင်း
စသည့် အစ္စရေးတပ်မတော်၏ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ ပေါ်ပေါက်
လာခြင်းဟု ဆိုကြသည်။

အစ္စရေးနိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင်နှင့် စစ်ရေးသုတေသီတစ်ဦး
ဖြစ်သော ဒန်ဟိုရိုဝစ်စ်က အစ္စရေးတို့၏ အဆိုပါ မဲဟာဗျူဟာကို

“ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိသော တုံ့ပြန်မှု” ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ ဟိုရိုဝစ်ဇ်၏ အဆိုအရ ချီတက်လှုပ်ရှားမှု လျင်မြန်လွန်းသော စစ်မြေပြင်၌ ဖရိုဖရဲဖြစ်ရန် အလားအလာ ပိုများပြီး ကွပ်ကဲမှု ကွင်းဆက်အဆင့်ဆင့်သည်လည်း မရှိနိုင်တော့ဟုဆို၏။ ဤသို့ သော အခြေအနေမျိုးတွင် တကွတပြားစီဖြစ်နေသော တပ်ဖွဲ့ ငယ်များသည် ၎င်းတို့ဗိုလ်ချုပ်များ၏ လိုလားချက်အတိုင်း မိမိတို့ ထိုးထွင်းဉာဏ်နှင့် အစွမ်းအစကိုသာ အားကိုးတိုက်ပွဲဝင်ကြရ သည်ဆို၏။ ဟိုရိုဝစ်ဇ်က အစွဲရေးစစ်သားများသည် ဤအရည် အချင်းမျိုး၌ များစွာသာလွန်ပြီး ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိသော အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဆို၏။ တစ်ဖက် တွင်မူ အာရပ်စစ်သားများမှာ အထက်အမိန့်မရလျှင် ဘာမျှ မလုပ်တတ်မကိုင်တတ်တော့ဘဲ ကွပ်ကဲမှု ကွင်းဆက်အဆင့်ဆင့် ကိုသာ အားထားကြရသည်ဆို၏။ ဤသည်ပင်လျှင် အစွဲရေး တပ်မတော်အား တိုက်တိုင်းအောင် တပ်မတော်တစ်ရပ်အဖြစ် ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၃ ခုနှစ်များအကြား နာမည်ကြီးစေခဲ့သော အကြောင်းများဖြစ်ချေသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် အစွဲရေးတို့ ကြုံတွေ့လာရသော ရုံးနိမ့်မှု များသည်လည်း ဤသို့သော စည်းကမ်းမဲ့စွာ မိမိကိုယ်မိမိ အားကိုးစေရန် လွတ်ထားသည့်စနစ်မျိုးကြောင့်ဟု လက်ညှိုးထိုး လာကြသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲအတွင်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်များ၊ ဗိုလ်မှူးကြီးများ စသော ထိပ်တန်းအရာရှိကြီးများက တပ်ဖွဲ့ငယ်များကို ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက် ကွပ်ကဲပြီး တိုက်ပွဲဝင်ကြသဖြင့် တိုက်ပွဲအတွင်း ကွပ်ကဲမှုလွတ်သွားသော အခြေအနေ မကြာခဏ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

အေရိယယ်ရှာရွန်ကိုယ်တိုင်လည်း ဤနည်းမျိုးဖြင့် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်၏။

ယင်းကဲ့သို့ အစွန်းရောက်သော စစ်အခြေခံသဘောတရား များ၊ လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများသည် နှစ်ကာလပေါင်းများစွာက အမြစ်တွယ်နေခဲ့သော နိုင်ငံရေးသဘောတရားများနှင့်ပေါင်းစပ် မိသွားပြီးနောက် ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲမျိုးဖြစ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အစွဲရေးတို့အနေဖြင့် အာရပ်တို့အား အနိုင်နှင့် ပိုင်းနိုင်မည့် ဤစစ်ပွဲမျိုးကို မျှော်လင့်နေသည်မှာလည်း ကြာမြင့်လှပြီဖြစ်သည် ဆို၏။

အခန်း (၅)

ဂျူး သမ္မတနိုင်ငံ တည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းမှု

ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီဟောင်းဖြစ်သော ပါလက်စတိုင်းဒေသ တစ်ခုလုံးကိုသာမက ဆိုင်နိုင်းကျွန်းဆွယ် တစ်ခုလုံးကိုလည်း ကောင်း၊ ဂိုလန်ကုန်းမြင့်ဒေသကိုလည်းကောင်း သိမ်းပိုက်ရရှိ လိုက်ခြင်းသည် အစွရေးတို့အတွက် မိမိတို့သည် ရန်သူနှင့် အမြဲ ရင်ဆိုင်နေရသော ရှေ့တန်းနိုင်ငံဖြစ်သည်ဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အစွရေးနိုင်ငံသည် ပြည်ပမှ ရောက်ရှိလာသော အခြေချနေထိုင်သူ ဂျူးများ၏ နိုင်ငံဖြစ်သည်ဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြနိုင်သည့် အချက်များဟု ယူဆကြသည်။

ဒဏ္ဍာရီဆန်ဆန် သမိုင်းကြောင်းအရ ဂျူးနိုင်ငံများ တည် ထောင်ခဲ့သည်ဆိုသော ဒေသများအား သိမ်းပိုက်ရရှိခြင်းသည်ပင် ဂျူးတို့အတွက် မိမိတို့၏ ဒဏ္ဍာရီများကို ပိုမိုယုံကြည်စရာ

အကြောင်းများ ဖြစ်လာစေသည်။ ၎င်းအပြင် ဂျူးတို့၏ သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းသတိရ အသိအမှတ်ပြုလိုစိတ်များလည်း နိုးကြားလာပေသည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် မတိုင်မီအထိ ဂျော်ဒန်တို့ ထိန်းချုပ်ထားခဲ့သော ဂျူးဘာသာရေးဆိုင်ရာ အထွတ်အမြတ် နေရာများအား ပြန်လည် သိမ်းပိုက်ရရှိခြင်းသည် ဂျူးတို့၏ ဘာသာရေးစိတ်ဓာတ်များအား ပြန်လည်နိုးကြားလာစေသည်။ ဂျူးတို့သည် အခြားလူမျိုးများထက် သာလွန်သည် ဟူသော စိတ်ဓာတ်များလည်း ပေါ်ပေါက်လာစေခဲ့၏။

၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲ၏အတိုင်းအတာ အောင်ပွဲကို အလွယ်တကူနှင့် လျင်မြန်စွာ ရရှိမှုဟူသော အချက်များသည်ပင်လျှင် ကောင်းကင်မှ ဘုရားသခင်၏ လိုလားချက် ကောင်းချီးပေးမှုများ ကြောင့်ဟု ယူဆလာကြသည်။ ထို့အပြင် အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ တစ်ခုလုံး၌ ဂျူးတို့ကသာ ကျန်လူမျိုးများထက် အစစအရာရာ သာလွန်သည် ဟူသော ဘဝင်မြင့်စိတ်များလည်း ပေါ်ပေါက် ထွန်းကားလာစေ၏။ မိမိနိုင်ငံအတွင်း၌ ဂျူး ဦးရေထက် အာရပ် ဦးရေက ပို၍ များလာနေသည်ကို စိုးရွံ့နေ၍သာ သိမ်းပိုက်ရရှိ သော နယ်မြေအားလုံးကို အစွဲအနွမ်းအတွင်းသို့ တရားဝင် မသွတ်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်ထပ် အယူအဆတစ်ခုမှာလည်း သိမ်းပိုက်ရရှိသော နယ်မြေများသည် အစွဲအနွမ်းအတွင်း၏ အနာဂတ် ကာကွယ်ရေး အတွက် မဟာဗျူဟာအရ အရေးပါကြောင်း၊ ၎င်းအပြင် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကြမည်ဆိုပါက ဤနယ်မြေ များကို အပေးအယူ သဘောမျိုး အသုံးချနိုင်ကြောင်း မျှော်မှန်း လာကြသည်။

ယင်းနယ်မြေများအား အစွဲအနွမ်းတို့ စတင်သိမ်းပိုက်သည့် ဆိုကတည်းကပင် ဖာတားနှင့်တကွ အခြား ပါလက်စတိုင်း နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြောက်ကျားအဖွဲ့အစည်းများက လူထုနည်းဖြင့် ခုခံဆန့်ကျင်ရန်၊ ပြောက်ကျားစစ် ဆင်နွှဲရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသော်လည်း အနည်းငယ်မျှသာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်း လူမျိုးများမှာ အစွဲအနွမ်းအတွင်း၌ အလုပ်သမား များအဖြစ် ရရာအလုပ်ကို ရှာဖွေလုပ်ကိုင်ကြရသည်။ သို့ဖြင့် (၁၆) နှစ်မျှ ကြာသော အစွဲအနွမ်းနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေး၊ ဆောက်လုပ် ရေး၊ အညစ်အကြေး သန့်စင် စွန့်ပစ်ရေး စသော အောက်ခြေ အလုပ်များအတွက် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများကိုသာ မရှိမဖြစ် အားထားလာရသည့် အခြေအနေ ရောက်လာသည်။ အစွဲအနွမ်း ထုတ်ကုန်များကလည်း ပါလက်စတိုင်း စားသုံးသူတို့၏ ဈေးကွက် ကို လွှမ်းမိုးထားသည်။ အစွဲအနွမ်း ထုတ်ကုန်မှန်သမျှကို သပိတ် မှောက်သော အာရပ်တို့၏ လှုပ်ရှားမှုသည်ပင် မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ အကြောင်းမှာ အစွဲအနွမ်း ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများအား အာရပ်တို့ ထုတ်လုပ်သကဲ့သို့ တံဆိပ်စက္ကူပတ်များ ကပ်၍ ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသတို့မှ တစ်ဆင့် အာရပ်နိုင်ငံများသို့ တင်ပို့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အစွဲအနွမ်းတို့က အောက်ခြေလုပ်ငန်း များအတွက် လုပ်ခ ဈေးပေါသော ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် အားထားနေရသလို ပါလက်စတိုင်းတို့မှာလည်း စီးပွားရေးအရ အစွဲအနွမ်းတို့ကိုသာ မှီခိုနေကြရသည်။ ဤသို့ အပြန်အလှန် မှီခို နေရသည့် အခြေအနေမှာ မထင်မှတ်ဘဲ နက်ရှိုင်းသည်ထက် နက်ရှိုင်းလာခဲ့သည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီးတွင် အစွဲရေးတို့က ပုံစံ နှစ်မျိုးကို ကျင့်သုံးလာခဲ့၏။

ပထမပုံစံအား “ယီဂါလ်အာလွန်” စီမံကိန်းဟု ခေါ်၏။ ဤစီမံကိန်းအရ ဂျော်ဒန်တောင်ကြားအတွင်း လူနေပါးသော နေရာများ၌ ဂျူးအခြေချသူများအတွက် ရှေ့တန်းနေရာများအဖြစ် နေရာချထားပေးခြင်းအားဖြင့် အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်များကို ပုံဖော်ရန်ဖြစ်သည်။

နောက်ထပ်ပုံစံတစ်ခုမှာမူ ပါလက်စတိုင်းလူဦးရေ ထူထပ်သော နေရာများ၌ ဂျူးများကို ပို၍ ခိုင်မာစွာ အခြေချခြင်းဖြင့် ဂျူးတို့၏ အထွတ်အမြတ် နယ်မြေများအား နောင်တစ်ချိန်တွင် သူတစ်ပါးလက်သို့ ပြန်ရောက်မသွားစေရန်အတွက် ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ အခြေချကာကွယ်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤမဟာဗျူဟာအရဆိုလျှင် ဂျူးများ အခြေချသည်နှင့် ခိုင်မြဲစွာ အမြစ်တွယ်စေပြီး ၎င်းတို့ ရှိရာ နေရာတိုင်းသည် ဂျူးနိုင်ငံတော်၏ အစိတ်အပိုင်း သို့မဟုတ် အမွေအနှစ်ဖြစ်စေရမည်ဟူသော အယူအဆဖြစ်၏။ ဤယူဆချက်မှာ နောက်ပိုင်း အိဂျစ်နှင့် အစွဲရေးတို့ ချုပ်ဆိုသော ဒေးဗစ်စခန်း သဘောတူညီချက်ကြောင့် လုံးဝအခြေအမြစ်မရှိသည့် ယူဆချက် တစ်ရပ်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။

၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် လက်ယာစွန်း လီကွဒ်ပါတီ အနိုင်ရပြီး နောက် ဆိုင်နိုင်ငံကျွန်းဆွယ်အား အိဂျစ်သို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သမ္မာကျမ်းစာပါ အထွတ်အမြတ် နယ်မြေဖြစ်သော ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်း ဒေသကို အစွဲရေးကိုလိုနီအဖြစ် ပီပြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်တော့သည် ဆို၏။ ဤဆောင်ရွက်မှုများ၏ နောက်ကွယ်မှ အဓိက တွန်းအား

ပေးနေသော အကြောင်းအရာများမှာ “ဂွတ်ရှ်အိမူနှင့်” (သစ္စာ ရှိသူများ၏ အဖွဲ့) အမည်ရှိသော ဘာသာရေးနှင့် လူမှုနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းလှုပ်ရှားမှု၏ အာမာနာ အမည်ရှိ အဖွဲ့ခွဲသည် ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ခံ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်၏။

၁၉၇၃ ခုနှစ် စစ်ပွဲ၌ ဆီးရီးယားနှင့် အိဂျစ်တို့၏ အငိုက် ဖမ်းတိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် စစ်ပွဲအစပိုင်းတွင် အစွဲရေးတပ်များ အထိနာခဲ့သည်။ ဤသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဒေသတွင်း၌ အစွဲရေးက စစ်ရေးအရ သာလွန်မှုရှိသည်ဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ အားနည်းချက် ပျော့ကွက်များကိုလည်းကောင်း လက်ညှိုးထိုးလာကြတော့၏။

သို့ဖြင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များအကြားတွင် ဘာသာရေးအစွန်းရောက် အမာခံများက ဂျူးတို့၏ ဒဏ္ဍာရီထဲမှ ဂျူးဒီးယားနှင့် ဆာမာရီယာ အမည်ရှိ အထွတ်အမြတ်နေရာများ (ယနေ့ခေတ် ဂျော်ဒန်မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသ) ကို ပို၍ အခြေခိုင်စေရန် လူမှုရေးအရလည်းကောင်း၊ ဘာသာရေးအရ လည်းကောင်း စည်းရုံး တည်ဆောက်လာကြသည်။ အစွဲရေး လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း အစဉ်အလာဖြစ်သည့် ဟာလာချာ ဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ ရက်ဘိုင်ခေါ် ဂျူးဘုန်းကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ်အရလည်းကောင်း ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်လာ၏။ ယင်းသို့ဖြင့် အစွဲရေးတို့ သိမ်းပိုက်ထားသော ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသများသည် ဂျူးဘာသာရေး အယူသီးတို့၏ “အမိမြေ” ဟု သတ်မှတ်ခြင်း ခံလာရတော့သည်။ ဂျူးတို့၏ နယ်ချဲ့ခြင်းသည်ပင် သမိုင်းအစဉ်အဆက်က အမိမြေကို

ကာကွယ်ခြင်းဟု အများမြင်လာစေသည်သာမက ဂျူးတို့ကိုယ်တိုင်
ခွဲမြဲစွာ ခံယူလာကြသည်အထိ စည်းရုံးလာနိုင်ခဲ့သည်။

ယင်း “ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” အဖွဲ့သည် ဂျူးတို့ အထွတ်အမြတ်
ထားရာ ကျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းမှ တောင်တန်းဒေသများ
သာမက တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ဂျူးများအားလုံး၏ အသည်းနှလုံးကိုပါ
ဆွဲကိုင်စည်းရုံးမိသွားသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ အစွဲရေးနိုင်ငံ တည်ထောင်
စက ဂျူးကျေးရွာများကို စွန့်စား အသေခံ ကာကွယ်ခဲ့သော
တိုက်ခိုက်ရေးသမားများ၏ နေရာတွင် မိမိတို့ကိုယ်ကို အစားထိုး
သူများသဖွယ် တင်စားလာကြသည်။ သို့ဖြင့် ဂျူးဒီးယားနှင့်
ဆမာရီယာတည်းဟူသော ဂျူးတို့၏ အထွတ်အမြတ်နေရာကို
အခြေခံကာ ဂျူးဘာသာရေး စိတ်ဓာတ်များ ပြန်လည်ရှင်သန်
လာသည်ဆိုနိုင်၏။

ဤအမျိုးသားရေးဝါဒီ ဘာသာရေး ပြင်းထန်သူ တော်လှန်
ရေးသမားများသည် ခေတ်သစ်ဟာလာချီတည်းဟူသော ဂျူးစစ်စစ်
နိုင်ငံ ထူထောင်လိုသူများဖြစ်၏။ ဤသို့ ဘာသာရေးအယူသီးမှု
ပြန့်ပွားအောင်မြင်လာခြင်းမှာလည်း ၁၉၆၇ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၃
ခုနှစ် စစ်ပွဲအခြေအနေများ၏ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး ရှုပ်ထွေးမှု
အခြေအနေများကို ပြည်သူတို့ လက်ခံလာအောင် ရှင်းပြနိုင်သည့်
သဘောတရားရေးရာတစ်ရပ် မရှိခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

သို့ဖြင့် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများရှိ ဂျူးအခြေချနေထိုင်
သူများသည် ကြီးမားသော ဘာသာရေးအယူသီး အမျိုးသားရေး
လှုပ်ရှားမှုကြီး တစ်ရပ်၏ တစ်စွန်းတစ်စသာ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။
“ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” လှုပ်ရှားမှုကြီးနှင့် သဘောထားဆန္ဒ မကိုက်ညီ
သူများကပင် အစွဲရေးနိုင်ငံကို ဂျူးစစ်စစ်နိုင်ငံအဖြစ် ပြောင်းလဲ

တည်ထောင်လိုသော ဆန္ဒများရှိနေကြသဖြင့် ယင်းလှုပ်ရှားမှုကြီး
နှင့် ပူးပေါင်းလာခဲ့ကြသည်။ “ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” လှုပ်ရှားမှုကြီး
တစ်ရပ်လုံးသည် ဂျူးလှုပ်ရှားမှုအမည်ခံပြီး ဘာသာရေးဆိုင်ရာများ
လွှမ်းမိုးမှုရှိနေသည် မှန်သော်လည်း ဂျူးတို့၏ အမျိုးသားရေး
စိတ်ဓာတ်ကို ပြန်လည်နှိုးဆွခြင်း၊ ဂျူးတို့၏ နေရာများ လုံခြုံရေးကို
ပြန်လည်ရှေ့တန်းတင်လာခြင်း စသည့်အချက်များကြောင့် အစွဲရေး
လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ အမျိုးမျိုးသော သင်းကွဲအုပ်စုများကပင်
ထောက်ခံလာခဲ့ကြသည်။ သိမ်းပိုက် နယ်မြေများရှိ ဂျူးတို့၏
အထွတ်အမြတ် နယ်မြေများ ကိစ္စကို ရှေ့တန်းတင်လာခြင်းဖြင့်
အစွဲရေးနိုင်ငံ စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည့် ပြည်ပမှ ရောက်ရှိ
အခြေချနေထိုင်သူဟူသော နိုင်ငံရေးအသိစိတ်ဓာတ်ကို ပြန်လည်
ရှင်သန်စေခဲ့၏။ သို့ဖြင့် အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်းမှ ဂျူးဘာသာရေး
အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့ကပင် “ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” လှုပ်ရှားမှုကြီး
အား လက်တွဲပါဝင်လာခဲ့ကြတော့၏။

ဤသို့ ဘာသာရေး ပြင်းထန်သော အမျိုးသားရေးဝါဒ
ခေါင်းထောင်လာခဲ့ရသည်မှာလည်း အခြားအကြောင်းများ ရှိပေ
သေး၏။ အဓိကအားဖြင့် ၁၉၇၃ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီးတွင် အစွဲရေး
နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတော်အာဏာ၊ သိက္ခာ၊ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတော်၏
ယန္တရားတစ်ရပ်ဖြစ်သော စစ်ဘက်၏ ရုံးခိုမှုတို့က နိုင်ငံတော်
အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်လုံးအပေါ် လူထု၏ အယုံအကြည်မဲ့မှုကို
ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတော်ဟူသည်ကို လူထုက
ယုံကြည်အားကိုးစိတ် နည်းလာခဲ့သည်။ တစ်ဖက်တွင် ဤ
“ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” အဖွဲ့အစည်းက မျှော်မှန်းထားသော နိုင်ငံတော်
ဟူသည်မှာ ဤကဲ့သို့ အင်အားချည့်နဲ့ပြီး အများက မလေးမခန့်

ဖြစ်စေမည့် နိုင်ငံတော်မျိုး မဟုတ်ခြင်းကပင် လူထုကို ဤအဖွဲ့အစည်းအပေါ် ထောက်ခံမှု ပိုများစေခဲ့သည်။

အစွဲရေးတို့သည် ၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ နောက်ပိုင်းတွင် သန်းပေါင်းများစွာသော ဒေသခံ အာရပ်တို့အား တိုက်ရိုက်အုပ်စိုးခဲ့သလို ၁၉၉၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင်လည်း သွယ်ဝိုက်၍ အုပ်စိုးခဲ့သည်။ ဤအုပ်စိုးနည်း နှစ်ရပ်စလုံး၌ပင် ဒေသခံ အာရပ်တို့မှာ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမှုရေးပိုင်ခွင့်များ ရရှိခံစားခွင့် မရှိခဲ့ကြချေ။ အကြောင်းမှာ အစွဲရေးတို့က အာရပ်နယ်မြေများအား စတင်သိမ်းပိုက်ကတည်းကပင် ဒေသခံများအား အဆိုပါ ပိုင်ခွင့်များ ပေးအပ်ပါမည်။ မဲပေးပိုင်ခွင့်နှင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပိုင်ခွင့်များ ပေးအပ်ပါမည်ဟု ရည်ရွယ်ထားခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ယင်းသိမ်းပိုက်ရရှိသော နယ်မြေများမှ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များဖြစ်သော ယင်းနယ်မြေရှိ လူသားတို့နှင့်တကွ မြေပြင်နှင့် ရေ အစရှိသည်တို့ကို အစွဲရေးတို့က စိတ်တိုင်းကျ အသုံးချခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေများအား အသုံးချ အမြတ်ထုတ်မှုသည် နှစ်ကြာလာသောအခါ အသားကျလာပြီးနောက် အစွဲရေးတို့ကိုယ်တိုင် ကိုလိုနီပိုင်နိုင်ငံ ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်လာကာ ယင်းဘဝကိုလည်း ပျော်မွေ့လာကြသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် တောင်အာဖရိကကဲ့သို့ လူမျိုးရေးခွဲခြားအုပ်စိုးသည့် အစိုးရမျိုး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ အုပ်စိုးသူလူမျိုး တစ်နည်းအားဖြင့် နိုင်ငံသားများတွင် ရပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝ ရှိနေသည်။ အုပ်စိုးခံလူမျိုး တစ်နည်းအားဖြင့် နိုင်ငံသားမဟုတ်သူများတွင် မည်သည့် ပိုင်ခွင့်မျှ မရှိဟူသော အခြေအနေမျိုး ဖြစ်၏။ သို့အတွက် အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ ဥပဒေဟူသည် အုပ်စိုးသူ သခင်လူတန်းစား၏

ဥပဒေများ ဖြစ်လာသည်။ အုပ်စိုးသူတို့၏ အလိုကျ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ကျင့်ဝတ်စံနှုန်းများလည်း ဖြစ်လာသည်။ သို့အတွက် အစွဲရေးတို့အတွက် အကျိုးရှိမည့် အခြေအနေမျိုး၌ဆိုလျှင် သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေများရှိ ဒေသခံများမှာ အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ယူဆလိုက်ပြီး အစွဲရေးတို့အတွက် အကျိုးမရှိသော အခြေအနေဆိုပါက ၎င်းဒေသခံများမှာ အစွဲရေးတို့နှင့် မဆိုင်ဟုဆိုလေ့ရှိ၏။ သို့အတွက် အစွဲရေးအစိုးရသည် တရားရေးစနစ် (၂) မျိုး၊ အုပ်ချုပ်ရေးစည်းမျဉ်း (၂) မျိုးနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစံနှုန်း (၂) မျိုးတို့ကို မလိုတစ်မျိုး လိုတစ်မျိုး ကျင့်သုံး၍ အုပ်ချုပ်နေသည်ဟု စွပ်စွဲခံရခြင်းဖြစ်၏။

ဧကန်စင်စစ်အားဖြင့်မူ ယင်းသို့ နှစ်မျိုးနှစ်စွဟူသော သဘောထားများ မရှိခဲ့ပါ။ ၁၉၇၃ ခုနှစ် စစ်ပွဲတွင် စစ်ရှုံးရသည့် ကိစ္စအပေါ် အမျိုးမျိုးသော အစွဲရေးနိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းများက သင်ခန်းစာအသီးသီး ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။ တစ်ဖွဲ့က ငြိမ်းချမ်းရေး ရယူရန် မလွဲမသွေ လိုအပ်သည်ဟု ယူဆလာကြ၏။ ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရန်အတွက် မိမိတို့ သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေများအား ပြန်လည်၍ ပေးအပ်သင့်က ပေးရမည်ဟု ယူဆလာကြသည်။ ထို့အပြင် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုး သုံးသန်းခွဲတို့အား မိမိပိုင်နက် နယ်မြေအတွင်း ထားရှိခြင်းသည် အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ လူဦးရေ အချိုးအစားအရလည်းကောင်း၊ အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ လုံခြုံရေးအတွက်လည်းကောင်း များစွာ အန္တရာယ်ကြီးမားသည်ဟု ၎င်းအဖွဲ့များက ယူဆလာကြသည်။ သို့အတွက် အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသတွင် ဂျူးနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံသည် စစ်အင်အားနှင့် နိုင်ငံရေးအင်အား သက်သက်ဖြင့် ရပ်တည်၍ မရနိုင်၊ နယ်မြေများများ သိမ်းပိုက်

ထားခြင်းအားဖြင့်လည်း လုံခြုံမှု မရှိနိုင်ဟူ၍ ကောက်ချက်ဆွဲခဲ့ကြသည်။

အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ဤငြိမ်းချမ်းရေး အယူအဆနှင့် ဂျူးနိုင်ငံ တည်ထောင်လိုသော အယူအဆ နှစ်ခုတို့မှာ ယဉ်ကျေးမှု စစ်ပွဲတစ်ရပ်သဖွယ် ဖြစ်လာကာ ထိပ်တိုက်တွေ့ကြတော့၏။ ဤအတွင်း ဝိရောဓိပြဿနာမှာ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများနှင့် ပတ်သက်၍သာမက အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာနှင့်ပါ သက်ဆိုင်သည့် အငြင်းအခုံများ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်း အင်အားစုကြီးနှစ်ရပ် ယင်းကဲ့သို့ ထိပ်တိုက်တွေ့နေသည် ဆိုခြင်းကို နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်းက ယာယီပြဿနာအဖြစ်သာ ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။ သို့အတွက် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ၌ အစွဲရေးတို့၏ နောက်ထပ် အခြေချသည့် လုပ်ရပ်များအားလည်း ကြီးကြီးမားမား အတိုက်အခံဟူ၍ မရှိဖြစ်ခဲ့သည်။

ဤဂျူးနိုင်ငံတည်ထောင်ရေး ဝါဒီများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဝါဒီများအကြား အင်အားချိန်ခွင်လျှာမှာ မျိုးဆက်တစ်ခုစာမျှပင် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပအခြေအနေများကို လိုက်၍ သစ်ငှက်မြင့်တုံမြက်မြင့်တုံရှိခဲ့ချေ၏။ သို့ရာတွင် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ အသစ်အသစ် ထပ်မံတည်ဆောက်သော အခြေချနေထိုင်သူများ၏ ရွာများ၊ စခန်းများသည် ပိုမိုကြီးမားလာကာ အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း များပြားလာ၏။ သို့အတွက် ဂျူးတို့သာ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သည်ဟူသော အယူအဆရှိသူများနှင့် ဘာသာရေးအယူသီးအမျိုးသားရေးဝါဒီတို့အတွက် ခေါင်းထောင်စရာ ဖြစ်လာခဲ့၏။ ယင်းသို့ ခေါင်းထောင်လာရုံမက နောက်ထပ် အင်အားစုစည်းရန်လည်း အကြောင်းပြကောင်းများ ရရှိလာခဲ့သည်။ ဤအင်အား

များဖြင့်ပင် သိမ်းပိုက်နယ်များအား ဆက်လက်အသုံးချ၍ အမြတ်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။

သိမ်းပိုက်နယ်များရှိ အခြေချနေထိုင်သူများ၏ နေရာများ၏ ပြဿနာမှာ ၎င်းတို့၏ အရေအတွက်သာမက ၎င်းတို့ရှိနေသော တည်နေရာများပါ ပါဝင်သည်။ အခြေချသူများ၏ ခေါင်းဆောင်များသည် အေရိယယ်ရှာရွန်၏ အကူအညီဖြင့် သိမ်းပိုက်နယ်မြေအားလုံး၌ နေရာကောင်းများကို ရွေးချယ်ကာ အခြေချခဲ့ကြသည်ဆို၏။ ယင်းသို့ အခြေချသည့်ပုံစံမှာ ဂျူးပိုင်နယ်မြေများ ပိုမိုလုံခြုံနိုင်မာမှုရှိသည်သာမက ပါလက်စတိုင်းတို့၏ နယ်မြေများအား အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်ရန်နှင့် အင်အားမရှိစေရန် စနစ်တကျ စီစဉ်၍ ချထားခြင်းဖြစ်သည်ဆို၏။

သိမ်းပိုက်နယ်မြေများအတွင်း ပထမဦးဆုံးသော အခြေချနေထိုင်သူများ၏ စခန်းမှာ အာရပ်မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သော ဟီဘရုန်းအနီးရှိ ဆဘားရားအရပ်အနီးတွင် ဖြစ်ပြီး ရက်ဘိုင်ခေါ် ဂျူးဘုန်းကြီး မိုရှေလီဗင်ဂျာ၏ အုပ်စုများ အခြေချရာနေရာဖြစ်သည်။ ၎င်းအပြင် အေရိယယ်ရှာရွန် စစ်ဘက်လေ့ကျင့်ရေးကျောင်းများ၏ အကြီးအကဲဘဝ၊ နောက်ပိုင်း စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးနှင့် အမျိုးသားအခြေခံ အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ဝန်ကြီး တာဝန်များ ယူထားစဉ် တည်ထောင်ခဲ့သော ပထမဆုံး အစွဲရေး စစ်ဘက်လေ့ကျင့်ရေး စခန်းများအနက်၌လည်း တစ်ခုဖြစ်လာသည်။

၂၀၀၂ ခုနှစ်ရောက်သောအခါ လူဦးရေ သုံးသိန်းမျှသော ဂျူးများသည် ဂျော်ဒန်မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောက်ဒေသများ၌ အခြေချနေထိုင်ရာ နေရာပေါင်း (၁၆၀) တို့တွင် အခြေချကြပြီးဖြစ်တော့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းဒေသလူဦးရေ၏

(၁၅) ရာခိုင်နှုန်းမျှသာရှိခဲ့၏။ ၎င်းအခြေချနေထိုင်သူများအနက် (၆၅) ရာခိုင်နှုန်းမှာ မြို့များရှိ အခြေချအိမ်ရာစခန်းများ၌ ပြန်ခဲ့နေထိုင်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ဂျူးတို့၏ အခြေချနေထိုင်မှုမှာ မူလမျှော်မှန်းထားသလို သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ၌ ဂျူးလူမျိုးတို့ အင်အားပြလောက်သည့် အခြေအနေမျိုး၊ အရေးအကြောင်း ကြုံလျှင် ပြန်နုတ်၍ မရလောက်အောင် ခိုင်ခံ့သော အခြေအနေမျိုးမရရှိခဲ့ချေ။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ စောစောပိုင်း ဇီယွန်ဝါဒီများ နယ်ချဲ့သလို ယခု အခြေချနေထိုင်သူများ၌ စိတ်ဆန္ဒအားဖြင့် ပြင်းထန်မှု မရှိသလို ကျယ်ပြန့်သော ထောက်ခံမှုမျိုးလည်း မရှိခြင်းကြောင့်ဟု ဆို၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်သော မြေနှင့် ရေ အရင်းအမြစ်များကို ခြိမ်းခြောက်နိုင်လောက်သည့် ဂျူးအခြေချစခန်းများမှာမူ အမြောက်အမြား တည်ဆောက်ပြီး ဖြစ်ပေသည်။

အခြေချနေထိုင်သည်ဆိုရာ၌လည်း အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲခြားနိုင်သည်။ ထက်ဝက်ခန့်သော သူများမှာ “အစွရေးပိုင်မြေ” ဟူသည်ကို ထူထောင်မြင်တွေ့လိုသည်သာမက ယင်းနယ်မြေအား နယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှုအရလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအရလည်းကောင်း ဂျူးပိုင်ဒေသအဖြစ် လက်ခံမောင်းခတ်လိုသူများဖြစ်၏။

နောက်ထပ် ထက်ဝက်သောသူများမှာ ဈေးနှုန်းသက်သာသော အိမ်ရာများနှင့် အဆင့်မြင့်သော လူနေမှုဘဝကို လိုလားသည့် အစွရေးပြည်ပေါက် ဂျူးများ ဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ ယင်းအိမ်ရာသစ်များကို အစိုးရက အထူးဈေးနှုန်းသက်သာစွာ စီစဉ်ပေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ဂျူးတို့အနေဖြင့် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ပင် နယ်မြေချဲ့ထွင်သည်၊ အခြေချနေရာများ အသစ်ထူထောင်သည်ဖြစ်စေ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ၌ အိမ်ရာသစ်များ ထူထောင်ခြင်းမှာ သူတစ်ပါးပိုင်နက်ကို ကျူးကျော်ခြင်းဆိုသည်ကိုမူ မငြင်းနိုင်ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အုပ်စုကြီးနှစ်ခုအနေဖြင့် အာရပ်တို့အား ရင်ဆိုင်ရာ၌ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိသော လမ်းစဉ်တစ်ရပ် ချမှတ်ရန် လိုအပ်သလို အထူးသဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အားလည်း ရင်ဆိုင် ကိုဌ်တွယ်ရန် လမ်းစဉ်တစ်ရပ် လိုအပ်ကြောင်းကိုမူ နှစ်ဖက်သဘောဆန္ဒချင်း တူညီကြသည်။ ဤသဘောတူညီချက်၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်အနေဖြင့် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများတွင် ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများအား နေရာချထားပေးခြင်းဖြင့် အစွရေးတို့၏ နယ်မြေကို ချဲ့ထွင်ရန် တစ်နည်းအားဖြင့် “Greater Israel” ကျယ်ပြန့်သော အစွရေးနိုင်ငံကြီးဟူ၍ တည်ထောင်ရန် ဟူသော အချက်ကို နှစ်ဖက်စလုံးကပင် လုံခြုံရေး၊ အမျိုးသားရေးနှင့် ဘာသာရေး ရှုထောင့် အသီးသီးအရ သဘောတူ လက်ခံကြသည်။

အခန်း (၆)

အေရီယယ်ရှာရွန်၏ ငယ်စဉ်ဘဝ

၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် အေရီယယ်ရှာရွန်သည် မည်သူမျှ မစဉ်းစားဝံ့သောလုပ်ရပ်ကို လုပ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာကျော်သွားခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် မိနာခင်ဘေဂင်၏ လက်ထက် ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီး ဘဝတွင် ၎င်းသည် လက်ဘနွန်နိုင်ငံအား ဝင်တိုက်သည့် စစ်ဆင်ရေးကြီးတစ်ခုလုံး၏ ဗိသုကာဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းစစ်ပွဲမှာ အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အကြား ပထမဆုံး ဖြစ်ပွားသည့် စစ်ပွဲဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

ဆာဘရာနှင့် ရှာတီလာ ဒုက္ခသည်စခန်းများ၌ အရပ်သားများ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သေဆုံးရမှုတွင် အဓိက တာဝန်ရှိသူ အစွဲရေးနိုင်ငံသားဟုလည်း ဆိုကြသော အေရီယယ်ရှာရွန်အား ယင်းလက်ဘနွန်စစ်ပွဲကြောင့်သာ ကမ္ဘာက သိရှိလာသော်လည်း

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်များအတွင်းကပင် “အရစ်” ဟူသော ချစ်စနိုး အမည်ဖြင့် အစွဲရေးလူငယ်များအကြားနှင့် စစ်တပ် အသိုက်အဝန်းတွင် ရေပန်းစားနေခဲ့သူဖြစ်သည်။

အေရီယယ်ရှိုင်နာမန်ရှာရွန်အား ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် တဲလ် အဗစ်မြို့တော် အရှေ့မြောက်ဘက် (၁၅) မိုင်ခန့်အကွာ၌ ကမာ မာလူးလ်အမည်ရှိ ဂျူး စုပေါင်းကျေးရွာတွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူ၏ဖခင် ခက်ထန်မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မသင့်မြတ်မှုကြောင့်လည်းကောင်း ရှာရွန်၏ ငယ်စဉ်ဘဝမှာ ပျော်စရာဟု မဆိုနိုင်ခဲ့ချေ။

ယင်းကာလက ၎င်း၏အထီးကျန်ပုံကို ရှာရွန်ကိုယ်တိုင်က ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ၌ အကျဉ်းချုပ် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့သည်။

ရှာရွန်၏ဘဝဇာတ်ကြောင်း ပြုစုရေးသားသူ အူဇီဘင်ဇီမင် ၏ အဆိုအရမူ ရှာရွန်၏ဖခင်က ၎င်း (၆) နှစ်သားအရွယ်မှာပင် ၎င်းအား ဘတ်တန်ကြီးတစ်ခုပေးကာ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ရန် နှင့် မိမိတို့စိုက်ခင်းများ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ပေးခဲ့သည်ဆို၏။ ရှာရွန်ကလေးသည် ယင်းဘတ်တန်ကြီးကို သွားလေရာ ကိုယ်နှင့်မကွာ သယ်ဆောင်သော အလှေအကျင့် ရလာခဲ့သည်။ ကျောင်းတက်ရာ၌ပင် ယင်းဘတ်တန်ကြီးကို သယ်သွားလေ့ရှိသဖြင့် တစ်နေ့ ကျောင်းသားများ ရန်ဖြစ်ရာ၌ ၎င်းဘတ်တန်ကြီးဖြင့် ရိုက်မိရာ တစ်ဖက်ကျောင်းသားမှာ အပြင်းအထန် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

၎င်း၏ ဖခင်က ရှာရွန်အား စာသင်ရန် ဆရာတစ်ဦး သီးသန့်ငှား၍ သင်ကြားပေးသော်လည်း ရှာရွန်မှာ စစ်ပညာနှင့် ခေါင်းဆောင်မှုတို့မှ လွဲ၍ ကျန်သည့်ဘာသာရပ်အားလုံး၌ ညံ့ဖျင်း

ခဲ့သည်။ သူ့အတန်းဖော်များက သူ့အား ချစ်ခင်နှစ်သက်ကြခြင်း မရှိသော်လည်း သူ၏ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေးကိုမူ လက်ခံသဘောကျကြသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားလာသောအခါ သူသည် တဲလ်အဗစ်ရှိ အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားနေချိန်ဖြစ်သည်။ အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် သူ၏ သဘောထားမှာ သူ့မိဘများ၏ သဘောထားက များစွာလွှမ်းမိုးမှု ရှိနေခဲ့သည်။ သူ့မိဘများ ပါလက်စတိုင်းတို့ စတင်အခြေချစက အခြေအနေမှာလည်း ခါးသီးဖွယ် အတွေ့အကြုံများ ဖြစ်ခဲ့၏။ သူ့မိခင် ပါလက်စတိုင်းသို့ ရောက်စက အာရပ် သင်္ဘောကျင်း အလုပ်သမားများက မညာမတာ သင်္ဘောပေါ်မှ ဆွဲချသည်ကို ခံစားခဲ့ရသည်။ ပါလက်စတိုင်းသို့ အခြေချရန် ရောက်ရှိလာသူ ဂျူးအများစုတို့၏ မှတ်တမ်းများအရဆိုလျှင် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ ဂျူးလူမျိုးများ၏ ရာသက်ပန်အိပ်မက်ဖြစ်ခဲ့သော “အစွဲရေးမြေ” ဆိုသည်မှာ လက်တွေ့တွင် အာရပ်များ ကြီးစိုးခြယ်လှယ်နေသော နိုင်ငံဖြစ်နေမှန်း နဖူးတွေ့ ခူးတွေ့ တွေ့လိုက်ရသည်တွင် အတော်များများ ဒုက္ခသုက္ခတွေ့ကြရသည်ဆို၏။

အေရီယယ်အား မမွေးမီ တစ်နှစ်တွင် အာရပ်အဓိကဂိုဏ်း အုပ်စုကြီးများက ၎င်း၏မိဘများနေထိုင်ရာ ရွာလေးကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြသည်။ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင်လည်း ၎င်းတို့ရွာလေးမှာ တစ်ကြိမ် ဖျက်ဆီးခံရပြန်သည်။ အာရပ်တို့၏ မဟာတော်လှန်ရေးကာလဟု ခေါ်သော ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၉ ခုနှစ်ကာလတွင်လည်း အဆိုပါ ရွာလေးမှာ ကျီးလန်စာ စားနေခဲ့ရသည်။ ယင်းသို့ မိဘများ

တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော ခါးသီးသည်အတွေ့အကြုံများက ငယ်ရွယ်
သော အေရီယယ်၏ ဦးခေါင်းထဲတွင် စွဲမြင်နေတော့၏။

ထိုစဉ်က အခြေအနေမှန်မှာ ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ လာ
ရောက် အခြေချသော ဂျူးများကို ဒေသခံအာရပ်တို့က လုံးဝပင်
မလိုလားကြ။ နွေးထွေးစွာ ကြိုဆိုခြင်းလည်း မရှိကြချေ။ တစ်ဖန်
၁၉၈၃ ခုနှစ်မှ စတင်သည့် ဒေသခံ အာရပ်များအတွင်းတွင်
ဇီယွန်ဝါဒီဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ဗြိတိသျှ ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသား
လှုပ်ရှားမှုများ စတင်ပေါ်ပေါက်နေပြီ ဖြစ်၏။ ဂျူးနှင့် အာရပ်
တို့၏ ဆက်ဆံရေးကိုကြည့်လျှင် ဂျူးတို့ထံတွင် အလုပ်လုပ်သော
အာရပ်များရှိသလို ဂျူးများထံသို့ မြေရောင်းချပေးသော အာရပ်
များလည်း ရှိသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအားဖြင့်လည်း ဂျူးတို့နှင့်
ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံသော အာရပ်အများအပြားရှိသည်။ သို့ရာတွင်
ပါလက်စတိုင်းဒေသအား “ဂျူးတို့၏ အမိမြေ” ဟု သတ်မှတ်
ခြင်းကိုမူ မည်သည့်အာရပ်ကမျှ လက်မခံနိုင်ကြချေ။ ဤသို့
သတ်မှတ်ခြင်းမှာ ဘဲလ်မိုး ကြေညာချက်အရ သတ်မှတ်ခြင်း
ဖြစ်သော်လည်း ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ ဂျူးတို့ အခြေချနိုင်ခြင်းမှာ
ဗြိတိသျှစစ်တပ်၏ လှံစွပ်များ အရှိန်အဝါဖြင့် အခြေချခြင်းဟု
ခံယူထားကြသည်။

ဤတင်းမာမှုများကို မီးလောင်ရာ လေပင့်ဖြစ်စေသည်မှာ
ဂျူးနှင့် အာရပ် နှစ်ဘက်စလုံး၌ ရှိနေသော ကြောက်ရွံ့မှုနှင့်
အမှန်းတရားတို့ပင် ဖြစ်သည်။ အေရီယယ်ရှိင်နာမန်ရှာရွန် (အေရီ
ယယ်ရှာရွန်) ဆိုသော လူငယ်လေး ကြီးပြင်းလာရသည်မှာ
ယင်းသို့ ဂျူးနှင့်အာရပ်တို့ ရန်စောင်နေသော အခြေအနေအတွင်း၌
ကြီးပြင်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအရေးအခင်းက သူ့ဘဝကို

တစ်သက်လုံး လွမ်းမိုးသွားတော့မည် ဖြစ်၏။ သူနှင့် ခေတ်ပြိုင်
အခြားသူများ၊ လူငယ်များ၏ အတွေးအခေါ် အယူအဆများ
အချိန်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲသွားသော်လည်း အေရီယယ်၏ အတွေး
အခေါ် အယူအဆကား မပြောင်းလဲခဲ့ချေ။

၁၉၄၈ ခုနှစ် စစ်ပွဲတွင် ရှာရွန်သည် အကြပ်တစ်ဦးအနေဖြင့်
ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဂျူးမြေအောက်အဖွဲ့
အစည်းဖြစ်သော ဟာဂါနာ အဖွဲ့က ဖွင့်လှစ်သော အခြေခံ
စစ်သင်တန်းကို ရှာရွန်သည် ပြီးဆုံးအောင် မတက်နိုင်ခဲ့ချေ။ သူ
ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသော တိုက်ပွဲမှာလည်း ယနေ့ကာလအထိပင်
နာမည်အကြီးဆုံး ရုံးပွဲအဖြစ် နာမည်တွင်ကျန်ခဲ့သော လထရွန်
တိုက်ပွဲဖြစ်၏။ ၎င်းမှာ တဲလ်အဗစ်နှင့် ဂျေရုဆလင် သွားရာ
လမ်းပေါ်ရှိ ဗြိတိသျှခံတပ်ဖြစ်သည်။ ထိုခံတပ်တွင် နေရာယူ
ထားသော အာရပ်လီဂျင်တပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ အစွရေး
စစ်သား ရာပေါင်းများစွာမှာ နှစ်ဖက်ညှပ်၍ ပစ်ခတ်ခံရသဖြင့်
ကျဆုံးခဲ့ရသည်။ ရှာရွန်မှာ ထိုတိုက်ပွဲတွင် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။
ယနေ့အထိပင် အစွရေးသမိုင်း၌ အကျအဆုံးအများဆုံး တိုက်ပွဲ
အဖြစ် သမိုင်းတွင်နေသော တိုက်ပွဲဖြစ်သည်။ ရှာရွန်မှာ ယင်း
တိုက်ပွဲမှ ရရှိသောဒဏ်ရာကြောင့် နောက်ထပ်တိုက်ပွဲတစ်ပွဲသာ
ဝင်တိုက်ခိုက်လိုက်ရပြီး စစ်ပြီးသွားခဲ့သည်။

ယင်းဒုတိယ တိုက်ပွဲတွင်လည်း အစွရေးတပ်များသည်
ဖာလူဂျာအရပ်၌ ဝိုင်းမိထားသော အီဂျစ်တပ်ရင်းကြီးတစ်ရင်းကို
လုံးဝ ချေမှုန်းနိုင်ခြင်းမရှိ ဖြစ်ခဲ့သည်။ စစ်ပွဲပြီးဆုံးသောအခါ
ယင်းတိုက်ပွဲများ မအောင်မြင်ရခြင်းအတွက် စစ်မြေပြင်ရောက်
စစ်သားများနှင့် တပ်မှူးများက ဦးစီးအဖွဲ့များကို အဖြစ်ပို့ခဲ့ကြသည်။

အဖြစ်ဖို့ကြသည်အကြောင်းရင်းမှာ လထရွန်နှင့် ဖာလူဂျာတိုက်ပွဲများ ရုံးရုံမက တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ အာရပ်တို့ လွှမ်းမိုးထားမှုအောက်မှ လွတ်မြောက်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ ဂျူးပိုင်နက်အတွင်း၌ အာရပ်နေရာများ ချန်ခဲ့ခြင်းတို့တွင် အပြစ်ဖို့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ရှာရွန်မှာ ဤသို့ဝိုင်း၍ အပြစ်ဖို့သော စစ်သားများတွင် တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။

ရှာရွန်ကမူ သူ့ဘဝ သက်တမ်းတစ်လျှောက်၌ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ အရည်အချင်းမပြည့်မီခြင်း၊ စစ်ခေါင်းဆောင်များအားလည်း စိတ်ကူးဉာဏ်မရှိခြင်း၊ ထောက်လှမ်းရေးသတင်းများ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရယူနိုင်မှု မရှိခြင်း စသော အချက်များဖြင့် အခြားသူများကို အပြစ်ရှာလာခဲ့သူဖြစ်၏။

ဤစွပ်စွဲချက်များကို သူ၏ အထက်အရာရှိများအပေါ်၌ လည်းကောင်း၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက် အချင်းချင်းအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ လက်အောက်ငယ်သားများအပေါ်၌လည်းကောင်း စွပ်စွဲသုံးနှုန်းနေကြ ဖြစ်လာသည်။ ရှာရွန်သည် စစ်ပြီးသည့်တိုင် တပ်မတော်အတွင်း၌ ဆက်လက်၍ အမှုထမ်းဆောင်နေခဲ့ရာ ဗိုလ်မှူးကြီးယစ်ဇတ်ရာဘင်၏ လက်အောက်တွင် တပ်ရင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသည်။ တစ်ဖန် အလယ်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်း စစ်မျက်နှာ စစ်ဌာနချုပ်များတွင်လည်း ဗိုလ်မှူးကြီးမိုရှေဒါယန် လက်အောက်တွင် ထောက်လှမ်းရေး အရာရှိအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပြန်သည်။ ရှာရွန်၏ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်၊ စိတ်ကူးဉာဏ်ကောင်းပုံ၊ ယုံကြည်ချက်၊ ခံယူချက် ပြင်းထန်မှုတို့ကို ယစ်ဇတ်ရာဘင်ရော၊ မိုရှေဒါယန်ကပါ အထင်ကြီးလေးစားခဲ့ကြသည်။ ရှာရွန်၏ နောက်ပိုင်း စစ်သက်တစ်လျှောက်တွင်လည်း

ငင်း၏ အထက်ကို ပြန်လှန်မှု၊ မရေမရာ တင်ပြမှု စသည့် ပြဿနာတိုင်းတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးနှစ်ယောက်က အမြဲတစေ ဝင်ရောက် ကယ်တင်ခဲ့ရသည်များ ရှိ၏။ အထူးသဖြင့် သူ့အား စစ်ပညာ မကျွမ်းကျင်သူဟု ယူဆသူများကို နှုတ်မှ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြောဆိုတတ်သော အကျင့်မှာ အဓိက ဒုက္ခပေးတတ်သော အကြောင်းအရာတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီး စစ်တပ်တွင်း အမှုထမ်းဆောင် ရသည်မှာ နိုင်ငံရေးသမားများ ပြုသမျှ ခံနေရသည်ဟု မြင်လာ သဖြင့် ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် တပ်မှ ထွက်ကာ ဟီဘရူးတက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်ခဲ့၏။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဖြစ်နေသည့်တိုင် စစ်ဘက်နှင့် အဆက်အသွယ်မပြတ်ဘဲ အရန်စစ်မှုထမ်းအရာရှိ အဖြစ် ဂျေရုဆလင်တစ်ဝိုက် အရေးအခင်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့ သေးသည်။

အခန်း (၇)

ရှာရွှန်၏ ပွဲဦးထွက် ၁၀၁ ကွန်မန်ဒိုတပ်ပွဲ။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်များ ရောက်သောအခါ စစ်အေးတိုက်ပွဲကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကြောင့်လည်းကောင်း အာရပ်-အစ္စရေး ပဋိပက္ခမှာ နောက်တစ်ကြိမ်လူအများ အာရုံစူးစိုက်စရာ ဖြစ်လာခဲ့တော့သည်။ အာရပ်နိုင်ငံများက အစ္စရေးနိုင်ငံအား အသိအမှတ်ပြုစေလိုပါက ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပါလက်စတိုင်း နယ်မြေပိုင်းခြားရေးမူဦးအထိ အစ္စရေးတို့ ပြန်ဆုတ်ပေးရမည်ဟု စုပေါင်း၍ တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ (အမှန်မှာ ယင်းနယ်မြေပိုင်းခြားရေး ပြဿနာများကို အာရပ်များ ကိုယ်တိုင် အစောပိုင်းက ပယ်ချထားခဲ့ပြီဖြစ်၏။) ၎င်းအပြင် ပါလက်စတိုင်း ဒုက္ခသည်အားလုံး နေရပ်ပြန်ခွင့်ပြုရမည်ဟုလည်း အာရပ်တို့က တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

ဤတောင်းဆိုချက်များမှာ တည်ထောင်စ အစွဲရေးနိုင်ငံ အား နောက်တစ်ကြိမ် ချေမှုန်းဖျက်ဆီးရန် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်ဟု ဆိုကာ အစွဲရေးတို့က ချက်ချင်းပင် ပယ်ချခဲ့သည်။ အစွဲရေးတို့က မိမိတို့၏ ဒုက္ခသည်များကို မိမိတို့ လက်ခံသလိုပင် အာရပ်တို့က လည်း ပါလက်စတိုင်းဒုက္ခသည်များကို လက်ခံသင့်ကြောင်းဖြင့် ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

ထိုသို့အငြင်းပွားနေစဉ်မှာပင် ဂျော်ဒန်မြစ်အနောက်ဘက် ကမ်းနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများမှ ပါလက် စတိုင်း ပြောက်ကျားများက နယ်စပ်ရှိ အစွဲရေး အခြေချရွာများကို နှောင့်ယှက်တိုက်ခိုက်မှုများ ရှိလာခဲ့၏။ အစွဲရေးတို့ကို လက်စား ချေရန် သို့မဟုတ် ပစ္စည်းဥစ္စာအချို့ကို ရယူရန်ဟူသော ရည်ရွယ် ချက်များဖြင့် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။

အစွဲရေးအစိုးက ယင်းပြောက်ကျားများအား လက်ခံထား သော နိုင်ငံအစိုးရများအပေါ် လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်ခြင်း မူဝါဒကို ချမှတ်ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ဒုက္ခသည်များကို လက်ခံထားသော အိမ်ရှင်အစိုးရများက ယင်းပြောက်ကျားများ၏ လုပ်ရပ်အတွက် တာဝန်ယူရမည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့သည်။

အစွဲရေး၏ ပထမဆုံးအကြိမ် လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်မှုမှာ ကြည်းတပ်၏ ညံ့ဖျင်းမှုကြောင့် အရာမထင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သို့ဖြင့် ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် အစွဲရေးစစ်ဌာနချုပ်က ယင်းသို့ လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်မှုများတွင် အသုံးချရန် လျှို့ဝှက်ကွန်မန်ဒို တပ်ဖွဲ့တစ်ခု ဖွဲ့စည်းရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ကွန်မန်ဒိုများကို လူဟောင်းများထဲမှ တဖြည်းဖြည်း ရှာဖွေစုဆောင်း၍ ဖွဲ့စည်း

ယူသည်။ အေရိယယ်ဂျာရွန်မှာ “၁၀၁ တပ်ဖွဲ့” ဟု အမည်ရသော ကွန်မန်ဒိုတပ်၏ တပ်မှူးဖြစ်လာသည်။

ယင်း “၁၀၁ တပ်ဖွဲ့” သည် နောက်ပိုင်းတွင် လေထီး တပ်မဟာ အမှတ် (၈၉၀) အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ယင်းနောက် ပိုင်းတွင် အမှတ် (၂၀၂) လေထီးတပ်မ အဖြစ်လည်းကောင်း တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့ရသည့် နာမည်ကျော် တပ်ဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ဂျာရွန်သည် “၁၀၁ တပ်ဖွဲ့” ၏ တပ်မှူးအဖြစ် အစွဲရေး- ဂျော်ဒန်နယ်စပ်နှင့် အစွဲရေး-အီဂျစ်နယ်စပ်တစ်လျှောက်တို့တွင် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်စေခဲ့သူဖြစ်၏။ ပင်ကိုယ်နိုင်ငံရေးအသိဉာဏ် ရင့်သန်မှုကြောင့်ပင် ရှေ့တန်းရောက် အရာရှိငယ်များအနေဖြင့် ထိပ်တန်းအရာရှိကြီးများထက်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးသမားများ ထက်လည်းကောင်း ပို၍ လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိနေသည်ကို တွေ့လာ ရသည်။ ဤ “မျိုးဆက်သစ် ဂျူးစစ်သား” တို့၏ သဘာဝကို နိုင်ငံရေးသမားများ နားမလည်သည်ကို ဂျာရွန် ရိပ်စားမိလာသည်။ ရှေ့တန်းအရာရှိငယ်တစ်ဦးအနေဖြင့် ၎င်းသည် နယ်စပ်၏ မည်သည့်နေရာကိုမဆို ဝင်တိုက်နိုင်ခွင့်ရှိနေပြီး မည်သည့် အသေး အမွှား ကိစ္စကိုပင်ဖြစ်စေ ကြီးကျယ်သွားအောင် ပြုနိုင်စွမ်းရှိနေ ကြောင်း သူရိပ်စားမိလာခဲ့၏။ ဤတိုက်ခိုက်မှုအားလုံးကိုလည်း အစွဲရေးစစ်ဌာနချုပ်က ခွင့်ပြုလေ့ရှိသည်။ အကြောင်းမှာ နှစ်ဖက် စလုံးက အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးကို သဘောတူညီထားလင့်ကစား အာရပ်တို့ဘက်မှ ချိုးဖောက်မှုများကို လက်တုံ့ပြန်သည့် လုပ်ရပ် များအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ဤသို့ လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်ရာ၌ အထက် ဌာနချုပ်က အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ လက်တုံ့ပြန်ရန် ခွင့်ပြုထား

သော်လည်း ရှာရွန်ကမူ အလွန်အကျွံလုပ်လေ့ ရှိသည်ဆို၏။ ဤသို့ အထက်မှ ခွင့်ပြုထားသည်ထက် ကျော်လွန်လုပ်ဆောင်မှု များကိုလည်း ရန်သူခုခံမှုပြင်းထန်၍၊ မမျှော်လင့်သော အခက်အခဲ များ ကြုံတွေ့ရ၍၊ မိမိစစ်သည်များ အသက်ကို ကယ်တင်ရန် လိုအပ်၍၊ မိမိစစ်သားများအား ရန်သူ့ နယ်မြေတွင် ဒဏ်ရာဖြင့် ထားမပစ်ရက်၍ စသည်ဖြင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုး ပြလေ့ရှိသည်။

ရှာရွန်၏ အလွန်အကျွံ လုပ်ရပ်များကြောင့် ရန်သူ့အာရပ် များတွင် ထိခိုက်သေကျမှု များပြားသည်သာမက မိမိဘက် တွင်လည်း အစွရေးစစ်သားများ ထိခိုက်ကျဆုံးမှုများပြားခဲ့သည် ဆို၏။ ရှာရွန် သဘောကျသော နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ အာရပ်နှင့် ဂျူးများကို ဆွပေးခြင်းဖြင့် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး တိုက်ခိုက်စေခြင်း ဖြစ်၏။ ဤနည်းလမ်းကို ရှာရွန်သည် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကျင့်သုံးခဲ့သည်။

“၁၀၁ တပ်ဖွဲ့” အား ပေးအပ်သော တာဝန်မှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် နီဂျေ့မ်သဲကန္တာရအတွင်းမှ ဘီဒိုအင်း အာရပ်များအား မောင်းထုတ်ပစ်ရေး ဖြစ်သည်။ ဤဘီဒိုအင်း အာရပ်တို့မှာ သဲကန္တာရအတွင်း၌ ခြေသလုံးအိမ်တိုင် လှည့်လည် သွားရောက်နေကြသူများဖြစ်ရာ မည်သည့်နိုင်ငံတကာ နယ်နိမိတ် ကိုမျှ ဂရုမထားကြချေ။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ပါလက်စတိုင်း နယ်မြေ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ပြီးသည့်တိုင် ဂျော်ဒန်၊ အစွရေးနှင့် အီဂျစ် နိုင်ငံများအကြား လှည့်လည်သွားရောက်နေခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။ အစွရေးတို့က မိမိတို့နယ်မြေအား ဘီဒိုအင်းအာရပ်တို့ ဝင်ချင်တိုင်း ဝင်နေသည်ကို မိမိတို့ အချုပ်အခြာအာဏာအား စော်ကားသည်ဟု ယူဆကြသည်။

“၁၀၁ တပ်ဖွဲ့”သည် ပေးအပ်သော တာဝန်ကို ရက်ရက် စက်စက် သတ်ဖြတ်၍ အောင်မြင်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သည် ဆို၏။ ဤသည်မှာ ရှာရွန်၏ ပထမဦးဆုံး လက်သံပြောင်ခဲ့သည့်ပွဲ ဖြစ်၏။ ထိုစဉ်မှစ၍ ရှာရွန်အနေဖြင့် ဘီဒိုအင်းတို့အပေါ် အဓိက ကျသော အောင်မြင်မှုကြီးနှစ်ခု ရခဲ့သည်ဆို၏။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် များတွင် ဆိုင်နိုင်ကျွန်းဆွယ် အရှေ့မြောက်ဘက်မှ ဘီဒိုအင်း အာရပ်အတော်များများကို မောင်းထုတ်ကာ ဂျူးလူမျိုး အခြေချသူ များအတွက် နယ်မြေ ရှင်းလင်းပေးခဲ့သည်။ (ယင်းအခြေချသူ များကို ၎င်းကိုယ်တိုင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာသော ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ဖယ်ရှားခဲ့သည်။) ၂၀၀၁ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း တွင်လည်း ဂျူးအခြေချသူများအတွက် နေရာရှင်းပေးသည့် အနေ ဖြင့် ဘီဒိုအင်းအာရပ်တို့အား တောင်ပိုင်း ဟီဘရုန်တောင်တန်း ဒေသမှ မောင်းထုတ်ခဲ့သည်။

ဘီဒိုအင်းတို့အပေါ် ပထမဆုံးအကြိမ်အောင်ပွဲခံလိုက်ခြင်း သည်ပင် ရှာရွန်၏ဘဝတစ်လျှောက်လုံး၌ အာရပ်တို့အားလည်း ကောင်း၊ အထူးသဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အားလည်းကောင်း တစ်ကိုယ်တော် စစ်ဆင်မှုခရီးလမ်း၏ အစဟုပင် ဆိုနိုင်သည်။

နောက်တစ်ဆင့်တွင် ရှာရွန်က အယ်လ်ဘာဂ်ဒုက္ခသည် စခန်းအား တိုက်ခိုက်စီးနင်းသင့်ကြောင်း၊ အကြောင်းမှာ မြောက်ကျား တို့က အခြေစိုက်စခန်းအဖြစ် အသုံးပြုနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖြင့် အထက်ဌာနသို့ တင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းစီးနင်းမှုစစ်ဆင်ရေးအား ၎င်း၏ စစ်သားများကို အသေးစိတ် ရှင်းပြသောအခါမှ စစ်ဆင် ရေး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒုက္ခသည်စခန်းမှ အရပ်သားများအား

သတ်နိုင်သမျှ သတ်ဖြတ်ရန် ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်သွားကြသည်ဆို၏။ ယင်းသို့ဖြင့် အယ်လ်ဘာဂ်ဒုက္ခသည်စခန်းအား အစွဲရေးကွန်မန်ဒိုများက ဝင်တိုက်တော့ရာ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များ အပါအဝင် ပါလက်စတိုင်း (၁၅) ဦး သေဆုံးခဲ့သည်။ ယင်းကိစ္စကို နောက်ပိုင်းတွင် အထက်ဌာနများမှ စုံစမ်းစစ်ဆေးရာ ရှာရန်က မိမိစစ်သားများ အသက်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် လိုအပ်သည်များ လုပ်ဆောင်ရခြင်းကြောင့် ဒုက္ခသည် အသေအပျောက်များခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖြေရှင်းခဲ့သည်။ ရှာရန်က သူ၏ စစ်သားများအား ရှင်းပြထားသည်မှာ ယင်းဒုက္ခသည် စခန်းရှိ အမျိုးသမီးများမှာ အကြမ်းဖက် လူသတ်သမားများကို ပျော်ဖြေနေသည့် ပြည့်တန်ဆာများဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဤလုပ်ရပ်ကို မကျေနပ်သော ပါလက်စတိုင်းတို့က စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်ရုံမက ကလဲ့စားချေရန်အထိပင် တောင်းဆိုလာကြတော့၏။ ဤသည်ကို အသုံးချ၍ အီဂျစ်တို့က ပါလက်စတိုင်း တပ်မဟာနှစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းပေးလိုက်ပြီး အီဂျစ်တို့၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင်ပင် ထားရှိသည်။ တပ်မဟာများ၏ အမည်အားလည်း ဖက်ဒါယင်းဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ ဖက်ဒါယင်းပြောက်ကျားတို့သည် အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်း၌ ပြောက်ကျားတိုက်နည်းမျိုးစုံ ကျင့်သုံး၍ တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သို့အတွက် နောက်ပိုင်း ပေါ်ပေါက်လာမည့် ဖာတားနှင့် ပါလက်စတိုင်း ပြောက်ကျား အဖွဲ့အစည်းများ၏ ရှေ့ပြေးတိုက်ခိုက် အဖွဲ့အစည်းများဟု ဆိုနိုင်သည်။

အေရိယယ်ရှာရန်၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်၌ “၁၀၁ တပ်ဖွဲ့” က တိုက်ခိုက်ခဲ့သော တိုက်ခိုက်မှု ဒါဇင်ပေါင်းများစွာအနက် နှစ်ခုမှာ

အစွဲရေးတို့၏ သမိုင်းတွင်သာမက ပါလက်စတိုင်းတို့၏ သမိုင်း၌ပါ တွင်ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ပထမပွဲမှာ ကီဘီယာရွာလူသတ်ပွဲဖြစ်၏။ ကီဘီယာရွာလေးမှာ ဂျော်ဒန်ပိုင်နက်၊ ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်အခြမ်းတွင် တည်ရှိသော ရွာလေးတစ်ရွာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းရွာလေးအား ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၅) ရက်နေ့တွင် လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်ရန် အစွဲရေးတို့က ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ပြီးခဲ့သည့်နှစ်ရက်က ယေဟုဒ်အမည်ရှိ အစွဲရေးမြို့တစ်မြို့တွင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် ကလေးငယ်နှစ်ဦးတို့ အသတ်ခံရခြင်းကို လက်တုံ့ပြန်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်အထိ နယ်စပ်တိုက်ပွဲများကြောင့် အစွဲရေးတို့ဘက်မှ သေဆုံးသူ (၁၃၀) ခန့်ရှိပြီဖြစ်ရာ လူထုကလည်း ကလဲ့စားချေရန် ပြင်းပြင်းထန်ထန် တောင်းဆိုလျက်ရှိသည်။ သို့ဖြင့် အစွဲရေးတို့က ကီဘီယာရွာအား လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်တော့၏။ ကီဘီယာရွာရှိ အိမ် (၄၅) အိမ်မှာ အိမ်တွင်း၌ လူများရှိနေစဉ်မှာပင် ဖောက်ခွဲပျက်ဆီးခြင်း ခံလိုက်ရသဖြင့် စုစုပေါင်း ယောက်ျား၊ မိန်းမနှင့် ကလေးငယ် (၆၇) ဦး သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ရှာရန်ကမှ နောက်ပိုင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ၌ ထွက်ဆိုသည်မှာ အိမ်တိုင်းကို မဖောက်ခွဲမိသေချာစွာ စစ်ဆေးပြီး လူမရှိမှ ဖောက်ခွဲရန် မိမိစစ်သားများကို သေချာစွာ မှာကြားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ စစ်သားများက မလိုက်နာကြခြင်းဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့သည်ဆို၏။

ဤတိုက်ခိုက်မှုမှာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးသို့ ပျံ့နှံ့သွားကာ နိုင်ငံရေးအသိုက်အဝန်း၊ ပညာတတ်အသိုက်အဝန်းများမှ ဝေဖန်မှုများ ပြုလာကြတော့သည်။ စောစောပိုင်းတွင် အစွဲရေးတို့က ယင်းလူများ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုမှာ အစွဲရေးတပ်ဖွဲ့

တစ်ခုက ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ဘဲ စိတ်ဆိုးနေသော နယ်စပ် အခြေချသူ (ဂျူး) များ၏ လက်ချက်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဖုံးကွယ် ခဲ့သေးသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသတ်ဖြတ်မှုကိုပင် အစွဲရေးနိုင်ငံ တွင်း၌ အောင်ပွဲတစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်နေကြသည်။ စစ်သားများ လောကတွင်သာမက လူထုအတွင်း၌လည်းကောင်း၊ လူငယ်ထု အတွင်း၌လည်းကောင်း ဤသည်ကို ဧရာမအောင်ပွဲကြီးအဖြစ် သတ်မှတ်ကာ အမျိုးသားရေး ဂုဏ်သိက္ခာကိုပင် မြင့်တက်စေသော ဖြစ်ရပ်ဟု ယူဆနေကြသည်။ ဤအခြေအနေများကို ကြားသိ ရသော ဝန်ကြီးချုပ်ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယန်သည် ယင်း “၁၀၀ တပ်ဖွဲ့” တပ်မှူးမှာ ရှေးရိုးဇီယွန်ဝါဒီများဖြစ်နေသလောဟု သံသယဝင်ကာ သူ့ကိုယ်တိုင် ထိုအရာရှိငယ်အား ခေါ်ယူတွေ့ဆုံ စကားပြောကြည့် တော့သည်။

လူချင်းတွေ့၍ စကားပြောကြည့်လိုက်သည်နှင့် ဘင်ဂူ ရီယန်က ရှာရွန်ကို သဘောကျသွားသည်။ အစွဲရေးပြည်ပေါက် ကျူးလွယ်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ရုပ်ရည်သားနားရုံမက ရဲဝံ့၍ ဉာဏ်ရည် ထက်မြက်သော တပ်မတော်အရာရှိတစ်ဦးကို သူ တွေ့ရှိလိုက် ရသည်။ ဤသည်မှာ သူလိုချင်သော ခေတ်သစ်ကျူးလွယ်တို့၏ စံပြုပုံစံ ဖြစ်နေပေသည်။

သို့ဖြင့် ရှာရွန်မှာ “အဘိုးကြီး” အမည်ရသော ဒေးဗစ် ဘင်ဂူရီယန်၏ လက်ရွေးစင်ဖြစ်လာကာ အကာအကွယ်ပေးရုံမက ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်မှုများပင် ခံစားရတော့သည်။ ရှာရွန်နှင့် ဘင်ဂူရီယန်အကြားတွင်လည်း ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံမှုတစ်ရပ် ရှိလာခဲ့သည်။ ရှာရွန်ကလည်း ရှေ့တန်းတွင် လုပ်ချင်ရာလုပ်ပြီး ပြဿနာပေါ်လာလျှင် အဘိုးကြီးကို ပြေး၍အပူကပ်လေ့ရှိလာသည်။

တစ်ဖန် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်အသစ်ရာထူး၌ ခန့်အပ် လိုက်သော မိုရှေဒါယန်ကိုယ်တိုင်မှာလည်း အေရိယယ်ရှာရွန်ကို နှစ်ခြိုက်သဘောကျသူ ဖြစ်နေပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ရှာရွန်က မိုရှေဒါယန်၏ အမိန့်များကို မလိုက်နာဘဲ လုပ်ချင်ရာ လုပ်ပြီး မရေရာသည့် အစီရင်ခံစာများ ပေးပို့ဖန် များလာသောအခါ မိုရှေဒါယန်၏ ယုံကြည်မှု မရရှိတော့ချေ။ ရှာရွန်သည် အထက်က ပေးသော အမိန့်အတိုင်း မလိုက်နာဘဲ လုပ်ချင်ရာ လုပ်ပြီးမှ နောက်က လိုက်လံဖုံးဖိသည့် အကျင့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် အစွဲရေး တပ်မတော်တစ်ခုလုံး၌မူ ရှာရွန်မှာ တကယ့်သူရဲကောင်းကြီးအဖြစ် နာမည်ကျော်ကြားနေတော့၏။ အထက်တန်းကျောင်းသားများ လောကအထိပင် အေရိယယ်ရှာရွန်၏ အမည်မှာ ရေပန်းစားနေ ခဲ့သည်။ ရှာရွန်ကို အားကျသူလူငယ် အမြောက်အမြား အထက် တန်းကျောင်းများတွင် ပေါ်လာကာ စစ်ရေးဝါဒခေါင်းထောင် လာသည်ဟုပင် ဆိုရတော့မလောက် ဖြစ်ချေ၏။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်များဆီက အေရိယယ်ရှာရွန်နှင့် သူ၏ “၁၀၀ တပ်ဖွဲ့” တို့၏ လုပ်ဆောင်မှုများနောက်ပိုင်း လေထီး တပ်မဟာနှင့် လေထီးတပ်မ လုပ်ဆောင်မှုများ ကျူးလွယ်အတွင်း ရေပန်းစားခဲ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများကို လေ့လာဆန်းစစ်လို ပါက ထိုခေတ် ထိုကာလ၏ ဂျူးတို့၏ စိတ်ဓာတ်အခြေအနေကို အနည်းငယ်မျှ စူးစမ်းကြည့်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ထိုကာလတွင် အစွဲရေးရှိ ဂျူးလူမျိုးတို့ အရေအတွက်မှာ မူလထက် သုံးဆ ပွားလာသော အခြေအနေဖြစ်သည်။ အသစ်ရောက်ရှိလာသော ဂျူးများက အစွဲရေးတွင် အခြေချနေပြီဖြစ်သော ဂျူးတို့၏ နေထိုင်မှုဘဝကိုပင် ခြိမ်းခြောက်လာသော အခြေအနေဖြစ်၏။

အထူးသဖြင့် အာရပ်တို့၏ နယ်မြေများမှ ပြောင်းရွှေ့လာသော ဂျူးများက ယခင်ရောက်နှင့်ပြီးသော ဂျူးများ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး အနေအထားများကို ခြိမ်းခြောက်သလို ရှိလာခဲ့သည်။

အစွဲရေးတပ်မတော်က အရွယ်ရောက်သူတိုင်း စစ်မှုထမ်း ရသည့် စနစ်ကို စတင် ကျင့်သုံးလိုက်သည်။ ထိုအခါ မူလ အခြေချနေသူများ၏ သားသမီးများ ဖြစ်ကြသော လူငယ်စုက မိမိတို့ကိုယ်ကို “လူငယ်ကောင်းလေးများ” ဟု သတ်မှတ်ကာ နိုင်ငံတွင်း၌ ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးနိုင်သော အနေအထားကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလာကြသည်။

ဤသို့ မိမိတို့၏ သာလွန်မှုကို ပြသည့် ခေတ်ဆန်သော နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ပီထရာဟုခေါ်သော အရပ်ဒေသသို့ ခရီးကြမ်း သွားရောက်ပြခြင်းဖြစ်၏။ ပီထရာဆိုသည်မှာ ရှေးဟောင်းမြို့တော် တစ်ခုဖြစ်ပြီး “ကျောက်တုံးနီ” ဟုလည်း လူသိများလေသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ဤပီထရာမြို့ဟောင်းသည် ဂျော်ဒန်သဲကန္တာရ တွင်း၌ တည်ရှိကာ ထိုနေရာသို့ ရောက်ရှိရန် ရက်ပေါင်းများစွာ လမ်းလျှောက်သွားပြီးမှ ရောက်ရှိနိုင်သည်။ လမ်းလျှောက်သည် ဆိုရာ၌ သဲကန္တာရဖြစ်၍ ညပိုင်းတွင်မှ လျှောက်နိုင်သည်ဖြစ်ရာ ဘီဒိုအင်းအာရပ်တို့ကဖြစ်စေ၊ အာရပ် (ဂျော်ဒန်) လီဂျင်တပ်ဖွဲ့ စစ်သားများကဖြစ်စေ ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်မည့် အန္တရာယ်ကိုလည်း စိုးရိမ်ရသည်။

သို့အတွက် ပီထရာသို့သွားရာ ခရီးစဉ်သည် ကြာလေ ခက်လေ ဖြစ်လာ၏။ ဘီဒိုအင်းအာရပ်တို့နှင့် အာရပ်လီဂျင်

စစ်သားများမှာလည်း ချောင်းမြောင်းသတ်ဖြတ်သည့် ပညာကို ပိုမိုကျွမ်းကျင်လာရကား ပီထရာမြို့ဟောင်းသွားရာ ခရီးမှာ ဂျူး လူငယ်ထုအတွင်း တကယ့်စိန်ခေါ်ပွဲကြီးဖြစ်လာကာ ပို၍လည်း ဆွဲဆောင်မှုရှိလာခဲ့သည်။ လူငယ်အများအပြားမှာ ပီထရာ ခရီးစဉ် အတွင်း အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ကြသော်လည်း ပြန်ရောက်လာသူများမှာ အမျိုးသား သူရဲကောင်းများ ဖြစ်လာကြ၏။

ယင်းသူရဲကောင်းများအနက်တစ်ဦးမှာ မိုင်ယာဟာဇီယွန် ဆိုသူ လူငယ်လေးတစ်ဦး ဖြစ်၏။ ၎င်းကိုယ်တိုင်မှာ (၁၀၁) တပ်ဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်နေပြန်သည်။ ၎င်းအား စံပြ အစွဲရေး သူရဲကောင်းကြီးတစ်ဦးအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုထားကြသည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် သူ၏နှမ ရီဂျာနာနှင့် သူမ၏ ချစ်သူ အိုဒက်ဂျီမိုက်စတာတို့ကို ဂျေရုဆလင်မှ အိန်ဂျက်ဒီ အမည်ရှိ ဂျူးစခန်းတစ်ခုသို့အသွား လမ်းတွင် ဘီဒိုအင်းအာရပ် တို့က သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးမှာ လမ်းအတိုင်းမသွားဘဲ ဂျော်ဒန်ပိုင်နက်အတွင်းမှ ဖြတ်လမ်းကို အသုံးပြုမိကြခြင်းဖြစ်၏။ ဟာဇီယွန်သည် (၁၀၁) တပ်ဖွဲ့မှ (၃) ဦးကို စည်းရုံးကာ မသင်္ကာသူ ဘီဒိုအင်းအာရပ် (၅) ဦးတို့ကို ဖမ်းဆီး၍ ငါးဦး စလုံးကို လည်လှီး၍ သတ်ဖြတ်လိုက်သည်။ ဟာဇီယွန်မှာ ဤ တစ်ကိုယ်တော် စစ်ဆင်ရေးလုပ်ရပ်ကြောင့် စစ်ဘက်မှ (၆) လ ရာထူးချထားခြင်း ခံလိုက်ရသည်။ သို့ရာတွင် ဤဇာတ်လမ်းမှာ အစွဲရေး လူငယ်ထုများအတွင်း ကျယ်ပြန့်စွာ ပျံ့နှံ့သွားကာ ဟာဇီယွန်မှာ ပို၍နာမည်ကြီးလာခဲ့သည်။ ၎င်းနာမည်ကြီးလာသလို ၎င်း၏ (၁၀၁) တပ်ဖွဲ့သည်လည်းကောင်း၊ တပ်မှူးဖြစ်သူ အေရီ ယယ်ရှာရွန်သည်လည်းကောင်း ပို၍ နာမည်ကျော်လာတော့၏။

ရှာရွန်က သူ၏ပင်ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင်မူ ၎င်းအနေဖြင့် ဟာဒီယွန်အား တစ်ကိုယ်တော် စွန့်စားမှု မလုပ်ရန် ဖျောင်းဖျ သော်လည်း မည်သို့မျှမရတော့ကြောင်း၊ သို့အတွက် ၎င်းအား ကားတစ်စင်းနှင့် လက်နက်များ ပေးလိုက်ရတော့ကြောင်း၊ သို့ရာ တွင် ဤလုပ်ရပ်တစ်ခုလုံးမှာ ရှေးခေတ်ဟောင်းက လူမျိုးစုချင်း ကလုံစားချေသည့် ပုံစံမျိုးသို့ ပြန်ရောက်သွားစေခဲ့ကြောင်းဖြင့် ဝန်ခံရေးသားခဲ့သည်။

ဤဖြစ်ရပ်ကြောင့်ပင် ဂျူးနှင့် အာရပ်တို့၏ ပဋိပက္ခမှာ ပို၍ကြီးထွားလာခဲ့သည်။ နှစ်ဖက်စလုံးတွင် ဟာဒီယွန်ကို အားကျ သော လူငယ်အများအပြား ပေါ်ထွက်လာစေခဲ့သည်။ ဤလူငယ် များက တစ်ဦးချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အုပ်စုချင်းအလိုက်သော် လည်း လွန်စွာရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော လုပ်ရပ်များကို လုပ်ဆောင် လာကြတော့၏။ အာရပ်နှင့် ဂျူးပြဿနာ ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်းကို ဆိုင်ရာအာဏာပိုင် အစိုးရထက် မိမိတို့က ပိုမိုသိနားလည်သည် ဟူ၍လည်း ယူဆခံယူလာကြတော့သည်။ အေရိယယ်ရှာရွန်ကိုယ်တိုင် ရံဖန်ရံခါ၌ (အစိုးရက ငါ့လောက် မသိဟူသော) လူတန်းစား၌ ပါဝင်တတ်သည်ဆို၏။

၁၀၁ တပ်ဖွဲ့သည်လည်းကောင်း၊ နောက်ပိုင်းတိုးချဲ့ဖွဲ့စည်း သည့် လေထီးတပ်မဟာနှင့် လေထီးတပ်မတို့သည်လည်းကောင်း မရေမတွက်နိုင်လောက်သော လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်မှု စစ်ဆင်ရေး များ၊ ကြိုတင်လက်ဦးမှု ရယူတိုက်ခိုက်မှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းစစ်ဆင်ရေးပေါင်း မြောက်မြားစွာတို့အနက် အရှေ့ အလယ်ပိုင်းဒေသတစ်ခုလုံး၏ အခြေအနေကို လုံးဝပြောင်းလဲ သွားစေခဲ့သော စစ်ဆင်ရေးတစ်ရပ်မှာ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ

အတွင်းက ဂါဇာရှိ အိဂျစ်စခန်းတစ်ခုကို ဝင်ရောက် စီးနင်း တိုက်ခိုက်ခဲ့သော စစ်ဆင်ရေး ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းစစ်ဆင်ရေး အတွင်းတွင် ရှာရွန်ကိုယ်တိုင် စီစဉ်ရေးဆွဲသော ချုံခိုတိုက်ပွဲစီမံ ချက်ကြောင့် အိဂျစ်စစ်သား (၄၀) ခန့် သေကျေကာ အများအပြား ဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့သည်။ အစွဲရေးတို့ဘက်မှလည်း လေထီးတပ်သား (၈) ဦး ကျဆုံးခဲ့သည်။

ဤဖြစ်ရပ်နောက်ပိုင်းတွင် အိဂျစ်သမ္မတ ဂမ်မာလ်အဘ် ဒယ်လ်နာဆာက အိဂျစ်တပ်မတော်ခေတ်မီရေးအတွက် ဆိုဗီယက် အုပ်စုထံမှ အကူအညီတောင်းရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်တော့၏။ သို့ဖြင့် ဆိုဗီယက်တို့၏ နာမည်ကျော် အမ်အိုင်ဂျီ-၂၁ နှင့် တီအေမျိုးအစား တင့်များ အိဂျစ်သို့ စတင်ရောက်ရှိလာတော့သည်။ လက်နက်များ သာမက ရုရှားစစ်အကြံပေးများပါ ပါရှိလာခဲ့သည်။

ထို့အပြင် ချက်-အိဂျစ် စစ်စာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုး လိုက်သဖြင့် အစွဲရေးတို့ကလည်း ပြင်သစ်-အစွဲရေး စစ်စာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးကာ ဒေသတွင်း လက်နက်ပြိုင်ပွဲတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ် လာခဲ့တော့၏။

အိဂျစ်သမ္မတ နာဆာအနေဖြင့် ဆိုဗီယက်တို့ထံမှ အကူ အညီ တောင်းခံရန်ကိစ္စမှာ လွန်စွာပင် ခဲခဲယဉ်းယဉ်း စဉ်းစားပြီးမှ ဆုံးဖြတ်လိုက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကာလမှာ စစ်အေးတိုက်ပွဲ အရှိန်အဟုန် ပြင်းထန်နေသော ကာလဖြစ်၍ မည်သည့်အုပ်စု ဘက်မှ မလိုက်မီစေရန် အိန္ဒိယမှ ဝန်ကြီးချုပ်နေရူး၊ ယူဂိုဆလပ်မှ တီးတိုးတို့နှင့်လက်တွဲကာ ကြားနေနိုင်ငံများ၏ တတိယအုပ်စုကို မပြိုပျက်စေရန် မနည်းတောင့်ခံထားရသောကာလဖြစ်၏။ နာဆာက အိဂျစ်ကို အာရပ်ကမ္ဘာ၏ ဦးဆောင်နိုင်ငံဖြစ်စေလိုသည်။ (၎င်း၏

စက်ဝိုင်းသုံးခု အခြေခံသဘောတရားမှာ အိဂျစ်၊ အာရပ်ကမ္ဘာနှင့် ကမ္ဘာ့ဘက်မလိုက်နိုင်ငံများ အုပ်စုတို့ဖြစ်၏။) သို့ရာတွင် ချက်ကို ဆလိုဗေးကီးယားနှင့် စစ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုလိုက်ရသဖြင့် အိဂျစ်၏ ဘက်မလိုက်ဂုဏ်သိက္ခာအား ညှိုးမှိန်သွားစေခဲ့သည်။ ထိုထက်မက ဆိုဗီယက်အုပ်စု၏ အထောက်အပံ့ခံ နိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကြယ်ရံနိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း ရောက်ရှိသွားစေခဲ့သည်။

ဂါဇာစခန်းအား ဝင်ရောက်စီးနင်းမှု၏ အကျိုးဆက်များမှာ ယခုမှ စရုံရှိသေး၏။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် တစ်ဖန် ဂျာနယ်၏လေထီးတပ်သားများက ဂယ်လီလီပင်လယ် အရှေ့ဘက် ကမ်းရှိ ဆီးရီးယားတပ်များအား ဝင်တိုက်ပြန်သည်။ ဆီးရီးယား စစ်သား (၆၀) ခန့် ကျဆုံးကာ (၃၀) ခန့် အဖမ်းခံရသည်။ နောက်ထပ် တစ်ဖန် ကွင်တလီရှိ အိဂျစ်စစ်စခန်းအား ထပ်တိုက် ပြန်ရာ အိဂျစ်စစ်သား (၁၀) ဦး သေဆုံးပြီး (၂၀) ကို အရှင် ဖမ်းမိခဲ့သည်။

သို့အတွက် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် အလယ်ပိုင်းကာလများမှာ ဂျာနယ်၏ စစ်သက်တစ်လျှောက် အပျော်ရွှင်ဆုံးကာလများ ဖြစ်ခဲ့ တော့သည်။ သူ၏ စစ်ရေး အစီအစဉ်တိုင်းကိုလည်း အထက် ဌာနချုပ်က လက်ခံရသည်။ ဂျာနယ်ကို စိတ်ကူးကောင်းသော စစ်ပညာရှင်၊ အလွန်တော်သား စီမံချက် ရေးဆွဲသူ စသည်ဖြင့် ဂုဏ်ပုဒ်ပေါင်းများစွာဖြင့် အများက အသိအမှတ်ပြု ကျော်ကြား နေသော ကာလလည်းဖြစ်၏။ ဂျာနယ်အနေဖြင့် ၎င်းတိုက်လိုသော အစီအစဉ်တစ်ခုကို အထက်ဌာနချုပ်၏ ခွင့်ပြုချက်ရရှိသော တင်ပြ ခြင်းဖြစ်၏။ သူ့ကို ဘဝင်မကျသူများမှာ စစ်ဘက်ထွင်သားမက အရပ်ဘက် အရာရှိများ လောကတွင်လည်း အများအပြား ရှိနေ

ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဂျာနယ်၏ အောင်ပွဲများကို မည်သူကမျှ စိန်မခေါ်ဝံ့ခဲ့ချေ။

ဂျာနယ်၏ လက်တွဲပြန်တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် ကြိုတင်လက်ဦးမှု ရယူတိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အာရပ်-အစ္စရေးပြဿနာမှာ ပိုမို ကြီးထွားလာကာ နောက်ထပ် စစ်ပွဲ (၂) ကြိမ် ထပ်ဖြစ်ရသည်ဟု ဆိုမည်ဆိုက ဆိုနိုင်ပေသည်။ အူဇီဘင်ဇီမန်ဆိုသူ သုတေသီကမူ အာရပ်-အစ္စရေး ပဋိပက္ခ ကျယ်ပြန့်လာခြင်းမှာ ဂျာနယ်၏ တစ်ဦးတည်း၌သာ လုံးလုံးလျားလျား ရှိသည်ဟုပင် ဆိုထား၏။ ဂျာနယ်၏ လုပ်ရပ်များသည် (၁၉၄၈ ခုနှစ်က အပြီးမသတ်နိုင်ခဲ့သော သုတ်သင်ရှင်းလင်းရေးလုပ်ငန်းများကို အပြီးသတ်ရန်အတွက်) နောက်ထပ် စစ်ပွဲတစ်ခုဖြစ်ပွားရန် မီးမွှေးသောလုပ်ရပ်များဟုပင် စွပ်စွဲကြသည်။

အခန်း (၈)

အစွရေးနိုင်ငံ၏ ကယ်တင်ရှင် ရှာရွန်

ဤစာအုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အေရိယယ်ရှာရွန်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖော်ပြရန် မဟုတ်သော်လည်း ၎င်း၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်းမှ အချို့သော သက်ဆိုင်မှုရှိသည့် အချက်များကို ဖော်ပြမှသာ ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် ၎င်း၏ သဘောထားအမှန်ကို ထင်ရှားစေမည်ဖြစ်၍ ထည့်သွင်းသင့်သည်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၂ ခုနှစ်အကြား ရှာရွန်၏ ဘဝဖြစ်စဉ်များကို သိရှိထားမှသာ အစွရေး လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အခြေအနေမှန်တို့ကို သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကာလ (၁၉၅၆-၈၂) ကို ရှာရွန်အား လိုလားကြည့်ညိုသူများက လျှမ်းလျှမ်းတောက်ကာလများအဖြစ် ဖော်ပြလေ့ရှိကြသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် စူးအက်စစ်ပွဲကာလအတွင်းတွင် ဂျာဂျန်သည် လေထီးတပ်မဟာတစ်ခုကို ကွပ်ကဲတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၉) ရက်နေ့တွင် စူးအက်တူးမြောင်း အား အိဂျစ်က နိုင်ငံပိုင်လုပ်သည့် ကိစ္စကို အကြောင်းပြုကာ အစွဲရေးသည် ပြင်သစ်၊ ဗြိတိန်နှင့် လက်တွဲကာ ဆိုင်နိုင်ကျွန်း ဆွယ်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဂျာဂျန်၏လေထီးတပ်များမှာ အိဂျစ်ခံစစ်ကြောင်း အနောက်ဘက် မိုင် (၁၄၀) အကွာရှိ မစ်တလာတောင်ကြားသို့ စေလွှတ်ခြင်း ခံရသည်။ စေလွှတ်ရခြင်း၏ ပထမ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရှေ့သို့ ချီတက်နေသော အစွဲရေး ခြေလျင်တပ်များကို ခုခံရန်အတွက် အိဂျစ်တို့ စစ်ကူမပို့နိုင်အောင် တားဆီးရန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူလရည်ရွယ်ချက်နှင့် စစ်ဆင်ရေးကြီးတစ်ခု လုံး၏ ပမာဏကို ရန်သူ မရိပ်မိအောင် လှည့်ဖြားရန်ဖြစ်သည်။

ဂျာဂျန်သည် အထက်မှ ပေးသော အမိန့်အား နာခံရန် ငြင်းဆန်ပြီး သူ့သဘောနှင့်သူ မစ်တလာတောင်ကြားကို ဖြတ် သန်းကာ စူးအက်တူးမြောင်းဆီသို့ ထိုးဖောက်ထွက်ရန် အတင်း ကြိုးစားရင်းမှ အိဂျစ်တို့၏ ထောင်ချောက်အတွင်း ကျရောက် သွားခဲ့သည်။ ဝန်းရံထားသော တောင်များတွင် ကောင်းစွာနေရာ ယူထားသော အိဂျစ်တပ်များ၏ ပစ်ခတ်မှုကို တစ်နေကုန် ခံစားရပြီးမှ လေထီးတပ်များသည် ချုံခိုတိုက်ပွဲ၏ သတ်ကွင်း အတွင်းမှ လွတ်မြောက်အောင် ရုန်းထွက်နိုင်ခဲ့ရာ (၂၈) ဦး ကျဆုံးခဲ့သည်။ စစ်သားပေါင်း (၁၀၀) ကျော် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ စစ်ပြီးသောအခါ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အရာရှိများက ဂျာဂျန်သည် တစ်ကိုယ်ရေ နာမည်ကြီးလိုမှုသက်သက်အတွက် ဤသို့ အထက်

အမိန့်ကို မနာခံဘဲ တစ္ဆေတိုင်းလုပ်ရင်းမှ အိဂျစ်တို့၏ ထောင်ချောက် အတွင်း ရောက်ရှိသွားရခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းစစ်ပွဲများ၌လည်း ဂျာဂျန် စစ်တိုက်လိုက်လျှင် ဤပုံစံ မျိုးချည်း ဖြစ်သည်ဆို၏။ တိုက်ပွဲပြီးသည်နှင့် အငြင်းပွားစရာများ၊ အပြစ်ဖို့စရာ ကိစ္စများ အမြဲပါလာလေ့ ရှိသည်ဆို၏။ ၎င်း၏ လုပ်ရပ်များ၊ အမှားအယွင်းများအား ဝေဖန်သူများကို ဂျာဂျန်က တုံ့ပြန်ပြောဆိုလေ့ ရှိသည်မှာ ထိုသူများသည် စစ်ပညာရည် မပြည့်ဝသေးကြောင်းနှင့် သူ၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ကို လိုက်မခံခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဖြေရှင်းလေ့ရှိသည်။

မစ်တလာတိုက်ပွဲအပြီးတွင်မူ ဂျာဂျန်၏ဘဝမှာ ရပ်တန့် နေခဲ့၏။ ၎င်းအား ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့် တိုးပေးလိုက်သည့်တိုင် တိုက်ပွဲနှင့် တိုက်ရိုက်မပတ်သက်သော အရေးမပါသည့်တာဝန်များ သာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသည်။ ဤသည်မှာပင် ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယန်က အပြင်းအထန် ကြီးစားပေးနေသည့်ကြားမှ ဤရာထူးမျိုးသာ ရခြင်းဖြစ်ရာ ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယန်သာ မရှိပါက မည်သို့သော အခြေအနေမျိုး ရောက်သွားနိုင်သည်ကို စဉ်းစားကြည့်နိုင်၏။ ဂျာဂျန်က တိုက်ပွဲကွပ်ကဲမှုမှ ဝေးကွာရသော ထိုလေးနှစ်တာ ကာလမှာ သူ့ဘဝတွင် စိတ်အပျက်ဆုံး ကာလများဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပြောကြားခဲ့သည်။

၎င်းအား မိုရှေဒါယန်က ဝင်ကယ်လိုက်ပြန်၏။ အင်္ဂလန် နိုင်ငံ၊ ဆာရေးရှိ စစ်ကောလိပ်သို့ စေလွှတ် သင်တန်းတက်ရောက် စေခြင်းဖြစ်၏။ ဂျာဂျန်ကမူ ထိုစစ်ကောလိပ် တက်ရောက်စဉ် ကာလမှာ သူ၏ ကိုယ်ပိုင် စစ်ရေးအတွေးအခေါ်များ ပိုမိုရှင်သန် အောင် ပုံစံသွင်းပေးခဲ့သော ကာလဖြစ်သည်ဟု နောက်ပိုင်းတွင်

ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း အနောက်အာဖရိက သဲကန္တာရစစ်မြေပြင်၌ ဗြိတိသျှနှင့် ဂျာမန်တို့ စစ်သူကြီးရွမ်းမဲလ် အသုံးချခဲ့သော စစ်ပြပုံစံက ဗြိတိသျှတို့ဘက်မှ မောင့်ဂိုမာရီ အသုံးပြုခဲ့သော ပုံစံထက် များစွာသာလွန်နေကြောင်း တွေ့ရှိလာ ရသည်။ နာမည်ကျော် ဗြိတိသျှစစ်ပါရဂူ ဘီအိတ်ချ်လစ်ဒယ်လ် ဟတ်ကလည်း ဤသရုပ်ခွဲ လေ့လာမှု အဖြေကို လက်ခံခဲ့သည်။ ထိုစဉ်မှစ၍ ရှာရွှန်သည် မိမိကိုယ်ကို အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ အကြီးကျယ် ဆုံးသော စစ်ရေးဆိုင်ရာ အတွေးအခေါ်ပညာရှင်အဖြစ် ခံယူလိုက် တော့သည်ဆို၏။

နောက်(၇) နှစ်အကြာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ယစ်ဇတ်ရာဘင် စစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ် ဖြစ်လာသောအခါ ရှာရွှန်အား မြောက်ပိုင်း စစ်မျက်နှာဆိုင်ရာ ဒေသခံစစ်ဌာနချုပ်တပ်မှူးအဖြစ် ရာထူးတိုးမြှင့် ခန့်ထားပေးလိုက်သည်။ ရောက်သည်နှင့်ပင် ရှာရွှန်သည် ဆီးရီးယား တို့အပေါ် စစ်ရေးအရ ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်ရန် ကြိုးပမ်းတော့၏။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ ဦးစီးအရာရှိများ အပါအဝင် အခြားထိပ်တန်း စစ်ဘက်အရာရှိအားလုံးက ဆီးရီးယားကို ရန်သွားစခြင်းဖြင့် စစ်ပွဲကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်လာမည့်အရေးကို မလိုလားကြဘဲ ၎င်းတင်ပြ သမျှ စီမံချက်တိုင်းလည်း အပယ်ခံခဲ့ရသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရှာရွှန်အား ရဲဝံ့၍ စစ်သားပီသသော အရာရှိကောင်းတစ်ဦးအဖြစ် ပြန်လည် အသိအမှတ် ပြုလာကြရသည်။ ယစ်ဇတ်ရာဘင်က ၎င်းအား ဗိုလ်ချုပ်ရာထူး တိုးမြှင့်ပေးလိုက်သော်လည်း တိုက်ပွဲနှင့် တိုက်ရိုက်ထိတွေ့မှု မရှိသော ရာထူးတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့လိုက် သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းအား အရန်တပ်မတစ်ခု၏ တပ်မမှူး တာဝန်လည်း ပေးအပ်ခြင်း ခံရသည်။ ဤရာထူး

ကြောင့်ပင် ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲတွင် သူ၏ တိုက်ရည်ခိုက်ရည်ကို အောင်မြင်စွာ ပြသနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ချေ၏။

၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ မေလတွင် အီဂျစ် သမ္မတ နာဆာသည် အကြီးမားဆုံးသော နိုင်ငံရေးမှားကွက်ကို ကျူးလွန်မိလိုက်သည်။ ယီမင်နိုင်ငံပြည်တွင်းရေး၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ပြီး အထိအခိုက် အကျအဆုံးများ၍ စစ်ပွဲကာလကြာရှည်လာ သောအခါ အာရပ်လောက၌ အီဂျစ်၏သိက္ခာ ကျဆင်းလာခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် အီဂျစ်၏ သိက္ခာကို ဆယ်ရန်အတွက် သမ္မတ နာဆာက နိုင်ငံရေးကစားကွက် နှစ်ကွက်ကို ဆင်လိုက်သည်။ ပထမတစ်ကွက်မှာ အီဂျစ်တပ်အားလုံး စူးအက်တူးမြောင်းအား ကျော်ဖြတ်ရန် အမိန့်ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဒုတိယအချက်မှာ ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့အားလုံး ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး မျဉ်းကြောင်းဆီသို့ ပြန်ဆုတ်ပေးရန် တောင်းဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

အီဂျစ်တပ်မတော်မှာ ယီမင်တွင် အထိနာခဲ့ခြင်းကြောင့် အစွဲရေးတို့ကို တိုက်ရန် အသင့်မဖြစ်ချေ။ တစ်ဖက်တွင်မူ အစွဲရေးတို့က ၁၉၅၆ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီး ဆိုဗီယက်လက်နက်များ တပ်ဆင်ရန် ပြန်လည်ပွဲစည်းထားသော အီဂျစ်တပ်မတော်ကို ချေမှုန်းဖျက်ဆီးရန် နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ကြိုတင်စီမံထားပြီး ဖြစ်၏။

နာဆာ၏ လုပ်ရပ်ကို အစွဲရေး အစိုးရက ကောင်းစွာ အမြတ်ထုတ် အသုံးချလိုက်သည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ လုံခြုံရေးအား အမှန်တကယ် ခြိမ်းခြောက်မှုဟု ကြေညာလိုက်လေတော့သည်။ အစွဲရေးတပ်မတော်က အရန်တပ်အားလုံးကို ဆင့်ခေါ်ကာ စစ်ပွဲ အတွက် အပြည့်အဝ ပြင်ဆင်တော့သည်။ သို့ဖြင့် အစွဲရေးနှင့်

အိဂျစ်တပ်မတော်နှစ်ရပ် မျက်နှာချင်းဆိုင် အနေအထားဖြင့် စစ်ဖြစ်လုအထိ အခြေအနေရောက်လာသည်။

သို့ရာတွင် အစွရေး ဝန်ကြီးချုပ် လေဗီအက်ရှ်ကိုးလ်မှာ စစ်တိုက်ရန် တွန့်ဆုတ်ဆုတ် ဖြစ်နေသည်။ အိဂျစ်တို့ အမှန် တကယ် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း ဟုတ်/မဟုတ်ကို သံသယဝင်နေသလို ဤပြဿနာကို စစ်ရေးနည်းလမ်း၊ သံတမန်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန် သင့်/မသင့်ကိုပါ ချိန်ဆနေသည်။ တစ်ဖန် နိုင်ငံအား ကာလကြာရှည်စွာ စစ်ပြင်ထားရပါက စီးပွားရေးအရ များစွာ ထိခိုက်နစ်နာမည်ကိုလည်း ထည့်သွင်း၍ စဉ်းစားရပြန်သည်။ အကြောင်းမှာ အလုပ်ခွင်အသီးသီးမှ အမျိုးသားအားလုံးကို စစ်မှုထမ်းရန် ဆင့်ခေါ်ထားရခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။

ယင်းသို့ အစွရေးအစိုရက ချီတံ့ချတံ့ ဖြစ်နေစဉ်မှာပင် ရှာရွန် အပါအဝင် အစွရေးတပ်မတော် အရာရှိများက အခွင့် ကောင်းကို အသုံးချကာ အစွရေးနိုင်ငံ၏ ရပ်တည်မှုအတွက် အမှန်တကယ်ပင် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရကြောင်း လူထုတွင်းသို့ ပြန့်ပွားအောင် ပြုလုပ်ကာ လူထုကို အယုံသွင်းခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ် နုတ်ထွက်ပေးရန် တောင်းဆိုသော ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပေါ်လာတော့၏။

ဤသို့ လူထုက တောင်းဆိုလိုက်သည့်အပြင် တစ်ဖက် မှလည်း စစ်ဘက်မှ အတွင်းကြိတ်ဖိအားပေးမှုများကြောင့် စစ်ပွဲ လိုလားသော ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကို ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းလိုက်ရတော့၏။ မိုရှေဒါယန်က ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာပြီး အမျိုးသားရေး အစွန်းရောက်ပါတီဖြစ်သော ဟေရွတ်ပါတီမှ မိနာခင်ဘောဂင်

ဦးဆောင်သော အဖွဲ့များပါ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အစိုးရအဖွဲ့ အတွင်း ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းရတော့၏။

အစွရေးတို့ဘက်မှ စစ်ပွဲအတွက် အစစအရာရာ အသင့် ပြင်ပြီးဖြစ်သည်။ ဇွန်လ (၅) ရက်နေ့ နံနက်ရောက်သော် အိဂျစ်၊ ဆီးရီးယားနှင့် ကျော်ဒန်တိုက်လေယာဉ်တစ်စင်းချင်း ရှိနေသော နေရာအားလုံး အသေးစိတ်ကို အစွရေးတို့ သိရှိနေရုံမက နာရီပိုင်း အတွင်းမှာပင် ၎င်းလေယာဉ်အားလုံးနီးပါးကို မြေပြင်ပေါ်၌ပင် ဖျက်ဆီးလိုက်နိုင်သည်။ အစွရေး ခြေလျင်နှင့် တင့်တပ်မဟာ များက အိဂျစ်တပ်များအား ဝင်တိုက်ချိန်၌ အစွရေးတို့ဘက်မှ လုံးဝ လေကြောင်းစိုးမိုးမှု ရရှိထားပြီ ဖြစ်သည်။ ဤစစ်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ အထူးမှတ်သားဖွယ်ကောင်းသော အချက်မှာ ၎င်းစစ်ပွဲ အတွင်း အိဂျစ်နှင့် ဆီးရီးယားတို့က အစွရေးကို စတိုက်သည် ဟူသော အစွရေးနှင့်တကွ အနောက်အုပ်စုနိုင်ငံများ၏ စွပ်စွဲချက် ပင်ဖြစ်သည်။ အစွရေးကို အိဂျစ်နှင့် ဆီးရီးယားတို့က စတိုက် သည်ဟု ဆိုခြင်းသည်ပင် ယနေ့ကာလ၌ အာရပ်တို့နယ်မြေများ အား သိမ်းပိုက်ထားခြင်း၏ တရားဝင်အကြောင်းပြချက် ဖြစ်လာ ခဲ့သည်။

ရှာရွန်သည် ဆိုင်နိုင်ဒေသ၌ အိဂျစ်တို့အား အငိုက်ဖမ်း တိုက်ခိုက်သော တပ်မ သုံးခုအနက် တစ်ခုကို ကွပ်ကဲရသည်။ ၎င်း၏ ရည်မှန်းချက်မှာ ဆိုင်နိုင်ကျွန်းဆွယ်၏ အဓိကလမ်းမကြီး ပေါ်ရှိ အဘူအဂျလာ အိဂျစ်စခန်းကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ရန် ဖြစ်သည်။

ယင်းတိုက်ပွဲမှာ အဆုံးအဖြတ်ပေးတိုက်ပွဲဖြစ်ရုံမက အိဂျစ် တပ်မတော်အင်အားအများစုကို ချေမှုန်းဖျက်ဆီးပိုက်နိုင်သော

တိုက်ပွဲလည်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤတိုက်ပွဲ၏ ထူးခြားချက်မှာ နှစ်ဖက် အကျအဆုံးမှာ မကြံဖူးအောင် ကွာခြားနေခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းတိုက်ပွဲ၌ အိဂျစ်တို့ဘက်မှ ထောင်နှင့်ချီ၍ သေဆုံးခဲ့သော်လည်း အစွရေးတို့ဘက်၌ ဒဏ်ရာရသူဟူ၍ပင် အနည်းငယ်မျှသာ ရှိခဲ့သည်။

နောက်ထပ် ဆိုင်နိုင်သဲကန္တာရအတွင်း တိုက်ပွဲတစ်ခု ခွဲလည်း ရှာရန်သည် နာကယ်လ်အရပ်၌ အိဂျစ်တပ်တပ်ရင်း တစ်ရင်းလုံးကို ဝိုင်းမိပြီး ချေမှုန်းလိုက်ပြန်သည်။ ဤတိုက်ပွဲ တွင်လည်း အိဂျစ်စစ်သား ထောင်နှင့်ချီ၍ သေဆုံးပြန်သည်။ သို့အတွက် စစ်ရေးရှုထောင့်သက်သက်မှကြည့်လျှင် ရှာရန်သည် ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲတစ်လျှောက်လုံး၌ ရှုပ်ထွေးသော စစ်ဆင်ရေး များကို စီမံရေးဆွဲကာ ကိုယ်တိုင် ကွပ်ကဲ တိုက်ခိုက်၍လည်း တိုက်စွမ်းရည် ပြနိုင်ခဲ့သည်မှာ မငြင်းနိုင်ချေ။ ထို့အပြင် လူထု အမြင်တွင်လည်း အစွရေး၏ ထိပ်တန်း နံပါတ် (၁) နေရာမှ ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။ ရှာရန်၏ တစ်ကိုယ်ရေ ရည်မှန်းချက်မှာမူ စစ်သူရဲကောင်းဘဝဖြင့် တင်းတိမ် နေရန် မဟုတ်ချေ။

၎င်းက ယီဂယ်လ်အာလွန်နှင့် မိုရှေဒါယန်တို့ကဲ့သို့သော နာမည်ကျော်ခေါင်းဆောင်များ နိုင်ငံရေးသမားဘဝသို့ မည်သို့ မည်ပုံ ပြောင်းလဲရောက်ရှိသွားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့၏ စစ်မှုထမ်းသက်တစ်လျှောက် ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံနှင့် ဂုဏ် သတင်းများအား နိုင်ငံရေးလောက၌ မည်သို့မည်ပုံ အသုံးချ သည်ကိုလည်းကောင်း သေချာစွာ စောင့်ကြည့်လေ့လာနေခဲ့သည်။

သို့အတွက် ရှာရန်၏ စစ်ဌာနချုပ်မှာ စာနယ်ဇင်းသမားများ၊ စာရေးဆရာများ၊ လူထုဆက်ဆံရေးသမားများ စသည်ဖြင့် အမြဲတမ်း လူပြည့်နေသည်ဆို၏။

စစ်ပွဲအပြီးတွင် ရှာရန် ပထမဆုံး ထမ်းဆောင်ရသော တာဝန်မှာ စစ်ဘက်လေ့ကျင့်ရေး သင်တန်းကျောင်းများနှင့် အခြေစိုက်စခန်းများ၏ တာဝန်ခံ ဗိုလ်ချုပ်ရာထူး ဖြစ်သည်။ ရှာရန်သည် အထက်အရာရှိများ၏ အလိုကို ဆန့်ကျင်၍ စစ် သင်တန်းကျောင်းများ၊ လေ့ကျင့်ရေးအခြေစိုက်စခန်းများ အားလုံး ကို ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် ၎င်းတစ်ဦးတည်း၏ သဘောဖြင့် အမိန့်ထုတ်လိုက်သည်။ ဂျော်ဒန် မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသမှာ မကြာသေးမီကမှ သိမ်းပိုက် ရရှိထားသော ဒေသဖြစ်ရာ စစ်သင်တန်းကျောင်း အားလုံး ရွှေ့ပြောင်းလိုက်ခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံ အဆောက်အအုံများဖြစ်သည့် လမ်း၊ လျှပ်စစ်မီး စသည်တို့ ရရှိ လာရုံသာမက အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသ၌လည်း အစွရေးစစ်သား မြောက်မြားစွာတို့ကို အင်အားပြနိုင်ခွင့် ရခဲ့သည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီး ပထမတစ်နှစ်ကာလအတွင်း၌ အစွရေးနှင့် အိဂျစ်တို့သည် စူးအက်တူးမြောင်းတစ်လျှောက်၌ ရေရှည် အမှည့်ခြွေစစ်ကို ဆင်နွဲနေခဲ့ကြသည်။ အစွရေး ဦးစီး အရာရှိချုပ် ဟာအင်ဘားလက်ဗ်၏ အကြံအစည်အတိုင်းပင် စူးအက်တူးမြောင်းကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ခံစစ်ကြောင်းတစ်ခုကို အစွရေးတို့ တည်ဆောက်လိုက်ပြီး ဘားလက်ဗ်ခံစစ်ကြောင်းဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ အိဂျစ်တို့က ထိုခံစစ်ကြောင်းကို သုံးနှစ် တိုင်တိုင် အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်နေခဲ့သည်။ အစွရေးတို့

ကလည်း အမြောက်ဖြင့် ပြန်ပစ်ခြင်း၊ ဝုံးကြီးခြင်း၊ တူးမြောင်း အနောက်ဘက်ကမ်းကို ကွန်မန်ဒိုများစေလွှတ်၍ အခါအားလျော်စွာ စီးနင်းတိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ဖြင့် လက်တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ နှစ်ဖက်စလုံး ခွဲလည်း ထိခိုက်ကျဆုံးမှု များပြားခဲ့သည်။

ဤအခြေအနေပေါ်မူတည်၍ ရှာရွန်နှင့်တကွ အစွဲရေးတာလ်၊ မာတီတီယာဟုမဲလက်ဒ် စသော အရာရှိများက ပို၍ကောင်းမည့် အကြံအစည်တစ်ရပ်ကို အဆိုပြု တင်ပြကြသည်။ ၎င်းတို့၏ အကြံအစည်မှာ တူးမြောင်းနှင့် (၁၅) ကီလိုမီတာခန့် အကွာ၌ လျင်မြန်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်သော တပ်များကို လှုပ်ရှားတပ်အဖြစ် ထားရှိခြင်းဖြင့် အိဂျစ်တို့၏ အမြောက်တစ်ကမ်းမှ လွတ်ကင်းစေပြီး၊ စူးအက်တူးမြောင်းကို အိဂျစ်တို့ ဖြတ်ကျော်လာလျှင်ပင် ချက်ချင်းတုံ့ပြန်တိုက်ထုတ်နိုင်မည်ဟူသော အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။

“တူးမြောင်းကို ဘယ်လိုထိန်းမလဲ” ဟူသော မေးခွန်း၏ အဖြေမှာ အစွဲရေး စစ်ဌာနချုပ်အတွင်း လွန်စွာ ဆွေးနွေးငြင်းခုံ ကြရသော ခေါင်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်လာပြီး ရှာရွန်နှင့် တွေ့ရာလူတိုင်း ငြင်းခုံနေကြသော အကြောင်းကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်လာတော့သည်။

ရှာရွန်ကလည်း အလျှော့မပေးချေ။ ဘားလက်စ် ခံစစ်ကြောင်းတွင် အစွဲရေးတပ်များ ခံစစ်နေရာယူထားရခြင်းကြောင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ရောက်သောအခါ သေဆုံးသူ (၃၆၀) အပါအဝင် ထိခိုက်ကျဆုံးသူ စုစုပေါင်း (၁၅၀၀) မျှ ရှိလာပြီ ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စကို အထက်အရာရှိများနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အရာရှိများ၏ မိုက်မဲမှု၊ ဂရုမစိုက်မှုနှင့် တာဝန်ရှိမှုအဖြစ် ရှာရွန်က အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် စွပ်စွဲခဲ့သည်။

ထုံးစံအတိုင်းပင် ရှာရွန်က ဤအခြေအနေကို သတင်းစာများသို့ တစ်ဖက်လှည့်ဖြင့် ပေါက်ကြားစေလိုက်သည်။ သို့ဖြင့် မတည့်သူများအား သတင်းစာများမှ အပုပ်ချရန် စီစဉ်ပြန်၏။

တစ်နေ့တွင် သာမန်ရုံးလုပ်ငန်းအရ ဖြည့်ရိုးဖြည့်စဉ် ပုံစံအချို့အား ရှာရွန် မဖြည့်မိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရှာရွန်အား ရာထူးမှ ဖယ်ရှားရန် စီစဉ်တော့၏။ မိုရှေဒါယန်နှင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဂိုလ်ဒါမီယာတို့ကလည်း ဝင်မစွက်ဘဲ ဘေးထိုင်နေခဲ့ကြသည်။ ဤတွင် ရှာရွန်မှာ ကြိရာမရဖြစ်ကာ အတိုက်အခံ ပါတီ ခေါင်းဆောင်များကို ပူးပေါင်းတော့သည်။ လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၎င်းတို့ပါတီဘက်မှ ဝင်အရွေးခံပေးမည်ဟု ကမ်းလှမ်းသည်။ တစ်ဖက်ကလည်း လိုလိုလားလားပင် ကြိုဆိုသည်။ ရှာရွန်ကဲ့သို့ ရေပန်းစားသူတစ်ဦး အတိုက်အခံပါတီနှင့် ပေါင်းတော့မည်ဟု သတင်းထွက်သောအခါ အာဏာရပါတီ၏ခေါင်းဆောင် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီး ပင်ချာစ်ဆာပီယာအနေဖြင့် ရှာရွန် တပ်ထဲမှ မထွက်အောင် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကြံစည်ကြိုးစားရတော့သည်။ သို့ဖြင့် ရှာရွန်မှာ ရာထူးမှ မပြုတ်သည့်အပြင် အစွဲရေးတပ်မတော်တွင်း၌ အရေးအပါဆုံး ရာထူးတစ်ခုဖြစ်သည့် တောင်ပိုင်းစစ်မျက်နှာတပ်မှူးကြီး ရာထူးကို ခန့်အပ်ခံလိုက်ရသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များအကြားတွင် ဂါဇာ ကမ်းမြောင်ဒေသရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများမှ ပါလက်စတိုင်းတို့သည် သိမ်းပိုက်သူ အစွဲရေးတို့အား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်မှုများ စတင် ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ရှာရွန်က ပြောက်ကျားဆဲလ်များကို ကောက်သင်းကောက် ရှာဖွေ ချေမှုန်းတော့သည်။

ရှာရွှန်သည် စနစ်ကျရုံသာမက အတော်လေးရက်စက်သော နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခဲ့သည် ဆို၏။ အခြေချနေထိုင်ရာ တစ်ခုမှ တစ်ခုကိုလည်းကောင်း၊ သစ်ပင်စိုက်ရာ မြေသားဘောင် တစ်ခုမှ နောက်တစ်ခုကိုလည်းကောင်း စနစ်တကျ ရှင်းလင်း စေသည်။ စစ်တပ်က ညမထွက်ရအမိန့်ကို နေ့ခင်းတွင်ပါ ပြဋ္ဌာန်းသည်။ ဒုက္ခသည်စခန်းများရှိ လူများကိုလည်း နီးရာစခန်း များတွင် စုစည်းလိုက်သည်။ တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် ဒုက္ခသည် များ၏ အိမ်များကို နောက်ပိုင်း၌ တစ်အိမ်တက်ဆင်း ဝင်ရှာ သည်။ ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသအတွင်း မည်သည့်နေရာကိုမဆို စစ်ဘက်မှ အမြန်ဆုံးရောက်ရှိနိုင်အောင်လည်း စီစဉ်ထားသည်။ ဤသို့စီစဉ်ခြင်းဆိုသည်မှာ ညင်ညင်သာသာ မဟုတ်ချေ။ စစ်တပ်မှ အသုံးပြုလိုသောလမ်း ဖောက်လုပ်ရန်အတွက် ထောင်နှင့်ချီသော အိမ်များကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဂါဇာဒေသ၏ အဓိက ထွက်ကုန်ဖြစ်သော စပျစ်သီးစိုက်ပျိုးရာ သောင်များကို ဖျက်ဆီး ဖယ်ရှားခြင်းများကို မညာမတာပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ထို့အပြင် မသင်္ကာသူမှန်လျှင် စုံစမ်းစစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း၊ တရားရုံးတစ်ခုခုဖြင့် စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း မပြုဘဲ ပစ်သတ်ခွင့်ကို လည်း ပေးထားခဲ့သည်။ ဤနည်းလမ်းဖြင့် လူပေါင်းထောင်ဂဏန်း မျှမှာ မည်သို့မျှ တရားစီရင်ခြင်း မရှိဘဲ သတ်ဖြတ်ခံလိုက်ရသည် ဆို၏။ အမှန်အားဖြင့် လူထုအား စုပေါင်း၍ အဖြစ်ဒဏ်ခတ်ခြင်း၊ တရားမစီရင်ဘဲ ကွပ်မျက်ခြင်းတို့ကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ တားမြစ်ထားပြီး စစ်ရာဇဝတ်မှုများဟုပင် သတ်မှတ်ထားပေသည်။ ပြုလုပ်ရာ ရှာရွှန်၏အစီအစဉ်နှင့် လုပ်နည်းများမှာ အခြား သိမ်းပိုက် ထားသော နယ်မြေများသို့ပါ ပြောက်ကျားနိမ်နင်းနည်းအဖြစ်

ပျံ့နှံ့သွားကုန်တော့သည်။ ဤနည်းလမ်းများကို ၎င်း၏ လက် အောက်မှ အရာရှိနှင့် စစ်သားများက မနှစ်မြို့ကြချေ။ အလားတူပင် စစ်ဌာနချုပ်ရှိ စစ်ဦးစီးအဖွဲ့များကလည်း ရှာရွှန်၏ လုပ်ရပ်များကို မလိုလားကြချေ။ သို့ရာတွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး မိုရှေဒါယန်က ထိုအစီအစဉ်ကို သဘောကျ ထောက်ခံသည်။ သို့ဖြင့် ရှာရွှန်မှာ သူ လုပ်ချင်သလို လုပ်ခွင့် ရနေသည်ဆို၏။ (၇)လ အကြာတွင်မူ ရှာရွှန်အား ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသ တာဝန်မှ ရုပ်သိမ်းလိုက်သည်။ ဤသည်မှာ ရှာရွှန်အနေဖြင့် ပါလက်စတိုင်းလူထုအား ပထမဆုံး အကြိမ် ထိတွေ့တိုင်တွယ်ခွင့် ရခြင်းပင်ဖြစ်၏။

အစွဲရေးတို့သည် အာရပ်နယ်မြေများကို စတင် သိမ်းပိုက် ချိန်၌ မိမိတို့သည် အညာတာဆုံး နည်းလမ်းဖြင့် အလုပ်လုပ် မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဒေသခံများအား လွတ်လပ်စွာ အုပ်ချုပ်ခွင့် အပြည့်အဝ ပေးမည်အပြင် ကိုယ်ပိုင် မြူနီစီပါယ်ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများဖြစ်သော ပညာရေးနှင့် လျှပ်စစ်မီးရရှိရေး ကိစ္စများ ကိုပါ လွတ်လပ်စွာ လုပ်ဆောင်ခွင့်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာ ခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် အစိုးရပိုင်း၏ အခြေအနေမှာ တစ်မျိုးဖြစ်နေ သည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်ပွဲပြီးကာစတွင် အစွဲရေးအစိုးရက မိမိတို့ သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေများမှ ပြန်ဆုတ်ပေးရန် နိုင်ငံတကာ မဟာအင်အားကြီးနိုင်ငံများက ဖိအားပေးလာလိမ့်မည်ဟုလည်း ကောင်း၊ အမှန်တကယ်လည်း ဆုတ်ပေးရလိမ့်မည်ဟုလည်းကောင်း ကျိန်းသေတွက်ဆပြီး စောင့်မျှော်နေခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကလည်း သိမ်းပိုက်ပြီး နယ်မြေများမှ ပြန်ဆုတ်ပေးခဲ့ရသည် မဟုတ်လော။

ယင်းယူဆချက်ကိုပင် အခြေခံကာ အစွဲရေး အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရက ဖမ်းမိထားသော အိဂျစ်သံ့ပန်းများအားလုံး နှင့် သိမ်းဆည်းရမိထားသော ဆီးရီးယားနယ်မြေအားလုံးတို့ကို ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးမည်ဖြစ်ပြီး အပြန်အလှန်အားဖြင့် အပြည့် အဝ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လဲလှယ်လိုကြောင်း တစ်ဖက်သတ် စတင် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်ကို အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုသို့ ပေးပို့ခဲ့သည်။ အစွဲရေးတို့က အမေရိကန်တို့ အား ကြားလူအဖြစ် ဝင်ရောက်စေစပ် ဆောင်ရွက်ပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားသည်။ နောက်ပိုင်းမှ သိလာရသော အချက်များ အရ အစွဲရေးတို့၏ အဆိုပြုချက်များကို ကြားလူအဖြစ် ဆောင်ရွက် ပေးရမည့် အမေရိကန်တို့က အာရပ်တို့ထံသို့ ဆက်လက်ပေးပို့ ခြင်း မပြုခဲ့ဟု ဆို၏။ အကြောင်းမှာ အမေရိကန်တို့အနေဖြင့် စူးအက်တူးမြောင်း ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်မည့်အရေးကို မလိုလားသလို ဆိုဗီယက်၏ နောက်လိုက်သဖွယ် ဖြစ်နေသော အိဂျစ်နိုင်ငံတွင် (အစွဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရယူပါက) အကျိုးစီးပွားတစ်ခုခု ရရှိသွားမည်ကို မလိုလားခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုသည်။

အဆိုပါ အစွဲရေးတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေး ကမ်းလှမ်းချက် အကြောင်း မသိကြရသော အာရပ်ခေါင်းဆောင်တို့သည် ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် ဆူဒန်နိုင်ငံ၊ ခါတွမ်မြို့၌ စုစည်း၍ အစွဲရေးကို ရင် ဆိုင်ရန် မဟာဗျူဟာများ တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီးနောက် နာမည်ကျော် “မသုံးလုံး ကြေညာချက်” (Three ‘nos’) ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်း မသုံးလုံးမှာ “မစေ့စပ်ခြင်း”၊ “အသိအမှတ်မပြုရေး” နှင့် “မငြိမ်းချမ်းရေး” ဟူသော အချက်များဖြစ်သည်။ ဤကြေညာချက် သည် အစွဲရေးနိုင်ငံ တည်ရှိမှုအား အသိအမှတ် မပြုလိုသည်

အာရပ်တို့၏ မူလ ဆန္ဒသဘောထားနှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုရှိသည်။ အစွဲရေးတို့ကမူ ခါတွမ်ကြေညာချက်အား မိမိတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေး ကမ်းလှမ်းမှုကို ငြင်းပယ်သည့် ကြေညာချက်ဟု သဘောထားကာ ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်ကို အလွယ်တကူ မေ့ပစ်လိုက်တော့သည်။

၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေမှာ ဘာမျှ သဲသဲကွဲကွဲ မသိရလောက်အောင် ရှုပ်ထွေးနေခဲ့သည်။ တစ်ဖက်တွင် ၁၉၆၇ ခုနှစ် စစ်၌ အနိုင်ရလိုက်ခြင်းကြောင့် အောင်ပွဲ၌ ယစ်မှူးနေကြသည်။ အစွဲရေးတို့လက်ဦးမှုရရှိသော နိုင်ငံ လုံးဝ ချေမှုန်းပျက်ဆီးမခံရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာ အပျော်ကြီး ပျော်နေကြသည်။

တစ်ဖက်တွင် သိမ်းပိုက် ရရှိလာသော နယ်မြေများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့ ဆက်လုပ်ရမည်ကို အစွဲရေး အစိုးရပိုင်း ခေါင်းဆောင်များနှင့် နိုင်ငံရေးလောကမှ ထိပ်သီးများ ဝေခွဲမရ ဖြစ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် လေဗီအက်ရိုကိုးလ်က ဒေသန္တရ ခေါင်းဆောင်များအား တွေ့ဆုံပြီး ၎င်းတို့အား ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ခွင့် ပေးရန် ကိစ္စကိုပင် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဒေသခံ ခေါင်းဆောင်များက မိမိတို့သည် အစွဲရေးအစိုးရနှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေး လောက်အောင် အခွင့်အာဏာ ရှိသည်ဟု မယူဆကြောင်းနှင့် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများအရေးနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ပါလက် စတိုင်း လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (PLO) သည်သာ ပြောရေးဆိုခွင့် ရှိသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ပီအယ်လ်အိုနှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရန်ဟူသည်မှာ အစွဲရေးတို့အတွက် စိတ်ကူးထဲပင် ထည့်မရသော ကိစ္စမျိုးဖြစ်ခဲ့သည်။

အစွဲရော့ အစိုးရကသာ သိမ်းပိုက်ရရှိသော နယ်မြေများနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေခွဲမရဖြစ်နေသည်။ အေရီယယ်ဂျာဂျန်ကမူ ထုံးစံအတိုင်း သူ့စိတ်ကူးနှင့် သူ လုပ်ချင်တာကို စလုပ်နေပြီဖြစ်၏။ သူနှင့် မိုရှေဒါယန်တို့က ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသအား အိဂျစ်တို့၏ ထိန်းချုပ်မှုလက်အောက်မှ လုံးဝ ခွဲခြားပစ်ရန် လိုအပ်သည်ကို သဘောတူညီကြသည်။ ထို့အပြင် ဆိုင်နိုင်းကျွန်းဆွယ်မြောက်ပိုင်းတွင် နေထိုင်သော ထောင်နှင့်ချီသည့် ဘီဒီအင်းအာရပ်များကို မောင်းထုတ်ပြီး ၎င်းတို့နေရာများ၌ အစွဲရော့အခြေချနေထိုင်သူများ အစားထိုးနေရာချထားရန်လည်း သဘောတူညီကြသည်။

သို့ဖြင့် နယ်မြေအတော်များများကို ခြံစည်းရိုးကာလိုက်ကာ ရေတွင်းများကိုလည်း ပိတ်ဆို့ထားလိုက်သည်။ ဤသည်မှာ ဂျာဂျန်နှင့် ဒါယန် နှစ်ဦးတည်းသဘောဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ကိုလည်း အသိမပေး၊ ကနက်ဆက်ပါလီမန်ကိုလည်း အသိမပေးဘဲ လုပ်ချင်ရာ လုပ်ထည့်လိုက်သည့်သဘော ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ရပ်သည်ပင် ၎င်းနယ်မြေနှင့်တကွ ဒေသတစ်ခုလုံး၏ အနာဂတ်ကြံမ္မာကို ဖန်တီးလိုက်သကဲ့သို့ပင်ဖြစ်ခဲ့၏။ ဒါယန်က ဆိုင်နိုင်းသဲကန္တာရ အစွန်တွင် ဟာမစ်အမည်ရှိ မြို့စာစ်မြို့တည်ရန် ကိုယ်ပိုင်အစီအစဉ်ကိုပင် ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ဤစီမံကိန်းမှာ ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသရှိ ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများအတွက် နေထိုင်ရန် နေရာတိုးချဲ့ပေးသည့် သဘောဖြစ်၏။ ဂျာဂျန်နှင့် ဒါယန် နှစ်ဦးတည်း တိုင်ပင်၍ လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ ကောင်းမွန်လွန်းသဖြင့် ၎င်းတို့အား ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် စာရေးသားထုတ်ပြန်၍ အမိန့်ထုတ်ပြန်ပေးရန်ပင် မလိုအပ်ကြောင်း ဘင်ဇီမန်က ရေးသားခဲ့သည်။ ဥပမာ--ဒါယန်က "အဲဒီနယ်မြေထဲမှာ ဘီဒီအင်းတွေသာ

မရှိရင် ဘယ်လောက်များ ကောင်းလိုက်မလဲ" ဟု နိမိတ်ပြစကား ပြောကြားလိုက်သည်ကိုပင် ဂျာဂျန်က စစ်ဆင်ရေးအမိန့်တစ်ရပ် သဖွယ် သဘောထားကာ ချက်ချင်းပင် အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်သည်မျိုးဖြစ်၏။

ဂျာဂျန်၏ စစ်သားဘဝတွင် ဤတစ်ကြိမ်သည် ပထမဆုံးနှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အမိန့်နာခံခြင်းဟုပင် ဆိုသည်။

ဂျာဂျန်၏ လုပ်ရပ်များမှာ လုံခြုံရေးအကြောင်းပြချက်များ ကြောင့် လုပ်ရပါသည်ဆိုသော်လည်း အစွဲရော့နိုင်ငံရေးလောက တစ်ခုလုံးက လက်ခံခဲ့၏။ တရားစီရင်ရေးလောကကပင် လက်ခံသည်။ နေရာပြောင်းခံရသော ဘီဒီအင်းအာရပ်တို့က အစွဲရော့ တရားရုံးချုပ်သို့ ၎င်းတို့အား မတရား နေရာရွှေ့ပြောင်းသည့် ကိစ္စကို တင်ပြသောအခါ ပယ်ချခံလိုက်ရသည်။ အကြောင်းမှာ ဂျာဂျန်ကိုယ်တိုင် တရားရုံးချုပ်သို့ သွား၍ အချက်အလက် အထောက်အထားများ တင်ပြကာ လုံခြုံရေး လိုအပ်ချက်အရ ဘီဒီအင်းများအား နှင်ထုတ်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့၍ဖြစ်သည်။

ဂျာဂျန်နှင့် မိုရှေဒါယန်တို့၏ ဆက်ဆံရေးမှာ ကောင်းမွန်လွန်းသဖြင့် ဂျာဂျန်အတွက် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ရာထူးမှာ ပြေးမလွတ်တော့ဟုပင် ထင်ကြေးပေးလာကြသည်။ သို့ရာတွင် အသစ်ခန့်အပ်လိုက်သော စစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ် ဒေးဗစ်အိလာဇာနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဂိုလ်ဒါမီယာတို့ နှစ်ဦးစလုံးကပင် ဂျာဂျန်အား စစ်မှုထမ်းဆောင်ခြင်းမှ ရပ်စဲလိုကြသည်။ ဂိုလ်ဒါမီယာက ဂျာဂျန်သည် အစွဲရော့နိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီကို ခြိမ်းခြောက်နေသူ တစ်ဦးဟု ယူဆထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ သို့ဖြင့် ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၅) ရက်နေ့တွင် ဂျာဂျန်သည် ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ကာ

တန်းပြည့်စစ်မှုထမ်းဘဝမှလည်း အငြိမ်းစား ပေးခံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် အရပ်တာဝန်များမှ ရုပ်သိမ်းခြင်း မရှိချေ။

ရှာရွန်ကလည်း သူ၏ဘဝကို နိုင်ငံရေးလောကအတွင်းသို့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပင် အခြေချလိုက်သည်သာမက ကျယ်ပြန့်သော မိမိဒီယာ စစ်ဆင်မှုကြီးများဖြင့် အဓိက အချက်နှစ်ချက်ကို လူသိအောင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ပထမအချက်မှာ သူ့အား နိုင်ငံရေးအကြောင်း ပြုချက်များကြောင့် စစ်မှုထမ်းဘဝမှ မိမိဆန္ဒလုံးဝမပါဘဲ အတင်း အကျပ် နုတ်ထွက်စေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်ဖြစ်၏။ ဒုတိယအချက်မှာမူ အစ္စရေးသည် ဒေသတွင်း စစ်အင်အားကြီး နိုင်ငံဖြစ်လျက်သားနှင့် အာဏာရအစိုးရသည် သူ့ရဲဘော်ကြောင့်စွာ ပင် ထိုအင်အားများကို အသုံးချပြီး နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်မဖော်ဘဲဖြစ်နေသည်ဟူသော အချက်များဖြစ်၏။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ရှာရွန်သည် လစ်ဘရယ်ပါတီသို့ ဝင်လိုက်သည်။ လစ်ဘရယ်ပါတီမှာ ကနက်ဆက်ပါလီမန် အတွင်း၌ ဘေဂင်၏ ဟေဂွတ်ပါတီနှင့်အတူ လက်ယာစွန်းအုပ်စု အဖြစ် အင်အားကြီးမားသော အုပ်စုဝင်ပါတီဖြစ်သည်။ ရှာရွန်က ဤပါတီကြီးများနှင့်တကွ အခြား ပါတီငယ်လေးများကိုပင် အပင်ပန်းခံ စည်းရုံး၍ "အစ္စရေးနိုင်ငံတော်ကြီး ကာကွယ်ရေး အတွက် ညီညွတ်ကြပါ" ဟူသော ကြွေးကြော်သံကို အသုံးချခဲ့ သည်။ ရှာရွန်က ဤအတိုက်အခံပါတီများကိုသာ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ အောင်မြင်စွာ စည်းရုံးနိုင်ခဲ့ပါက ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရပြီး မိမိလည်း ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်မှန်းထားသည်။ သို့ရာတွင် ရှာရွန်၏ ကြိုးပမ်းမှုများမှာ အရာမထင်ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ အကြောင်းမှာ ရှာရွန်သည် နိုင်ငံရေးပါး

မဝသေးသည့် အပြင်လူဖြစ်နေပြီး နောက်တစ်ကြောင်းမှာ နိုင်ငံရေး သမားအချင်းချင်း အယုံအကြည် မရှိကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

ရှာရွန်က နိုင်ငံရေးဘက်မှ အာဏာရရှိရန် ကြိုးပမ်းစဉ် မှာပင် ၁၉၇၃ ခုနှစ် စစ်ပွဲ ရုတ်ချည်း ဖြစ်ပွားလာတော့၏။ သောင်းဂဏန်းမျှသော အိဂျစ်စစ်သားများနှင့် ရာပေါင်းများစွာ သော တင့်များသည် စူးအက်တူးမြောင်းကို ဖြတ်ကျော်လာရာ ဘားလက်စ်ခံစစ်ကြောင်းမှာ ခဏချင်းမှာပင် ကျဆုံးသွားတော့၏။ မြောက်ဘက်တွင်လည်း အိဂျစ်တို့၏ ထိုးစစ်နှင့် အချိန်ကိုက်ပင် ဆီးရီးယားတို့က ထိုးစစ်ဆင်ကာ ဂိုလန်ကုန်းမြင့်ကို သိမ်းပိုက် လိုက်သည်။ ထို့အပြင် အစ္စရေးမြောက်ပိုင်းကို ဝင်တိုက်ရန်ပင် ခြိမ်းခြောက်လာခဲ့သည်။

ဤစစ်ပွဲ၌ အစ္စရေးတို့ အဓိကမိသည်ဟူ၍ ပြောကြဆိုကြ သော်လည်း အမှန်တွင်မူ ဤသို့မဟုတ်ချေ။ အာရပ်တို့ ထိုးစစ် ဆင်တော့မည်ကို အစ္စရေးထောက်လှမ်းရေးက ကြိုတင်သတင်းများ ရရှိထားခဲ့သည်။ တိုက်မည့်ရက်နှင့် အချိန်နာရီကိုပင် အတိအကျ ကြိုတင်သတင်းရရှိခဲ့၏။ တစ်ဖန် ဂျော်ဒန်ဘုရင် ဟူစိန်ကိုယ်တိုင် ကလည်း ဝန်ကြီးချုပ်ဂိုလ်ဒါမီယာအား အာရပ်တို့ ဆင်ခွဲတော့မည့် ထိုးစစ်အကြောင်း ကြိုတင်သတိပေးခဲ့သည်။ သို့အတွက် အစ္စရေး ကသာ မိမိတို့ ကြိုတင်သတင်းရထားကြောင်း အိဂျစ်နှင့်ဆီးရီးယား တို့ကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ အသိပေးနိုင်ခဲ့ပါက ယင်းစစ်ပွဲကို ရှောင်လွှဲနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆကြ၏။

ဤစစ်ပွဲကို အစ္စရေးတို့က မရှောင်လွှဲနိုင်ခြင်း၊ မတားဆီး နိုင်ခဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ "ဂိုလ်ဒါ၏ မီးပိုချောင် ဆွေးနွေးပွဲ" အမည်ရသည့် အတွင်းလူများ၏ လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကြိုတင်

ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ဆို၏။ စစ်ပွဲမတိုင်မီ (၆) လခန့်က တရားမဝင် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဆိုသည်။ ယင်းဆွေးနွေးပွဲတွင် ဂိုဏ်းဒါမီယာ၊ မိုဂျေဒါယန်နှင့် မီယာ၏ အတိုင်ပင်ခံအရာရှိ အစွဲရေးဂါလီလီတို့ ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း ဟာနော့ခံ သာတော့ခံဆိုသူ ရေးသားထုတ်ဝေသော စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထား ခဲ့သည်။

ဂါလီလီက သမ္မတဆာဒတ်၏ ပျော့ပျောင်းသော ကမ်း လှမ်းချက်ကို အစွဲရေးတို့ လက်မခံပါက စစ်ကို ရှောင်လွှဲနိုင်ဖွယ် မရှိတော့ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မီယာနှင့်ဒါယန်တို့ နှစ်ဦးစလုံးကပင် “စစ်ဖြစ်လာတော့ရော ဘာဖြစ်မှာလဲ” ဟုပင် ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ခဲ့ကြသည် ဆို၏။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးစလုံးက စစ်ဖြစ်လာလျှင် နောက်ဆုံးပေါ် ဆိုဗီယက်လက်နက်များ တပ်ဆင် ထားသည့် အာရပ်တပ်မတော်များကို နောက်တစ်ကြိမ် ချေမှုန်းခွင့် ရခြင်းဟုပင် ယူဆကြသည်ဆို၏။ သို့အတွက် ၁၉၇၃ ခုနှစ် စစ်ပွဲမှာ အစွဲရေးတို့ မျှော်လင့်နေသော စစ်ပွဲဟုပင် ဆိုရပါမည်။ သို့ရာတွင် အစွဲရေးတို့ မျှော်လင့်ထားသည့်ပုံစံအတိုင်းသာ ဖြစ်မလာ ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

အမှန်တကယ်ဖြစ်ပွားလာသော စစ်ပွဲမှာ စစ်မဟာဗျူဟာ အရ အင်အားမရှိသော်လည်း စစ်နည်းဗျူဟာအဆင့်တွင်မူ အစွဲရေးတို့ လုံးဝ အင်အားမရှိခဲ့သည် ဆိုနိုင်၏။ ထောင်နှင့်ချီသော အိဂျစ်စစ်သားများသည် ယခင်ကနှင့်မတူ၊ အမျိုးမျိုးသော ဆိုဗီယက် ပုံထိန်းခုံးများကို သယ်ဆောင်လာကာ အစွဲရေးတို့ အလွန်အားကိုး သော ဝေယာဉ်နှင့် တင်များကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ချေမှုန်းခဲ့သည်။ သို့အတွက် စစ်ပွဲ၏ ပထမအဆင့်တွင် အစွဲရေးတပ်အားလုံး

လုံးဝ မလှုပ်မရှားနိုင်ဖြစ်ကာ အိဂျစ်တို့ လုပ်သမျှ ခံနေရသည့် အခြေအနေ ရောက်သွားခဲ့သည်။

စူးအက်တူးမြောင်း အနောက်ဘက်ကမ်းကိုလည်း တားဆီး ပစ် မြေပြင်မှ တေဟင်ပစ် ပုံထိန်းခုံးများ ထူထပ်စွာ ချထားခဲ့ရာ လေကြောင်းမှ မည်သို့မျှ ချေမှုန်းမရခဲ့ချေ။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ အစွဲရေးတို့က စူးအက်တူးမြောင်းကို ဖြတ်ကျော်ကာ သံချပ်ကာနှင့် မြေလျင်တပ်များဖြင့် ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းလိုက်ရသည်။

အိဂျစ်နှင့် ဆီးရီးယားတပ်များက အစွဲရေးခံစစ်ကြောင်း များကို ထိုးဖောက်လာသည် ဆိုသည်နှင့် အေရီယယ်ဂျာဂျန်၏ အမှတ် (၁၄၃) အရန်တပ်မမှာ မဆိုင်းမတွပင် စစ်စည်းရုံးရေး အတွက် ဆင့်ခေါ်ခံရသည်။

ဤစစ်ပွဲ၌ ဂျာဂျန်သည် စစ်မျက်နှာနှစ်ခုကို တိုက်ခိုက် ခဲ့သည်ဟု ဆို၏။ စစ်မျက်နှာတစ်ခုမှာ အိဂျစ်တို့အား တိုက်ခိုက် ရခြင်းဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ခုမှာ မိမိ၏ သိက္ခာပြန်ဆယ်ရေးအတွက် တိုက်ရခြင်းဟု ဆိုပေသည်။ ဂျာဂျန်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စူးအက် တူးမြောင်းကို အရှေ့ဘက်မှ အရင်ဆုံး ဖြတ်ကျော်၍ တန်ပြန် ထိုးစစ်ဆင်သော ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ် ပြည်သူက သိသွားစေရန် နှင့် အစွဲရေးနိုင်ငံကို ကယ်တင်လိုက်သည့် တစ်ဦးတည်းသော သူရဲကောင်းကြီးအဖြစ် ထင်ပေါ်စေရန်ဖြစ်ခဲ့၏။ ဤရည်ရွယ်ချက် ထမြောက်ရန်လည်း မည်မျှကြီးမားသော တန်ဖိုးပေးဆပ်ရသည် ဖြစ်စေ မရရအောင် ဆက်လုပ်မည်ဟုလည်း ပိုင်းဖြတ်ထားသည်။

ယင်းစစ်ပွဲအတွင်း ဂျာဂျန်သည် စစ်သေနာပတိချုပ်ရုံးနှင့် အထက်ဦးစီးအဖွဲ့များပေးသော အမိန့်များကို မလိုက်နာဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ၎င်းစိတ်ဝင်စားမှုမရှိသော စစ်ဆင်ရေးစီမံချက်

များကို ပျက်လိုပျက်ဆီးလုပ်သည်ဟုလည်းကောင်း အချင်းချင်းက ခွပ်ခွဲခဲ့ကြသည်။ ရှာရွန်သည် စူးအက်တူးမြောင်းအား ပထမဆုံး ဖြတ်ကျော်သူအဖြစ် နာမည်ကြီးရေးကိုသာ ဦးတည်ခဲ့ပြီး မိမိနှင့် တကွ အခြားအစွဲရေးတပ်များ၏ စစ်ပွဲကို အကာအကွယ်မဲ့ဖြစ်စေကာ လုံခြုံမှုမရှိစေဘဲ ဒီအတိုင်း လွှတ်ထားခဲ့သည်ဟုပင် ခွပ်ခွဲကြသည်။ စူးအက်တူးမြောင်းကို သင့်လျော်သော အချိန်တွင် ကျော်ဖြတ်ရန် တာဝန်ပေးခံထားရသော အခြားတပ်မှူးတစ်ဦး ဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အဘရာဟမ်အဇန်ကိုလည်း အနိုင်ရလို ပြန်သည်။ မိမိသာ စူးအက်တူးမြောင်းကို ပထမဆုံး ဖြတ်ကျော်သူ ဖြစ်လိုသော ဆန္ဒက ကြီးမားလွန်းလှသည့် ရှာရွန်၏ တပ်မအား ပေးထားသော တာဝန်မှာ စူးအက်တူးမြောင်းကို ပေါက်မည့် လမ်းကြောင်းတစ်ခု ဖောက်လုပ်ရန်၊ တူးမြောင်း၏ အနောက်ဘက် ကမ်းတွင် ကမ်းဦး ခြေကုပ်စခန်းတစ်ခု တည်ဆောက်ရန်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအဇန်၏ တပ်များ စူးအက်တူးမြောင်း ဖြတ်ကျော် ချိန်၌ လုံခြုံမှုရှိအောင် အကာအကွယ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

အောက်တိုဘာလ (၉) ရက်နေ့တွင် ရှာရွန်၏ တပ်မမှ ကင်းထောက်အဖွဲ့တစ်ခုက အီဂျစ် အမှတ် (၂) နှင့် အမှတ် (၃) တပ်တော်နှစ်ခုအကြား အကာအကွယ်မဲ့ပြီး လုပ်နေသော ကြား ကွက်လပ်တစ်ခုကို အမှတ်မထင် သွားတွေ့လိုက်သည်။ ထိုစဉ်၌ အီဂျစ် အမှတ် (၂) နှင့် အမှတ် (၃) တပ်တော်များမှာ စူးအက် တူးမြောင်းကို ဖြတ်ကျော်ကာ အရှေ့ဘက်သို့ ထိုးစစ်ဆင်နေချိန် ဖြစ်၏။

ထိုအချိန်တွင် ရှာရွန်၏ တပ်မမှာ လူလည်း မစုံ၊ လက်နက် လည်း မစုံသဖြင့် တိုက်ပွဲဝင်ရန် အသင့်မဖြစ်သေးဟု ဆိုသည်။

ရှာရွန်က ၎င်း၏ကင်းထောက်အဖွဲ့ တွေရှိခဲ့သော ကြားကွက်လပ် အခြေအနေကို စစ်ဌာနချုပ်သို့ တင်ပြပြီး ယင်းကွက်လပ်မှ ဖောက်ဝင်၍ တူးမြောင်းကို ဖြတ်ကျော်ကာ အီဂျစ်တပ်များကို နောက်ပိုင်းမှ ဝင်တိုက်ခြင်းဖြင့် အခြေအနေ ရှုပ်ထွေးအောင် ပြုလုပ်ခွင့်ကို တင်ပြရာ အစွဲရေး စစ်ဌာနချုပ်က လက်မခံဘဲ ပယ်ချလိုက်သည်။

အကြောင်းမှာ ရှာရွန်၏ တပ်မတွင် အင်အားနည်းပါးပြီး တင့်အရေအတွက်မှာလည်း အနည်းငယ်သာ ပါဝင်သည့်အပြင် လေကြောင်းအကာအကွယ်လည်း ထိထိရောက်ရောက် ပေးနိုင် သည့် အခြေအနေ မရှိပေ။ ဤအခြေအနေမျိုးတွင် ရှာရွန်၏ တပ်မသာ ဖောက်ဝင်သွားပါက လုံးဝချေမှုန်းခံရမည့် အန္တရာယ် ရှိသည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ အစွဲရေးစစ်ဌာနချုပ်က အစွဲရေးနိုင်ငံ ကို အီဂျစ်က အထွေထွေ ထိုးစစ်ကြီးတစ်ရပ် ဆင်နွဲ၍ ဝင်တိုက် လာမည်ကို မျှော်မှန်းထားရာ ယင်းထိုးစစ်ကို ရင်ဆိုင်ရန် တပ်အင်အား လုံလုံလောက်လောက် မရှိချေ။ ထိုသို့ တပ်အင်အား မလုံလောက်သည့်ကြားမှ တပ်များကို ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စ ထပ်မံ မပြန်ကွဲစေလိုသောကြောင့် ရှာရွန်၏ တင်ပြချက်အား ခွင့်မပြုခြင်း ဖြစ်သည်။

စစ်ပွဲ စောစောပိုင်းကလည်း ရှာရွန်က ခံစစ်ကြောင်း၌ ပိတ်မိနေသော အစွဲရေးတပ်ဖွဲ့များကို သူ၏ တပ်မဖြင့် ဝင်ရောက် ကယ်တင်ရန် ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံခဲ့ရာ အစွဲရေးတပ်များ တကွ တပြား မဖြစ်စေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ကြောင့် ရှာရွန်အား ခွင့်မပြုခဲ့ချေ။

အောက်တိုဘာလလယ်ရောက်သောအခါ ရှာရွန်အနေဖြင့် တူးမြောင်းကို ပြတ်ကျော်ရန် အခြေအနေ ပေးလာတော့၏။ ၎င်း၏ တူးမြောင်းကို ဇွတ်အတင်းဖြတ်ကျော်လိုသော ဆန္ဒစောကြောင့် အစွဲရေးတို့ဘက်မှ မလိုအပ်သော ဆုံးရှုံးမှုများ ခံစားခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။ အစွဲရေးတပ်များမှာ ခဲယမ်းပြည့်ပြည့်စုံစုံမရှိ၊ ပစ်ကူလည်း လုံလောက်အောင် မရှိ၊ အထောက်အကူပြည့်ပြည့်စုံစုံမရှိဘဲ ရန်သူ့နယ်မြေသို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြရသည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။ အစွဲရေးတို့ဘက်မှ မလိုအပ်ဘဲ ထိခိုက်ကျဆုံးမှုများ ရှိလာခဲ့ပြီး ရှာရွန်ကိုယ်တိုင်မှာ နဖူးတွင် ဒဏ်ရာအနည်းငယ် ရရှိခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် တိုက်ပွဲ၌ ဒဏ်ရာရထားပြီး အနားတွင် စစ်သားများ ဝိုင်းနေရုံမက ထိုစစ်သားများက “အစွဲရေးဘုရင် အရစ်ဟေ့” ဟု ဝိုင်းဝန်း ထောက်ခံ ကောင်းချီးပေးခံနေရသော ရန်သူ့နယ်မြေရောက် ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦး၏ ဓာတ်ပုံမှာ အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်း၌သာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ပါ ပျံ့နှံ့သွားတော့၏။ ရှာရွန်၏ စစ်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ မည်မျှ တလွဲတချော် ဖြစ်သည်ဆိုစေကာမူ “အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ ကယ်တင်ရှင်” ဟူသော ဂုဏ်ထူးကိုမူ ရရှိသွားတော့၏။

ရှာရွန် လိုလားသည့်အတိုင်း စစ်ရေး စစ်မျက်နှာရှေ့တစ်ကြိမ်ရေးထင်ပေါ်ကျော်ကြားရေး အလိုဆန္ဒဟု တစ်ပြိုင်တည်း ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်တော့၏။

အစွဲရေးတပ်များမှာ ခဲယမ်းပြည့်ပြည့်စုံစုံမရှိ၊ ပစ်ကူလည်း လုံလောက်အောင် မရှိ၊ အထောက်အကူပြည့်ပြည့်စုံစုံမရှိဘဲ ရန်သူ့နယ်မြေသို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြရသည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။

အစွဲရေးနှင့် အီဂျစ်၊ ဆီးရီးယားတို့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲခဲ့ပြီး သည်နှင့် အစွဲရေးတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ လူလတ်တန်းစားများမှ စတင်ခဲ့သော ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်သည်။ စစ်ပြန်ရဲဘော်များက စစ်ပွဲ၏ အတွေ့အကြုံများအား လူထုကို ပြန်လည်ပြောပြကြရာ၌ တပ်တွင်း၌ အစွဲရေးစစ်ဌာနချုပ်၏ စစ်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်မှုမရှိပုံ၊ ရုပ်ထွေးပုံ၊ ခေါင်းဆောင်မှု အားနည်းချက်များရှိပုံ စသည်တို့ကို ပြောပြသဖြင့် ကြားသိကြရသော လူထုမှာ ဒေါသထွက်ကာ စစ်ပွဲ၌ အင်အားမရှိခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိသူကို ဖော်ထုတ်ရန် ဆန္ဒပြတောင်းဆိုလာကြတော့၏။ အထူးသဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဂိုလ်ဒါမီယာနှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး မိုရောဒါယန်တို့ နုတ်ထွက်ပေးရန် တောင်းဆိုလာကြသည်။

အခန်း (၉)

အခြေချ နေထိုင်သူတို့၏ ဆရာဆရာကြီး

အစွဲရေးနှင့် အီဂျစ်၊ ဆီးရီးယားတို့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲခဲ့ပြီး သည်နှင့် အစွဲရေးတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ လူလတ်တန်းစားများမှ စတင်ခဲ့သော ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်သည်။ စစ်ပြန်ရဲဘော်များက စစ်ပွဲ၏ အတွေ့အကြုံများအား လူထုကို ပြန်လည်ပြောပြကြရာ၌ တပ်တွင်း၌ အစွဲရေးစစ်ဌာနချုပ်၏ စစ်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်မှုမရှိပုံ၊ ရုပ်ထွေးပုံ၊ ခေါင်းဆောင်မှု အားနည်းချက်များရှိပုံ စသည်တို့ကို ပြောပြသဖြင့် ကြားသိကြရသော လူထုမှာ ဒေါသထွက်ကာ စစ်ပွဲ၌ အင်အားမရှိခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိသူကို ဖော်ထုတ်ရန် ဆန္ဒပြတောင်းဆိုလာကြတော့၏။ အထူးသဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဂိုလ်ဒါမီယာနှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး မိုရောဒါယန်တို့ နုတ်ထွက်ပေးရန် တောင်းဆိုလာကြသည်။

အစွဲရေးတပ်များမှာ ခဲယမ်းပြည့်ပြည့်စုံစုံမရှိ၊ ပစ်ကူလည်း လုံလောက်အောင် မရှိ၊ အထောက်အကူပြည့်ပြည့်စုံစုံမရှိဘဲ ရန်သူ့နယ်မြေသို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြရသည်။

ဤစစ်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရအနေဖြင့် မည်မျှအထိ တာဝန်ရှိကြောင်း ဂယနဏ မသိကြသည့်တိုင် လူထု၏ ဆန္ဒပြမှု များမှာ ကျယ်ပြန့်သည်ထက် ကျယ်ပြန့်လာသည်။ နိုင်ငံရေး လောကတွင်းသို့ “အသင့်မဖြစ်မှု” (စစ်ဖြစ်တော့မည်ကို သိလျက်နှင့် အစိုးရက စစ်အတွက် ပြင်ဆင်မှုမရှိခြင်း)၊ အယူအဆ လွဲမှားမှု (အာရပ်တို့က အစွဲရေးကို မည်သည့်အခါမျှ စတိုက်ရဲလိမ့်မည် မဟုတ်ဟု အယူအဆ လွဲမှားမှု) တို့သည် နေရင်းထိုင်ရင်းမှပင် အလွန်ရေပန်းစားသော နိုင်ငံရေးအသုံးအနှုန်းများ ဖြစ်လာခဲ့၏။ ပြည်သူတို့အနေဖြင့် ၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ဖြစ်ပွားရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်းကို အမှန်တကယ်ပင် မရိပ်စားမိကြချေ။ ဤစစ်ပွဲ၌ အစွဲရေးဘက်မှ (၂၆၃၆) ဦး သေဆုံးကာ အိဂျစ်နှင့် ဆီးရီးယား တို့ဘက်မှလည်း ထောင်နှင့်ချီ၍ ကျဆုံးခဲ့ရသည်မှာ ခိုင်လုံသော အကြောင်းတစ်ရပ်ရှိရမည်ဟု မစဉ်းစားမိချေ။ စစ်ပွဲထိခိုက်မှုကိုသာ မဲနေကြသဖြင့် မိမိတို့ သိမ်းပိုက်ထားသော အာရပ်နယ်မြေများ ပေါ်ရှိ (၃.၅) သန်းမျှသာ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အရေးကို မည်သူ မှပင် မစဉ်းစားမိချေ။

လူမှုရေးပညာရပ်ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် နယ်မြေ တစ်ခုအား စစ်ရေးအရ သိမ်းပိုက်ခြင်း ဟူသည်မှာ ဘာမျှ ထူးဆန်းသော အခြင်းအရာတစ်ရပ် မဟုတ်ချေ။ စစ်ပွဲတစ်ခု၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်ရပ်အဖြစ် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်သာဖြစ်၏။ ယင်းသို့ အုပ်စိုးသူအသစ်တစ်ဦး ရောက်ချိန်တွင် ဒေသခံတို့၏ လူ့အခွင့် အရေးနှင့် လူမှုပိုင်ခွင့်များ ဆုံးရှုံးရသည်မှာလည်း မထူးဆန်းချေ။ (၁၉) ရာစုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် သိမ်းပိုက်ခံပြည်သူတို့၏ ရပိုင်ခွင့် များအား အကာအကွယ် ပေးသော နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများ

ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ သိမ်းပိုက်ခြင်းဟူသည်မှာလည်း ယာယီသာ ဖြစ်သင့်သည်။ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည်။ အကြောင်းမှာ စစ်ရေး အရ သိမ်းပိုက်၍ မကြာမီပင် ထိုလူထုအား ကိုယ်ကြံမ္မာ ကိုယ် ဖန်တီးခွင့်ကဲ့သို့သော အခွင့်အလမ်းမျိုးကို ခွင့်ပြုပေးရသည်။ သို့မဟုတ်က ပြင်းထန်သော ပုန်ကန်မှုမျိုး ကြုံရတတ်၏။

သို့အတွက် နယ်မြေတစ်ခုအား စစ်ရေးအရ သိမ်းပိုက်ခြင်း သည် နည်းလမ်းသုံးမျိုးဖြင့်သာ အဆုံးသတ်ရလေ့ရှိ၏။

ပထမနည်းမှာ သိမ်းပိုက်ထားသော တပ်များ ပြန်လည် ဆုတ်ခွာခြင်းဖြင့် မူလအနေအထားအတိုင်း လူမှုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး အနေအထားများ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားခြင်းဖြစ်၏။

ဒုတိယနည်းမှာ ဒေသခံလူထုကို ကိုယ်ကြံမ္မာကိုယ်ဖန်တီး ခွင့်အား ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ခွင့်ပြုပေးခြင်းဖြစ်၏။

တတိယနည်းမှာ သိမ်းပိုက်နယ်မြေကို သိမ်းပိုက်သော နိုင်ငံအတွင်းသို့ အပြီးအပိုင် သိမ်းသွင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ သိမ်းသွင်းရာ၌ပင် ဒေသခံတို့အား သိမ်းပိုက်သောနိုင်ငံမှ ပြည်သူများ ခံစားခွင့်ရှိသည့် ပိုင်ခွင့်များ သတ်မှတ်ခွင့်ပြုပေးရ ပေသည်။

နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရလည်း ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်မှုအား ဆန့်ကျင်ခြင်းကို ခုခံပိုင်ခွင့်အား တရားဝင် အသိအမှတ်ပြု ခွင့်ပြုပေးထားသည်။ သို့ရာတွင် တိကျသော စည်းမျဉ်းများဖြင့် ခွင့်ပြုထားခြင်းဖြစ်၏။ ဥပမာ—အရပ်သားများအား ရည်ရွယ်ချက် ရှိရှိဖြင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းမျိုးကို ခွင့်မပြုချေ။

အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်းလည်း သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ အရေးကို ဦးဆောင် နိုင်ငံရေးအုပ်စုများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများ အကြား

ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီးတွင် အစွရေး ပြည်သူတို့သည် ၁၉၆၇-ခုနှစ် အောင်ပွဲအပေါ် ယစ်မူးမှုများကို မေ့ပျောက်လိုက်ကြပြီး အာရပ်-အစွရေးပြဿနာ၏ ရှုပ်ထွေးမှု အခြေအနေကို ပို၍ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း စိတ်ဝင်စားလာခဲ့သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ လူထုလှုပ်ရှားမှုသည် မတူညီသော ဦးတည်ချက်နှစ်ရပ်ကို ရှေးရှုရင်းမှ လူထုအတွင်း နိုင်ငံရေးအရ နှစ်ခြမ်းကွဲလာတော့၏။

အုပ်စုတစ်စုကမူ အမျိုးသားရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် လုံခြုံရေး အခြေအနေများ ရှုပ်ထွေးနေသော သဘာဝကြောင့် သိမ်းပိုက် နယ်မြေအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အနည်းဆုံးအဖြစ် ဘာသာရေး အထွတ် အမြတ် နယ်မြေများနှင့် ဂိုလန်ကုန်းမြင့်ဒေသတို့ကိုဖြစ်စေ အစွရေး နိုင်ငံတွင်းသို့ အပြီးအပိုင် သွတ်သွင်းသင့်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဤအုပ်စုကပင် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများကို ရာသက်ပန် ထိန်းသိမ်း ထားရှိပြီး မည်သည့်အခါမျှ ပြန်ပေး၍ မရလောက်သော အခြေခံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရမည်ဟု ယူဆကြသည်။

၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီး လူထု၏ ဆန္ဒပြမှုများ ငြိမ်သက် စေရန်အတွက် လူထုကျေနပ်သွားစေရန်အလို့ငှာ အစွရေးအစိုးရ အဖွဲ့သည် တရားသူကြီးချုပ် ရှိမွန်အဂရာနတ် ဦးဆောင်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မတီတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ယင်း ကော်မတီ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အစွရေး စစ်ဌာနချုပ်၏ သတ်မှတ်ပေးထားသော ကာလတွင် လုပ်ဆောင်မှုများကို စုံစမ်း စစ်ဆေးရန်ဖြစ်၍ ကျဉ်းမြောင်းလွန်းလှပေသည်။ ယင်းကော်မရှင်က ဦးစီးအရာရှိချုပ် ဒေးဗစ်အီလာဇာ၊ တောင်ဘက်စစ်မျက်နှာ

တပ်မှူးကြီး ရှုမြူအယ်လ်ဂိုနင်နှင့် ထောက်လှမ်းရေးအကြီးအကဲ တို့တွင် တာဝန်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြတွေ့ရှိရာ ယင်းအရာရှိကြီး (၃) ဦးစလုံးကို အငြိမ်းစားပေးခဲ့သည်။

၁၉၇၃-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲများတွင်ပင် လူထု အနေဖြင့် အာဏာရပါတီကို ဖြုတ်ချလောက်သည်အထိ ဒဏ် ခတ်ရန် မစဉ်းစားမိကြသေးချေ။ ဤလူထုဆန္ဒပြပွဲ၌ အေရီယယ် ရှာရွန်၏စနက်လည်း ပါသင့်သလောက် ပါသည်ဆို၏။ ၎င်းက နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် စစ်တပ်အပေါ် ၎င်းတို့၏ မူဝါဒ များနှင့် ပတ်သက်၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထိုးနှက်ဝေဖန်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် တပ်များ ပြန်လည် နေရာချထားရေး ကိစ္စအတွက် အီဂျစ်နှင့် သဘောတူညီချက်ကို ရှာရွန်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ခဲ့၏။ (နောက်ပိုင်း ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ဤတပ်နေရာချထားရေး သဘောတူညီချက်သည်ပင် အခြေခံ အချက် ဖြစ်လာခဲ့သည်။) ရှာရွန်က ကုလသမဂ္ဂ၏ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး ဆုံးဖြတ်ချက်အား လိုက်နာသည့်အတွက်လည်း အစိုးရကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထိုးနှက်ပြန်သည်။ အစွရေး၏ တစ်နေ့တခြား လျော့နည်းလာသော ကာကွယ်ရေးအင်အား၏ အခြေအနေကို ရိပ်စားမိထားသော ရှာရွန်က ၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ပွဲတွင် အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးကို လက်မခံဘဲ အီဂျစ်တို့အပေါ် အဆုံးအဖြတ်ပေးသည့် စစ်ရေးအောင်ပွဲတစ်ခုရရှိသည်အထိ ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရမည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့သူဖြစ်သည်။

၁၉၇၃-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ လက်ယာစွန်း လီကွဒ်ပါတီသည် အတိုက်အခံပါတီပင်ဖြစ်သော် လည်း ၎င်း၏ အင်အားမှာ ကနက်ဆက်ပါလီမန်တွင် အမတ်

နေရာ (၂၉) နေရာမှ (၃၉) နေရာအထိ ရလာသဖြင့် အင်အား ကောင်းလာသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ လီကွဒ်ပါတီ၏ အမတ်တစ်ဦးမှာ အေရီယယ်ရှာရွန်ပင်ဖြစ်၏။

ပါလီမန်အမတ် ဖြစ်လာသောအခါ ရှာရွန်မှာ မနေတတ် မထိုင်တတ်ဖြစ်လာပြန်၏။ အတိုက်အခံပါတီ၏ လူသစ်အမတ် တစ်ဦးအနေဖြင့် နောက်ထိုင်နေရသည့်ဘဝမှာ သူ၏ ပင်ကိုယ် စရိုက်နှင့် မကိုက်ညီချေ။ တစ်ဖန် နိုင်ငံရေးသမား အချင်းချင်း မယုံကြည်ကြခြင်း၊ လူဟောင်းများက လူသစ်များအပေါ်တွင် မယုံကြည်ခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း စိတ်ပျက်လာသည်။ သို့ဖြင့် ကနက်ဆက်ပါလီမန်တွင်း၌ စစ်တပ်တွင် စစ်မြေပြင်တပ်မှူး တာဝန်ယူထားသူ အရာရှိကြီးများအား ကနက်ဆက်ပါလီမန် အမတ်အဖြစ်မှ တားမြစ်သည့် ဥပဒေကြမ်းကို ဆွေးနွေးကြသော အခါ ရှာရွန်သည် အမတ်ဘဝမှ နုတ်ထွက်လိုက်တော့သည်။

အမှန်အားဖြင့်လည်း ရှာရွန်သည် တပ်မတော်သို့ ပြန်၍ စစ်မှုထမ်းပြီး ၎င်းအလွန်မက်မောသော အစွရေး တပ်မတော် စစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခံရရေးကို နည်းလမ်းမျိုးစုံ ရှာဖွေနေသူဖြစ်၏။ ဝန်ကြီးချုပ်ဂိုလ်ဒါမီယာ နုတ်ထွက်ရခြင်း၊ ယစ်ဇက်ရာဘင်အား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် လျာထားခံရခြင်း၊ အစွရေး နယ်စပ်တစ်လျှောက် အစွရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ပဋိပက္ခများ ပြင်းထန်လာခြင်း၊ အာဂရာနတ် ကော်မရှင်ကြောင့် စစ်ဘက်မှ ထိပ်တန်းအရာရှိကြီးများ အငြိမ်းစားပေးခံရခြင်းတို့ကို မိမိအတွက် အခွင့်အလမ်းကောင်းများဟု ရှာရွန်က မှတ်ယူထားသည်။ အစွရေး စစ်ဘက်၏ မူဝါဒရေးရာပိုင်းတွင် မိမိအနေဖြင့် ပို၍ လှုပ်ရှားသည့် ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခွင့်ရလာမည်ဟု ၎င်းက မျှော်လင့်ထားသည်။

၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလအတွင်း သွေးမြေကျ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ဂျော်ဒန်နိုင်ငံသည် ဖာတားနှင့် ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားအဖွဲ့များကို နိုင်ငံတွင်းမှ နှင်ထုတ် ခဲ့သည်။ ပီအယ်လ်အိုက လက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းတွင် ခြေကုပ်ယူရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပြီး လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင်း၌ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ နိုင်ငံငယ်လေးတစ်ခုသဖွယ် နေရာယူကာ တဖြည်းဖြည်း ချဲ့ထွင် လာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ ပီအယ်လ်အို ဌာနချုပ်အား ဘေရွတ်မြို့ အနောက်ဘက်ရှိ ဖာကာဟာနီအရပ်တွင် ရုံးစိုက်ထားသည်။ လက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းရှိ ခြေကုပ်စခန်းများကို အသုံးချ၍ ပါလက် စတိုင်း ပြောက်ကျားအဖွဲ့များသည် အစွရေးနိုင်ငံအား အကြိမ် ပေါင်းမြောက်မြားစွာ တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ အများစုမှာ အရပ်ဘက် ပစ်မှတ်များ ဖြစ်ခဲ့သည်။

အမှန်အားဖြင့် ဤစီးနင်းတိုက်ခိုက်မှုများမှာ ၁၉၆၀-ပြည့် နှစ်များကတည်းက စတင်၍ နှစ်ပေါင်း (၂၀) မှု အထိ ဖြစ်ပွား နေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စီးနင်းတိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ရာနှင့်ချီ၍ ရှိသဖြင့် အကျအဆုံးလည်း များလှသည်။ အထူးသဖြင့် အရပ်သားများ သေကျေမှုမှာ ပို၍များပြားသည်။ ယင်းတွင် အစွရေးတို့လက်၌ အဖမ်းခံနေရသော ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားများကို ကယ်တင်ရန် ပါလက်စတိုင်းတို့က ဓားစာခံအဖြစ် ဖမ်းဆီးပြီး အပေးအယူ လုပ်ရန် စီစဉ်နေစဉ် အစွရေး စစ်တပ်နှင့် ရဲတို့က ဝင်ရောက် ကယ်ဆယ်ရန် ကြိုးပမ်းရာမှ သေဆုံးခဲ့ရသော အရပ်သားများလည်း အများအပြား ပါဝင်သည်။

၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်၊ မေလ (၂၀) ရက်နေ့က အာဗီဗင်ရွာ၌ အစွရေးလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များက ဓားစာခံများအား ကယ်တင်ရန်

ကြီးပမ်းရာမှ ကလေးငယ် (၉) ဦး သေဆုံးပြီး (၁၉) ဦး ဒဏ်ရာ ရခဲ့သော ဖြစ်ရပ်သည် သာဓကတစ်ခုဖြစ်၏။ ၁၉၇၄-ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၅) ရက်နေ့တွင် မာအာလော့တီအရပ်ရှိ ကလေးငယ် (၂၁) ဦး သေဆုံးပြီး (၆၈) ဦး ဒဏ်ရာရခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်သည်လည်း ဤသို့ ကယ်တင်ရန် ကြိုးစားရင်းမှ လွဲချော်ပြီး စားစာခံများ သေကျေရသည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၁၉၇၈-ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၁) ရက်နေ့တွင်လည်း ပြန်ပေးဆွဲထားရသော ဘတ်စ်ကား တစ်စင်းအား ဝင်ရောက်ကယ်တင်ရာမှ ခရီးသည် (၃၅) ဦး သေဆုံးခဲ့သော ဖြစ်စဉ်မှာလည်း ကယ်တင်ရန် ကြိုးစားရင်းမှ မအောင်မြင်ဖြစ်ခဲ့ခြင်း၏ သာဓကတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ပါလက်စတိုင်း အုပ်စုများ၏ တိုက်ခိုက်မှုမှာ အစွဲရော နိုင်ငံတွင်း၌သာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ အစွဲရော ပစ်မှတ်များသို့ ပျံ့နှံ့သွားသည်။ ၁၉၇၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၅) ရက်နေ့က ကမ္ဘာ့အိုလံပစ်ပြိုင်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့် အစွဲရောအားကစား သမားများအား စားစာခံအဖြစ် ဖမ်းဆီးထားသည်ကို ဂျာမန် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များက ကယ်တင်ရင်းမှ အားကစားသမား (၁၁) ဦး သေဆုံးခဲ့ရသည်။

ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားအဖွဲ့များသည် အခြား အကြမ်း ဖက် အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော ဂျာမနီမှ ဘာဒါ-မိုင်းဟော့ဖ်အဖွဲ့၊ အိုင်အာရ်အေ၊ ဂျပန်တပ်နီတော် စသော အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သည့်အခါများလည်း ရှိခဲ့သည်။

သို့ဖြင့် တစ်နေ့တွင် ပါလက်စတိုင်း လွတ်မြောက်ရေး အဖွဲ့ လက်အောက်မှ ပီအက်ဖ်အယ်လ်ပီနှင့် ဂျပန်တပ်နီတော်

အကြမ်းဖက်အဖွဲ့များ ပူးပေါင်းကာ ဘင်ဂူရီယန်နိုင်ငံတကာ လေဆိပ်အား တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ (၁၆) ဦး သေဆုံးပြီး (၇၆) ဦး ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ ပို၍ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသည်မှာ ကမ္ဘာ တစ်ဝန်းတွင် ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားများက ခရီးသည်တင် လေယာဉ်များကို ပြန်ပေးဆွဲကာ လေထဲတွင် လေယာဉ်အား ဖောက်ခွဲပစ်ခြင်းမျိုးဖြစ်၏။ ဤသို့ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ ကို တိုက်ခိုက်ခြင်းမှာ ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားအဖွဲ့ငယ်များ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။

ဤအကြမ်းဖက်ခြင်းဟူသော လက်နက်သည် အင်အား နည်းသူတို့က အင်အားကြီးသူတို့ကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ ရံဖန်ရံခါ ထုတ်သုံးရတတ်သော လက်နက်မျိုးဖြစ်လေ့ရှိသည်။ “အကြမ်း ဖက်ခြင်း” ဟူသော စကားရပ်သည်ပင် အဓိပ္ပာယ် အတိအကျ ဖော်ပြရန် ခဲယဉ်းသော စကားရပ်တစ်ခုဖြစ်၏။ အရေးအခင်း တစ်ခုတွင် “အကြမ်းဖက်ခြင်း” ဟူသော လုပ်ရပ်တစ်ခုသည် တစ်ဖက်မှကြည့်လျှင် အကြမ်းဖက်ခြင်းဖြစ်သော်လည်း အခြား တစ်ဖက်မှ ကြည့်လျှင်မူ မိမိနယ်မြေသိမ်းပိုက်မှု၊ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ အမျိုးသားရေးဖိနှိပ်မှုတို့ကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်မှု ဖြစ်နေတတ်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လက်နက်မဲ့ အရပ်သား များအား ရည်ရွယ်ချက် ရှိရှိဖြင့် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သေစေနိုင်သော အခြေအနေမျိုး ရောက်စေခြင်းတို့အား နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ စစ်ရာဇဝတ်အဖြစ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပြီ ဖြစ်၏။ အပြစ်မဲ့ အရပ်သားများ သတ်ဖြတ်မှုဟူသည် မြေအောက်အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုက သတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ထိုသို့မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုက သတ်သည်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ တရားဝင်

အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုက သတ်သည်ဖြစ်စေ အကြမ်းဖက်မှုလုပ်ရပ် ဟူသည် လူ့ကျင့်ဝတ်ကျင့်ထုံးအရ မှားယွင်းသောလုပ်ရပ်ဖြစ်၏။ အလားတူပင် အစွရေး၊ အမေရိကန်နှင့် ဗြိတိန်တို့က အကြမ်းဖက် သမားဟု သံသယရှိသူများအား တရားစီရင်ခြင်းမပြုဘဲ သတ်ဖြတ် ခြင်းသည်လည်း မှားယွင်းသောလုပ်ရပ်၊ တရားဥပဒေနှင့် မညီသော လုပ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားတို့၏ တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အစွရေး-ပါလက်စတိုင်း ပြဿနာကို ကမ္ဘာက အာရုံပြုမိလာသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ဤပြဿနာ သည် အစွရေးပြည်တွင်းရေး ပြဿနာတစ်ရပ်ဘဝမှ နိုင်ငံတကာ ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ် ရောက်ရှိလာသည်။ ပါလက်စတိုင်း လူမျိုးများ အရေးသည်လည်း ဒုက္ခသည်ပြဿနာဘဝမှ လူမျိုး တစ်မျိုး၏ ကိုယ်ကြံ့မှာကိုယ်ဖန်တီးခွင့် ပြဿနာအဖြစ် ကမ္ဘာ့ ဇာတ်ခုံသို့ တက်ရောက်လာတော့သည်။

တစ်ဖန် အစွရေးတို့အပေါ် ဤကဲ့သို့ အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတို့အား နိုင်ငံရေး အရ အသေသတ်ရန် အစွရေးတို့၏ အကြံအစည်များ လက်တွေ့ မဖြစ်နိုင်တော့မှန်း သိသာထင်ရှားလာခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်း တို့က အကြမ်းဖက်နည်းများ အသုံးပြုခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတကာက စိတ်ဝင်စားလာကာ ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရန် အစွရေးတို့ကို ဖိအားပေးလာသော အကျိုးကျေးဇူးကိုကား ရရှိ ပါ၏။ သို့ရာတွင် အစွရေးတို့၏ ရက်ရက်စက်စက် လက်တုံ့ပြန် တိုက်ခိုက်မှုကို ခံရသည့်အပြင် ပါလက်စတိုင်းတို့သည် ပြဿနာကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ဖြေရှင်းရန် အဆင်သင့် မဖြစ်သေးဟု အများက

ယူဆလာ၏။ ၎င်းတို့၏ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များကို နိုင်ငံတကာက ပိုင်းဝန်းရှုတ်ချလာသည့်အခြေအနေမျိုး ရောက်ရှိလာတော့သည်။

ဤအကြမ်းဖက် တိုက်နည်းများကြောင့် ပါလက်စတိုင်း တို့အား နိုင်ငံတကာအမြင်တွင် သွေးဆာနေသော အကြမ်းဖက် သမားများ၊ လူမဆန်သူများ၊ လူသားထက် နိမ့်ကျသူများဟု အထင်ရောက်စေသည်။ ထို့အပြင် စေ့စပ်ဆွေးနွေးမှုများ အပြန် အလှန် ယုံကြည်မှု စသည်တို့ကို နားလည်လက်ခံနိုင်မည့် လူမျိုး များမဟုတ်ဟု နိုင်ငံတကာက အထင်သေးလာစေပြီး အစွရေး တို့၏ လက်စားချေတိုက်ခိုက်မှုများ၊ ဖိနှိပ်မှုများကိုပင် ကြိုတင် ကာကွယ်သောလုပ်ရပ်များအဖြစ် နိုင်ငံတကာက အထင်ရောက် စေကာ လက်ပိုက်ကြည့်နေသည်အထိ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အစွရေး နိုင်ငံတွင်း၌လည်း အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အခြေ အနေမှာ ပို၍တင်းမာလာခဲ့သည်။

၁၉၇၆-ခုနှစ်တွင် အေရိယယ်ရှာရွန်သည် နိုင်ငံရေးသမား တို့၏ စည်းတစ်ခုကို ဖောက်ပြန်သည်။ ၎င်းသည် လီကွဒ်ပါတီမှ နုတ်ထွက်ကာ လေဘာပါတီဝန်ကြီးချုပ် ရာဘင်၏ လက်အောက် သို့ ခိုဝင်ခဲ့ပြန်၏။ အထူးအကြံပေးအရာရှိအဖြစ် တစ်လတာမျှ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ယင်းကာလသည် မိမိအတွက် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အတွေ့အကြုံများ ရရှိစေခဲ့ကြောင်း၊ နိုင်ငံ တစ်ခုလုံး၏ပြဿနာများကို ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးအနေဖြင့် စဉ်းစား သုံးသပ်ရသည့် အတွေ့အကြုံမျိုးမှာ ရခဲ့ကြောင်း၊ ထို့အပြင် ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင် အတော်များများနှင့်လည်း ထိတွေ့ ဆက်ဆံခွင့်ရခဲ့ကြောင်းဖြင့် ၎င်း၏ ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။

ရှာရွန်က အထက်ပါအတိုင်းပင် ရေးသားခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ ရာဘင်က ရှာရွန်ကို မည်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်မျှ ပေးမထားဘဲ ချောင်ထိုးထားခဲ့သည်ဆို၏။ သတင်းအများအပြား ကိုလည်း ရှာရွန်အား အသိမပေးဘဲ ထားခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ဤကာလမှာ ရှာရွန်အတွက် လွန်စွာအရေး ပါသော ကာလဖြစ်ခဲ့သည်။ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ၌ ဂျူးများ အခြေချ နေထိုင်ရေးအတွက် အဓိက စီမံကိန်းကြီး တစ်ခုကို ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲလျက်ရှိသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ သိမ်းပိုက်နယ်မြေ များအပေါ် ဂျူးတို့၏ ထိန်းချုပ်မှု မည်သည့်အခါမျှ အလျှော့ မပေးရန်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်၏။ ဤသည်မှာ မြေပြင်တွင် လက်တွေ့ တည်ဆောက်စရာ ရှိသည်တို့ကို တည်ဆောက်၍ ဂျူး အခြေချနေထိုင်သူများ ရောက်ရှိအခြေချမှသာ ဖြစ်နိုင်မည့် အစီ အစဉ် ဖြစ်သည်။

ရှာရွန်သည် ပါလက်စတိုင်းပြဿနာကို မဟာဗျူဟာ မြောက် ဖြေရှင်းနိုင်ရန်လည်း အချိန်များစွာယူ၍ လေ့လာခဲ့သည်။ ရှာရွန်၏ဘဝတွင် ပါလက်စတိုင်းတို့ကို ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် သေနတ်ချိန်ခွက်မှ ကြည့်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ လူမှုရေးပထဝီဇာတိပညာမှ ကြည့်မိခြင်းဖြစ်၏။ ရှာရွန်က ပါလက်စတိုင်းတို့ ကျော်ဒန်နယ်မြေ တွင်း၌ ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံထူထောင်ခြင်းကို လက်ခံသည်။ သို့ရာတွင် လက်ဘနွန်၌ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးနှင့် လူမှုရေးအရ ရောက်ရှိ အင်အားပြနေခြင်းကိုမူ လက်မခံနိုင်ချေ။ သို့အတွက် ရှာရွန်သည် တောင်ပိုင်းလက်ဘနွန်မှ အစွဲရေး လိုလားသော ပြည်သူ့စစ် အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မှူးဆာအဒ်ဟာဒ်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ စတင် ဆက်သွယ်တော့သည်။ ရှာရွန်သည် အစွဲရေး တော်တော်

များများတို့၏ သဘောထားကို ဆန့်ကျင်ကာ ကျော်ဒန်နိုင်ငံအား ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံအဖြစ် ထူထောင်ရေးအတွက် ပီအယ်လ်အိုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုသော ဆန္ဒရှိကြောင်းပင် ထုတ်ဖော်ပြော ကြားခဲ့သည်။ ရှာရွန်က လက်ဘနွန်ရှိ ခရစ်ယာန်အုပ်စုများသည် သဘာဝအလျောက်ပင် အစွဲရေး၏ မဟာမိတ်ဖြစ်နေကြောင်း၊ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့သည် မွတ်ဆလင်များနှင့် မသင့်မြတ် ဖြစ်နေ၍ ဖြစ်ကြောင်း ခံယူထားသည်။ နောက်ပိုင်း လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဘဝ၊ နေရာချထားရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌဘဝနှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဘဝများသို့ ရောက်ရှိလာသော ရှာရွန်သည် အထက်ပါ အချက်များကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန် စီစဉ်တော့၏။

ရှာရွန် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဘဝတွင် ဖော်ထုတ်ခဲ့သော စီမံကိန်းတစ်ခုမှာ နာမည်ပျက်ဖြင့်ပင် မအောင်မြင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ၎င်းက ပီအယ်လ်အိုကို နှိမ်နင်းရန် လက်နက်တပ်ဆင်ထားသော ကျေးရွာကာကွယ်ရေးအဖွဲ့ဆိုသည်ကို ဖွဲ့စည်း၍ ဟီဘရူးတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အရပ်ဘက် အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်သော မိနာခင်မိလ်ဆင်ဆိုသူ၏ ညွှန်ကြားမှု လက်အောက်တွင် ထားရှိခဲ့သည်။ မယုံနိုင်စရာ ကောင်းသည်မှာ ထိုကာလ၌ပင် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများကို အုပ်ချုပ်နေသော အစွဲရေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူး များက ပီအယ်လ်အိုထက်စာလျှင် သမားရိုးကျ အစွဲလာမ်ဘာသာ ဝင်များကို ပိုမိုကိုင်တွယ် ထိန်းသိမ်းရ လွယ်ကူသည်ဆိုကာ ယင်း အစွဲလာမ်ဝါဒီများကို အားပေးနေကြခြင်းဖြစ်၏။

ရာဘင် အစိုးရမှာ ခဏအတွင်း ပြုတ်ကျသွားခဲ့သည်။ အမျိုးသား ဘာသာရေးပါတီဟူသော ပါတီငယ် တစ်ခုနှင့်

အသေးအဖွဲ့ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်ပွားသည့် ကိစ္စအပြင် ရာဘင်က နယူးယော့ခံ၌ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ဘဏ်စာရင်းတစ်ခု ဖွင့်လှစ်ထား သည်ဟူသော ကိစ္စပါ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၇) ရက်နေ့တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရန် လျာထားခဲ့သည်။

လိကွဒ်ပါတီသို့ ပြန်ဝင်၍ မရနိုင်တော့သော အေရီယယ် ရှာရွန်မှာ ရှုလွှမ်းဖီယွန်အမည်ရှိသည့် ပါတီကို တည်ထောင်ကာ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခဲ့ရ၏။ သူ့ပါတီမှာ အမှတ် (၂) နေရာ ရရှိ ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ၏ အဓိက ရလဒ်မှာ ပါတီသစ်ဖြစ်သော ဒက်ရှ် (ဒီမိုကရေစီပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလှုပ်ရှားမှုပါတီ) အမည်ရှိ ပါတီသစ်ကို ဝိုင်း၍ မဲထည့်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ယင်းပါတီမှာ လူလတ်တန်းစားများကို အခြေခံကာ အစွန်းမရောက်ဘဲ အလယ် အသတ် လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးမည်ပါတီဖြစ်၏။ ပါတီခေါင်းဆောင် မှာ လူရိုသေ ရှင်ရိုသေဖြစ်သော ရှေးဟောင်းသမိုင်းပါမောက္ခ ယီဇားလ်ယာဒင်ဖြစ်ပြီး ရုပ်မြင်သံကြား အစီအစဉ်များတွင် နာမည်ကျော် ဗုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်အစပိုင်း တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် “စီမံကိန်း-ဒီ” အား ရေးဆွဲဖော်ထုတ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။

အစွဲရေးဥပဒေအရ ပါလီမန်အတွင်း မဲအများဆုံးရအောင် စုစည်းနိုင်သူက ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးရမည်ဖြစ်ရာ မိနာခင်ဘောဂင်မှာ အခြားပါတီဝင်များနှင့် ညွှန်ပေါင်းဖွဲ့ခြင်းဖြင့် မဲအများဆုံး ရရှိကာ ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးကို ရရှိခဲ့သည်။ အေရီယယ်ရှာရွန်၏ ပါတီဝင်လေးမှာ လိကွဒ်ပါတီနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့ရာ ရှာရွန်မှာ စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးရာထူး ရရှိခဲ့၏။ ပါတီဘက် ပြောင်းခဲ့သူ

မိုရှေဒါယန်မှာ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူး ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၆၇-ခုနှစ် စစ်ပွဲအတွင်းက လေတပ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်ခဲ့သူ အီဇာပိုက်မင်းမှာ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာခဲ့သည်။

အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း၌ ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်ရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ရှာရွန်မှာ စိတ်ဆန္ဒ အပြင်းပြဆုံးနှင့် ယင်း အစီအစဉ်ကို အလိုလားဆုံး ဝန်ကြီး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သူ၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် ၎င်း၏ဝန်ကြီးဘဝ (၄) နှစ်တာ ကာလ အတွင်း၌ ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်ရာ နေရာသစ် (၆၄)ခု ဖော် ထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့ကြောင်း ဂုဏ်ယူစွာ ဖော်ပြရေးသားထားသည်။

၁၉၆၇-ခုနှစ် ဟိဂ် သဘောတူညီချက် စာပိုဒ် (၅၅) အရ ဆိုလျှင် နယ်မြေတစ်ခုကို သိမ်းပိုက်သော အင်အားကြီးနိုင်ငံ များအား ယာယီ အုပ်ချုပ်သူနှင့် ယင်းနယ်မြေများ၏ အကျိုး စီးပွားများ ခံစားခွင့်ရှိသူအဖြစ်သာ ခွင့်ပြုသည်။ မြေပြင်တွင် အခိုင်အမာ ဆောက်လုပ်ပြီး နေရာယူခြင်းမျိုးကို ခွင့်မပြုချေ။ ဤဥပဒေ၏ သာဓကအနေဖြင့် သိမ်းပိုက်နိုင်ငံမှ နိုင်ငံသားများ သည် မိမိပိုင်နက်နယ်မြေများကို ပြောင်းရွှေ့အခြေစိုက်ခွင့် မရှိချေ။ သို့အတွက် အစွဲရေးတို့၏ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများပေါ်ရှိ ဂျူး အခြေချ နေထိုင်ရာ နေရာအားလုံးသည် ဤဥပဒေအရဆိုလျှင် တရားမဝင်တော့ချေ။

၁၉၈၀-ပြည့်နှစ် နှစ်ဦးတွင် မိုရှေဒါယန်နှင့် အီဇာပိုက်မင်း တို့ နှစ်ဦးစလုံး ဝန်ကြီးအဖွဲ့မှ နုတ်ထွက်သဖြင့် ဘောဂင်၏ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရမှာ အားလျော့လာတော့သည်။ ရှာရွန်သည် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီး (၄) နှစ်တာ ကာလအတွင်း အဆင့်တူ ဝန်ကြီး များအား ဂရုမစိုက်ခြင်း၊ စွာလွန်းခြင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်အပါအဝင်

အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အားလုံးကို သူ့အား ကြောက်နေအောင်လုပ်ခြင်း စသည်များဖြင့် နေရာယူထားသူဖြစ်၏။ ဘေဂင်မှာ အသက် အရွယ် ကြီးရင့်လာသည့်အပြင် သူ၏လက်အောက်မှ ဝန်ကြီး တစ်ဦးသာ ဖြစ်သော ရှာရွန်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုပင် မထိန်းနိုင်သော အခြေအနေ ရောက်လာသည်။ သို့ရာတွင် ဝိုက်ဖိမင်း နုတ်ထွက် သွားသောကြောင့် လစ်လပ်နေသော ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ရာထူး နေရာတွင် ရှာရွန်က ၎င်းအား ခန့်ထားရန် တောင်းဆိုမှုကို ဘေဂင်က ပယ်ချခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲကလည်း နီးနေပြီ ဖြစ်သည်။ ဆိုင်နိုင်ဒေသမှ ဂျူး အခြေချနေထိုင်ရာ စခန်းများ ရုပ်သိမ်းရေးကိစ္စများမှာ ရှာရွန်မှ မလုပ်လျှင် မဖြစ်သော ကိစ္စများ ဖြစ်သည်။ ဘေဂင်အနေဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ ပြုတ်ကျသွားသည် ကိုလည်း အဖြစ်မခံနိုင်ချေ။ သို့ဖြင့် မိမိအနေဖြင့် ရှာရွန်ကို မည်မျှအားထားနေကြောင်း သိမြင်လာခဲ့သည်။ သို့အတွက် ဘေဂင်က ရှာရွန်အား လီကွဒ်ပါတီ၏ မဲဆွယ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်သည်။ လီကွဒ်ပါတီအနိုင်ရလျှင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ရာထူးပေးမည်ဟုလည်း ကတိပေးခဲ့သည်။ ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်လာ တော့သည်။

အခန်း (၁၀)

နိုင်ငံရေးအရ သတ်ရန် ဒုတိယအကြိမ် ကြိုးစားမှု

၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၅) ရက်နေ့တွင် မိနာခင်ဘေဂင် သည် သူ၏ ဒုတိယမြောက် အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြန်သည်။ ဤအစိုးရအဖွဲ့၌ အေရီယယ်ရှာရွန်သည် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး အဖြစ် ပါဝင်လာခဲ့သည်။ ရှာရွန်၏ တာဝန်မှာ အစွဲရေး-အိဂျစ် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်၏ အခက်ခဲဆုံးနှင့် နောက်ဆုံး အဆင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ ဆိုင်နိုင် ဒေသမှ ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများ၏ နေရာများအား ဖယ်ရှား ပေးခြင်းနှင့် ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်း တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။

“ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” အဖွဲ့ကြီးက ယင်းသို့ ဂျူးအခြေချနေထိုင် သူများ ဆိုင်နိုင်ဒေသမှ ဖယ်ရှားရေးကို ဆန့်ကျင်သည်သာမက

တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် လူထုအုံကြွမှုနီးပါး ဖန်တီးကာ ယင်းအခြေချနေရာများ ရုပ်သိမ်းရေးကို ရုပ်ဆိုင်ရန် တောင်းဆို ခဲ့သည်။ ယင်း “ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” အဖွဲ့ကြီး၏ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင် (ရက်ဘိုင်ခေါ် ဘုန်းကြီး) များက စစ်သားများအား ပြောင်းရွှေ့ရေး အမိန့်များကို နာခံခြင်းမပြုကြရန်ပင် လှုံ့ဆော် သည်အထိ ပြဿနာမှာ ကြီးထွားလာခဲ့သည်။ အခြေချနေထိုင် သူများအနက်မှ စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သူ အုပ်စုတစ်စုက ဘန်ကာ တစ်ခုအတွင်း စုနေကြပြီး အတင်းအကျပ်ပြောင်းရွှေ့ရန် ကြိုးပမ်း ပါက မိမိတို့အားလုံး သတ်သေကြမည်ဟုပင် ခြိမ်းခြောက် အကျပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် “ဂွတ်ရှ်အိမူနင်” ကြိုးပမ်းမှုမှာ မအောင်မြင် ခဲ့ပေ။ ဂျူးအခြေချသူများက အစိုးရ ပေးသည့် လျော်ကြေးကို လည်းကောင်း၊ အမေရိကန်တို့ကပေးသော အထောက်အပံ့ကို လည်းကောင်း ကျေကျေနပ်နပ် ရယူကာ အေးချမ်းစွာ ဖယ်ရှား ပေးခဲ့ကြသည်။ ယင်းဆိုင်နိုင်ဒေသမှ အခြေချသူများကို လာရောက် အားပေးသူ အများစုတို့မှာ ဂျော်ဒန် အနောက်ဘက်ကမ်းရှိ အခြေချသူများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့က ဆိုင်နိုင်ဒေသမှ ဂျူးတို့ ရုပ်သိမ်းပေးရခြင်းသည် အစဉ်အလာတစ်ခု၏ အစဖြစ်သွားပြီး နောက်တစ်ချိတွင် မိမိတို့ ဂျော်ဒန်အနောက်ဘက်ကမ်းမှ အခြေချ သူများပါ ဖယ်ရှားပေးရမည်ကို စိုးသောကြောင့် ဤအရေးတွင် ဆိုင်နိုင်ဒေသ ရောက်ရှိ ကန့်ကွက်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဂျာဂွန်၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့်ပင် ဆိုင်နိုင်ဒေ သမှ ဂျူးအခြေချစခန်းများ ရုပ်သိမ်းရေး ကိစ္စမှာ ၁၉၅၂-ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် အေးချမ်းစွာ ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။

သိမ်းပိုက်နယ်မြေများတွင် ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်ရေးကို အပြင်းထန်ဆုံး ထောက်ခံခဲ့သည့် ဂျာဂွန်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးက ယခု ရုပ်သိမ်းရေးကိစ္စကို အထိရောက်ဆုံး ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့သည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ တစ်ရပ်ဟု ဆိုကောင်းဆိုနိုင်ပါသည်။ ဂျာဂွန်မှာ ဂျူးများ အခြေချနေရာမှ ဖယ်ရှားပေးရေးကို အစဉ်တစိုက် ကန့်ကွက်လာခဲ့သူဖြစ်ရုံမက အီဂျစ်နှင့် အစ္စရေး ချုပ်ဆိုသော ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်ကို ကန့်ကွက်ခဲ့သည့် ကနက်ဆက် လွတ်တော်မှ တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းစိုက်ပျိုး ရေး ဝန်ကြီးဘဝတွင်လည်းကောင်း နောက်ပိုင်း နက်တာညာဟု အစိုးရလက်ထက် အခြေခံ အဆောက်အအုံများဆိုင်ရာ ဝန်ကြီး ဘဝတွင်လည်းကောင်း၊ ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်ရာများ တိုးချဲ့ ရေးကိုသာ ဇွဲနဘဲကြီးစွာ တဖွဖွ ရှေ့တန်းတင်နေသူဖြစ်၏။

သို့အတွက် ဆိုင်နိုင်ဒေသမှ ဂျူးအခြေချနေရာများ ရုပ်သိမ်းရေး ကိစ္စ၌ ဂျာဂွန် စိတ်ပါလက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း၌ အဖြေ အမျိုးမျိုး ထွက်လာခဲ့သည်။ ပထမအကြောင်းပြချက်မှာ ဂျာဂွန်သည် အတ္တ ကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး သူ့ဘဝတိုးတက်ကြီးပွားမည့် ကိစ္စမျိုး၌ ဆိုလျှင် ဘာမဆိုလုပ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်ရာ ယခုဆိုင်နိုင်ဒေသ ကိစ္စတွင်လည်း ၎င်းအတွက် အကျိုးရှိစေနိုင်သော ကိစ္စဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိ၏ကိုယ်ပိုင် ယုံကြည်ချက်ကို အသာထား၍ ပေးအပ်သော တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ခြင်းဟု ဆိုနိုင်သည်။

ဂျာဂွန်၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် အီဂျစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရန် မည်မျှအရေးကြီးကြောင်းကို စာမျက်နှာတော်တော်များများ နေရာပေး၍ ဖော်ပြထားသည်။

တတိယဖြေရှင်းချက်ကို ဘင်ဇီမန်ကပင် ပေးထားသည်။ ဘင်ဇီမန်က ရှာရွန်သည် အီဂျစ်တို့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စကို ၎င်းကိုယ်တိုင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်လာရသောအခါမှ စိတ်ဝင်တစား ဖြစ်သွားပြီး စိတ်ရော ကိုယ်ပါ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်နိုင်ကြောင်း ရှင်းပြထားသည်။

နောက်ထပ်စဉ်းစားနိုင်သော အချက်တစ်ချက်မှာ ပထဝီ နိုင်ငံရေးအနေအထား ရှုထောင့်မှဖြစ်သည်။ ရှာရွန်သည် အာရပ်-အစ္စရေးအရေးအခင်းတွင် အီဂျစ်ကို ပ,ထုတ်လိုက်နိုင်က မိမိတို့ အတွက် ရရှိမည့် အကျိုးအမြတ်များကို ကြိုမြင်ထားသူ ဖြစ်၏။ ဘေဂင်ကလည်း အလားတူပင် အမြင်ရှိထားသည်။ သို့အတွက် အီဂျစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ကိစ္စကို ဦးစားပေး၍ မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းတို့၏ အမြင်အရ ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသကို အစ္စရေးတို့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ချုပ်ကိုင်ထားရေးမှာ အလွန် အရေးကြီးသည်။ အကြောင်းမှာ အာရပ်နိုင်ငံအားလုံးက ရန်သူနိုင်ငံများပင် ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး၊ သံတမန်ရေးစသော နည်းလမ်း မျိုးဖြင့် ထိန်းထားနိုင်သော ရန်သူမျိုးဖြစ်သည်။ ပါလက်စတိုင်း တို့သည်သာ အစ္စရေးတို့၏ လက်ရှိနယ်မြေကိုပါ ဖယ်ပေးရန် တောင်းဆိုနေသော ရန်သူများဖြစ်၍ ၎င်းတို့အား ဦးစားပေး ဖြေရှင်းရန် ပို၍ အရေးကြီးသည်ဟု ဘေဂင်က ခံယူထားသည်။

သို့အတွက်လည်း ဒေးဗစ်စခန်း သဘောတူညီချက်၌ ပါလက်စတိုင်းတို့အား (၅) နှစ်အတွင်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ပေးမည်ဟု ဘေဂင်က ကတိပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အစ္စရေးတို့အနေဖြင့် ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက် ကမ်းနှင့်

ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ထိန်းချုပ်ရန်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ကို သတ်မှတ်မည်ကို ဘေဂင် ကလည်း သဘောပေါက်ထားသည်။

ပါလက်စတိုင်းပြဿနာမှာ ဒုက္ခသည်ပြဿနာအဆင့်မှ နိုင်ငံတကာ အာရုံစိုက်ခံရသော ပြဿနာဖြစ်လာခြင်း၊ ၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ပွဲနောက်ပိုင်း၌ ယင်းပြဿနာအား လူမျိုးရေးပြဿနာ၊ နိုင်ငံတည်ထောင်ရေး ပြဿနာအဖြစ် ကြီးထွားလာခြင်း၊ ရှာရွန်၏ အကြံအစည်ဖြစ်သော “ဂျော်ဒန်၌ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ထူထောင်ရေး” အစီအစဉ်ကို ပါလက်စတိုင်းတို့က လက်မခံဘဲ ပယ်ချခဲ့ခြင်း စသည်တို့ကို စုပေါင်းလိုက်သောအခါ ပါလက်စတိုင်းပြဿနာ အား တစ်ခုတည်းသော ဖြေရှင်းနည်းမှာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန်မှ လွဲ၍ အခြားနည်းလမ်းမရှိဟူ၍ ရှာရွန်က ယူဆလိုက်တော့သည်။

တစ်ဖန် ပါလက်စတိုင်းတို့ကို မိမိအစီအစဉ်ဖြင့် နိုင်ငံရေး အရ အသေသတ်မည်ဆိုလျှင် အခြားအာရပ်နိုင်ငံများနှင့် စစ် မဖြစ်ပွားရန်မှာ အထူးအရေးကြီးကြောင်း ရှာရွန် သိထားသည်။ အထူးသဖြင့် အာရပ်နိုင်ငံများတွင် အင်အားအကြီးမားဆုံးဖြစ် သော အီဂျစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိထားမှ ဖြစ်မည်ကို ရှာရွန်က သဘောပေါက်ထားသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်တော့ မည်ဆိုလျှင် လက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းရှိ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများအား ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဖာတားနှင့်တကွ ထိပ်တန်း ပီအယ်လ်အို နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများအား ချေမှုန်းခြင်းနည်းလမ်းများ ကျင့်သုံးကောင်း

ကျင့်သုံးရဖွယ် ရှိပေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက ကျော်ဒန် အနောက်ဘက်ကမ်းနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသရှိ ပါလက်စတိုင်း တို့အနေဖြင့် အစွဲရေးတို့ အလိုကျ နာခံလာကြလိမ့်မည်ဟု ရှာရွန်က ယူဆထားသည်။

ယင်းသို့ ပါလက်စတိုင်း ထိပ်တန်းအဖွဲ့အစည်းများကို ပြိုခွင်းရန်မှာ လက်ဘနွန်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရန်နှင့် လက်ဘနွန် အတွင်းမှ မဟာမိတ်အုပ်စုတစ်ခု၏ ထောက်ခံမှုရရှိရန် လိုအပ် လာသည်။ လက်ဘနွန်နှင့် ပတ်သက်လျှင် ရှာရွန်၏ အမြင်က ပို၍ကျယ်၏။ ၎င်းက လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင်းရှိ ဆီးရီးယားတို့အား မောင်းထုတ်ကာ အစွဲရေးအစိုးရနှင့် ရင်းနှီးသော အစိုးရတစ်ရပ် လက်ဘနွန်တွင် တင်မြောက်ရန်အထိ စဉ်းစားသည်။ ယင်း လက်ဘနွန် အစိုးရမျိုးဖြင့်သာ ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်ပါက ဒေသတစ်ခုလုံး၏ လုံခြုံရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး အခြေ အနေများ ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်သည်။

ဤသည်တို့မှာ လက်ဘနွန်၏ အခြေအနေမှန်ကို သိမထား သော အလိုရမ္မက်ကြီးသည့် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦး၏ စိတ်ကူးများ သာတည်း။

ရှာရွန် အလိုရှိနေသော လက်ဘနွန်နိုင်ငံအတွင်းမှ မဟာမိတ် အဖွဲ့ဆိုသည်မှာလည်း အသင့်ရှိနေသည်။ မာရွန်နိုက် ခရစ်ယာန် အုပ်စုများပင် ဖြစ်ကြသည်။ ဤဒေသတွင် စတင် အခြေချသော အစောဆုံး ဇီယွန်ဝါဒီတို့၏ စိတ်ကူးမှာ ခရစ်ယာန်၊ ဂျူး၊ ဒရစ်၊ ဆာကေးရှန်းစသော လူနည်းစုများကို စုပေါင်း၍ လူများစုဖြစ်သော မွတ်ဆလင်များကို ရင်ဆိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ် အလယ်ပိုင်းမှ စ၍ လက်ဘနွန်မှ လူနည်းစုဖြစ်သော မာရွန်နိုက်

လူမျိုးစုများမှာ လက်ဘနွန်ပြည်တွင်းစစ်၌ မပါချင်ဘဲ ပါဝင် တိုက်ခိုက်နေခဲ့ကြရသည်။ အကြောင်းမှာ တစ်ချိန်က လက်ဘနွန် နိုင်ငံအား ထိန်းချုပ်ထားရာမှ လက်လွှတ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင်းသို့ နောက်ကျမှ ဝင်ရောက် အခြေချလာသူများမှာ ၁၉၄၈-ခုနှစ်တွင်မှ ရောက်ရှိလာသော ပါလက်စတိုင်းများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းပါလက်စတိုင်းများကြောင့်ပင် နိုင်ငံတွင်း မတည်မငြိမ်ဖြစ်ကြောင်း မာရွန်နိုက် ခရစ်ယာန်တို့က စွပ်စွဲလေ့ရှိသည်။

၁၉၇၆-ခုနှစ်တွင် မာရွန်နိုက် ခရစ်ယာန်အုပ်စု တစ်ခု ဖြစ်သော ဖာလန်ဂျီပါတီ ခေါင်းဆောင် ပီယာဂီမာယယ်လ်နှင့် သူ၏ညီ ဘာရှိယာတို့သည် အစွဲရေးတို့ထံမှ စစ်ရေးအကူအညီများ လျှို့ဝှက်စွာ တောင်းခံလာခဲ့သည်။ ၎င်းအုပ်စုမှာ ကာမားလ်ဂျမ် ဘလတ် ခေါင်းဆောင်သော လက်ဝဲယမ်း ပါလက်စတိုင်း-ဒရစ် ပူးပေါင်းအဖွဲ့ကို တိုက်ခိုက်နေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ အစွဲရေး တို့နှင့် မာရွန်နိုက်တို့ ဆွေးနွေးစဉ် ကာလအတွင်း မာရွန်နိုက် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဒင်နီဂျာမွန်ဆိုသူက “ကျုပ်တို့ကို လက်နက်သာ ပေးပါ၊ ပါလက်စတိုင်းတွေကို ကောင်းကောင်း သတ်ပြပါမယ်” ဟု ပြောကြားမိခဲ့သည်။

မာရွန်နိုက်တို့၏ လက်နက်တောင်းခံမှုမှာ ဝန်ကြီးချုပ် ဘောဂင်၏ ပထမ သက်တမ်း ကာလကတည်းက ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဘောဂင်က သတိကြီးစွာ ထား၍ ဗိုက်ရိုက် ပါဝင် ပတ်သက်မှုကို ရှောင်ရှားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အမ် (၁၆) ရိုင်ဖယ် အပါအဝင် လက်နက်ခဲယမ်းများ၊ တင့်ဖျက်ဒုံးကျည်များ၊ ရှားမင်း တင့်ကားအဟောင်းများ စသည်ဖြင့် လက်နက်မျိုးစုံကို ခရစ်ယာန်

ပြည်သူ့စစ်များထံ ပေးပို့ခဲ့ရုံမက ဘင်ဂျမင်ဘင်အီလိုက်ဇာအစည်ရှိ အရာရှိတစ်ဦးကိုပင် ဆက်ဆံရေးအရာရှိအဖြစ် ထားရှိပေးခဲ့သည်။

အစွဲရေးတို့အနေဖြင့် လက်ဘနွန်တောင်ပိုင်း နယ်စပ် ကျေးရွာများနှင့် ပိုမိုရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံမှုရှိပြီး ဗိုလ်မှူးဆာအဒ်ဟာဒဒ် ခေါင်းဆောင်သော ခရစ်ယာန်ပြည်သူ့စစ်များနှင့် ပို၍ ရင်းနှီးမှု ရှိသည်။ ယင်းဆက်သွယ်မှုကို ဘောဂင်၏ ပထမ ဝန်ကြီးချုပ် သက်တမ်းအတွင်းမှာပင် တရားဝင် လူသိရှင်ကြား ထုတ်ပြန် ကြေညာ၍ အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ဘောဂင်မှာ မာဂ္ဂန်နိုက်ခရစ်ယာန် ခေါင်းဆောင်များအပေါ် များစွာလေးစားသမှု ရှိခဲ့ရုံမက “အစွဲရေး နိုင်ငံအနေဖြင့် မာဂ္ဂန်နိုက်များ လက်ဘနွန်တွင် လူမျိုးဖြတ် သတ်ဖြတ်ခံရမည့်အရေးကို အဖြစ်မခံနိုင်” ဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ် ပြောကြားခဲ့သည်။

၁၉၇၈-ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် အစွဲရေးတပ်များက လက်ဘနွန် တောင်ပိုင်းအား ခေတ္တ သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ထိုနယ်မြေရှိ ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားများကို ရှင်းလင်းရန်နှင့် ဗိုလ်မှူးဟာဒဒ်တို့အဖွဲ့ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေပိုမိုကျယ်ပြန့် လာစေရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စစ်ဆင်ရေးမှာ ထင်သလို မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ ပါလက်စတိုင်း ပြောက်ကျားတပ်များက ခံမတိုက်ဘဲ မြောက်ဘက်သို့ ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးကာ အစွဲရေးတို့ ဆုတ်ခွာသွားပြီးမှ ပြန်ဝင်လာခဲ့ကြသောကြောင့်ဖြစ်၏။

မကြာမီပင် မာဂ္ဂန်နိုက်တို့က ဆီးရီးယားတို့နှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့သင့်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကာ ဆီးရီးယားတို့ကို နယ်မြေအတွင်း ဝင်ခွင့်ပြုလိုက်ပြီး ပါလက်စတိုင်းပြည်သူ့စစ်များနှင့် အရပ်သား

များကို လိုက်လံသတ်ဖြတ်တော့သည်။ တိုက်ပွဲတစ်ခုတွင် ဆီးရီးယားတို့၏ ဩဇာခံ တိုနီဖရန်ဂေးဆိုသူအား ဟာရှိယာဂါမိယဲလ် ခေါင်းဆောင်သော မာဂ္ဂန်နိုက်အုပ်စုက လက်စားချေသတ်ဖြတ် မှုကြောင့် ဆီးရီးယားတို့သည် စိတ်ဆိုးကာ ပါလက်စတိုင်းတို့ ဘက်သို့ ပြောင်းသွားတော့၏။ ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်များကလည်း ပြိုင်ဘက်ခရစ်ယာန်ပြည်သူ့စစ်များကို တိုက်ခိုက်ကြပြန်တော့၏။ ခရစ်ယာန်တို့က အစွဲရေးတို့ကိုသာမက ဆီးရီးယားတို့ကိုပါ မိမိတို့ဘက်သို့ပါအောင် စည်းရုံးထားနိုင်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဆီးရီးယားတို့၏ တပ်အင်အားများမှာ တစ်နေ့တခြား ပို၍ ကြီးမားစွာ ရောက်ရှိလာလေသည်။

ယင်းကာလ၌ပင် အစွဲရေးတပ်မတော်က ရာပေးလ်အီတန် ဆိုသူကို စစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်သည်။ ၎င်းမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မစဉ်းစားတတ်သူ၊ ရေရှည်အမြော်အမြင် မရှိသူ၊ အာရပ်များကို အထင်သေးသူနှင့် စစ်တိုက်ရသည်ကို ပျော်မွေ့သူအဖြစ် ထင်ရှားသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဘောဂင်ကိုယ်တိုင်က စောစောပိုင်း ပါလက်စတိုင်းပြောက်ကျားများကို ရှင်းလင်းရန် ကြိုးပမ်းသည့် စစ်ဆင်မှုများ မအောင်မြင်ရခြင်းကြောင့် လက်ဘနွန် တွင် စစ်ပွဲတစ်ရပ်ဖြစ်ပွားရန် လိုအပ်လာပြီဖြစ်ကြောင်း လက်ခံ ထားသည်။ ၎င်းအပြင် လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင်း၌ ဆီးရီးယားက နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးအရ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်လာခြင်း အန္တရာယ်ကို လည်း သိမြင်နေသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကလည်း နီးနေပြီး ဘောဂင်၏ အစိုးရ အနာဂတ်မှာလည်း အခြေအနေမကောင်းပေ။

သို့ဖြင့် ဘောဂင်သည် ၁၉၈၁-ခုနှစ်ကာလအတွင်း အရေး ကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက် (၂) ရပ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ တစ်ခုမှာ

အိရတ် နျူကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖိုကို တိုက်ခိုက်ရန်နှင့် နောက် တစ်ခုမှာ အစွရေးနိုင်ငံ မြောက်ဘက် လက်ဘနွန်တွင် စစ်မီး တောက်လောင်စေရန်တို့ဖြစ်သည်။

၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၉) ရက်နေ့နှင့် ဇူလိုင်လ (၃) ရက် နေ့ အကြားကာလတွင် လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင်းရှိ ပါလက်စတိုင်း ပစ်မှတ်များအား အစွရေးတို့က ရေကြောင်း၊ လေကြောင်းတို့မှ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့က လုံးဝတုံ့ပြန်မှုမပြုခဲ့ချေ။ အစွရေးက အရေးအခင်းကို ကျယ်ပြန့်စေလိုသည့် သဘောထား ရှိနေကြောင်း ရိပ်မိသိရှိထားသည့်အတွက်ဖြစ်သည်။ ဇူလိုင်လ (၉) ရက်နေ့တွင် တစ်ခါ အစွရေးတို့က ပါလက်စတိုင်း ပစ်မှတ် များကို တိုက်ခိုက်ပြန်သည်။ ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူ ပါလက်စတိုင်း တို့က အစွရေးကမ်းခြေမြို့တစ်မြို့ဖြစ်သော နာရှာရီယာမြို့အား ကာကျူရှားဒုံးကျည်များဖြင့် ပစ်ခတ်လက်တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ အစွရေး တို့က ချက်ချင်းပင် ဘေရွတ်မြို့ လူနေထူထပ်ရာဒေသများတွင် ရုံးဖွင့်ထားသော ဖာတားနှင့် ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦးဌာနချုပ်များကို လေကြောင်းမှ တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့် လက်တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်း တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် လူ (၁၀၀) ကျော် သေဆုံးပြီး (၆၀၀) ကျော် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သော်လည်း သေဆုံးသူများအနက် (၃၀) သာ ပါလက်စတိုင်း အကြမ်းဖက်သမားများ ဖြစ်ကြောင်း သမိုင်း သုတေသီအချို့က ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။

သို့ဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့က အညှာအတာ ကင်းမဲ့စွာ လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်တော့သည်။ စစ်မြေပြင်ပစ် အမြောက်များ၊ ဒုံးပျံများဖြင့် အစွရေးမြောက်ပိုင်းကို မရပ်မနား ပစ်ခတ်ခဲ့ရာ အစွရေးနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း မြို့များမှာ လုံးဝ လှုပ်ရှားမှု မရှိတော့ဘဲ

လူသူကင်းမဲ့ကာ မြို့ပျက်များသဖွယ် ဖြစ်သွားခဲ့၏။ အထူးသဖြင့် ကီဟာယတ်ရုမန်နှင့် နာရှာရီယာမြို့များမှာ (၁၀) ရက်တိုင်တိုင် သက်မဲ့ဖြစ်သွားတော့သည်။ ယင်းဒေသမှ လူထုကိုလည်း အခြား ဒေသများသို့ ချက်ချင်းပြောင်းရွှေ့ပေးရတော့သည်။

အစွရေးတို့အနေဖြင့် စစ်အင်အားကြီးမားသည် မှန်သော် လည်း အစွရေး အမြောက်တပ်နှင့် တိုက်လေယာဉ်များသည် လှုပ်ရှားမှု ပေါ့ပါးလျင်မြန်သော ပါလက်စတိုင်း ပြောက်ကျား အမြောက်တပ်ဖွဲ့များကို မနှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့ချေ။ မကြာမီပင် အမေရိကန် အထူးသံတမန် ဖိလစ်ဟာဘိတ်သည် ဒေသတွင်းသို့ ရောက်ရှိ လာပြီး အစွရေးနှင့် ပီအယ်လ်အို စေ့စပ်ဆွေးနွေးမှုကို စတင်ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဘောဂင်က ဇူလိုင်လ (၂၄) ရက်နေ့တွင် တိုက်ခိုက်မှုများ ရပ်စဲရန် သဘောတူခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ အစွရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်း တို့ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် တိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံသော သဘော တူညီချက်ဖြစ်ပြီး နှစ်ဖက်စလုံးကလည်း လိုက်နာခဲ့ကြသည်။

ယနေ့တိုင် တိတိကျကျ မသဲကွဲသော အချက်တစ်ချက်မှာ လက်ဘနွန်ကို ဝင်တိုက်ရန် အေရီယယ်ဂျာဂွန်က ဘောဂင်ကို မည်သို့ အထောက်အထားများပြု၍ နားချခဲ့သည်ဆိုသော အချက် ဖြစ်၏။ လက်ဘနွန်ကို တိုက်ရန်ဟူသည်မှာ အေရီယယ်ဂျာဂွန်၏ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးမှန်း လူတိုင်းသိကြသည်။ သို့အတွက် ဂျာဂွန်က ဘောဂင်ကို ယုံကြည်လောက်အောင် လှည့်ပြားသိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့သည် ဟု အများက ယူဆကြသည်။ (ဤသို့ စွပ်စွဲချက်များကြောင့်ပင် ဂျာဂွန်က ဟာရက်တစ်နှင့် တိုင်းစစ်မဂ္ဂဇင်းများကို တရားစွဲခဲ့သော အကြောင်းအရင်းများ ဖြစ်၏။ ထိုမဂ္ဂဇင်းများက ဂျာဂွန်သည် စစ်ဆင်ရေး၏ အမှန်တကယ် ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖုံးကွယ်ထားပြီး

ဘောဂင်ကို လက်ဘန္တန်အား ဝင်တိုက်ရန် လှည့်ဖြား သိမ်းသွင်း ခဲ့ကြောင်း ရေးသားခဲ့ကြ၍ ဖြစ်သည်။)

သမိုင်းဖြစ်ရပ်များကို စေ့စေ့စပ်စပ် လေ့လာကြည့်လျှင် ဤစွပ်စွဲချက်များမှာ ဟုတ်မှန်သလိုလိုရှိနိုင်ကြောင်း ပေါ်ပေါက် လာတော့သည်။ သေချာသောအချက်မှာမူ အစွဲရေးကက်ဘိနက်က လက်ဘန္တန် ဝင်တိုက်မည့် စစ်ဆင်ရေးအား လည်းကောင်း၊ စစ်ဆင်ရေး၏ နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်များအားလည်းကောင်း မည်သည့်အခါကမျှ တိုက်ရိုက်သဘောတူညီ အတည်ပြုပေးခဲ့ခြင်း မရှိကြောင်းဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ ဝန်ကြီးများမှာ စစ်ဆင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်ဆင့်ချင်း၊ တစ်ပိုင်းချင်းစီသာ တင်ပြသည်ကို သိရှိကြရပြီး အတည်ပြုပေးခဲ့ခြင်းသာရှိသည်ဆို၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဘေဂ္ဂတ်နှင့် ဒမတစ်ကတ်စ်အား ဆက်သွယ်သော အဝေးပြေးလမ်းမကြီးကို သိမ်းပိုက်ရန် ကက်ဘိနက်က အတည်ပြု ပေးခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ၁၉၈၁-ခုနှစ်က ဂိုလန်ကုန်းပြင်မြင့်ကို အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်းသို့ တရားဝင်သွတ်သွင်းစဉ် ဆီးရီးယားတို့က စစ်ရေးအရ တုံ့ပြန်နိုင်လာခြင်းကို မျှော်လင့်ထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

အခြားဆုံးဖြတ်ချက်များမှာမူ စစ်ဆင်ရေး၏ လျင်မြန် ရှုပ်ထွေးစွာ ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေအတွင်း ကက်ဘိနက်က အတည်မပြုပေးလျှင် မဖြစ်တော့သည့်ပုံစံမျိုးဖြင့် ရှာရွန်က ဖိအား ပေးမှုကြောင့် အတည်ပြုပေးခဲ့ရသည်မျိုးက များသည် ဆို၏။ စစ်သုံးမြေပုံကိုပင် ကောင်းစွာ မဖတ်တတ်သော ကက်ဘိနက် အဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများအား စစ်သုံးမြေပုံများထိုးပြကာ စစ်မြေပြင်တွင် မည်သို့မည်ပုံဖြစ်ပျက်နေသည် စသည်ဖြင့် ချဲ့ကားတင်ပြခြင်းဖြင့်

ကက်ဘိနက်၏ သဘောတူညီချက်များကို ရှာရွန်က မရရအောင် ယူခဲ့သည် ဆို၏။ ဤသည်မှာ ရှာရွန်၏ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်၊ ရှာရွန်၏ အကျင့်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း လူတိုင်း သိရှိထားပြီး ဖြစ်သည်။

ဘောဂင်အနေဖြင့်မူ လက်ဘန္တန်နိုင်ငံအတွင်းမှ ပီအယ်လ်အို ကို အပြီးအပိုင် မောင်းထုတ်ရန် မလွဲမသွေ လုပ်ဆောင်ရမည်ကို လုံးဝ သဘောတူညီထားရုံသာမက ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ရင်းမှ အဆင်မသင့်လျှင် စစ်ပွဲငယ်တစ်ရပ် သို့မဟုတ် စစ်ပွဲကြီးတစ်ရပ် အထိ ကြီးကျယ်သွားနိုင်သည်ကိုလည်း သိရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ လက်ဘန္တန်တွင် အစွဲရေး အလိုကျ အစိုးရတစ်ရပ် တင်မြှောက်ရန် အစီအစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အစွဲရေးနှင့် မာရွန်နိုက်ခရစ်ယာန်အဖွဲ့ များ စေ့စပ်ဆွေးနွေးမှုများကိုလည်းကောင်း သိရှိကောင်း သိရှိထား လိမ့်မည်ဟု ယူဆရပေသည်။

ထိုစဉ်မှာပင် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အလက်ဇန္ဒား ဟိဂ်သည် အရှေ့အလယ်ပိုင်း ခရီးစဉ်အတွင်း အစွဲရေးတို့အား ပြောကြားသွားသည့် စကားများအရဆိုလျှင် အမေရိကန်က ဆီးရီးယားကို ဆိုဗီယက်၏ ကြယ်ရံနိုင်ငံအဖြစ် သဘောထား ကြောင်းနှင့် အစွဲရေးက ဆီးရီးယားအပေါ် တင်းမာသော လမ်းစဉ် ရွေးချယ်ကျင့်သုံးမည်ဆိုလျှင်ပင် အမေရိကန်က ခွင့်ပြုလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း ဘောဂင်နှင့်တကွ အစွဲရေးအစိုးရ အဖွဲ့တစ်ခုလုံးက နားလည်သဘောပေါက်သွားခဲ့သည်။

၎င်းကာလမှာပင် တောင်ပိုင်းစစ်မျက်နှာ တပ်မတော်ကြီး ပိုလ်ချုပ်ကြီးအာမီယာဒဂိုရီမှာ လက်ဘန္တန်ကို ဝင်တိုက်မည့် စစ်ဆင်ရေး၏ အဆင့်တိုင်းတွင် အသေးစိတ် အစီအစဉ်များ

ပြင်ဆင်ထားရန် ညွှန်ကြားခြင်းခံရသည်။ စစ်ဆင်ရေးကို အင်အား အလုံးအရင်း မသုံးဘဲ စစ်ဆင်ရေးအငယ်စားအဖြစ် ဆင်နွဲရပါက လျှို့ဝှက်အမည် စမောပိုင်းစံဟု အမည်ပေးထားပြီး အင်အား အလုံးအရင်း အသုံးပြုရပါက ဂရင်းပိုင်းစံဟု အမည်ပေးထား ခဲ့သည်။

အိဂျစ် ထောက်လှမ်းရေးက အစွဲအစွဲတို့၏ စစ်ဆင်ရေး သတင်းကို ရရှိသွားပြီး ပါလက်စတိုင်းတို့အား အသိပေးခဲ့သည်။ အလားတူပင် ဆီးရီးယားတို့ကိုလည်း အသိပေးခဲ့သည်။ ပါလက် စတိုင်း ခေါင်းဆောင်များက အစွဲအစွဲတို့ ဝင်တိုက်ရလောက်သည် အထိ အကြောင်းပြချက်မျိုး မပေါ်ပေါက်စေရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြ သည်။ ယာဆာအာရာဖတ်က ဘောဂင်ထံသို့ စာတစ်စောင်ကို ကုလသမဂ္ဂသံတမန်တစ်ဦးမှ တစ်ဆင့်ပေးပို့ခဲ့ရာ၌—

“ကျွန်တော်သည် နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေး မည်သို့ပေါင်းစပ် အသုံးချရမည်ဆိုသည်ကို အခြားသူများထက် ဝန်ကြီးချုပ် (ဘောဂင်) ထံမှ ပို၍ အတုယူခဲ့ရပါသည်။ အခြားသူများထက် စာလျှင် ဝန်ကြီးချုပ်က ကျွန်တော့်အား ရင်ဆိုင်ရန် စစ်မြေပြင်တစ်ခု တည်းသာမက အခြားနည်းများလည်း ရှိကြောင်း သိရှိထားသင့် ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကို တိုက်ဖို့ စစ်တပ် မလွှတ်ပါနှင့်။ လက်ဘနွန်တွင် ကျွန်တော့်အား ချေမှုန်းရန် မကြိုးစားပါနှင့်။ ခင်ဗျားတို့ အောင်မြင်မည်မဟုတ်ပါ” ဟု ဖော်ပြပါရှိခဲ့သည်။

၎င်းစာကို အကြောင်းပြန်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ မရရှိခဲ့ချေ။

၁၉၈၂-ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၃) ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်ရှိ အစွဲအစွဲ သံအမတ်ကြီးမှာ ဒမတ်စ်ကတ်စ်ရှိ အဘူနီဒါးလ်အုပ်စုမှ စေလွှတ်

လိုက်သော လုပ်ကြံရေးအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့၏ တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ပြင်းထန် စွာ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသားကောင်စီ၏ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံငယ် တည်ထောင်ရေး ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့်ပင် အဘူနီဒါးလ်အုပ်စုမှာ ပီအယ်လ်အိုနှင့် လမ်းခွဲခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ အဘူနီဒါးလ်အုပ်စုက အာရာဖတ်ကို သစ္စာဖောက်ဟု စွပ်စွဲပြီး လုပ်ကြံရန် အကြိမ်ကြိမ် ကြိုးစားခဲ့သည်။ အာရာဖတ်ကလည်း အဘူနီဒါးလ်အား သေဒဏ် စီရင်ခြင်းဖြင့် တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ သို့အတွက် အစွဲအစွဲ သံအမတ် ကြီးအား အဘူနီဒါးလ်အဖွဲ့၏ တိုက်ခိုက်မှုမှာ အခြေအနေ ပေါက်ကွဲစေရန် ရန်စမှုသက်သက် ဖြစ်ကြောင်းကို အစွဲအစွဲ ထောက်လှမ်းရေးက သိရှိထားပြီးဖြစ်သည်။

နောက်တစ်နေ့ (သောကြာနေ့) အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေး စတင်သောအခါ (အဘူနီဒါးလ်တို့က အခြေအနေကို ဆွေးနွေး တိုက်ခိုက်မှုဟူသော) သတင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်က မည်သူ့ကိုမျှ အသိမပေးဘဲ ထားခဲ့သည်။ ထိုနေ့တွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး အေရီယယ်ရှာရွန်မှာ လျှို့ဝှက်ကိစ္စတစ်ခုဖြင့် ခရီးလွန်နေသည် ဆို၏။ ယင်းအစည်းအဝေးတွင် ဘောဂင်က မိမိ သံအမတ်ကြီး အား လုပ်ကြံမှုမှာ စစ်ကြေညာခြင်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပီလစ်ဟာဘိတ် စေ့စပ်ပေးခဲ့သော တိုက်ခိုက်မှုများ ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်ကို ချိုးဖောက်ခြင်းလည်းဖြစ်ကြောင်း အစည်း အဝေးသို့ တင်ပြခဲ့သည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ကက်ဘီနက်အဖွဲ့က ဘေရွတ်မြို့ရှိ အကြမ်းဖက်သမားတို့၏ ဌာနချုပ်အား ဝံ့ကြံတိုက်ခိုက်ရန် အတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့ကလည်း မြောက်ပိုင်း

အစွဲရေးမြို့များအား အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်၍ ချက်ချင်း လက်တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။

နောက်နေ့ (စနေနေ့) ညနေတွင်မူ ဘေဂင်၏ အိမ်၌ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းဝေးကို ကျင်းပခဲ့သည်။ ယင်းအစည်းအဝေးတွင် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးတို့က အစွဲရေးမြောက်ပိုင်း အား အကြမ်းဖက်သမားတို့၏ တိုက်ခိုက်မှုမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် အစွဲရေးနယ်စပ်အပြင်ဘက် (လက်ဘနွန်ပိုင်နက်အတွင်း) ကီလိုမီတာ (၄၀) ရှိသော ကြားခံနယ်မြေတည်ဆောက်မည့် စစ်ဆင်ရေး အစီအစဉ်ကို ရှင်းပြသည်။ စစ်ဆင်ရေး၏ နောက်ထပ် ရည်မှန်းချက်များမှာ လက်ဘနွန်တွင် တပ်စွဲထားသော ဆီးရီးယားတပ်များနှင့် ပြဿနာမဖြစ်ပွားအောင် ရှောင်တိမ်းပေးရန်၊ လက်ဘနွန်တို့နှင့် တည်ငြိမ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးတစ်ရပ် တည်ဆောက်ရန်တို့ပါဝင်သည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ယင်းစစ်ဆင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကနက်ဆက်လွတ်တော်သို့ ဘေဂင်က ပြောကြားရာတွင် စစ်ဆင်ရေး အမည်ကို “ဂယ်လီလီ ငြိမ်းချမ်းမှုစစ်ဆင်ရေး” ဟု အမည်ပေးထားကြောင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။ ရှာရွန်ကမူ သူ၏ အစီအစဉ်အားလုံးကို ကက်ဘီနက်က အတည်ပြုလိုက်ပြီဟု ယူဆထားခဲ့၏။ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများကမူ ယင်းစစ်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့တွင် တိုက်ရိုက် တာဝန်မရှိကြောင်း ငြင်းဆိုခဲ့ကြ၏။ စစ်ဆင်ရေး၏ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သော လက်ဘနွန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရန် ဆိုသည်မှာလည်း စစ်ဆင်ရေး၏ ရည်မှန်းချက်တစ်ရပ်အနေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်း မဟုတ်ဘဲ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယေဘုယျ

အားဖြင့် ဆိုနိုင်စေရန်သာ ဖြစ်ကြောင်း ဖြေရှင်းပေးခဲ့ကြသည်။ အမှန်အတိုင်းဆိုရသော် ကက်ဘီနက် အစည်းအဝေး မထိုင်ရသေးမီမှာပင် အစွဲရေး အထူးတပ်ဖွဲ့များက အဆိုပါ ကီလိုမီတာ (၄၀) မျဉ်း၏ အပြင်ဘက်နေရာများသို့ လျှို့ဝှက်ဝင်ရောက်နေကြပြီဖြစ်၏။

ရှာရွန်သည် သူ့အပေါ် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်တကွ ကက်ဘီနက် တစ်ဖွဲ့လုံးက အပြစ်မရှာနိုင်စေရန်အတွက် မည်သို့မည်ပုံ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ကို ၎င်း၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အတိုင်း ရေးသားခဲ့သည်။

“စစ်မြေပြင်၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို အစိုးရ၏ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ပိုင်းက ကိုင်တွယ်နိုင်ရန် စီစဉ်ထားခဲ့သည်။ စစ်မြေပြင်၏ လက်ရှိအခြေအနေနှင့်တကွ ရှေ့တွင် ဘာဖြစ်လာနိုင်သည်ဟူသော အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ကက်ဘီနက်က အစဉ်သိရှိနေစေရန် ကျွန်တော် စီစဉ်ခဲ့သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်မှန်သမျှကို ကက်ဘီနက်ကသာ ဆုံးဖြတ်ပြီး စစ်တပ်သို့ ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်အားလုံးကိုလည်း ကက်ဘီနက်ကသာ တိုက်ရိုက်ထုတ်ပြန်အောင် ကျွန်တော် စီစဉ်ထားခဲ့သည်။”

ဤတစ်ချက်တွင် ရှာရွန် မှန်သွားသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ ယခင် အဆက်ဆက် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးများသည် တိုက်ပွဲတစ်ခုအတွင်း လှုပ်ရှား ရွှေ့ပြောင်းမှုတိုင်းကို ကက်ဘီနက်အား အသိမပေးခဲ့ကြချေ။ တစ်ဖက်က စဉ်းစားကြည့်မည်ဆိုလျှင် မည်သည့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးမှလည်း ဤသို့ စွန့်စားရမှု များသည့် စစ်ပွဲမျိုးကို စေ့မတိုက်ခဲ့ဖူးချေ။

၁၉၉၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင်မူ ဖော်ပြပါသဘောတူညီချက်များမှာ တရားဝင်ဖြစ်လာခဲ့ပြီး “အခြေခံမူများဆိုင်ရာ သဘော

တူညီချက်” ကို ဝါရှင်တန်မြို့၌ စက်တင်ဘာလ (၁၃) ရက်နေ့တွင် နှစ်ဖက် လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်အထိ အကောင်အထည်ပေါ် လာသည်။ ယင်းသဘောတူညီချက်တွင် ပါရှိသော အချက်များအရ အစွဲရေးက (ဂျူးအခြေချနေရာတစ်ခုမှ လွဲ၍) ဂါဇာကမ်းမြောင် ဒေသတစ်ခုလုံးနှင့် ဂျယ်ရီခို ဧရိယာတို့အား ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသားအာဏာပိုင်အဖွဲ့သို့ လွှဲပြောင်းပေးရန် တာဝန်ရှိလာ သည်။ နောက်ပိုင်းအဆင့်များတွင် ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့သည် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသနှင့် အနောက်ဘက် ကမ်းဒေသတို့ရှိ လူဦးရေ ထူထပ်သော မြို့များနှင့် ဒုက္ခသည် စခန်းများအပေါ်တွင် (ဂျူးအခြေချနေထိုင်ရာ နေရာများမှ လွဲ၍) လုံးဝ ထိန်းချုပ်ခွင့်အာဏာ ရရှိလာမည်ဖြစ်သည်။

ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားအာဏာပိုင်အဖွဲ့သို့ လွှဲပြောင်း ပေးမည့် နယ်မြေအကျယ်အဝန်းမှ သိမ်းပိုက်နယ်မြေစုစုပေါင်း၏ (၄) ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး “ဧရိယာ-အေ” ဟု သတ်မှတ်ထားသည်။

ထို့အပြင် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသနှင့် ဂျော်ဒန်မြစ်အနောက် ဘက်ကမ်းဒေသတို့အား ထိန်းချုပ်ရေးနယ်မြေ (၂) ခုစီ ယာယီ ထပ်မံခွဲခြားရန် ဖြစ်သည်။ ဂျော်ဒန်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းရှိ အစွဲရေးတို့ ထိန်းချုပ်ခွင့်ရ ဒေသများမှာ ဂျော်ဒန်တောင်ကြား၊ အနောက်ဘက်ကမ်းရှိ ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်ရာ စခန်းအားလုံးနှင့် ယင်းသို့သွားရာလမ်းများဖြစ်ပြီး “ဧရိယာ-စီ” ဟု သတ်မှတ်သည်။

ပူးတွဲထိန်းချုပ်ရန် သတ်မှတ်ထားသော ဧရိယာမှာ အနောက် ဘက်ကမ်းမှ ကျေးလက်ဒေသများဖြစ်ရာ ရွာပေါင်း (၄၄၀) နှင့် ၎င်းတို့ဝန်းကျင်ရှိ မြေများ ပါဝင်သည်။ ၎င်းကို “ဧရိယာ-ဘီ” ဟု သတ်မှတ်သည်။ ဧရိယာ-ဘီတွင် ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား

အာဏာပိုင်အဖွဲ့က အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ကိုင်တွယ် ခွင့်ရပြီး အစွဲရေးက စစ်ရေးကိစ္စများကို ကိုင်တွယ်ရန် အခွင့် အာဏာရှိသည်။ အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပူးတွဲလှည့်ကင်းများပင် ဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုပြီးတစ်ခု အကောင် အထည်ဖော်ရင်း ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်လာနိုင်မည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်း စီစဉ်ခဲ့ကြရာ (အရှေ့ဂျေရုဆလင်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ရပ်ကွက်များမပါ) အနောက်ဘက်ကမ်း ဒေသတစ်ခုလုံးနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသတို့ကို နောက်ဆုံးတွင် ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ လုံးဝ လွှဲပေးရန် သဘော တူညီခဲ့ကြသည်။ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများရှိ ဂျူးအခြေချနေထိုင်ရာ နေရာများနှင့် ၎င်းသို့ သွားရာလမ်းများမှာမူ အစွဲရေးတို့၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ပင် ဆက်လက်ထားရှိမည်ဖြစ်၏။

ယင်းကြားဖြတ်သဘောတူညီချက်မှာ (၅) နှစ်တာကာလ အတွက် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲသတ်မှတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်း (၅) နှစ်အတွင်း အရှေ့ဂျေရုဆလင်ပြဿနာ၊ နယ်နိမိတ်ကိစ္စ၊ ဒုက္ခသည်များပြဿနာ၊ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားအာဏာပိုင် အဖွဲ့၏ နောက်ဆုံး အာဏာပိုင်ဆိုင်မှု အဆင့်အတန်း၊ ရေဝေမျှ သုံးစွဲရေး၊ လေကြောင်းပိုင်နက်သုံးစွဲရေး စသော ကိစ္စရပ်များကို အပြီးသတ်ညှိနှိုင်းရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

အစွဲရေးတို့ဘက်က ပါလက်စတိုင်းအာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ နယ်မြေများဖြစ်သော ဂါဇာဒေသနှင့် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသ များကို လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ပြုရန်၊ ပမ်းဆီးထားသူများ

ပြန်လည်စေလွှတ်ပေးရန်၊ ဂါဇာမှ ရေနက်ဆိပ်ကမ်းနှင့် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ လေယာဉ်ကွင်းစသည်များအတွက် အထောက်အပံ့များ ပေးရန် တာဝန်ယူခဲ့ရသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ပါလက်စတိုင်း တို့က အစွဲရေးနိုင်ငံကို အသိအမှတ်ပြုရပြီး အစွဲရေးနိုင်ငံအပေါ် ပြောက်ကျားတိုက်ခိုက်မှုများ ရပ်ဆိုင်းပေးရသည်။ ၎င်းအပြင် အစွဲရေးအပေါ် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများ မပြုနိုင်ရန်လည်း ကာကွယ်မှုများ ပြုလုပ်ပေးရန် တာဝန်ယူရသည်။ သို့အတွက် ပါလက်စတိုင်း ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် အခြားလုံခြုံရေး အဖွဲ့အစည်းများ ထူထောင်ခွင့်ပြုရသည်။

ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း စစ် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ ထူထောင်မှုကို များစွာသော အကြောင်းအရင်း များကြောင့် စိတ်ဝင်စားမှုရှိသည်။ ပါလက်စတိုင်း ရဲတပ်ဖွဲ့ကို တရားဝင် ထူထောင်ခွင့်ရခြင်းကြောင့် လက်ဘနွန်မှ တျူးနစ်သို့ နှင်ထုတ်ခံထားရသည့် မိသားစုအမြောက်အမြား ပါလက်စတိုင်း ဒေသသို့ ပြန်လာခွင့်ရစေသည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် ရောက်ရှိ ပြန်ကြွနေသော ပါလက်စတိုင်းလွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်မှ တပ်အစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း ပါလက်စတိုင်းသို့ ပြန်ခေါ်ခွင့် ရစေသည်။ ဤတပ်များ စုပေါင်းလိုက်လျှင် ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့အနေဖြင့် အားထားလောက်သော စစ်အင်အားတစ်ရပ်ရှိလာမည်ဟု ယူဆထားသည်။ ယနေ့ကာလ တွင်မူ ထိုတပ်ဖွဲ့ဝင်များကို လူဟောင်းများဟု ခေါ်ဆိုသုံးစွဲနေ ကြပြီဖြစ်၏။

ထိုပါလက်စတိုင်းတပ်မတော်သည် သူ့ကိုယ်ပိုင် စစ်ဝတ်စုံ၊ ကိုယ်ပိုင်လက်နက်များ ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းဖြင့် ပါလက်စတိုင်း

လူမျိုးအားလုံးအတွက် ဂုဏ်ယူဖွယ် အမျိုးသားရေးအမှတ်လက္ခဏာ တစ်ရပ်ဖြစ်လာသည်။ သဘောတူညီချက်များအရ လူ (၉၀၀၀) အထိ ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်ဆိုသော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ အရေ အတွက် များသည်ထက် များလာခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်း၌ လက်နက် ကိုင် ပုန်ကန်မှု၊ အစွဲရေးတို့အပေါ် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများ ထပ်မံဖြစ်ပွားလာသောအခါတွင်မူ တရားဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်သူ့စစ်များနှင့် အခြားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ မည်သို့မျှ ခွဲခြားမရအောင် ဖြစ်လာတော့၏။ ယင်းလက်နက်ကိုင် အုပ်စု များအနက် ဖာတား-တန်ဇင် အုပ်စုမှာ ထင်ရှားသည်။ ၎င်းတို့မှာ ဒေသခံလူငယ်များကို စုဆောင်းဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်ပြီး ဖာတား အဖွဲ့၊ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့နှင့် အာရာဖတ် တို့အပေါ်တွင် သစ္စာစောင့်သိကြောင်း တရားဝင်ကြေညာထားကြ သည်။ ၎င်းတို့ကိုယ်ကိုလည်း ရဲများ မနိုင်နင်းသော လုံခြုံရေး တာဝန်များကို ဝင်ရောက်အားဖြည့်ပေးနေရသော လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ ဝင်များအဖြစ် ခံယူထားရုံမက အစွဲရေးတို့ကို တိုက်ခိုက်မည့် တပ်များအဖြစ်လည်း ခံယူထားကြသည်။

အော်စလိုသဘောတူညီချက်များပေါ် အခြေခံပြီးနောက် ပါလက်စတိုင်းအဖွဲ့များအတွင်း အမျိုးမျိုး သဘောထားကွဲကြ တော့၏။ အစွဲရေးနိုင်ငံအား အသိအမှတ် ပြုခြင်းကို သဘောမတူ သူများ ရှိသည်။ ကြားဖြတ်သဘောတူညီချက်ကို မလိုလားသူ များလည်း ရှိသည်။ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းသည်ကိုပင် လက်မခံသူများရှိသည်။ ဖာတားအဖွဲ့အတွင်း ၌ပင် အော်စလိုသဘောတူညီချက်ကို လက်မခံနိုင်သူအများအပြား ရှိသည်။ အခြား ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး၊ ပေါ်ပြူးလာတပ်ဦး၊

အစွလာမ်မစ်လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့စသော အဖွဲ့ပေါင်းများစွာတို့တွင်လည်း ဤသဘောတူညီချက်ကို လက်မခံသူ အများအပြား ရှိသည်။ ၎င်းတို့က ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့ တည်ထောင်ခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်းတို့ အမှန်တကယ် ပြန်လည်ရရှိမည့် နယ်မြေများတွင် ဗြိတိသျှလက်ထက်က ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေ အနည်းငယ်မျှသာ ပါဝင်ခြင်းတို့ကို သဘောတူညီခဲ့ခြင်းအား သစ္စာဖောက်မှုဟု ယူဆကြသည်။ အဓိကဆန့်ကျင်မှုကို ပြည်ပရောက် ပါလက်စတိုင်းအဖွဲ့များထံမှ တွေ့ရှိရသည်။ ၎င်းတို့က ပီအယ်လ်အို ခေါင်းဆောင်ပိုင်းသည် ပြည်ပရောက် ပါလက်စတိုင်းများ ပြန်လာခွင့်ကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးခံလိုက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အား ပစ်ထားလိုက်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ၎င်းတို့က ပါလက်စတိုင်း မှန်လျှင် ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ ပြန်လည်အခြေချခွင့် ရှိရမည် ဟူသော အချက်ကို စွဲကိုင်ထားကြသည်။

အက်ဒ်ဝပ်ဆာအိဒ် ဆိုသူမှာ မူလက ပီအယ်လ်အိုနှင့် အာရာဖတ်တို့ကို လုံးဝထောက်ခံခဲ့သူဖြစ်၏။ သဘောထားမျှတသူ တစ်ဦးအဖြစ်လည်း ကျော်ကြားသည်။ သို့ရာတွင် ဤကိစ္စ၌မူ ၎င်းကိုယ်တိုင်က အော်စလို သဘောတူညီချက်ကို ချက်ချင်းပင် ကန့်ကွက်တော့သည်။ ၎င်းက ဤသဘောတူညီချက်အားလုံးမှာ ဇီယုန်ဝါဒ မျက်မှောက်၌ လက်နက်ချ အရှုံးပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း စွပ်စွဲခဲ့သည်။ ထို့အပြင် အစွရေးသည် ကိုလိုနီပိုင် နိုင်ငံများ ကျင့်သုံးသလိုပင် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများအား စင်စစ်အားဖြင့် တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်ခြင်းအစား ဒေသခံ (ပါလက်စတိုင်း) တို့မှ တစ်ဆင့်သွယ်ပိုက်၍ အုပ်ချုပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ပါလက်စတိုင်း တို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအား ၎င်း၏စီးပွားရေး၊ နည်းပညာနှင့်

စစ်အင်အားသာလွန်မှုကို အသုံးချ၍ ရယူခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဝေဖန်တော့သည်။

အစွရေးသိမ်းပိုက်မှုနယ်မြေများ၌ တောက်လျှောက်နေထိုင် ခဲ့ကြသော ပညာတတ်များကမူ အော်စလို သဘောတူညီချက် များ၏ အခြေခံသဘောတရားများကို လက်ခံကြသည်။ အစွရေး နိုင်ငံအား အသိအမှတ်ပြုခြင်းကိုလည်း လက်ခံကြသည်။ သို့ရာတွင် အာရာဖတ်နှင့် ပါလက်စတိုင်း ခေါင်းဆောင်များက အော်စလို သဘောတူညီချက်ကို လက်ခံလိုက်ရသော စည်းမျဉ်းကိုသာ မကျေနပ်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုစည်းမျဉ်းများမှာ အမှန်တကယ် အားဖြင့်လည်း ကျေနပ်ဖွယ်မရှိဘဲ အစွရေး၏ ရည်ရွယ်ချက် အစစ်အမှန်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်ဖြားထားသည်ဟုပင် ယူဆဖွယ်ရှိ၏။ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများအတွင်းမှ ဂျူးအခြေချနေရာများကို အစွရေးတို့လက်ဝယ် ဆက်လက်ထားရှိခွင့်ပြုခြင်း၊ ဂျေရုဆလင်နှင့် ပတ်သက်၍ အပြီးသတ်ဆွေးနွေးမှုများ နောက်ဆုတ်ခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်း အကျဉ်းသားများ စေလွှတ်ရေးကိစ္စများကို အစွရေးတို့က အချိန်ဆွဲနေခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်းအုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်လက်ဝယ် သို့ အမှန်တကယ်လွှဲပြောင်းပေးသော နယ်မြေဧရိယာ နည်းလွန်းခြင်း စသောအကြောင်းများ ဖြစ်ချေသည်။

ဂယ်လီလီ ငြိမ်းချမ်းမှု စစ်ဆင်ရေး

စစ်ဆင်ရေးမှာ စကတည်းကပင် စစ်ရေးသုံးသပ်ချက်များ လွှဲချော်နေကြောင်းတွေ့ရှိရတော့၏။ စီမံချက်အရဆိုလျှင် ဘောဂ္ဂွတ် မြို့အနီးတစ်ဝိုက်သို့ (၃) ရက်နှင့် ရောက်ရမည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင်

အစွရေးတပ်များမှာ မျှော်လင့်ထားသည်ထက် ပိုမိုပြင်းထန်သော ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ခုခံမှုနှင့် ကြုံတွေ့ရသည်။ အစွရေးသံချပ်ကာ များကို အာရ်ပီဂျီ ခုံးပစ်လောင်ချာများဖြင့် ရင်ဆိုင်ချေမှုန်းသော “အာရ်ပီဂျီ ချာတိတ်များ” ဟူသော ဒဏ္ဍာရီဆန်ဆန် သူရဲကောင်း ပုံပြင် အမြောက်အမြား ပေါ်ထွက်လာစေသည့် တိုက်ပွဲများဖြစ်၏။ ထို့အပြင် အစွရေးတပ်များ၏ အမှားကြောင့်လည်း ဆီးရီးယား တပ်များက အစွရေးတို့ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်တော့ရာ အစွရေးတို့ဘက်မှ အထိအခိုက် အကျအဆုံး များခဲ့သည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် ပထမဆုံး ရင်ဆိုင်ဖြစ်ပွားသည့် မြေပြင်တိုက်ပွဲများမှာ တိုင်ယာ-ဆီဒ်ဒရီယာ၌ဖြစ်၏။ ၎င်းဒရီယာ၌ အယ်လ်ဘတ်စ်၊ အယ်လ်ဟာနီနာ၊ ရာရှီဒီယာ၊ ဘင်နီမာရွတ်၊ ဘာဂျီအယ်လ်ရှိမီလီယာ၊ အိန်အယ်လ်ဟီလ်ဝေနှင့် ရှာဘရီကာ ဒုက္ခသည်စခန်းကြီးများ ရှိနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ ပါလက်စတိုင်း တို့သည် စံပြုပြောကံကျားတိုက်နည်းဖြစ်သော တပ်ဖွဲ့ငယ်များဖြင့် ပစ်ပြေးတိုက်နည်းများကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ သမားရိုးကျတပ် ဆန်ဆန် ဖွဲ့ထားသော အယ်လ်ကာစတယ်နှင့် ကာရာမေး တပ်မဟာများကို လုံးဝ ထုတ်မသုံးခဲ့ချေ။

စစ်ပွဲစတင်သည့် ပထမဆုံးရက်မှ စတင်၍ ပါလက်စတိုင်း တို့သည် ဘောဂ္ဂတ်မြို့ဆီသို့ အလျင်အမြန်ချီတက်လာသော အစွရေး စစ်ကြောင်းများကို နှောင့်နှေးစေခဲ့၏။ လမ်းတစ်လျှောက် လမ်းဆို့ များ ချထားကာ အပြင်းအထန် ခုခံခဲ့သဖြင့် အစွရေးတို့ဘက်မှ အထိအခိုက် အကျအဆုံး များခဲ့သည်။ အိန်အယ်လ်ဟီလ်ဝေ ဒုက္ခသည်စခန်းမှ ဇွန်လ (၁၇) ရက်နေ့အထိ အပြင်းအထန်

ခုခံနေသဖြင့် “ပါလက်စတိုင်း စတာလင်ဂရက်” ဟုပင် နာမည် ရခဲ့သည်။ အလားတူ ဗျူဖို့ခံတပ်တွင်လည်း အစွရေးစစ်ကြောင်း များကို ပါလက်စတိုင်းတို့က ရပ်တန့်စေနိုင်ခဲ့၏။ ယင်းတိုက်ပွဲ နှစ်ခုစလုံးပင် အစွရေး-ပါလက်စတိုင်း နှစ်ဖက်စလုံး၌ သူရဲကောင်း များ ပေါ်ထွက်လာစေ၏။ သို့ဖြင့် ဆီဒ်ဒေသသို့ ဝင်ရောက်ရာ၌ မူလက နာရီအနည်းငယ်သာ ကြာမြင့်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်မှာ လက်တွေ့တွင် (၄၈) နာရီ ကြာခဲ့၏။ အစွရေး လေတပ်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝှံ့ကြံတိုက်ခိုက်သောအခါမှ ပါလက်စတိုင်း တို့၏ ခုခံမှု ပြိုကွဲသွားသည်။ စစ်ပွဲပြီးဆုံးခဲ့ပြီးနောက် အစွရေးတို့၏ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်အရ တွေ့ရှိရသည်မှာ စစ်မြေပြင်၌ ကွပ်ကဲ တိုက်ပွဲဝင်ရသည့် ပါလက်စတိုင်း တပ်မှူးများ၏ အရည်အချင်းမှာ သာမန်အောက် အဆင့်ရှိပြီး အောက်ခြေ တပ်သားအဆင့်၏ အရည်အသွေးနှင့် စိတ်ဓာတ်မှာ မြင့်မားကြောင်း တွေ့ရှိရသည် ဆို၏။

ဇွန်လ (၁၁) ရက်နေ့တွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ကြေညာ ခဲ့သော်လည်း အစွရေးတပ်များက ဘောဂ္ဂတ်မြို့ဆီသို့ ဆက်လက် ချီတက်ခဲ့သည်။ နောက်ထပ် မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့လာရသော ပြဿနာမှာ ဘာရှီယာဂေမာယယ်လ်နှင့် ၎င်း၏ ဖာလန်ဂျစ် ပြည်သူ့စစ်များက ဘောဂ္ဂတ်မြို့၏ မွတ်ဆလင်နှင့် ပါလက်စတိုင်း များ နေထိုင်ရာ အနောက်ပိုင်းကို ဝင်တိုက်လိုစိတ်မရှိဘဲ အစွရေး တို့ကိုသာ တိုက်စေလိုကြောင်း သိလာရခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းစစ်ပွဲ တစ်လျှောက်လုံး၌ ဖာလန်ဂျစ်တို့သည် သိပ္ပံသုတေသနအဆောက် အအုံကို ဇွန်လ (၁၆) ရက်နေ့၌ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်မှုတစ်ခုသာ ဆောင်ရွက်၍ အစွရေးတို့ကို ကူညီခဲ့သည်။ အမှန်အားဖြင့်

ယင်းမာရွန်နိုက် ခရစ်ယာန်များမှ အစွဲရေးတို့နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ ရသည်ကို အစကတည်းက စိတ်ပါလက်ပါမရှိချေ။ လက်ဘနွန် နိုင်ငံအတွင်း၌ ၎င်းတို့လူမျိုးများ လက်စတုံးချေမှုန်းခြင်း မခံရရန် အတွက် အစွဲရေး အကူအညီကို ရလိုခြင်းသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် အာရပ်ကမ္ဘာအတွင်း ဆက်လက် ပါဝင်နေပြီး အာရပ်ယဉ်ကျေးမှုလေ့များကို ဆက်လက်ကျင့်သုံး လိုသော သဘောဆန္ဒများ ရှိ၏။ သို့အတွက် ၎င်းတို့အနေဖြင့် အစွဲရေးတို့နှင့် လက်တွဲရသည်မှာ သစ္စာဖောက်သော လုပ်ရပ် တစ်ခုသဖွယ် ခံစားရခြင်းဖြစ်၏။

ဖာလန်ဂျစ်တပ်များက ဘေရွတ်အနောက်ပိုင်းကို ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်ရန် ငြင်းဆန်မှုကြောင့် အေရီယယ်ရှာရွန်မှာ အခြား ရွေးချယ်စရာလမ်းမရှိတော့ဘဲ မြို့ကို ဝိုင်း၍ မြို့တွင်းမှ ပီအယ်လ်အို ခေါင်းဆောင်များနှင့် တပ်ဖွဲ့အားလုံး ထွက်ခွာပေးရန် တောင်းဆို ရသည့် အခြေအနေ ဆိုက်ရောက်သွားတော့သည်။ ဇွန်လ (၂၅) ရက်နေ့နောက်ပိုင်း အစွဲရေးတပ်များသည် သမ္မတ နန်းတော်နှင့် ဘေရွတ်နိုင်ငံတကာလေဆိပ်ကို သိမ်းပိုက်နိုင်တော့၏။ ၎င်းအဆင့် မှာပင် စစ်မြေပြင်တပ်မှူးများဖြစ်သော လေထီး တပ်မဟာမှူး နှစ်ဦးတို့က ရှာရွန်နှင့် အီတန်တို့အား ယခုကဲ့သို့ ဘေရွတ်မြို့အား ဝင်သိမ်းခြင်းမှာ ရှူးမိုက်ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ ဤသို့ ဆောင်ရွက် ခြင်းဖြင့် နှစ်ဖက်အထိအခိုက် အကျအဆုံး များစေနိုင်ကြောင်း၊ ၎င်းအပြင် ဘာရိုယာဂေမာယယ်လ်အား သမ္မတ တင်မြောက်၍ လက်ဘနွန်နိုင်ငံအား မာရွန်နိုက်တို့ကို အုပ်စိုးစေရန်ဟူသော အစီအစဉ်မှာလည်း မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ဂေမာယယ်လ်မှာ လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ခံရနိုင်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြ၏။

ရှာရွန်နှင့် အီတန်တို့က ယင်းတပ်မဟာမှူး နှစ်ယောက်၏ တင်ပြချက်များကို ပယ်ချခဲ့၏။ ထိုအခါ တပ်မှူးတစ်ဦးဖြစ်သော ဗိုလ်မှူးကြီးအယ်လ်လီဂီဗာဆိုသူက အစွဲရေးတပ်မတော် စစ်ဦးစီး အရာရှိချုပ်အား ၎င်းအနေဖြင့် မိမိစစ်သားများအား အဆိုပါ အမိန့်မျိုး မပေးနိုင်ကြောင်း၊ ယင်းအမိန့်မျိုးပေးမည့်အစား ရိုးရိုး ရဲဘော်ဘဝဖြင့်ပင် မိမိစစ်သားများနှင့်အတူ လက်တွဲတိုက်ပွဲဝင် လိုကြောင်း အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ရှာရွန်က ဗိုလ်မှူးကြီးဂီဗာ အား ချက်ချင်းရာထူးမှ ဖြုတ်လိုက်ကာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအာမရန်မစ် ဇနာဆိုသူအားလည်း ရာထူးမှ ဖယ်ရှားပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့၏။

ယင်းကာလတစ်လျှောက်လုံး၌ အမေရိကန်အထူးသံတမန် ဖိလစ်ဟာဘီဘ်နှင့် မောရစ်ဒရိုတ်ပါတို့ နှစ်ဦးစလုံးက စစ်ပွဲ ပြီးဆုံးရန် သဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ရရှိရေး နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေနေခဲ့ကြ၏။ လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင်းမှ ပါလက်စတိုင်းတပ်ဖွဲ့ များနှင့် ဌာနချုပ်များ ဖယ်ရှားပေးရန်၊ နိုင်ငံတကာ တပ်ဖွဲ့များ ချထားရန်နှင့် အစွဲရေးတပ်များ ရုပ်သိမ်းပေးရန် စသော အဆို ပြုချက်များ ပါဝင်သည်။ ထိုကာလ၌ ဘေရွတ်မြို့အား ဝိုင်းရံ ထားသော အစွဲရေးတပ်များက အမြောက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ လေကြောင်းမှ ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ သံချပ်ကာ များဖြင့် ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အပြင်းထန်ဆုံးနေ့မှာ သြဂုတ်လ (၁၂) ရက်နေ့ ဖြစ်သည်။ ၎င်းနေ့မှာ လက်ဘနွန်မှ ပီအယ်လ်အိုတပ်ဖွဲ့များ ထွက်ခွာပေးရေးအတွက် ဖိလစ်ဟာဘီဘ်၏ အဆိုပြုချက်ကို အစွဲရေးကက်ဘီနက်က လက်ခံပြီး နောက်တစ်နေ့ဖြစ်သည်။ အစွဲရေးတို့သည် ဘေရွတ်မြို့အား (၇) နာရီကြာ အဆက်မပြတ်

ပုံးကြိတိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ အရပ်သား (၃၀၀) ခန့် သေဆုံးခဲ့ရုံမက တစ်မြို့လုံး ရေနှင့်လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ပြတ်တောက်သွားခဲ့သည်။ မြို့လူထုမှာလည်း ထောင်နှင့်ချီသည့် မမြုပ်နှံရသေးသော အလောင်းများကြောင့် ကပ်ရောဂါဆိုး ကျရောက်တော့မည့် အန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။

၎င်းနေ့မှာပင် ရှာရွန်က နောက်ထပ် လေထီးတပ်မဟာ တစ်ခုကို အင်အားပြည့်စေလွှတ်ခဲ့၏။ မည်သည့်အတွက် နောက်ထပ် တပ်မဟာတစ်ခု လိုအပ်ကြောင်း ကက်ဘီနက်အဖွဲ့က မေးမြန်းသောအခါ ရှာရွန်က အစွဲရေး စစ်သားများ၏ အသက်များ ကယ်တင်ရန်နှင့် ဖိလစ်ဟာဘိတ်၏ တောင်းဆိုချက်များကို ပီအယ်လ်အိုက လိုက်နာလာစေရန် ဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းကြားခဲ့၏။ ဧကန်စင်စစ်အားဖြင့် ရှာရွန်သည် ဘေဂွတ်မြို့တွင်းမှ ပီအယ်လ်အို ထွက်ခွာပေးရေးထက် မြို့တွင်း၌ပင် အနီးကပ် တိုက်ပွဲဝင်ချေမှုန်းရန် အားသွန်သည်ဟု ယူဆနိုင်၏။ ဤတစ်ချိတွင်မူ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင်က ရှာရွန်အား အကြီးအကျယ် စိတ်ဆိုးတော့၏။ ရှာရွန်သည် ဖိလစ်ဟာဘိတ်၏ ငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှုများကို မပျက် ပျက်အောင် ဖျက်ဆီးလိုခြင်းမှာ ထင်ရှားလာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

သို့ဖြင့် ဩဂုတ်လ (၁၃) ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်အစိုးရနှင့် ယင်း၏ အထူးသံတမန်များဖြစ်ကြသော ဟာဘိတ်နှင့် ဒရိတ်ပါ တို့၏ ဖိအားပေးမှုများကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက် တစ်ခု ရရှိခဲ့တော့သည်။ ဤသဘောတူညီချက်အားလုံးမှာ ရှာရွန် မူလ မျှော်မှန်းစီစဉ်ထားသည်များနှင့် အားလုံး ဆန့်ကျင်ဘက်

ဖြစ်နေ၏။ စက်တင်ဘာလ (၁) ရက်နေ့တွင် လက်နက်ငယ်များ သာ ကိုင်ဆောင်ထားသည့် ပါလက်စတိုင်းတိုက်ခိုက်ရေးသမား များအား သယ်ဆောင်သည့် နောက်ဆုံးသင်္ဘောသည် ဘေဂွတ်နှင့် အခြားလက်ဘနွန်ဆိပ်ကမ်းများမှ ထွက်ခွာကာ ပါလက်စတိုင်း တို့အား တျူနစ်နှင့် ယီမင်နိုင်ငံများသို့ ပို့ဆောင်ပေးခဲ့၏။ ယင်းသို့ မထွက်ခွာမီတွင် အာရာဖတ်က နိုင်ငံတကာ တပ်ဖွဲ့များအား ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် ဖာလန်ဂျစ်တပ်ဖွဲ့များက လက်စားချေ တိုက်ခိုက်မှုများကို အကာအကွယ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့၏။ ရှာရွန်ကမူ ယင်းတောင်းဆိုချက်ကို ပယ်ချခဲ့၏။ အကြောင်းပြချက် မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အမှန်တကယ် ရည်ရွယ်ချက်မှာ ၎င်းတို့ ဒုက္ခသည်စခန်းများအတွင်းနှင့် အနီးတစ်ဝိုက်တွင် ငှက်ထားသော လက်နက်များကို ဖုံးကွယ်ရန်သာ ဖြစ်သည်ဟု အပြစ်ဖို့ခဲ့သည်။

အခန်း (၁၁)

ဆာဘရာနှင့် ရှာတီလာစခန်း လူသတ်ပွဲများ

ဩဂုတ်လ (၂၇) ရက်နေ့တွင် လက်ဘနွန် ပါလီမန်က အစွဲရေးတပ်များ၏ စောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင် ဘာရှီယာဂေမာ ယယ်လ်အား လက်ဘနွန်နိုင်ငံ သမ္မတအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက် လိုက်သည်။ ရှာရွန်၏ စိတ်ကူးများ အကောင်အထည်ပေါ် အောင်မြင်လာသည့် အခြေအနေဟု ဆိုကောင်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤနိုင်ငံရေး အောင်ပွဲအတွက် အာရပ်ကမ္ဘာ၌ အရေး အပါဆုံးနှင့် အဖွံ့ဖြိုးဆုံးဖြစ်သည့် အနောက်ဘေရုတ်မြို့တော် စိစိညက်ညက်ကြေသွားသည်။ လူပေါင်း ထောင်နှင့်ချီ၍ သေဆုံး ရသည့် အရင်းအနှီးကား ကြီးမားလှ၏။

ပါလက်စတိုင်း ပြောက်ကျားများ၊ ပါလက်စတိုင်းနှင့် လက်ဘနွန်အရပ်သားများ၊ ဆီးရီးယားစစ်သားများ ကျဆုံးမှု

အတိအကျကို မသိရသော်လည်း ထောင်နှင့်ချီ၍ သေဆုံးသည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်၏။ ရောဘတ်ဖစ်ခဲဆိုသူ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ အစွရေးတို့ လက်ဘန္တန်ကို ဝင်တိုက်သော ပထမ (၃) လအတွင်း သေဆုံးသူ စုစုပေါင်းမှာ (၁၈၀၀၀) ခန့်ရှိပြီး အနောက်ဘေရုတ်တစ်ခုတည်း၌ လူ (၂၅၀၀) ခန့်မှာ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု၊ အမြောက်ပစ်ခတ်မှု၊ စစ်သင်္ဘောများမှ ပစ်ခတ်မှုတို့ကြောင့် သေဆုံးခဲ့ရသည်ဆို၏။

စစ်ဆင်ရေး စတင်စဉ်၌ ဝန်ကြီးချုပ် မိနာခင်ဘောင်က အစွရေးတို့ ထိခိုက်ကျဆုံးမှုမှာ (၂၅) ဦးထက် မပိုနိုင်ဟု ခန့်မှန်းခဲ့၏။ ဇွန်လ (၁၄) ရက်နေ့တွင် စစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ် ရာဖယ်လ် အီတန်က ထိုအချိန်အထိ အစွရေးဘက်မှ (၁၇၀) သေဆုံး၍ (၇၀၀) ဒဏ်ရာ ရရှိကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ နောက် (၃) ရက် ကြာသောအခါ သေဆုံးသူ စုစုပေါင်း (၂၁၄) ဦးနှင့် ဒဏ်ရာ ရသူ (၁၁၁၅) ဦးသို့ မြင့်တက်လာ၏။ ၁၉၈၅-ခုနှစ် အစွရေး တပ်များ အပြီးအပိုင်ဆုတ်ခွာသောအခါ အစွရေးဘက်မှ ကျဆုံးသူ စုစုပေါင်း (၁၀၀၀) ကျော်ရှိလာပြီး စစ်ပွဲမှာလည်း “အစွရေး၏ ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲ” ဟုပင် အမည်ပေးခံနေရပြီဖြစ်၏။

နောက်ပိုင်းတွင် အများက ပြောကြသည်မှာ ဝန်ကြီးချုပ် မိနာခင်ဘောင်မှာ ၎င်းအား ရှာရွန်က လိမ္မာပါးနပ်စွာ လှည့်ဖြား၍ လက်ဘန္တန်ကို ဝင်တိုက်ရန် သဘောတူစေခဲ့သည်ကို ပြန်လည် စဉ်းစားမိပြီး စိတ်ကျရောဂါပင် အကြီးအကျယ် ခံစားခဲ့ရသည် ဆို၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤလက်ဘန္တန်စစ်ပွဲတွင် သူသည်လည်း ရှာရွန်နှင့် တန်းတူ အဓိကတာဝန်ရှိသူဖြစ်လာခဲ့သည်။ လက်ဘန္တန် စစ်ပွဲ၌ ထိခိုက်ကျဆုံးများပြားမှု၊ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက်

မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက်သက်သက်အတွက် စစ်ဆင်ခွဲမှု၊ ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးအနေဖြင့် စစ်ပွဲတစ်ခုအား စိတ်ပါလက်ပါ ထောက်ခံအားပေးခဲ့မှုတို့ ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ ဘောင် အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးလောကကို မဖြစ်မနေ စွန့်ခွာရတော့သည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ရှာရွန်၏ အကြိမ်ကြိမ်သော ကြိုးစားမှုများမှာ လုံးဝ မအောင်မြင် သည့်တိုင် အချည်းအနှီးတော့ မဖြစ်ခဲ့ပေ။ ပါလက်စတိုင်းတို့မှာ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စိတ်ဓာတ်ရေးရာအရ အကြီးအကျယ် ဆုံးရှုံးခဲ့ကြရသည် ဖြစ်သည်။ အာရာဖတ်ဘက်မှ စဉ်းစားလျှင် လက်ဘန္တန်စစ်ပွဲ၌ ပီအယ်လ်အို စစ်သားများနှင့် ခေါင်းဆောင် များအား ကယ်တင်လိုက်နိုင်ခြင်းသည် အောင်မြင်မှုတစ်ခုဖြစ်၏။ ၎င်းထက်ပို၍ ထင်ရှားသော အောင်မြင်မှုမှာ “တရားဥပဒေကို လိုက်နာသည့် တိုက်ပွဲဝင်မဟုတ်သော ဘေရုတ်မြို့ရှိ ပါလက်စတိုင်း များအား လုံခြုံရေးအတွက် အာမခံပေးရန်” ဟူသော စကားရပ် တစ်ခုကို ဟာဘီဘ်-ဒရိတ်ပါ သဘောတူညီချက်၏ စတုတ္ထ အပိုဒ်အဖြစ် ထည့်သွင်းကာ ဘေရုတ်မြို့တွင် ကျန်ရှိနေသော ပါလက်စတိုင်းအရပ်သားများအား အကာအကွယ်ပေးနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ လုံခြုံမှုအတွက် မည်သူ့တွင် တာဝန်ရှိသည်ကိုမူ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။

သို့ရာတွင် ရှာရွန်အနေဖြင့် အောင်ပွဲခံမည်ဟု ကြေညာ နိုင်ရန်မှာ စောနေသေးသည်။ ရှာရွန်၏ အရာရှိများ မျှော်လင့် ထားသည့်အတိုင်းပင် ၁၉၈၂-ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၄) ရက်နေ့၊ ညနေ (၄) နာရီ (၃၀) မိနစ်အချိန်၌ ဆီးရီးယား အေးဂျင့်တစ်ဦးက

အလွန်ပြင်းထန်သော ဗုံးတစ်လုံးအား ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်များ၏ ဌာနချုပ်၌ ဖောက်ခွဲခဲ့ရာ ဘာရိုယာဂေမာယယ်လ် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ရှာရွန်၏ အစီအစဉ်အားလုံးမှာ ဖဲချုပ်ဖြင့် ဆောက်ထားသော အိမ်ပြိုကျသကဲ့သို့ပင် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်တိုက် ပျက်စီးခဲ့တော့သည်။ လက်ဘနွန်အခြေအနေကို ရှာရွန် မည်သို့မျှ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းမရှိခဲ့သော်လည်း ဣန္ဒြေမပျက်ခဲ့ချေ။ ဆာဘာရာနှင့် ရှာတီလာစခန်းများမှ လူသတ်ပွဲများကို ကမ္ဘာက သိလာချိန်တွင် ရှာရွန်၏ ကျဆုံးခန်း စတော့သည်။

စက်တင်ဘာလ (၁၆) ရက်နေ့တွင် ဖာလန်ဂျီခရစ်ယာန် ပြည်သူ့စစ်လက်ရွေးစင်တပ်ဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့၏ ထောက်လှမ်းရေး အရာရှိချုပ် အလိုင်းစ်ဟူဘောကာ ဦးဆောင်၍ ဆာဘာရာနှင့် ရှာတီလာရှိ ပါလက်စတိုင်း ဒုက္ခသည်စခန်းများအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့၏။ ယင်းစခန်း (၂) ခုမှာ ဘောရွတ်မြို့ အနောက်ဘက်ခြမ်းတွင် တည်ရှိ၏။ ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်များသည် အစွဲရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် ယင်းသို့ ဒုက္ခသည်စခန်းအတွင်း ဝင်ရောက်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ထပ် (၄၈) နာရီအတွင်းတွင် လူပေါင်း (၇၀၀) မှ (၂၀၀၀) အကြားရှိ ယောက်ျား၊ မိန်းမနှင့် ကလေးငယ်များကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ [ကာဟန်ကော်မရှင်အမည်ရှိ အစွဲရေး စုံစမ်းရေးကော်မရှင်က အစွဲရေးထောက်လှမ်းရေးမှ တင်ပြသော လူ (၇၀၀) မှ (၈၀၀) အကြား သေဆုံးခဲ့သည်ဆိုခြင်းကို လက်ခံခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ပါလက်စတိုင်းလခြမ်းနီအဖွဲ့ကမူ လူ (၂၀၀၀) သေသည်ဟု ဆို၏။ လက်ဘနွန်အာဏာပိုင်များက သေဆုံးခြင်း လက်မှတ် (၁၂၀၀) ထုတ်ပေးခဲ့ရကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။]

ထို့အပြင် ရိုက်နှက်ညှဉ်းပမ်းမှု၊ အဓမ္မကျင့်မှုများလည်း ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်။ ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်တို့သည် ဒုက္ခသည်စခန်းအတွင်းရှိနေစဉ်မှာပင် ဘူလ်ဒိုဇာများဖြင့် မြေကျင်းနက်ကြီး တူးကာ အလောင်းများကို စုပေါင်း မြှုပ်နှံရန် ကြိုးစားခဲ့၏။ ဖာလန်ဂျီတို့ လူသတ်ပုံမှာ စနစ်ကျလှ၏။ တစ်အိမ်မှ တစ်အိမ်သို့ ငြိမ်သက်စွာ ချဉ်းကပ်ကာ အိမ်ထဲရှိ လူများကို တိတ်တဆိတ် လိုက်လံသတ်ဖြတ်ခြင်းဖြစ်ရာ တစ်အိမ်တွင် ဘာဖြစ်နေသည်ကို နောက်တစ်အိမ်က မသိနိုင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့အတွက် ဒုက္ခသည်များမှာ အန္တရာယ်သတိပေးချက်ကို မသိကြသလို ထွက်ပြေးရန်လည်း မကြိုးစားမိကြချေ။

ရှာတီလာစခန်းတွင်မူ မာရွန်နိုက် ပြည်သူ့စစ်များ စတင်ဝင်ရောက်သည်နှင့် ပါလက်စတိုင်း လူငယ်များက ခုခံပစ်ခတ်ရာ ကျန်ဒုက္ခသည်များအတွက် သတိပေးလိုက်သလို ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်များက ဒုက္ခသည်များအား တိတ်တဆိတ် သတ်ဖြတ်နေချိန်တွင် ယင်းစခန်းများအား အစွဲရေးတပ်များက ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆို့ထားပေးသည်ဆို၏။ ၎င်းစခန်းများအနီးတွင် အစွဲရေး ကင်းစခန်းတစ်ခုရှိရာ ယင်းစခန်းကလည်း မသင်္ကာစရာတစ်စုံတစ်ရာမျှ မတွေ့ရပါဟု သတင်းပို့ခဲ့သည်။ အချို့မသင်္ကာဖွယ်ကိစ္စရပ်များကိုလည်း ထိပ်တန်းအရာရှိများထံသို့ သတင်းပို့ခဲ့သည်ဆို၏။

ဤလူသတ်ပွဲမှာ လွန်ခဲ့သော (၂) ရက်က ဘာရိုယာဂေမာယယ်လ် လုပ်ကြံခံရခြင်းကို လက်စားချေခြင်းဟု ဆိုမည်ဆိုကာ ဆိုနိုင်၏။ သို့ရာတွင် ဤသည်မှာ အပေါ်ယံအကြောင်းပြချက်သာ ဖြစ်၏။ အဓိက အကြောင်းအရင်းမှာ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင်

ပုန်းခို၍ ကျန်ခဲ့သော ပီအယ်လ်အို တိုက်ခိုက်ရေးသမားများနှင့် လက်နက်များအား ဖော်ထုတ်ရှင်းလင်းရန်ဟု ယူဆရသည်။

ဘေရွတ်အနောက်ပိုင်းမှ ပီအယ်လ်အိုနှင့် ဆီးရီးယားတို့ ဆုတ်ခွာသွားသောအခါ ယင်းဧရိယာအား မည်သူက တာဝန်ယူ မည်နည်းဟူသော ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အပြင် အကြမ်းဖက် သမား အများအပြားနှင့် လက်နက်များလည်း ဖုံးကွယ်ကျန်ရစ် ခဲ့သည်ဟု ယူဆထားကြ၏။ အစွဲရေးတို့က ယင်းနယ်မြေကို ခရစ်ယာန်တပ်များဖြစ်သော (အမှန်တကယ် အင်အားမရှိသည့်) လက်ဘနွန်တပ်မတော်ကို တာဝန်ယူစေလိုသည်။

ရှာရွန်၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင်—

“ကျွန်ုပ်တို့၏ အစွဲရေးစစ်သားများ လမ်းပေါ်တိုက်ပွဲများ၌ သေကျေဒဏ်ရာ ရရှိမည်ကို ကျွန်တော်တို့ မလိုလားပါ။ ဤ အကြမ်းဖက်သမားများအား လိုက်လံ ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ခြင်း လုပ်ငန်းမှာ အာရပ်စကား ပြောတတ်ပြီး နယ်မြေကျွမ်းသော လက်ဘနွန်တပ်များနှင့်သာ ပို၍ သင့်တော်သည်။ သို့အတွက် လက်ဘနွန်တပ်များအား အစွဲရေးတပ်များနှင့် လက်တွဲ၍ ဘေရွတ် မြို့အနောက်ခြမ်းသို့ ဝင်ရောက်ရန် တောင်းဆိုရမည်ဖြစ်၏။ ၎င်းနယ်မြေရှိ အကြမ်းဖက်သမားများအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်မှာ ၎င်းတို့၏ တာဝန်သာ ဖြစ်သင့်သည်။”

ဟု ရေးသားခဲ့သည်။

လက်ဘနွန်တပ်မတော်မှာ အင်အားမရှိသဖြင့် အစွဲရေး တို့မှာ ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်များကိုသာ အားထားရတော့သည်။ လက်ဘနွန်စစ်ဆင်ရေးတစ်ခုလုံးတွင် အစွဲရေးတို့သည် ခရစ်ယာန်

ပြည်သူ့စစ်အချင်းချင်း ပေါင်းစည်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သေးသော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ခရစ်ယာန်ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ အားလုံးက ဘေရွတ်မြို့ပေါ်မှ အကြမ်းဖက်သမားများ အထူး သဖြင့် ပါလက်စတိုင်းများ အားလုံး ရှင်းလင်းသွားစေလိုသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းရှင်းလင်းရေး တာဝန်ကို အစွဲရေးတို့ကသာ ဆောင်ရွက်ရန် တောင်းဆိုကြသည်။ လက်ဘနွန်ခရစ်ယာန်များက မိမိတို့နှင့် ပါလက်စတိုင်းများ ပြဿနာဖြစ်ခြင်းမှာ အစွဲရေး တို့ကြောင့်ဟု ပြောပြောတင်းတင်း အပြစ်တင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈-ခုနှစ်က ပါလက်စတိုင်းများ ၎င်းတို့၏ မူရင်းဒေသကို စွန့်ခွာ၍ လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင် ဝင်ပြေးလာခြင်းသည်ပင် ဇီယွန်ဝါဒီတို့ လက်ချက်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆထားကြသည်။

ရှာရွန်က ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်များအား အနောက်ဘေရွတ် ကို ဝင်ရောက်ရှင်းလင်းရန် တိုက်တွန်းခဲ့ရာ၌ ယင်းခရစ်ယာန် ပြည်သူ့စစ်များနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အတိတ်ရာဇဝင်ကြေးများ အကြောင်းကို ကောင်းစွာသိရှိထားပြီးဖြစ်၏။ ၎င်းအပြင် အစွဲရေး ထောက်လှမ်းရေးနှင့်တကွ အခြားအရာရှိများကလည်းကောင်း၊ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အချင်းချင်းကလည်းကောင်း ရှာရွန်အား အကြိမ် ကြိမ် သတိပေးခဲ့ကြသည်။

မည်သည့်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း၊ လူမျိုးရေးပြဿနာတွင် ဖြစ်စေ အုပ်စုတစ်ခုက အခြားအုပ်စုတစ်ခုကို အစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်သည်ဆိုရာ၌ အောင့်အည်းထားရသော အမုန်းတရားများ ပေါက်ကွဲခြင်း၊ စိတ်မထိန်းနိုင်ခြင်း စသော အကြောင်းတရားများ ကြောင့်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ယူဆထားကြသည်။ သို့ရာတွင် လူမျိုးရေး သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု ပြုသည်ဆိုရာ၌ ယင်းဒေသမှ

လူများ အခြားဒေသများသို့ ထွက်ပြေးစေရန် မောင်းထုတ်ခြင်း သဘောလည်း ပါတတ်သည်။ တစ်ဖန် ရှိသမျှ လူအားလုံး သတ်ဖြတ်ပစ်ခြင်းဖြင့်လည်း ၎င်းတို့အား အခြားတစ်နေရာသို့ သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးရသည့် ဒုက္ခငြိမ်းအောင် အပြတ်ရှင်းခြင်း သဘောလည်း ပါတတ်သည်။

လက်ဘနွန်ရှိ မာဂ္ဂန်နိုက်လူမျိုးစုများက ၎င်းတို့နယ်မြေပေါ်မှ ပါလက်စတိုင်းများအား မောင်းထုတ်လိုကြောင်းကို အမြဲတမ်း ကြွေးကြော်နေကြဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် မည်သည့်ဒေသသို့ မောင်းထုတ်ရမည်ကို မသိဖြစ်နေကြသည်။ ဆီးရီးယား၊ ဂျော်ဒန်၊ အစ္စရေး (၃) နိုင်ငံစလုံးကပင် ပါလက်စတိုင်းများကို လက်မခံနိုင်ကြချေ။ ယင်းသို့ ပါလက်စတိုင်းများ ဘောဂ္ဂဒေသမှ အပြီးအပိုင် ရှင်းထုတ်နိုင်သည့်တိုင် မာဂ္ဂန်နိုက်တို့၏ လိုလားချက်ကား မပြည့်သေးချေ။ မာဂ္ဂန်နိုက်တို့နှင့် အစ္စရေးတို့ သဘောထား မတိုက်ဆိုင်သည့် ပြဿနာများလည်း ရှိသေး၏။

လက်ဘနွန်စစ်ဆင်ရေးအစတွင် ဘောဂ္ဂနှင့် ရှာဂ္ဂနိုက်တို့၏ မူလရည်ရွယ်ချက်မှာ လက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းမှ ပါလက်စတိုင်းအားလုံးကို မြောက်ဘက်သို့မောင်းထုတ်ရန်ဖြစ်၏။ သို့အတွက် လူနေထိုင်နိုင်သော အဆောက်အအုံမှန်သမျှကို အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခတ်၍ဖြစ်စေ၊ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့်ဖြစ်စေ အစအန မကျန်အောင် ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့တွင်မက ယင်းနေရာများ၌ မည်သည့်အဆောက်အအုံမျှ ပြန်လည်တည်ဆောက်၍ မရအောင်လည်း နည်းလမ်းမျိုးစုံ အသုံးပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းကို မာဂ္ဂန်နိုက်တို့က လက်မခံသဖြင့် ယင်းမြေလှန်သည့် လမ်းစဉ်အား ချက်ချင်းစွန့်လွှတ်ခဲ့ရသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဆာဘရာနှင့် ရှာတီလာ လူသတ်ပွဲများ အပြီးတွင် အစ္စရေးအစိုးရက မိမိ၏ တာဝန်ရှိမှုကို လျော့ပေါ့စေရန်အတွက် ယင်းကိစ္စများ၏ အရေးပါမှုကို မထင်မရှား ပြုလုပ်လာခဲ့ကာ နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်းအနေဖြင့်လည်း မကြာမီ မေ့ပျောက်သွားလိမ့်မည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဘောဂင်ကိုယ်တိုင်က “အစ္စန်းရောက်အချင်းချင်း သတ်ပြီး ဂျူးများ အပေါ် အပြစ်ဖို့သည်” ဟူသော စကားကို ပြောကြားခဲ့ရာ ယင်းစကားရပ်မှာ နာမည်ကျော်သွားခဲ့သည်။ အချင်းချင်းသတ်ကြသည့် ကိစ္စတွင် ဂျူးတို့နှင့် လုံးဝ မသက်ဆိုင်ဟု ခေါင်းရှောင်လိုသော သဘောဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ဤလူသတ်ပွဲများကိစ္စကို အစ္စရေးလူထုက လက်မခံချေ။ စက်တင်ဘာလ (၂၅) ရက်နေ့တွင် အင်အား (၄) သိန်းမျှသော လူထုကြီးက တဲလ်အဗစ်မြို့လယ်၌ စုဝေးကာ ယင်းလူသတ်ပွဲများကိစ္စအား သီးခြားကော်မရှင်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းစုံစမ်းစစ်ဆေးပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထင်ရှားသော လူထုခေါင်းဆောင်များ၊ ပညာရှင်များ၊ ပညာတတ်များက ယင်းအဖြစ်အပျက်များကို သေချာစွာ စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရုံမက တာဝန်ရှိသူများပါ နုတ်ထွက်ပေးရန် တောင်းဆိုလာကြသည်။ (၁၀) ရက်မျှကြာသောအခါ ဘောဂင်က တရားသူကြီးချုပ် ယစ်ဇတ်ကာဟန်ဦးဆောင်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မရှင်ကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။

လူထုက ယင်းလူသတ်ပွဲများနှင့်ပတ်သက်၍ ဤမျှအထိ အုံကြွလာခြင်းမှာလည်း အဆိုပါ လူသတ်ပွဲများ ကိစ္စ တစ်ခုတည်း သက်သက်ကြောင့် မဟုတ်ချေ။ လက်ဘနွန်စစ်ပွဲအပေါ် မကျေနပ်မှု

များ၊ ရှေ့တန်းရောက် စစ်သားများ၏ မကျေလည်မှုများ၊ နောက်ပိုင်းရှိ မိသားစုများ၏ မကျေနပ်မှုများပါ စုပေါင်း၍ ပေါက်ကွဲခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်သားများကိုယ်တိုင်က စစ်ဘက် ပြောရေးဆိုခွင့် ရှိသူများက သတင်းမှားများ ထုတ်ပြန်နေပုံ၊ မိမိတို့ လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ရသည်နှင့် ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး စသူတို့ ထုတ်ပြန်ပြောကြားသည်များ တခြားစီဖြစ်နေပုံတို့ကို သိရှိထားကြသည်။ ၎င်းအပြင် လက်ဘနွန်၌ မိမိတို့ မည်သည့်အတွက် စစ်တိုက်နေရသည်ဆိုသည်ကို မည်သို့မျှ နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ သမိုင်းတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် စစ်သားများက လက်ဘနွန်မြေပေါ်တွင် တာဝန်မထမ်းဆောင် လိုကြောင်း ငြင်းဆန်မှုများ မကြုံစဖူး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

သို့ဖြင့် အာဏာရအစိုးရနှင့် တကွ ၎င်း၏ မူဝါဒများအပေါ် မယုံကြည်မှုများမှာ လျင်မြန်စွာ ကျယ်ပြန့်လာခဲ့၏။ အစွဲရေး သံအမတ် အာဂျေစ် လုပ်ကြံခံရစဉ်ကလည်းကောင်း၊ ယင်းကိစ္စအား လူသိရှင်ကြားဖြစ်စေခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း မြောက်ပိုင်း အစွဲရေးမြို့များအား ပါလက်စတိုင်းတို့က အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်စဉ်ကလည်းကောင်း ပြည်သူလူထုနှင့်တကွ အတိုက်အခံ နိုင်ငံရေးပါတီများကပါ လက်ဘနွန်အား ဝင်တိုက်သည့် စစ်ပွဲ၏ အစောပိုင်းအဆင့်များကို တညီတညွတ်တည်း ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ စစ်ပွဲအောင်မြင်နေပြီး မိမိဘက် အကျအဆုံးနည်းပါးလျက် ရှိသည်ဟု လူထုက သိထားသည့် ကာလပတ်လုံး စစ်ပွဲအား ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ မကြာမီ တိုက်ပွဲထိခိုက်ကျဆုံးမှုမြင့်မားသည့် သတင်းအား လူထုက သိလာရချိန်တွင်လည်းကောင်း၊ အစွဲရေး မြောက်ပိုင်း၌ ကြားခံနယ်မြေတစ်ခု တည်ထောင်ရန်ဟူသော

ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စတင်ဆင်နွှဲခဲ့သော စစ်ဆင်ရေး၏ မူလ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လက်တွေ့အခြေအနေများ တခြားစီဖြစ်နေသည် ကိုလည်းကောင်း သိလာရသောအခါ ဤလက်ဘနွန်စစ်ပွဲမှာ လူထုအတွင်း အဓိက မကျေနပ်ချက်ဖြစ်လာပြီး လူထုအုံကြွမှု၏ အဓိက အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်လာသည်။

ယင်းလက်ဘနွန်အရေးအခင်း၌ ပါဝင်ပတ်သက်သူ လူပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်း အများအပြား ရှိခဲ့သည်။ အာရာဖတ်သည် ဆီးရီးယားအား အကြိမ်ကြိမ် အကူအညီတောင်းခံခဲ့သော်လည်း မည်သည့် အကူအညီမျှ မရခဲ့ပေ။ ၎င်းတို့အား တိုက်ရိုက်ခြိမ်းခြောက်ခံရသည့် အခြေအနေမျိုး ရောက်သောအခါ မှသာ ဆီးရီးယားတို့သည် အစွဲရေးတို့အား ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ လက်ဘနွန်အား ဝင်တိုက်ချိန်မှာ ဂိုလန်ကုန်းပြင်မြင့်အား အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်းသို့ တရားဝင်သွတ်သွင်း လိုက်ပြီးကာစဖြစ်ရာ ဆီးရီးယားတို့က အစွဲရေးတို့သည် ဟာဖက်စ် အာဆဒ်အစိုးရနှင့်တကွ ဆီးရီးယားတစ်နိုင်ငံလုံးကို စစ်ထဲသို့သွင်း နိုင်ရန် ရန်စခြင်းဟု သံသယဝင်ခဲ့သဖြင့် အစွဲရေးတို့ဘက်မှ ဆီးရီးယားကို တိုက်ရန် မည်သည့်အကြောင်းမျှ ရှာမရအောင် တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်တိမ်းနေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အခြားလက်ဘနွန်ပြည်သူ့စစ်များက ပါလက်စတိုင်းတို့အား စောစောပိုင်းတွင် ပြိုင်ဘက်များအဖြစ် သဘောထားခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းလက်ဘနွန်၌ အစွဲရေးတို့ အနေကြာလာသည့်အခါမှ အစွဲရေးတို့အပေါ် ရန်လိုလာခြင်းဖြစ်သည်။

လက်ဘနွန်နိုင်ငံ၏ အခြေအနေအား ဆိုဗီယက်နှင့် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံအချို့က စာနာမှု ရှိသော်လည်း လက်ဘနွန်အား

မည်သည့်စစ်ရေးနှင့် သံတမန်ရေး အကူအညီမျှ မပေးနိုင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့အတွက် လက်ဘနွန်အရေးအခင်း၌ အဓိကပါဝင်သူမှာ သမ္မတ ရော်နယ်ရေဂင်၏ အစိုးရပင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အမေရိကန် အစိုးရဘက်မှကြည့်လျှင် ဆော်ဒီအာရေဗျနှင့် အစ္စရေးဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်မဟာမိတ်နှစ်ဦးစလုံးကို ထောက်ပံ့ကူညီနေရသည့် သဘောရှိသည်။ ဆော်ဒီတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ပီအယ်လ်အိုနှင့် အာရာဖတ်ကို လိုလားသူများ မဟုတ်ကြချေ။ သို့ရာတွင် အစ္စရေးက လက်ဘနွန်ကို ဝင်တိုက်သောအခါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ အဆက်အသွယ်များကို အသုံးပြု၍ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် ကြိုးစားလာခဲ့သည်။

အစ္စရေးသံအမတ် အာဂေါ့စ် လုပ်ကြံခံရသည့် ကိစ္စတစ်ခု တည်းဖြင့် လက်ဘနွန်ကို ဝင်တိုက်ရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်း တရား မဖြစ်နိုင်ကြောင်း အမေရိကန်အစိုးရက အစ္စရေးတို့အား ရှင်းလင်းစွာ အသိပေးထားပြီးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ် ဟောင်း တစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူများကိစ္စ ဝင်စွက်ရာ၌ ဝါသနာပါသူ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အလက်ဇန္ဒားဟိဂ်က သူနှင့် အသွင်တူ ရှာရွှန်အားလည်းကောင်း၊ အစ္စရေး အစိုးရအားလည်းကောင်း လက်ဘနွန်တွင် မလိုလားအပ်သော သေဆုံးမှုများမဖြစ်စေသည့် စစ်ရေးသန့်သန့် စစ်ဆင်ရေးတစ်ခုကို အချိန်တိုကာလအတွင်း ဆင်နွှဲမည်ဆိုကာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနေဖြင့် သည်းခံနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးခဲ့သည်။ ဟိဂ်ကိုယ်တိုင်မှာ အစ္စရေးအစိုးရ အား လိုလားသူဖြစ်သည်။ မကြာခဏပင် ရေဂင် အစိုးရက အမှန်တကယ် လိုလားသည်ထက် ပိုမိုသော ကတိများ ပေးခဲ့ မိပြီးမှ အစိုးရက ခွင့်မပြု၍ ကတိပြန်ရုပ်ရသော ဖြစ်စဉ်များ

အကြိမ်ကြိမ် ရှိခဲ့ဖူးသည်။ နောက်ဆုံးသူကိုယ်တိုင် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဘဝမှ နုတ်ထွက်လိုက်ရကာ ဂျော့ရှလ်စ်ဖြင့် အစားထိုး ခန့်အပ်ခြင်း ခံလိုက်ရသည်။

အစ္စရေးက ဂိုလန်ကုန်းပြင်မြင့်ကို သွတ်သွင်းလိုက်ခြင်း အား အမေရိကန်အစိုးရက မလိုလားသဖြင့် နှစ်နိုင်ငံအကြား တင်းမာမှုအနည်းငယ်ရှိခဲ့သည်။ ယင်းကို တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် အမေရိကန်အစိုးရက ရှာရွှန်နှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ကပ်စပါ ဝိုင်းဘာဂါတို့ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော “မဟာဗျူဟာမြောက် အပြန်အလှန် နားလည်မှုစာချွန်လွှာ”အား ဆိုင်းငံ့ထားလိုက်သည်။ အမှန်အားဖြင့်လည်း လက်ဘနွန်ကို အစ္စရေးတို့ ဝင်တိုက်မည့် ကိစ္စအား ဝါရှင်တန်က ပြတ်ပြတ်သားသား သဘောတူခဲ့သည့် မူဝါဒဟူ၍လည်း မရှိခဲ့ချေ။ တဲလ်အဗစ်ရှိ အမေရိကန် သံအမတ် ဆင်မြူရယ်လူးဝစ်အား ဝန်ကြီးချုပ်ဘောဂင်နှင့် မကြာခဏပင် အတိုက်အခံ စကားပြောရသည့် ဖြစ်ရပ်များ ရှိလာခဲ့သည်။ ဘောဂင်က လူးဝစ်အား အစ္စရေးနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့သည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် လူးဝစ် ကလည်း ဘောဂင်နှင့် ရှာရွှန်တို့ နှစ်ဦးပေါင်း၍ ရေဂင်အစိုးရကို လှည့်ဖြားရန် ကြိုးပမ်းနေသည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့သည်။

လက်တွေ့နယ်ပယ်၌မူ အထူးသံတမန် ဖိလစ်ဟာဘိတ်နှင့် မောရစ်ဒရိတ်ပါတို့မှာ အောင်မြင်နေခဲ့၏။

ရှာရွှန်၏ မျှော်မှန်းချက်ကို အောင်မြင်ရန် အဓိက အတား အဆီး နှစ်ရပ်ရှိခဲ့သည်။ ပထမ အတားအဆီးမှာ အမေရိကန်၏ ဖိအားပေးမှုဖြစ်ပြီး ဒုတိယ အတားအဆီးမှာ အစ္စရေးလူထု၏

ဆန္ဒသဘောထားဖြစ်သည်။ လူထုက ဒေါသဖြစ်ခြင်းမှာ ဆာဘရာ နှင့် ရှာတီလာ လူသတ်ပွဲများ ကိစ္စသာမက အစွရေးဘက်မှ ထိခိုက်ကျဆုံးမှုများခြင်းအပြင် အစိုးရက အစွရေးတပ်မတော်အား မလိုအပ်သည့်နေရာတွင် တလွဲအသုံးချသည်ဟူသော ယူဆချက် များကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရှာရွန်မှာ ဤကိစ္စ၌ သင်ခန်းစာကောင်း ကောင်း ရသွားခဲ့သည်ဆိုနိုင်၏။

၁၉၈၃-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်နေ့တွင် ကာဟန် ကော်မရှင်၏ အစီရင်ခံစာအား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ စစ်ဦးစီးအရာရှိ ချုပ်နှင့် ထောက်လှမ်းရေး အကြီးအကဲ အပါအဝင် အစွရေး ထိပ်တန်းစစ်ဘက်အရာရှိများသည် မိမိတို့တာဝန်များ လစ်ဟင်း ခဲ့ကြောင်း ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိရပြီး ၎င်းတို့အား ရာထူးမှ ဖယ်ရှား သင့်ကြောင်း ကော်မရှင်က ထောက်ခံတင်ပြခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဝန်ကြီးချုပ်သည်လည်း တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သက်မှုမရှိသည့်တိုင် အထိုက်အလျောက် တာဝန်ရှိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

ယင်းလူသတ်ပွဲများနှင့် ပတ်သက်၍ အမေရိကန်အစိုးရ တွင်လည်း သွယ်ဝိုက်၍ တာဝန်ရှိကြောင်း ငြင်းမရပေ။ အမေရိကန် သံတမန်များနှင့် ဆွေးနွေးစဉ်ကတည်းကပင် ပီအယ်လ်အိုတို့ ဘက်က ပါလက်စတိုင်း အရပ်သားများအား ဘောရွတ်တွင် အကာအကွယ်မဲ့ထားဖြစ်ခဲ့ပါက ကြုံတွေ့ရမည့် အန္တရာယ်များကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ ဘောရွတ်မြို့အား ဝိုင်းရံထားပြီး ရက် (၄၀) အကြာ၌ မြို့မှ ထွက်ခွာပေးရန် ပါလက်စတိုင်းတို့ သဘော တူညီရတော့သည်။ သို့ရာတွင် အမေရိကန်ထံမှ ခိုင်လုံသော အာမခံချက်များ တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ဩဂုတ်လ (၂၀) ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်အစိုးရက ပီအယ်လ်အိုထံသို့ စာတစ်စောင်ပေးပို့ခဲ့ရာ၌ အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်ခဲ့၏-

“တရားဥပဒေလိုက်နာပြီး တိုက်ပွဲတွင် မပါဝင်ဘဲ ဘောရွတ် မြို့တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည့်သူများ ငြိမ်းချမ်းစွာနှင့် လုံခြုံစွာ နေရစေ ပါမည်။ အမေရိကန်အစိုးရအနေဖြင့် အစွရေးအစိုးရထံမှလည်း ကောင်း၊ အမေရိကန်နှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသော လက်ဘနွန် အုပ်စုများထံမှလည်းကောင်း အထက်ပါ အာမခံချက်ကို ရအောင် တောင်းဆိုပေးရန် အာမခံပါသည်။”

ဤစာအရဆိုလျှင် သတ်ဖြတ်ခံရသူများ၏ လုံခြုံရေးအတွက် မည်သူက အာမခံထားခြင်းဆိုသည့်အချက်မှာ ရှင်းလင်းနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့အကြောင်း သုတေသနပြု ရေးသားသူ သမိုင်းပညာရှင် ရာရှစ်ခါလီဒီကမူ အဆိုပါ လူသတ်ပွဲများအတွက် ပီအယ်လ်အို ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတွင်လည်း တာဝန်ရှိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

ကာဟန်ကော်မရှင်ကမူ ယင်းလူသတ်ပွဲများအတွက် ရှာရွန် သည် အဓိကတာဝန်ရှိသူဖြစ်ကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြ ခဲ့သည်-

“ကျွန်ုပ်တို့၏ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ချက်အရ ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးတွင်သာ တာဝန်ရှိသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကာကွယ် ရေး ဝန်ကြီးသည် ဒုက္ခသည်စခန်းများရှိ အရပ်သားများအား ဖာလန်ဂျီပြည်သူ့စစ်တို့က လက်စားချေတိုက်ခိုက်နိုင်မှုနှင့် သွေး မြေကျမှု အလားအလာများကို လုံးဝ ထည့်သွင်း မစဉ်းစားဘဲ

ပယ်ချခဲ့သည်။ ဤကိစ္စ၌ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးသာ အဓိက တာဝန်ရှိသူဖြစ်ပါသည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးသည် ၎င်း၏တာဝန် များကို ထမ်းဆောင်ရာ၌ မှားယွင်းမှုများ၊ ချို့ယွင်းအားနည်းမှု များ ရှိခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ သို့အတွက် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ၎င်း၏ အခွင့်အာဏာအား အသုံးပြုသည့်အနေဖြင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကို အသိပေးပြီးနောက် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအား ရာထူးမှ ဖယ်ရှား သင့်ပါသည်။”

အေရီယယ်ရှာရွန်၏ဘဝမှာ အဆိုပါ ကာဟန်ကော်မရှင်၏ အစီရင်ခံစာကြောင့် နိုင်ငံရေးဘဝ သေသွားပြီဟု ယူဆရဖွယ် ရှိ၏။ ကံကောင်းသွားသည်မှာ ကာဟန်ကော်မရှင်သည် ၎င်းအား ဖွဲ့စည်းသည့် အမိန့်ပါ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်းပင် ဆာဘရာနှင့် ရှာတီလာစခန်းများမှ လူသတ်ပွဲများအကြောင်းကိုသာ ဦးတည် စုံစမ်းပြီး လက်ဘနွန်အား အစွဲရေးဝင်တိုက်သည့်ကိစ္စ၊ ၎င်း၏ နိုင်ငံရေးနောက်ခံအကြောင်းများ၊ လူသားရေးရာ စာနာထောက် ထားမှု ကိစ္စများကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဆက်လက်စုံစမ်းမှု မပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ယင်းကဲ့သို့ ကျယ်ပြန့်စွာ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများသာ ရှိခဲ့ ပါမူ အစွဲရေးနိုင်ငံမှ ထိပ်တန်းနိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေးခေါင်းဆောင် အတော်များများ တာဝန်ရှိလာမည်သာမက စစ်ရာဇဝတ်ကောင် များ အဖြစ်ပင် တရားစွဲဆိုခံရဖွယ် အလားအလာများ ရှိလာနိုင် ပေသည်။

အခန်း (၁၂)

လူထုအုံကြွမှုမှ လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခသို့

၂၀၀၁-ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၃-ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ အေရီ ယယ်ရှာရွန် အပြတ်အသတ် အနိုင်ရခြင်းကို နားလည်နိုင်ရန်မှာ နောက်ခံ အကြောင်းတရား (၄) ချက်ကို ကြိုတင်သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

၎င်းတို့မှာ အင်တီဖားဒါးခေါ် ပါလက်စတိုင်း အုံကြွမှု၊ အော်စလိုသဘောတူညီချက်၊ အမေရိကန်သမ္မတ ဘီလ်ကလင်တန် လက်ထက် ဒေးဗစ်စခန်း၌ အေဟွဒ်ဘာရတ်နှင့် ယာဆာအာရာဖတ် တို့၏ မအောင်မြင်သော စေ့စပ်ညှိနှိုင်းပွဲနှင့် ဒုတိယအကြိမ် ပါလက် စတိုင်း အုံကြွမှုဖြစ်သည့် အယ်လ်အာခ်ဆာအင်တီဖားဒါး၏ အစောပိုင်းအဆင့်များတို့ပင်ဖြစ်သည်။

၁၉၈၇-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၉) ရက်နေ့တွင် ကြိုတင် တွက်ဆထားသော်လည်း ရုတ်တရက် မျှော်လင့်မထားသည့်

ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ယင်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၂၀) ကြာ
 ငုံ့ခံနေပြီးနောက် ပါလက်စတိုင်းလူထု၏ အုံကြွမှုပင်ဖြစ်သည်။
 ယင်းအုံကြွမှုမှာ ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသတွင် စတင်ခဲ့ပြီး ရှောင်ခို
 မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းသို့ပါ ကူးစက်သွားသည်။ ဤအုံကြွမှုကို
 အစွဲရေးတို့သာမက ပီအယ်လ်အို ခေါင်းဆောင်ပိုင်းကပင် အံ့အား
 သင့် အငိုက်မိသွားခဲ့ကြသည်။ ဤအုံကြွမှုမှာ အစပိုင်းတွင် ဖြစ်ရိုး
 ဖြစ်စဉ် မခံမရပ်နိုင်လွန်း၍ ပေါက်ကွဲသည့် သဘာဝမှ နောက်
 ပိုင်းတွင် စနစ်တကျ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းထားသော လူထုအုံကြွမှု
 ကြီးဖြစ်လာခဲ့၏။ ယင်းအုံကြွမှုအား အင်တီဖားဒါးအုံကြွမှုဟု
 သမိုင်းတွင်ခေါ်သည်။ ယင်းအုံကြွမှုတွင် ဒေသန္တရနှင့် တစ်နိုင်ငံလုံး
 ဆိုင်ရာ ပါလက်စတိုင်း မြေအောက် ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းကာ
 ၎င်းတို့ကမူ တစ်ဖန် “ညီညွတ်သော ပုန်ကန်မှု ဦးဆောင်အဖွဲ့”
 ဆိုသည်ကို ဖွဲ့စည်း၍ သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေများအတွင်း လျှို့ဝှက်
 လှုပ်ရှားကာ ဒေသခံပါလက်စတိုင်းတို့အား ညွှန်ကြားချက်များ
 ပေးနေခဲ့သည်။ ယင်းညွှန်ကြားလွှာများအား နယ်မြေပြင်ပရှိ
 ပီအယ်လ်အိုခေါင်းဆောင်များက တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုကာ
 လက်ကမ်းစာစောင်များအဖြစ် ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းအင်တီဖားဒါး
 အုံကြွမှုမှ ထူးခြားသော အခြေအနေတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာ၏။
 ပါလက်စတိုင်းတို့၏ နိုင်ငံရေးအာဏာကို ပြည်ပရောက် ခေါင်း
 ဆောင်များက ချုပ်ကိုင်ထားရမှ နိုင်ငံတွင်းရှိ ခေါင်းဆောင်များ
 လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်၏။

ဤအုံကြွမှုမှာ မည်သည့်ပယောဂမှ မပါသည့် အုံကြွမှု
 အစစ်အမှန်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ မြို့များနှင့် ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင်
 ဆန္ဒပြပွဲများဖြစ်ပွားခြင်း၊ သပိတ်တိုက်ပွဲများ ဆင်နွှဲခြင်း၊ ပိတ်ပင်

တားမြစ်ထားသော ပါလက်စတိုင်းအလံများကို ဝေ့ယမ်းခြင်း၊
 လူငယ်များနှင့် အမျိုးသမီးများက အစွဲရေးတပ်များအား ကျောက်
 တုံးများဖြင့် ပစ်ပေါက်ခြင်း စသော လုပ်ရပ်များ ပါဝင်ခဲ့သည်။
 ထို့အတွက် စောစောပိုင်းနာမည်ကြီးခဲ့သော “အာရ်ပီဂျီချာတီတ်”
 များ၏ နေရာ၌ “ခဲပေါက်ချာတီတ်” များက ဝင်ရောက်နေရာယူ
 လာကြ၏။ သို့အပြင် ဤအုံကြွမှု၌ သေဆုံးရသော လူငယ်များအား
 အာဇာနည်များအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည်လည်း ဤကိစ္စမှ
 စတင်၍ ရံဖန်ရံခါ၌ ဂျူးအရပ်သားများနှင့် စစ်သားများအား
 ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသမီးငယ်များက ဓားဖြင့်ထိုးသည့်ဖြစ်ရပ်များ
 ရှိခဲ့သည်။ မိုလိုတော့ဗ်ကော့တေးလ်ခေါ် ဓာတ်ဆီပုလင်းများဖြင့်
 လည်း ပစ်ပေါက်ကြ၏။ အစွဲရေးစစ်တပ်များမှာ ဤခုခံမှုမျိုးကို
 မကြိုဖူးရကား မျက်ရည်ယိုစုံများ၊ နံပါတ်တုတ်များ၊ ရော်ဘာ
 ကျည်များ အသုံးပြု၍ လူစုလူဝေးအား ဖြိုခွဲသည့်နည်းလမ်းဖြင့်သာ
 တုံ့ပြန်ခဲ့ရ၏။

ထူးခြားသည်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့သည် ပြောက်ကျား
 တိုက်နည်းများ လုံးဝ အသုံးမပြုဘဲ အစွဲရေး၏ စစ်အင်အား
 သာလွန်မှုကို စွမ်းအားမဲ့သွားအောင် ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဒေသန္တရ
 နှင့် နိုင်ငံတကာမီဒီယာများကို အသုံးချကာ မိမိတို့၏ လွတ်လပ်ရေး
 တောင်းဆိုမှုကို ကမ္ဘာက သိအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့၏။

ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ယစ်ဇတ်ရာဘင်က ယင်းအုံကြွမှုအား
 သေနတ်လက်နက်များ အသုံးမပြုဘဲ အခြားအင်အား အသုံးပြုသည့်
 အကြမ်းနည်းဖြင့် ဖြိုခွဲရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ စစ်သားများအား
 ခဲဖြင့် ပစ်ပေါက်သူများအား ရိုက်နှက်ရန်၊ ၎င်းတို့၏ ခြေနှင့်
 လက်များအား ချိုးပစ်ရန်၊ မသင်္ကာသူများအား ထောင်နှင့်ချီ၍

တရားစီရင်ခြင်း မပြုဘဲ ဖမ်းဆီးထားရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် အစွရေး-ပါလက်စတိုင်း ပဋိပက္ခမှာ ထောင်စုနှစ်တစ်ခု၏ အဆုံးကာလ၌ ခဲများ၊ တုတ်များဖြင့် တိုက်ခိုက်ကြသည့် အဆင့် တစ်ဆင့်သို့ ပြန်ရောက်သွားခဲ့၏။

စစ်သားဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ရာဘင်က ဤအရေးအခင်းမှ သင်ခန်းစာ (၂) ခုကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ပထမသင်ခန်းစာမှာ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများအား နှစ်ကာလကြာရှည်စွာ သိမ်းပိုက် ထားခြင်းသည် အစွရေးလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များအား အထိနာ စေရုံသာမက အစွရေးနိုင်ငံ၏ လုံခြုံရေးအားလည်း မဟာဗျူဟာ မြောက် ရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် ထိခိုက်စေကြောင်း သင်ခန်းစာ ရရှိခဲ့သည်။ အစွရေးတပ်မတော်သည် ခေတ်မီလက်နက်များ တပ်ဆင်ထားပြီး ခေတ်သစ်စစ်ပွဲများ ရင်ဆိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းလေ့ကျင့် ထားသော တပ်မတော်ဘဝမှ ရဲတပ်ဖွဲ့ဘဝသို့ ကျဆင်းလျက် ရှိပြီး တကယ့်စစ်ပွဲများကိုလည်း တိုက်နိုင်စွမ်းမရှိတော့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ တစ်ဖန် အစွရေး အခြေချနေရာများ ကာကွယ်ရေး၊ လမ်းလုံခြုံရေး၊ ကလေးများ ကြိုပို့သည့် ကျောင်းကားများ လုံခြုံရေး စသည့် လုပ်ငန်းများတွင် စစ်တပ်၏ အင်အားများကို ထုတ်နုတ် အသုံးပြုနေရသဖြင့် အင်အားပြုန်းတီးမှုများ ရှိလာသည်။ ပိုဆိုး သည်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား အစွရေး အခြေချနေထိုင်သူများက တိုက်ခိုက်ခြင်းမပြုနိုင်ရန် အစွရေးတပ်မတော်ကပင် ပြန်၍ အကာ အကွယ်ပေးနေရသည့်အခြေအနေ ရောက်လာသည်။ ရာဘင်က ဤအခြေအနေသည် စစ်ဘက်အတွက် လူ့အင်အား ပြုန်းတီး စေသည်သာမက စစ်သားစိတ်ကိုပင် ကွယ်ပျောက်လုမတတ် ဖြစ်စေကြောင်း၊ အကြောင်းမှာ စစ်သားများအား တိုက်ပွဲ

ထူးချွန်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ရဲလုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုကို ကြည့်၍ ရာထူးတိုးပေးနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။

ရာဘင်အတွက် နောက်ထပ် သင်ခန်းစာမှာ အစွရေး- ပါလက်စတိုင်းပြဿနာအား စစ်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း မရှိဟူသော အချက်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ရာဘင်သည် ရှာရွန် ကဲ့သို့ပင် အာရပ်တို့အားလည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် ပါလက် စတိုင်းတို့အား အယုံအကြည်မရှိသူဖြစ်သည်။ ရာဘင်၏ ဖော်ပြပါ ကိုယ်ပိုင်သုံးသပ်ချက်များ၊ သင်ခန်းစာများသည် နောင် (၅) နှစ် ကြာ ကာလ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာချိန်၌ အဆုံးအဖြတ်ပေးသော လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရာ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် အခြေခံ အချက်များဖြစ်လာခဲ့သည်။

အခန်း (၁၃)

အော်စလို

၁၉၉၂-ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲများအပြီးတွင် ယစ်ဇတ်ရာဘင် ဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ တက်လာခဲ့သည်။ လေဘာ ပါတီမှာ လက်ဝဲအနည်းငယ် ယိမ်းသော မာရက်စ်ပါတီသာမက အာရပ်များ၊ ကွန်မြူနစ်များ၏ မဲဖြင့် တက်လာသော ပါတီငယ် နှစ်ခုနှင့်ပါ ညွန့်ပေါင်း ဖွဲ့နိုင်ခြင်းကြောင့် အာဏာရလာခြင်း ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကနက်ဆက်ပါလီမန်အတွင်းရှိ လက်ယာစွန်း အုပ်စု ဖွဲ့စည်းခြင်းကို တားမြစ်နိုင်လာသော အင်အားရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလ၌ လေဘာပါတီက မဲဆွယ်ရာ တွင် ပါလက်စတိုင်းအရေးကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းမည်ဟုသာ ကတိပေးခဲ့သော်လည်း မည်သို့ဖြေရှင်းမည်ဆိုသည့် အစီအစဉ် တိတိကျကျ မရှိသေးချေ။ အမှန်အားဖြင့်လည်း လေဘာပါတီ

အနေဖြင့် ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ထူထောင်ရေးကိစ္စကို အစဉ်အဆက်က ဆန့်ကျင်လာသော ပါတီဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ယခု ၎င်းနှင့် ညွှန်ပေါင်းဖွဲ့ထားသော ပါတီဝင်နစ်ခကမူ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ထူထောင်ခြင်းကို လိုလားကြသည်။

ရာဘင်ကိုယ်တိုင်ကမူ ပါလက်စတိုင်းပြဿနာကို စစ်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်း၍ မရဟူသည်ကို လုံးဝလက်ခံလိုက်ပြီ ဖြစ်၏။ သို့အတွက် အစွဲရေးပညာရေးလောကမှ ပညာရှင်များနှင့် ပီအယ်လ်အိုမှ အလယ်အလတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး ကိစ္စကို တင်ပြလာသောအခါ ၎င်းက အလွယ်တကူပင် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။

ယင်းဆွေးနွေးပွဲများမှာ နော်ဝေအစိုးရနှင့် နော်ဝေ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ယိုဟန်ဂျာဇင်ဟော့လ်စ်တို့က ကြီးမှူးကျင်းပခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းဆွေးနွေးပွဲသို့ အစွဲရေး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ရှိမ့်နဲပဲရက်စ်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ဒုတိယ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ယိုဆီဘိုင်လင် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်က ကြားဖြတ် သဘောတူညီချက် လက်မှတ်ထိုးရန် အသင့်ရှိကြောင်း အရိပ်လက္ခဏာပြလိုက်သည်နှင့် အစွဲရေးအစိုးရသည် နည်းလမ်းများကို စတင်သုံးသပ်တော့၏။ ဤဆွေးနွေးပွဲများ မတိုင်ခင်အထိ လူဦးရေထူထပ်ပြီး ထိန်းချုပ်ရန် ခက်ခဲသည်သာမက မည်သည့် သဘာဝ သယံဇာတမှလည်း မထွက်ရှိသော ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသမှ အစွဲရေးတပ်များ ရုပ်သိမ်းပေးရန် အစီအစဉ်ကို အစွဲရေး ထိပ်တန်း နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် လက်ယာစွန်း နိုင်ငံရေးသမားများက သဘောကျ လက်ခံကြသည်။ ပြဿနာမှာ ယင်းဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသကို ဝင်ရောက်တာဝန်ယူမည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်

ရှာဖွေရန်နှင့် ယင်းအဖွဲ့အစည်းက ကျန်သိမ်းပိုက်ဒေသအားလုံးမှ အစွဲရေးတို့ ရုပ်သိမ်းပေးရန်အတွက် တောင်းဆိုမှု မရှိစေရန် ဖြစ်သည်။

နော်ဝေတွင် ဆွေးနွေးမှုများအရ ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသကို တာဝန်ယူရန် ပီအယ်လ်အိုက အဆင်သင့် ဖြစ်နေသည်သာမက အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသ၌လည်း လိုအပ်က ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် ဆန္ဒရှိကြောင်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ လိုလားချက်မှာ “ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသားရေး အာဏာပိုင် အဖွဲ့” (PNA) ဟူသည်ကို ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသတွင်သာမက အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသ၌ပါ ဖွဲ့စည်း၍ ယင်းအဖွဲ့လက်ဝယ်သို့ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများအား ပါလက်စတိုင်းတို့ လုံးဝအာဏာပိုင်သော နယ်မြေများအဖြစ် အပိုင်းလိုက် လွှဲပေးရန် သဘောတူညီချက်ကို မျှော်မှန်း၍ ပီအယ်လ်အိုက လက်ခံခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အခန်း (၁၄)

ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့

အာရာပတ်နှင့် သူ့အား ထောက်ခံသူများအနေဖြင့် အစွဲရေး တို့နှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေး၍ သဘောတူညီချက် ရယူလိုက်ခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးရာထူးနေရာသာမက အသက်အန္တရာယ်ကိုပင် ထိခိုက်တော့မည့် အခြေအနေများ ကြုံတွေ့ကြရသည်။ သူတို့၏ အန္တိမရည်မှန်းချက်မှာ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် ပါလက်စတိုင်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ပေါ်ထွန်းလာရေးပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းပါလက်စတိုင်း နိုင်ငံသစ်တွင် အနောက်ဘက်ကမ်းနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသမှ နယ်မြေအများစု ပါဝင်ပြီး အရှေ့ဂျေရုဆလင်ကို မြို့တော်အဖြစ် ထားရှိမည်ဖြစ်၏။ ယင်းနယ်နိမိတ်အတွင်း၌ ဂျူးအခြေချ နေထိုင် သူများ၏ စခန်းများလည်း ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံနယ်နိမိတ်အတွင်း ပါဝင်ကြမည်ဖြစ်၏။ ကိုယ်ပိုင်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိလာသည်နှင့်

ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် ခိုလှုံနေကြသော ပါလက်စတိုင်းတို့ ပြန်လာရေးကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားသည်။

ပါလက်စတိုင်းခေါင်းဆောင်တို့အနေဖြင့် အစွဲအစွဲတို့နှင့် သဘောတူညီချက် စတင်ရေးထိုးကတည်းကပင် ဤသဘောတူညီချက်များမှာ ရေတိုကာလအတွက် အကောင်းဆုံး အစီအစဉ်ဖြစ်နေကြောင်း သိရှိထားကြသည်။ သမိုင်းတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ပါလက်စတိုင်းတို့သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအလား နိုင်ငံရေးစနစ်တစ်ခု စတင်တည်ထောင်ခွင့်ရပြီး နိုင်ငံတကာ၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်းလည်း ခံရခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၄၈-ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ပါလက်စတိုင်း ခေါင်းဆောင်များသည် ပါလက်စတိုင်း လူထုကြားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာကာ လူထုနှင့် အတူပင် နေထိုင်ခွင့် ရရှိကြသည်။ ပါလက်စတိုင်း ခေါင်းဆောင်များနှင့် ပြည်သူများ တကွတပြားစီဖြင့် အန္တရာယ်အသီးသီးကြား၌ နေထိုင်ခဲ့ကြရသည့် နှစ်ပေါင်းလည်း များခဲ့ချေပြီ။

ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားအာဏာပိုင်အဖွဲ့ကလည်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖွဲ့တစ်ခုကဲ့သို့ပင် ပြုမူကျင့်ကြံလာခဲ့သည်။ ပီအယ်လ်အို၏ ဥက္ကဋ္ဌကို သမ္မတဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းလာပြီး ဌာနအလိုက်တာဝန်ခံများကိုလည်း ဝန်ကြီးများဟု သုံးနှုန်းလာခဲ့သည်။ အလံတစ်ခုကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းကာ နိုင်ငံတော် သီချင်းတစ်ပုဒ်ကိုလည်း ရေးစပ်ဖော်ထုတ်ခဲ့၏။ ပြည်ပတိုင်းပြည်များသို့လည်း သံတမန်များ စတင်စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် ရေဒီယိုအသံလွှင့်ရုံတစ်ခုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ်များကိုလည်း စတင်ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။ များသောအားဖြင့် အစိုးရ၏ ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့်

ဥပဒေပြုကောင်စီ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ထုတ်လွှင့်သည်က များခဲ့သည်။ တရားစီရင်ရေး စနစ်တစ်ရပ်ကိုပင် တည်ထောင်ကာ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းနှင့် သီးခြားစီဖြစ်ရန် ခွဲခြားခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ထင်သလောက် အောင်မြင်မှု မရှိခဲ့ချေ။

အော်စလို သဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး မကြာမီ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နေ့တွင် ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ နယ်မြေများအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပခဲ့သည်။ ပြည်ပနိုင်ငံများ၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းရွေးကောက်ပွဲက အမတ် (၈၈) နေရာ ပါဝင်သော ဥပဒေပြုကောင်စီအား ပါလီမန်အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့သည်။

ဖာတားအဖွဲ့နှင့် ၎င်း၏ မိတ်ဖက်များမှာ မဲအများဆုံး ရရှိခဲ့ကြသည်။ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အများစုပေါင်း သဘောတူညီထားသော နိုင်ငံရေး အသိတရားတစ်ရပ် ဖော်ထုတ်၍ ပြည်တွင်းတွင်သာမက ပြည်ပရောက် ပါလက်စတိုင်းများအထိပါ ယင်းအသိတရား ပျံ့နှံ့စေရန် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပညာရေးစနစ်သစ်ကို ဖော်ထုတ်၍ နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။ ကိုယ်ပိုင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးဇယား၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်များ ပြဋ္ဌာန်း၍ ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတည်းဟူသော အမျိုးသားရေး လက္ခဏာတစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

ထိုအချိန်အထိပင် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ပညာရေးစနစ်မှာ ကျော်ဒန်ပညာရေးစနစ်ကို ယူထားခြင်းဖြစ်ပြီး ကျောင်းများတွင် အတန်းလိုက်သင်ကြားမှုမှာလည်း ကျော်ဒန်၏ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း

စာမေးပွဲဖြေဆိုနိုင်ရန်သာ ဖြစ်ခဲ့၏။ ကျန်ပညာရေးကျောင်းများမှာ ကုလသမဂ္ဂဒုက္ခသည် အေဂျင်စီက ထောင်ပေးထားသော ကျောင်းများသာဖြစ်ခဲ့သည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့၏ သမိုင်းနှင့် အမျိုးသားရေးစရိုက်လက္ခဏာကို ဖော်ထုတ်သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတစ်မျိုးမှာ ၁၉၆၀-ပြည့်နှစ်ကတည်းက စတင်ပေါ်ပေါက်လာပြီး ကူဝိတ်နှင့် လက်ဘနွန်တို့တွင် စတင်သင်ကြားလျက် ရှိ၏။ ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသားအာဏာပိုင်အဖွဲ့က အကောင်းဆုံး ပညာရေးမူများ၊ ပညာတတ်များကို စုစည်းကာ ကျောင်းသုံးစာအုပ်များ ရေးသားပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရေးကို ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ပညာရေးစနစ်ကို ပြုပြင်ရန်ဆိုသည်မှာ ငွေကုန်ကြေးကျများပြီး အချိန်ယူရသော လုပ်ငန်းစနစ်တစ်မျိုးဖြစ်ပေသည်။

လူထုဆက်သွယ်ရေး နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု၍လည်း ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အမျိုးသားရေး အသိစိတ်ဓာတ် နိုးကြားလာအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ဘဝကို ပြောလျှင် ရန်သူ သို့မဟုတ် အခြားလူမျိုးဟူသော စကားမှာ မပါ၍ မရပေ။ သို့ရာတွင် တစ်ဖက်သားကို ထိခိုက်နစ်နာစေမည့် ရန်ရင်းကြမ်းတမ်းသော အသုံးအနှုန်းမျိုးကိုမူ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းမီဒီယာက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ အပြုသဘောဆောင်သော ဝါဒဖြန့်ချိမှုများကို ထုတ်လွှင့်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းဖြင့် အစွဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရယူခြင်းအပေါ် ဒွိဟဖြစ်နေသော သံသယကို ဖျောက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ အစွဲရေးတို့နှင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး ကိစ္စကို ဆွေးနွေးကြရန် လိုအပ်သလိုပင် တစ်ဖက်မှလည်း ဇီယွန်ဝါဒနှင့်တကွ အစွဲရေး

တို့အား ဖိနှိပ်သူအဖြစ် ခြယ်မှုန်းရန်လည်း လိုအပ်နေပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း မထိခိုက်သော၊ တစ်ဖက်မှလည်း ဖိနှိပ်ခဲ့သူ အစွဲရေးတို့အကြောင်း လူထုသိအောင် မျှတစွာ ဝါဒဖြန့်ချိနေခဲ့သည်။ ရာဘင် လုပ်ကြံခံရသောအခါ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ရပ်တန့်သွားသဖြင့် ပါလက်စတိုင်းအာဏာပိုင်တို့အတွက် လူထုအား ငြိမ်းချမ်းရေးကို လက်ခံရန်အတွက် စည်းရုံးရန် ပို၍ ခက်ခဲလာသည်။

ယင်းအဖြစ်အပျက်များ မတိုင်မီတွင် အနာဂတ် ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို ပြန်လည်ထုတ်ဖော်ဆွေးနွေးကြရာမှ အစွဲရေးနှင့် ဆက်ဆံရေး အခြေအနေကိုပါ ထည့်သွင်းသည့်အထိ ကျယ်ပြန့်သွားကာ အချင်းချင်း ပြဿနာပေါ်ကုန်တော့သည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့အတွင်း၌လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသောအုပ်စုက အားကောင်းပြီး မလိုလားသော အုပ်စုက အားနည်းသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အတိုက်အခံလုပ်သော အုပ်စုအများစုမှာလည်း အစွဲလမ်းအုပ်စုများ ဖြစ်နေပြန်သည်။

အစွဲလမ်းအုပ်စုတစ်ခုဖြစ်သော ဟားမတ်စ်အဖွဲ့အတွင်းတွင်ပင် (စောစောပိုင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကြောင့် ဝမ်းမြောက်နေကြသော ကာလ၌ပင်) ငြိမ်းချမ်းရေး မလိုလားသူနှင့် လိုလားသူ အုပ်စုကွဲနေခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသူအုပ်စုက အစောပိုင်းတွင် အင်အားများခဲ့သည်။ သို့အတွက် အာရာဖတ်အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းလိုသော အုပ်စုနှင့် အစဉ်အလာ အယူအဆဖြစ်သော ဂျူးတို့အပေါ် ဂျီဟဒ်ဘာသာရေးစစ် ဆင်နွှဲလိုသော အုပ်စုဟူ၍ နှစ်ခြမ်းကွဲတော့သည်။ ဘာသာရေးစစ် ဆင်နွှဲလိုသော အုပ်စု၏

ရည်မှန်းချက်၌ အထွတ်အမြတ်နယ်မြေကို လွတ်မြောက်အောင် ပြုလုပ်ရန်နှင့် အစွလားမိနိုင်ငံထူထောင်ရန်တို့ပါ ပါဝင်တော့သည်။

ဟားမတ်စ်အဖွဲ့အနေဖြင့် မိမိအဖွဲ့၏ အကျိုးစီးပွားကို ဦးစားပေး စဉ်းစားရာ၌ ဂျီဟာဒ်ဘာသာရေးစစ် ဆင်နွဲရန် သင့်/မသင့်ကို အပြန်ပြန်အလှန်လှန် စဉ်းစားခဲ့ကြသည်။ အာရာဖတ် အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းပါက အစိုးရအတွင်းတွင် ဖာတားအဖွဲ့မှ လူများ နေရာရလာမည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ဆိုပါက မိမိတို့ အဖွဲ့ အစည်းအား အသိအမှတ်ပြုခံရခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ထုံးတမ်း ဓလေ့များကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခွင့် ရရှိနိုင်ရုံမက မိမိတို့အဖွဲ့အတွက် ရန်ပုံငွေများလည်း ရရှိနိုင်မည့် အလားအလာ ကောင်းများ ရှိပေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်ကို ဆန့်ကျင်သူများအုပ်စု ကမူ ပြောက်ကျားစစ်ကို နောက်တစ်ဖန်ဆင်နွဲခြင်းဖြင့် အစွရေးနှင့် သဘောတူညီချက်များ ပျက်ပြားစေသည်သာမက ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့တွင် မည်သည့်ဩဇာအာဏာမှ မရှိကြောင်း၊ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများကို အုပ်စိုးနိုင်စွမ်းမရှိကြောင်း၊ သို့အတွက် အစွရေးတို့ မလိုလားဆုံးဖြစ်သည့် ပြည်တွင်းလုံခြုံရေး ကို အာမ မခံနိုင်သည်ကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ထုတ်နိုင်မည်ဖြစ်ပေ သည်။ သို့ဖြင့် ၁၉၉၄-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၆) ရက်နေ့မှ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၁) ရက်နေ့အကြားကာလတွင် ဟားမတ်စ်နှင့်အစွလားမိ မစ် ဂျီဟာဒ်အဖွဲ့များက အစွရေးမြို့ကြီးများတွင် အသေခံခုံးခွဲတိုက် ခိုက်မှုများ ဆက်တိုက်ပြုလုပ်လာတော့သည်။ အစွရေး၏ အဓိက မြို့တော်များတွင် လူများ ဒါဇင်နှင့်ချီ၍ သေဆုံးကာ ရာပေါင်း များစွာ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့၏။

ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်တွင် ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ် ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့လက်အောက်၌ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းရန် ခွင့်ပြုခဲ့ခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ အစွရေးအပေါ် ဤကဲ့သို့ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားသည့်အခါ မဖြစ်ပွားအောင် ကာကွယ်နိုင်ရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ယခုတိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားလာသည့်အခါ ပါလက်စတိုင်း ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များ ထူထောင်ခွင့်ပေးထားသည်မှာ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ဖြစ်လာခဲ့ သည်ဟု အစွရေးလူထုက ယူဆလာတော့သည်။ ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသားရေး အာဏာပိုင်တို့အနေဖြင့်လည်း ၎င်းတို့၏ ညီအစ်ကို တော် (အကြမ်းဖက်သမားများ) ကို နှိမ်နင်းရန် မစွမ်းသာခြင်း သို့မဟုတ် နှိမ်နင်းလိုစိတ်မရှိခြင်း စသည့် အားနည်းချက်တစ်ခု ရှိနေသည်မှာလည်း ပို၍ ထင်ရှားလာတော့၏။

အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အစွရေး-ပါလက်စတိုင်း ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ်လုံးကို အစွလားမိလှုပ်ရှားမှုက ဝီတိုအာဏာသုံး၍ ပယ်ချ လိုက်သည်နှင့် တူနေပေတော့သည်။ သို့အတွက် အစွရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်း နှစ်ဖက်စလုံးမှ ခေါင်းဆောင်များမှာ မိမိတို့လူထု ရှေ့မှောက်တွင် အရှက်ရကာ သိက္ခာအကြီးအကျယ် ကျဆင်း ရတော့၏။

၎င်းအချိန်အထိပင် အစွရေးအစိုးရ၏ တုံ့ပြန်မှုနှင့် အစွရေး လူထု၏ သဘောထားတို့မှာ မျှမျှတတနှင့် ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း ရှိနေခဲ့သည်။

၎င်းကာလ မတိုင်မီ (၂) နှစ်အထိပင် သမိုင်းကြောင်းမှ အစွရေးနယ်မြေဟု သတ်မှတ်ခဲ့သော အစွရေးပိုင်နက် နယ်မြေ

အချို့အား ပါလက်စတိုင်းတို့ကို ပေးအပ်ရန်ဟူသော အကြံအစည်မှာ မည်သူမျှ မတွေ့ဝံ့သော အကြံအစည်မျိုးဖြစ်ခဲ့၏။ အလားတူပင် (အစွရေးသမိုင်း၌ နာဇီဂျာမနီပြီးလျှင် အဆိုးရွားဆုံး မကောင်းဆိုးဝါးကြီးဟု သတ်မှတ်ခံထားရသော) ယာဆာအာရာဖတ်နှင့် စေ့စပ်ရေးဟူသည်လည်း မည်သည့်ဂျူးကမျှ လက်ခံနိုင်သော အချက် မဟုတ်ချေ။ အလားတူပင် ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေ အချို့အား အစွရေးတို့ကို ပေးအပ်ရန်ဟူသည်မှာလည်း ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်၌ မည်သူမျှ မဟရဲသောကိစ္စမျိုးဖြစ်ခဲ့၏။

သို့ရာတွင် အစွရေးတို့ဘက်၌ လူလေးစားခံရပြီး စစ်ပြန်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်းဖြစ်သော ယစ်ဇတ်ရာဘင်ကဦးဆောင်ပြီး ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ ပါလက်စတိုင်းလှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ရပ်လုံး၏ ပြယုဂ်သဖွယ်ဖြစ်သော ယာဆာအာရာဖတ်က ဦးဆောင်သဖြင့်သာ နှစ်ဖက်စလုံးက ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်ကို လက်ခံကြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့တိုင်အောင် နှစ်ဖက်စလုံး၌ စိတ်သက်သာရခြင်း၊ မျှော်လင့်ချက်ထားရှိခြင်း၊ မရေရာခြင်း၊ လက်မခံလိုခြင်းစသော ခံစားချက်မျိုးစုံ ရောပြွမ်းနေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အစွရေးဘက်မှ ဤသဘောတူညီချက်ကို ဆန့်ကျင်ပါသည်ဆိုသူများအတွက် အခြားရွေးစရာလမ်း မရှိသလို ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှလည်း အလားတူပင် ဖြစ်ခဲ့၏။ သို့မဟုတ်က ဤသို့ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်ကို “သစ္စာဖောက်” လုပ်ရပ်ဟုပင် စွပ်စွဲကြမည်ဖြစ်ပေသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အသေခံပုံခွဲတိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားလာသောအခါ အစွရေးလူထု၏ သဘောထားမှာလည်း ပြောင်းလဲလာတော့၏။ ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်အား

ဆန့်ကျင်သူများက ဤသဘောတူညီချက်သည်ပင် ငြိမ်းချမ်းရေးမဟုတ်ဟူသော စကားများကို လူထုက နားယောင်လာသည်။ အကြမ်းဖက်သမားတို့၏ တိုက်ခိုက်မှု တစ်ကြိမ်ပြီးတိုင်း အစွရေးတို့က သတ်မှတ်ဧရိယာများအား ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ ဒေသတစ်ခုလုံးကို ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့ထိန်းချုပ်ထားသည့် နယ်မြေများအား စုပေါင်းဒဏ်ခတ်သည့် နည်းလမ်း ကျင့်သုံးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လာတော့သည်။

တစ်ဖန် အစွရေးတို့က ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်တွင် ပါဝင်သော နောက်အဆင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးကို ရပ်ဆိုင်းလိုက်တော့သည်။ ယင်းတို့မှာ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်များ လက်အောက်သို့ နောက်ထပ် နယ်မြေများ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ဖမ်းဆီးထားသူများ ပြန်လွှတ်ပေးခြင်း၊ အနောက်ဘက်ကမ်းခြေနှင့် ဂါဇာကမ်းခြေအကြား ကျောင်းသားများကို လွတ်လပ်စွာ ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့်ပြုခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခံ ရရှိသော ငွေများအား ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့သို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ အစွရေးတွင် အလုပ်လုပ်သော ပါလက်စတိုင်းအရပ်သားများအား လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာခွင့်ပြုရေးစသော လုပ်ငန်းစဉ်များအားလုံး ရပ်ဆိုင်းကုန်တော့သည်။ ထို့အပြင် အစွရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ နောက်ထပ်ပြုလုပ်မည့် ဆွေးနွေးပွဲအားလုံးကိုလည်း ရပ်ဆိုင်းလိုက်တော့သည်။

ဤအကြောင်းအချက်များအပြင် အခြားနှောင့်နှေးမှုများကြောင့် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတို့က အစွရေးတို့အပေါ် မုန်းတီးမှု ပိုမိုပြင်းထန်လာကာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုအတွင်းကို ထပ်မံ

ဝင်ရောက်လာသော ပါလက်စတိုင်း ဦးရေမှာ များသည်ထက် များလာခဲ့တော့သည်။

၂၀၀၀-ပြည့်နှစ် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်တိုက် ဖြစ်ပွားလာပြီးနောက်တွင် အစွဲရေတို့ကလည်း တိုက်ခိုက်မှုအတွက် တာဝန်ရှိသည်ဟု ယူဆရသူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် စစ်တပ် များ အသုံးပြုတိုက်ခိုက်ရုံမက စနစ်တကျ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုများ စတင်ပြုလုပ်လာတော့သည်။

ဤအကြမ်းဖက်မှုနှင့် အစွဲရေတို့၏ ပိတ်ဆို့မှု တစ်ခုပြီး နောက်တစ်ခုဆင့်နေသော သံသရာကြောင့် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများရှိ ပြည်သူလူထုမှာ စီးပွားရေးထိခိုက်လာတော့၏။ ဂါဇာကမ်းမြောင် ဒေသတွင်ဆိုလျှင် အစာရေစာငတ်မွတ်သူများပင် ရှိလာသည်ဟု ဆို၏။ ဤသို့ ကျပ်တည်းလာသည်နှင့်အမျှ အစွဲလမ်းခခဲရေး လှုပ်ရှားမှုများကို သိက္ခာတင်ပေးသလိုဖြစ်လာခဲ့ပြီး ပါလက်စတိုင်း သူရဲကောင်းသစ်များ သို့မဟုတ် အာဇာနည်များ ပေါ်ထွန်းလာ စေတော့၏။ အထင်ရှားဆုံးမှာ “အင်ဂျင်နီယာ” ဟု လူသိများ သော ယေဟီယဲအီယတ်ရှိ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အသေခံစားခဲ့ တိုက်ခိုက်မှု အတော်များများကို စီစဉ်ညွှန်ကြားသူဟုဆို၏။ ၎င်းအား အစွဲရေထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့များက လုပ်ကြံသတ်ဖြတ် လိုက်သောအခါ ၎င်းမှာ ပို၍ နာမည်ကြီးသွားပြီး တကယ့် “အာဇာနည်” ကြီး ဖြစ်သွားတော့၏။

အစပိုင်းတွင် ပါလက်စတိုင်းအုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့ လက်ဝယ်၌ ဖော်ပြပါ အကြမ်းဖက် လှုပ်ရှားမှုများကို တိုက်ဖျက်ရန် ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။ ယင်းအကြမ်းဖက်မှုများက ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ ရပ်တည်မှုနှင့်

အာဏာပိုင်ဆိုင်မှုကိုပင် ခြိမ်းခြောက်လာသည့် အခြေအနေရောက် လာတော့သည်။

အာရာဖတ်ကိုယ်တိုင်ကလည်း ၎င်းအစွဲလမ်းအဖွဲ့များကို ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်လိုစိတ် မရှိချေ။ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မည့်အစား ယင်းအဖွဲ့များကို သွေးခွဲ၍ တစ်ဦးချင်း တစ်ဖွဲ့ချင်းကို မိမိလိုသလို ကြိုးကိုင်သွားရန်၊ အခွင့်အရေး ရာထူးများဖြင့် စည်းရုံးရန် ဆန္ဒ ရှိသည်။ တစ်ဖန် အာရာဖတ်အနေဖြင့် ပါလက်စတိုင်းလူထုက သူရဲကောင်းများ၊ အာဇာနည်များအဖြစ် ချီးမြှောက်နေသူများကို အကြမ်းဖက်သမားများဟု သတ်မှတ်၍ လိုက်လံဖမ်းဆီးခြင်းလည်း လုပ်လိုသောဆန္ဒ ရှိပုံပေါ်ချေ။ တစ်ဖန် ပါလက်စတိုင်းအုပ်ချုပ် ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့က ပြည်ပမှ ပြန်လည်ခေါ်ယူ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များမှာ လူထုကြားတွင် ရေပန်းမစားချေ။ ၎င်းတို့ အား လူထုက မယုံကြည်ရုံမက ပြည်ပတွင် မွေးဖွားသူအများစု ဖြစ်သဖြင့် နိုင်ငံခြားသားများဟု သတ်မှတ်ထားခြင်း ခံရသူများ ဖြစ်နေသည်။

ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားအာဏာပိုင်အဖွဲ့က ပြည်သူလူထု ထံမှ လက်နက်ခဲယမ်းများ သိမ်းဆည်းမည့် အစီအစဉ်ကို ကြေညာ လာသောအခါ အစွဲလမ်းလှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့များက ချက်ချင်းပင် ကန့်ကွက်တော့သည်။ ၁၉၉၄-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၂) ရက်နေ့ တွင် ပါလက်စတိုင်းပြည်သူ့စစ်များနှင့် ဒေသခံလူထုတို့ သွေး မြေကျ ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားရာ လူ (၁၀) ဦး သေဆုံးခဲ့သည်။

ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတို့၏ မျှော်လင့်ချက် တစ်ခုမှာ အစွဲရေတို့ လက်အောက်မှ လွတ်၍ ပါလက်စတိုင်းအချင်းချင်း အုပ်ချုပ်မှု လက်အောက်ရောက်လျှင် မိမိတို့၏ လူနေမှု အဆင့်

အတန်းများ တိုးတက်လာမည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက် ရောင်ခြည် ဖြစ်၏။ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမှာ ပထမ အကြိမ် အင်တီဖားဒါးလူထုအုံကြွမှု စတင်ကတည်းက တဖြည်း ဖြည်း ကျဆင်းလာခဲ့ရသည်။ အကြောင်းမှာ ကူဝိတ်က ပါလက် စတိုင်း အလုပ်သမားများကို နှင်ထုတ်ခြင်းကြောင့် ၎င်းအလုပ် သမားများက မိသားစုများထံ ပုံမှန်ပေးပို့နေသော ဝင်ငွေများ ရပ်တန့်သွားခဲ့ရသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့၏ မျှော်လင့်ချက်မှာ ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်မှု အာဏာပိုင်များ လက်အောက်သို့ရောက်လျှင် ပြည်ပမှ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ၊ အကူအညီများ အမြောက်အမြားရရှိကာ မိမိ တို့၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး အခြေခံ အဆောက်အအုံများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်နိုင်လိမ့်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ဖြစ်၏။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို နှစ်ဖက်စလုံးက စိတ်ဝင်စား ကြသည့် အကြောင်းအရင်းများအနက် တစ်ချက်မှာ ငြိမ်းချမ်း ရေးသာ အမှန်တကယ် ရရှိပါက နှစ်ဖက်စလုံးတွင် စီးပွားရေး တိုးတက်မှု အလားအလာများ ရှိနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ အလား အလာ မရှိကလည်း ရှိလာအောင် ဖန်တီးနိုင်ကြောင်း နှစ်ဖက် စလုံးက သိထားကြသည်။ သို့ရာတွင် အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပြဿနာကဲ့သို့ နှစ်ကာလကြာမြင့်စွာတည်ရှိခဲ့ပြီး နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း အမြစ်တွယ်နေသည့် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေး၊ လူမျိုးရေး၊ စစ်ရေးစသည် အားလုံး ရောပြွမ်းနေသည့် ပြဿနာတစ်ရပ်အပေါ် စီးပွားရေးမက်လုံးဖြင့် အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်မှန်း ကိုလည်း နှစ်ဖက်စလုံးက သိရှိထားကြသည်။

တစ်ဖန် ပါလက်စတိုင်းတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း စီးပွားရေး တိုးတက်လာပြီး စီးပွားရေးအရ ကျန်ပြန်ရမည့် အရေး၌လည်း အခြားအာရပ်နိုင်ငံများနည်းတူ ကြိုတွေးပြီး ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။ အစွဲရေးတို့က ဒေသတစ်ခုလုံးအား စစ်အင်အားဖြင့် လွှမ်းမိုး ထားခြင်းအစား နည်းပညာနှင့် စီးပွားရေး နည်းလမ်းများဖြင့် အစားထိုးကျင့်သုံးလာမည်ကို စိုးရိမ်ကြပြန်သည်။

၁၉၉၈-ခုနှစ် ရောက်သောအခါ ရရှိသော အကူအညီ အထောက်အပံ့များကြောင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ စီးပွားရေး အနည်းငယ်တိုးတက်မှုရှိလာသည်ဟု ဆိုနိုင်လာသည်။ သို့ရာတွင် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ဒုတိယအကြိမ် လူထုအုံကြွမှု ဖြစ်ပွားသောအခါ စီးပွားရေးတိုးတက်မှု ရုတ်ချည်းရပ်တန့်သွားရုံ မက စီးပွားပျက်ကပ်ပင် ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ် တွင် လူတစ်ဦး၏ တစ်နှစ်ဝင်ငွေမှာ (၁၂) ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းခဲ့ ရာမှ ၂၀၀၁-ခုနှစ်တွင် (၁၉) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းခဲ့သည်။ ၂၀၀၁-ခုနှစ် တစ်ဦးချင်း ဝင်ငွေမှာ ၁၉၉၄-ခုနှစ်ထက် (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်း လူဦးရေ ထက်ဝက်ကျော်မှာ ဆင်းရဲသားစားရင်းဝင်နေကြောင်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ခန့်မှန်းထားသည်။ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလရောက်သော အခါ ပါလက်စတိုင်း ခုနစ်သောင်းခွဲမှ ရှစ်သောင်းခန့်မှာ အစွဲရေး နိုင်ငံတွင်း လုပ်နေကြ အလုပ်များကို လက်လွှတ်လိုက်ကြရကာ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားအာဏာပိုင်နယ်မြေအတွင်း၌ နောက်ထပ် လူ (၆၀၀၀၀) မှာ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ကြရသည်။

သို့အတွက် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက် ရောက်လျှင် လူနေမှုအဆင့်အတန်း တိုးလာဖွယ်ရှိသည်ဆိုခြင်း

မှာလည်း လက်တွေ့တွင် အထင်နှင့်အမြင် တလွဲစီဖြစ်နေကြောင်း ပါလက်စတိုင်းလူထုမှာ လက်တွေ့သိရှိခဲ့စားကြပြန်၏။ ပါလက်စတိုင်း လူမျိုးများ၊ အထူးသဖြင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမှာ အစွဲအစားတို့၏ ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆို့မှုများ စတင်ခဲ့စဉ်ကာလမှစ၍ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းသွားခဲ့သည်ဆို၏။ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့အတွင်းမှ အချို့သူများ၏ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူကိစ္စများ အနံ့ထွက်လာခြင်းသည်လည်း စီးပွားရေးနာလန်ထူအောင် လုပ်ဆောင်လိုစိတ်ကို လျော့ပါးစေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် လူထု၌ အထွေထွေစိတ်ဓာတ်ကျဆင်းမှု ဖြစ်ပေါ်လာကာ ရာဇဝတ်မှုများ တိုးပွားလာသည်။ ပါလက်စတိုင်းအာဏာပိုင်အဖွဲ့အား ဆန့်ကျင်သူများတွင် ပို၍ အားကောင်းလာစေသည်။

အစွဲအစားတို့ စတင် သိမ်းပိုက်စဉ် နှစ် (၂၀) အတွင်း ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အပျော်တမ်းအသင်းအဖွဲ့များ တဖြည်းဖြည်းကြီးမားလာခြင်းကို ပါလက်စတိုင်းတို့က ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာကိစ္စတစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအဖွဲ့ဝင်များမှာလည်း လစာ သို့မဟုတ် အထောက်အပံ့ တစ်မျိုးမျိုးကို ရရှိခဲ့ကြသည်။ ၁၉၉၀-ပြည့်နှစ်များ ရောက်သောအခါ အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများကို ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသူ အရေအတွက်မှာ နှစ်သောင်းမှ သုံးသောင်းကြား ရှိလာသည်။ သို့အတွက် ပါလက်စတိုင်းတို့အတွက် နိုင်ငံနှင့် အစိုးရဟူသော အဖွဲ့အစည်း မရှိသည့်တိုင် မိမိတို့၏ လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည့် လူမှုရေးယန္တရားကြီးတစ်ရပ် အသင့်ရှိနေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ ယင်းအဖွဲ့များအတွက် အသုံးစရိတ်နှင့်

ထောက်ပံ့ကြေးအများစုမှာလည်း ပြည်ပနိုင်ငံများမှ ပေးပို့ထောက်ပံ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမအကြိမ် အင်ဒီယားဒါး ပုန်ကန်မှုကာလအတွင်း ဤလူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် အဓိကကျသော ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၀-ပြည့်နှစ်လယ်များသို့ ရောက်သောအခါ ဤအဖွဲ့အစည်းများက ဆေးဝါးကုသမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ၏ ထက်ဝက်ခန့်ကိုလည်းကောင်း၊ ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ အကျဉ်းသားဟောင်းများအား စိတ်ဓာတ်မြှင့်တင်ပေးမှုလုပ်ငန်းများနှင့် မသန်မစွမ်းသူများအား ပြန်လည်သန်စွမ်းရေးအစီအစဉ် အားလုံးတို့တွင်လည်းကောင်း ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေကြပြီဖြစ်ပေသည်။

ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ အဆိုပါ လူမှုဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းအတော်များကို ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လာတော့သည်။ ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့အတွင်းတွင် ဖော်ပြပါ လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် တစ်ခုထက်မကသော ဝန်ကြီးဌာနများပင် ဖွဲ့စည်းထားရှိသည်။ ဤဝန်ကြီးများ သို့မဟုတ် ဌာနတာဝန်ခံများမှာလည်း အာရာဖတ်နှင့် နီးစပ်သူများပင် ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ယင်းလူမှုဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းများအား ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက အလွန်အကျွံ ချုပ်ကိုင်ရန်ပင် ကြိုးစားခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများအားကောင်းလာပြီး အစိုးရ၏ လုပ်ရပ်ကို ပခုံးချင်းယှဉ်သည့် အဆင့်မျိုး ရောက်မလာစေရန် ဖြစ်သည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော် ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့သည် လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ၌ မူလရှိပြီး

အဖွဲ့အစည်းများလောက် ထိထိရောက်ရောက် ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်စွမ်း မရှိဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ ၎င်းပါလက်စတိုင်း အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ပါလက်စတိုင်း စစ်ပြန်စစ်မှုထမ်းဟောင်းများအား တရားဝင်ဖွဲ့စည်း၍ အစိုးရ၏ ယန္တရားတစ်ခုအဖြစ် အသုံးချမည်လော၊ သို့တည်းမဟုတ် စစ်ပြန်စစ်မှုထမ်းဟောင်း အဖွဲ့အစည်းဟူ၍ လုံးဝ မထားဘဲ ဖျက်သိမ်းပစ်ရမည်လောဆိုသည်ကိုပင် ပြတ်ပြတ်သားသား ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း မရှိချေ။

အခန်း (၁၅)

သဘောတူညီလှ အခြေအနေမှ
ရှေ့မတိုး နောက်မဆုတ်သာ အခြေအနေသို့

၁၉၉၅-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၄) ရက်နေ့တွင် အစွဲရေး ဝန်ကြီးချုပ် ယစ်ဇတ်ရာဘင်မှာ သိမ်းပိုက်နယ်မြေ အချို့ကို ပါလက်စတိုင်းတို့လက်သို့ ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးမည်ကို မလိုလားသော ဘာသာရေးမျိုးချစ် အစွန်းရောက်လူငယ်တစ်ဦး၏ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုကို ခံရပြီး သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ဤဖြစ်ရပ်မှာ လပေါင်းများစွာက ဖြစ်ပွားလာခဲ့သော အော်စလို သဘောတူညီချက် ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများ၊ ရာဘင်ဆန်ကျင်ရေးဆန္ဒပြပွဲများ အရှိန်အဟုန် ပြင်းထန်လာမှု၏ အထွတ်အထိပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ရာဘင်မှာ “အစွဲရေးတို့မြေ”ဟူသော ရှေးအစဉ်အလာအယူအဆကို

သစ္စာဖောက်သူအဖြစ် စွပ်စွဲခံရသည်။ ရာဘင်အား နည်းမျိုးစုံဖြင့် သိက္ခာချရာ၌ နာဇီလက်မရွံ့ အက်စ်အက်စ် စစ်ဝတ်စုံဝတ်ထားသော ရာဘင်၏ ပုံတစ်ပုံပင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ရာဘင်၏ အတိုက်အခံများဖြစ်ကြသော ရှာရွန်နှင့် နိုင်ငံရေး လောက၏ ကြယ်ပွင့်သစ်တစ်ခုဖြစ်လာသူ ဘင်ဂျမင်နက် တာညာဟုတို့ကလည်း လူထုကို “သွေး၊ အမိမြေနှင့် သစ္စာဖောက်မှု” စသော စကားရပ်များဖြင့် ရာဘင်အပေါ် ဆန့်ကျင်ရေး အရှိန်အဟုန် ပြင်းထန်လာစေရန် ဆွပေးကြသည်။

ထိုကာလ၏ အခြေအနေမှာ အော်စလိုသဘောတူညီချက်ကို ထောက်ခံသူထက် ဆန့်ကျင်သူများ နှစ်ဖက်စလုံးတွင် အင်အားကောင်းနေသော ကာလဖြစ်၏။ အစ္စလာမ်ဝါဒီတို့က အော်စလိုသဘောတူညီချက်ကို ဆန့်ကျင်ကြသလို အစ္စရေး လက်ယာစွန်းဝင်ဘာသာရေးအခြေခံဝါဒီများကလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်ကြသည်။

ရာဘင်၏ အစိုးရသည် အင်အားကောင်းသော အစိုးရမဟုတ်။ အစိုးရဖွဲ့နိုင်ရန် ညွှန်ပေါင်းများနှင့် ဖွဲ့ထားသော အစိုးရဖြစ်ကြောင်း ရှေ့အခန်းများတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ရာဘင်လုပ်ကြံခံရပြီးနောက်တွင် သူ၏ တွဲဖက်ဖြစ်သူ ရှိမွန်ပဲရက်စ်မှာလည်း ၁၉၉၆-ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရသည်။ ယင်းသို့ ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းအရင်းများတွင် ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၄) ရက်နေ့၌ ယေဟာအာယာရှ်အမည်ရှိ ဟားမတ်စ် ဖောက်ခွဲရေး ကျွမ်းကျင်သူအား သတ်ဖြတ်ရန် ညွှန်ကြားမှုသည် အဓိကအကြောင်းအရင်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရှိမွန်ပဲရက်စ်မှာ ခေတ္တ

ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန် ထမ်းဆောင်နေစဉ် ဟားမတ်စ်အဖွဲ့မှ ဗုံးနှင့်ဖောက်ခွဲရေး ကျွမ်းကျင်သူ အာယာရှ်အား ပစ်မှတ်ထား၍ သတ်ဖြတ်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသ၌ ပါလက်စတိုင်းများ၏ သူရဲကောင်းတစ်ဦးသဖွယ်ဖြစ်နေသဖြင့် ဤသို့နာမည်ကြီးဟားမတ်စ်တစ်ဦးကို သတ်ဖြတ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မိမိဘက်မှ အရေးသာလိမ့်မည်ဟု ပဲရက်စ်က ယူဆမိခဲ့သည်။

ယင်းသို့ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်း မပြုမီ သုံးလေးလခန့် အတွင်း ဟားမတ်စ်အဖွဲ့မှ မည်သည့်တိုက်ခိုက်မှုမှ မပြုဘဲ ငြိမ်နေခဲ့သည်။ ရာဘင် လုပ်ကြံခံရပြီးနောက်တွင်လည်း ဟားမတ်စ်အဖွဲ့က ဆက်လက်ငြိမ်သက်နေခဲ့သည်။ မွတ်ဆလင်ထုံးစံ ရက် (၄၀) ဝမ်းနည်းကြေကွဲခြင်းကာလ ကုန်ဆုံးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဟားမတ်စ်အဖွဲ့က အစ္စရေးနိုင်ငံတွင်း ဆက်တိုက်ဗုံးခွဲမှုများဖြင့် လက်စားချေတုံ့ပြန်တော့၏။ ယင်းတိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အစ္စရေးလူထုအနေဖြင့် ဒေါသထွက်ကာ လေဘာပါတီအား မူလအင်တိုက်အားတိုက် ထောက်ခံခြင်းကို ရုပ်သိမ်းခဲ့ကြသည်။ ၎င်းနှင့်အတူ ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များလည်း လွင့်ပျောက်သွားတော့ကာ လီကွဒါပါတီနှင့် သဘောထားတင်းမာသော လက်ယာစွန်းပါတီများအပေါ် ထောက်ခံမှု များပြားလာခဲ့၏။

သို့တွင်သာမက ရှိမွန်ပဲရက်စ်နှင့် လေဘာပါတီတို့သည် အစ္စရေးနိုင်ငံတွင်းရှိ အာရပ်လူထု၏ ထောက်ခံမှုကိုပါ ဆုံးရှုံးခဲ့ရ၏။ အစ္စရေးရှိအာရပ်များနှင့် အချို့ဂျူးများက ရွေးကောက်ပွဲတွင် မည်သည့်ဘက်မှ မဲမထည့်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြ၏။ အကြောင်းမှာ

ဟက်စ်ဘိုလာပြောက်ကျားတို့၏ အမြောက်ပစ်ခတ်မှုများကို လက်တွဲ
ပြန်သည့်အနေဖြင့် လက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းအား လေကြောင်းမှ
အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြောင်း ပြသလို
သည့်အတွက်ဟု ဆိုသည်။ ယင်းတိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် လူ
နှစ်သိန်းခန့် ထွက်ပြေးခဲ့ကြရုံမက ရွာတစ်ရွာအား မှားယွင်း၍
အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မိသဖြင့် လက်ဘနွန်နိုင်ငံသား
(၁၀၀) ကျော် သေဆုံးခဲ့ရသည်။

ဤအခြေအနေတွင် အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်းရှိ လက်ယာစွန်း
နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ပြည်ပမှ ပြောင်းရွှေ့အခြေချနေထိုင်သူများ
ဘက်တွင် အားကောင်းလာခဲ့၏။ ၎င်းတို့က ဘင်ဂျမင်နက်တာ
ညာဟုအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြောက်ခဲ့ကြသည်။
အများက နက်တာညာဟုသည် အော်စလိုသဘောတူညီချက်ကို
ချောင်ထိုးထားလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းက
အမေရိကန်တို့၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့်
ဆက်လက်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ကြားဖြတ်သဘောတူညီ
ချက် အချို့ကို ထပ်မံပြုလုပ်ခဲ့ရာ ဟီဘရူန်မြို့အား (ဂျူးအခြေချ
နေထိုင်သူများ၏ နယ်မြေများမပါ) ပါလက်စတိုင်းများ လက်သို့
ပြန်လည် လွှဲအပ်ခြင်း၊ ဝိုင်းမြစ် သဘောတူညီချက် (၁၉၅၈-
ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၃-ရက်) တို့အား လက်မှတ်ရေးထိုး
ခြင်းတို့ကိုပင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ယင်းဝိုင်းမြစ် သဘောတူညီချက်အရ
နောက်ထပ်လွှဲပြောင်းပေးသော နယ်မြေများအပေါ် ပါလက်စတိုင်း
အမျိုးသားအာဏာပိုင်အဖွဲ့က (ဂျေရုဆလင်မှလွဲ၍) ထိန်းချုပ်ခွင့်
ရရှိသွားခဲ့သည်။ သို့အတွက် ပါလက်စတိုင်းဒေသမှ မြို့ပေါ်နေ
ပါလက်စတိုင်းအားလုံးနှင့် ဒုက္ခသည်စခန်း အတော်များများမှ

ပါလက်စတိုင်း လူထုတို့အပေါ် ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားရေး
အာဏာပိုင်အဖွဲ့က ထိန်းချုပ်ခွင့် ရရှိသွားသည်။ ဤသဘောတူညီ
ချက်ကို ကန့်ကွက်သည့်အနေဖြင့် လက်ယာစွန်းပါတီများက
လီကွဒ်ပါတီကို စွန့်ခွာ၍ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးပါတီကို ထူထောင်
ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြရာ နက်တာညာဟုမှာ ရာထူးမှ ပြုတ်ကျတော့၏။

နက်တာညာဟုလက်ထက် အစောပိုင်း ကာလများ၌ပင်
အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ဆက်ဆံရေး အခြေအနေမှာ
အနည်းငယ် စတင်တင်းမာလာခဲ့၏။ အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှု
လည်း နည်းလာခဲ့သည်။ နက်တာညာဟုအစိုးရ၏ ပါလက်စတိုင်း
တို့အပေါ် မလိုလားသော သဘောထားမှာ တဖြည်းဖြည်းထင်ရှား
လာခဲ့သည်။ တစ်ဖန် အစွဲရေးတို့က ဂျေရုဆလင်အနောက်ခြမ်းမှ
လိုဏ်ခေါင်းများအား ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်လိုက်သောအခါ နှစ်ဖက်
သဘောတူညီချက်များမှာ တရားဝင်ပျက်ပြားတော့မတတ်ဖြစ်လာ
၏။ ယင်းလိုဏ်ခေါင်းများမှာ ဟာရန်အယ်လ်ရှာရစ်မိအမည်ရှိ
ဂျူးဘုရားကျောင်းအောက်တွင်ရှိပြီး ၁၉၅၆-ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ
(၂၅) ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ဤသည်ကို
မွတ်ဆလင်တို့က ၎င်းတို့၏ အထွတ်အမြတ်နေရာများအား
ခြိမ်းခြောက်မှုဟု ယူဆကြသည်။ ဤလိုဏ်ခေါင်းများ ဖွင့်လှစ်မှုကို
ဆန့်ကျင်သည့် ဆန္ဒပြပွဲများ၊ အဓိကရုဏ်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ
ပါလက်စတိုင်း (၄၀) ခန့် သေဆုံးပြီး (၁၀၀) ခန့် ဒဏ်ရာရရှိ
ခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ဂျေရုဆလင်မှ အာရပ် ရပ်ကွက်များအတွင်း
ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများအတွက် နေရာတိုးချဲ့၍ ဆောက်လုပ်ရေး
လုပ်ငန်းများ စတင်သောအခါ အခြေအနေမှာ ပို၍တင်းမာလာ၏။
ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်တွင်လည်း အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်နှိုးကြား

မူမှသည် အစွန်းရောက်သည်အထိ ဖြစ်လာကာ ပါလက်စတိုင်း အုပ်စုအတွင်းမှ အစွလားမ်အုပ်စုများ ဖြစ်သော ဟားမတ်စ်နှင့် အစွလားမ်မစ်ဂျီဟာဒ်အုပ်စုများကို ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရဖြစ်လာခဲ့၏။ ယင်းအစွလားမ်အုပ်စုများကလည်း အစွရေးမြို့များ၌ အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများ တိုးမြှင့်ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။

ယင်းသို့ အစွရေးလူထုအတွက် လုံခြုံမှုမရှိဘဲ ပါလက်စတိုင်း တို့ လုပ်သမျှ ခံနေရခြင်းသည်ပင် နက်တာညာဟု ပြုတ်ကျခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းဖြစ်လာသည်။ ၎င်း၏နေရာ ဆက်ခံသူ အေဟွဒ်ဘာရတ်သည်လည်း ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် ပြုတ်ကျ ခဲ့ရခြင်းဖြစ်၏။

၁၉၉၉-ခုနှစ်၊ မေလ (၁၇) ရက်နေ့တွင် အေဟွဒ်ဘာရတ် မှာ “ရာဘင်၏ လမ်းစဉ်ကို ဆက်လျှောက်ကြစို့” ဟူသော ကြွေးကြော်သံဖြင့် လေဘာပါတီအနိုင်ရပြီးနောက် ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၎င်းဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာသဖြင့် အစွရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်း ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးသမာမက အစွရေးနှင့်အာရပ် ကမ္ဘာတစ်ခုလုံး ပြန်လည်သင့်မြတ်လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ချက် များ တိုးပွားလာခဲ့သည်။ အေဟွဒ်ဘာရတ်မှာ အစွရေးနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည့် ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်လာခြင်းမှာလည်း ဂျူးများသာမက အစွရေးရှိ အာရပ်များကပါ ၎င်းအား မဲပေးခဲ့ကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အစိုးရသည် အစပိုင်းတွင် ဘာသာရေးအခြေခံ နိုင်ငံရေး ပါတီများ အားလုံးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အမျိုးသား ဘာသာရေးပါတီ၊ ရှားစ်ပါတီ၊ ရုရှားမှ ဝင်ရောက်လာသူများ

ပါတီစသော လက်ယာစွန်းပါတီများကိုပင် ပူးပေါင်းခဲ့သည်။ သို့အတွက် အာရပ်-အစွရေး ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို အလို လားဆုံးဖြစ်သည့် ဇီယွန်ဝါဒီ မာရက်စ်ပါတီက ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့မှ နုတ်ထွက်သွားတော့၏။

တဖြည်းဖြည်းနှင့် ဘာရတ်၏လုပ်ကွက်များအပေါ် သံသယ ဝင်သူ များလာခဲ့သည်။ အစွရေးတို့ဘက်မှ ကမ်းလှမ်းချက်များ သည် တစ်ဖက်တွင် လူကြားကောင်းပြီး အလွန်ရက်စရာသော ကမ်းလှမ်းချက်များဖြစ်သော်လည်း တစ်ဖက်တွင်မူ ပါလက်စတိုင်း တို့ လုံးဝ လက်မခံနိုင်သည့် ကမ်းလှမ်းချက်များဟု သံသယဝင် လာကြ၏။ အစွရေးတို့၏ ဤရက်ရက်စရာကော ကမ်းလှမ်းချက် များကို လက်မခံခြင်းဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အား မင်းသားခေါင်း ဆောင်သည့် ဘီလူးများသဖွယ် ဖြစ်စေသော လုပ်ရပ်များဟု ယူဆလာကြသည်။

အချို့ကလည်း ဘာရတ်သည် အစွရေးတို့အနေဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့အား မိမိတို့ လိုလားချက်အတိုင်း လက်ခံလာ အောင် တောင်းဆိုနိုင်လောက်သည့် အင်အားမျိုးရှိနေသည်ဟု လွဲမှားစွာ ယူဆခဲ့ခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဘာရတ် သည် ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန် စတင်ထမ်းဆောင်သည့် ပထမတစ်နှစ် တွင် ဆီးရီးယားနှင့် သဘောတူညီချက်များ မရရအောင် ယူပြီး ပါလက်စတိုင်းတို့အား အထီးကျန်စေရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဘာရတ်ကိုယ်တိုင်က “ဆီးရီးယားနှင့်သာ ငြိမ်းချမ်းရေးရပါက ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ အရေးအခင်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာအောင် ပြုလုပ်ခြင်းကို ကောင်းစွာ တားမြစ်နိုင်လိမ့်မည်” ဟု ပြောကြား ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မူလကတည်းက အထီးကျန်ဝါဒီဖြစ်သူ

ဆီးရီးယားသမ္မတ ဟာဖက်စ်အာဆဒ်က အစွဲရေးတို့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး မပြုလုပ်လိုပေ။ အစွဲရေးတို့က ဆီးရီးယားထံမှ ၁၉၆၇-ခုနှစ် စစ်ပွဲနှင့် ၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ပွဲများအတွင်း သိမ်းပိုက်ခဲ့သော နယ်မြေများ ပြန်လည်ပေးအပ်ပါမည်ဟု ကမ်းလှမ်းသည့်တိုင် အစွဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရယူရန် အာဆဒ်က ငြင်းပယ်ခဲ့၏။ အကြောင်းမှာ ဤသို့ အစွဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရယူလိုက်ပါက သူ၏ နယ်နိမိတ်များအား လူစိမ်းများအတွက် ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပေးရမည်ဖြစ်သလို မကြံဖူးသေးသော အခြေအနေအသစ်များ ရင်ဆိုင်ရဖွယ် အန္တရာယ်ရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။

ဘာရတ်၏လုပ်နည်းလုပ်ဟန်မှာ ရာဘင်နှင့် ကွာခြားသည်မှာလည်း အမှန်ပင် ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် ၁၉၆၇-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၂) ရက်နေ့က ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် (၂၄၂) ကို လိုက်နာသည့်အနေဖြင့် အစွဲရေးတပ်များအား ၁၉၆၇-ခုနှစ် စစ်ပွဲမတိုင်မီ နယ်နိမိတ်များအထိ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဆုတ်ခွာရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဘာရတ်က မိမိ၏ အစိုးရသည် အလယ်အလတ်ဝါဒီများ၊ လက်ယာစွန်းဝါဒီများ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားရသော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးပြီး ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် (၂၄၂) ကို လိုက်နာရန် မလိုဘဲ (၁၉၆၇-ခုနှစ် နယ်စပ်အထိ တပ်များ ပြန်ဆုတ်ပေးရန် မလိုဘဲ) အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပဋိပက္ခကို အဆုံးသတ်ကာ ငြိမ်းချမ်းရေး ရယူနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့သည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ဒုက္ခသည်များပြဿနာကို မိမိတို့တွင် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းအရ တာဝန်ရှိကြောင်း တာဝန်ခံလိုက်ရုံ

မျှဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့၏။ အလားတူပင် ဂျူးဘုရားကျောင်းအား ဂျူးတို့ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ထားရှိရန်၊ အချို့သော ဂျူး အခြေချနေရာ စခန်းများကို မရုပ်သိမ်းဘဲ ဆက်လက်ထားရှိရန် မျှော်လင့်ခဲ့သည်။

ဘာရတ်က ၎င်းနှင့် ပါလက်စတိုင်းခေါင်းဆောင်များသာ သဘောတူညီမှုရခဲ့ပါက မိမိအစိုးရအဖွဲ့အတွင်း အတည်ပြုချက်ကို လည်းကောင်း၊ ကနက်ဆက်ပါလီမန်၏ အတည်ပြုချက်ကိုလည်းကောင်း ရယူခြင်းမပြုဘဲ တိုက်ရိုက်လူထုဆန္ဒခံယူဖွဲ့ဖြင့် အတည်ပြုရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ဤသို့အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ကနက်ဆက်ကို ကျော်လွန်၍ လူထုဆန္ဒ တိုက်ရိုက်ခံယူခြင်းဆိုသည်မှာ အစွဲရေး နိုင်ငံရေးလောကတွင် အစဉ်အလာ မရှိခဲ့ချေ။

သို့ဖြင့် လက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းမှ အစွဲရေးတပ်များ ရုပ်သိမ်းမှုကို စတင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုဒေသမှာ အစွဲရေး၏ ၁၉၅၂-ခုနှစ်၊ လက်ဘနွန် စစ်ဆင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သည့် ဟက်စ်ဘိုလာအုပ်စုများက ပြောက်ကျားစစ်ဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အစွဲရေးတပ်များ အထိနာနေသည့် ဒေသဖြစ်သည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရရန် ဘာရတ်အနေဖြင့် မည်မျှအထိ မျှော်မှန်းထားသည်ကိုမူ အတိအကျ မသိရှိနိုင်ချေ။ သို့ရာတွင် မိမိဘက်မှ နိုင်ငံရေးအရ အလျှော့ပေးမှုကိုလည်းကောင်း၊ နယ်မြေလွှဲပြောင်းပေးရမှုကိုလည်းကောင်း တတ်နိုင်သမျှ အနည်းဆုံးဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ထံမှ ရနိုင်သလောက် ကတိကဝတ်များ ရယူရန် မျှော်မှန်းကောင်း မျှော်မှန်းလိမ့်မည်ဟု ယူဆရပေသည်။ ဘာရတ်သည် နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံနည်းသည်သာမက သူ့အား နိုင်ငံရေး အကြံပေးမည့် ရုံးအဖွဲ့ဟူ၍ပင်

မရှိချေ။ သို့အတွက် ဝန်ကြီးချုပ်ရုံးကို စစ်ဦးစီးချုပ်ရုံးသဖွယ် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်ဆို၏။ ၎င်းအပြင် လူထုအနေဖြင့် အော်စလို သဘောတူညီချက်ရကာစတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော အပျော်လွန်မှုများ ကုန်ဆုံးသွားပြီဖြစ်ကာ နောက်ဆုံး အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခံရမှု များကြောင့် ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရယူလိုစိတ် ရှိ/မရှိပင် သေချာစွာ မသိရှိနိုင်သည့် အခြေအနေဆိုသည်ကို ဘာရတ် ရိပ်စားမိခြင်း မရှိခဲ့ဟုဆိုသည်။

အခန်း (၁၆)

ပျက်ပြားရသည့် ဒေးဗစ်စခန်း ဆွေးနွေးပွဲ

အမေရိကန်သမ္မတ ဘီလ်ကလင်တန်သည် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၁) ရက်နေ့မှ (၂၅) ရက်နေ့အတွင်း ဒေးဗစ်စခန်း၌ အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ထိပ်သီး ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲကို အေဟွတ်ဘာရတ်၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် လက်ခံ ကျင်းပခဲ့ သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲမှာ ပျက်ပြားခဲ့ရသည်။

အမေရိကန်နှင့် အစွဲရေးတို့က ယင်းဆွေးနွေးပွဲပျက်ပြား ရခြင်းအတွက် ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် ယေဘုယျအားဖြင့် အပြစ်ပုံချခဲ့ပြီး ယာဆာအာရာဖတ်ကိုမူ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရပင် အပြစ် တင်ခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့ကလည်း အမေရိကန်နှင့် အစွဲရေး တို့ကို အပြန်အလှန်အပြစ်ဖို့ခဲ့သည်။ အမှန်အားဖြင့်မူ နှစ်ဖက် စလုံး၌ တာဝန်ရှိခဲ့ကြပေသည်။

ယင်းထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ ယာဆာအာရာဖတ် အနေဖြင့် အစကတည်းကပင် သတိကြီးစွာထား၍ ထိန်းထိန်း သိမ်းသိမ်း ရှိခဲ့သည်။ အာရာဖတ်က ဘာရတ်အပေါ် ယုံကြည်မှု မရှိချေ။ ဘာရတ်သည် နက်တာညာဟုလက်ထက် သဘောတူညီချက်များကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ဂျူးများ တိုးချဲ့၍ အခြေချနေထိုင်ရာစခန်းများ ဆောက်လုပ်ခြင်းကိုလည်း တားမြစ်ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ဘာရတ်၏ ဝန်ကြီးချုပ် သက်တမ်းကာလတို့ အတွင်းမှာပင် ဂျူးတို့၏ အခြေချနေရာ အရေအတွက်မှာ (၁၀) ရာခိုင်နှုန်း ထပ်တိုးလာခဲ့သည်။ ဖမ်းဆီးထားသော အကျဉ်းသားများအားလည်း ပြန်၍လွှတ်မပေးချေ။ ထို့အပြင် ဆီးရီးယားနှင့် ပူးပေါင်းကာ ပါလက်စတိုင်းတို့ကို အထီးကျန်စေရန်လည်း ကြိုးစားခဲ့၏။ ၎င်းအပြင် အာရာဖတ်က အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ နှစ်ဦးအကြားတွင် အမေရိကန် သမ္မတတစ်ဦးက မျှမျှတတရှိသော ကြားလူအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဆိုခြင်းကို လုံးဝ အယုံအကြည်မရှိချေ။ ဤဒေးဗစ်စခန်း ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပမှုမှာလည်း (၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ မေလ စတော့ဟမ်း ဆွေးနွေးပွဲများ နောက်ပိုင်း) ဘာမျှ အဆင်သင့် မဖြစ်သေးဘဲ ကျင်းပသည်မှာ စောလွန်းနေသည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။

အာရာဖတ်အနေဖြင့် မည်သို့သော ခံစားမှုများ ရှိသည် ဖြစ်စေ ကလင်တန်၏ ဆရာကြီး လုပ်လိုသော လေသံနှင့် ဘာရတ်၏ ရိုင်းပျူတို့ကြောင့် နှစ်ဖက်တန်းတူရည်တူ ညှိနှိုင်းရန် မဖြစ်နိုင်သောအနေအထားမျိုး ရှိခဲ့သည်။ ဘာရတ်၏ အဆိုပြုချက်နှင့် ကလင်တန်၏ ကြားဝင်စေ့စပ်ပေးမှုများမှာ ပါလက်စတိုင်း တို့ဘက်မှ မည်သို့မျှ လက်မခံနိုင်သော အချက်များ ဖြစ်၏။

ယင်းဆွေးနွေးပွဲ၌ ဘာရတ်သည် မိမိ၏ အဆိုပြုချက်များကို ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ မလွဲမသွေ လက်ခံလိမ့်မည်ဟု အပိုင် တွက်ထားခဲ့ပုံ ရသည်ဟုဆို၏။

ဆွေးနွေးပွဲပျက်ပြားခြင်းတွင် အခြားအကြောင်းများလည်း ရှိပေသေးသည်။

ပထမဆုံးအချက်မှာ နှစ်ဖက်စလုံး၌ တိကျပြတ်သားသော ရည်မှန်းချက် မရှိခဲ့ကြချေ။ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လတ်တလော ရည်မှန်းချက်မှာ မိမိတို့ဘက်မှ အဆုံးအရှုံးနည်းနိုင်သမျှနည်းရန် ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ၎င်းတို့ဘက်မှ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု ရှိသော အဆိုပြုချက်များ တင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ အစွဲရေးနှင့် အမေရိကန်တို့၏ အဆိုပြုချက်များကို သံသယစိတ်ဖြင့် ပယ်ချမှု များသာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ အစွဲရေးနှင့် အမေရိကန် ပူးပေါင်း ကြံစည်သည်ဟူသော ၎င်းတို့၏ သံသယမှာလည်း မှန်သင့် သလောက် မှန်ပေသည်။ ဆွေးနွေးပွဲတွင် အစွဲရေးတို့ဘက်မှ တင်ပြချက်မှန်သမျှကို ပါလက်စတိုင်းတို့က တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပယ်ချလာသောအခါ ဆွေးနွေးပွဲပျက်ရတော့၏။

ဆွေးနွေးပွဲရက်အတွင်း ဇူလိုင်လ (၁၇) ရက်နေ့တွင်မူ အာရာဖတ်က ကလင်တန်သို့ တရားမဝင် အဆိုပြုချက်တစ်ခု ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ အာရာဖတ်က သိမ်းပိုက်နယ်မြေ (၈) ရာခိုင်နှုန်းမှ (၁၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပြန်လည်ရရှိရေးကိုစွဲကို ကလင်တန် အလိုကျ ဆောင်ရွက်စေလိုကြောင်း၊ လုံခြုံရေး အစီအစဉ်များ ကိုလည်း အလားတူပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ လုံခြုံရေးအတွက် နိုင်ငံတကာ ငြိမ်းချမ်းရေးတပ်ဖွဲ့တစ်ခုကို လိုလားကြောင်း၊ ဒုက္ခသည်များ ပြဿနာကိုလည်း အဖြေရှာနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြောင်း။

ဆွေးနွေးချက်များ အားလုံးသည် ဂျေရုဆလင်မြို့ကိစ္စပေါ်၌သာ လုံးလုံးလျားလျား တည်နေကြောင်းဖြင့် အဆိုပြုခဲ့သည် ဆို၏။ နောက်ပိုင်းတွင် ယင်းအဆိုပြုချက်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းကြောင်း အာရာဖတ်က ကလင်တန်ထံသို့ စာဖြင့် အကြောင်းကြားခဲ့သည် ဆို၏။

ဤသို့ ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ တွင်တွင်ငြင်းပယ်နေသော အခြေအနေကို ဖြေရှင်းရန် ဘာရတ်က နည်းလမ်းတစ်ခု ထွင်ခဲ့၏။ ဘာရတ်က ပါလက်စတိုင်းတို့ကို အရက်ရောဆုံး ကမ်းလှမ်းချက် တစ်ခု ကမ်းလှမ်းခဲ့ရုံမက ဤသည်မှာ အစသာ ရှိသေးကြောင်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် ပို၍ကောင်းမွန်သော ကမ်းလှမ်းချက်များ ရှိသေး ကြောင်း စသည်ဖြင့် လေသံပစ်ခဲ့၏။ ဤသို့ ကမ်းလှမ်းလိုက် ခြင်းဖြင့် ဆွေးနွေးပွဲ မည်သို့အဆုံးသတ်သွားနိုင်သည်ကို ဘာရတ် ကိုယ်တိုင်က မသိချေ။ တစ်ဖန် ဘာရတ်၏အဆိုပြုချက်အားလုံးမှာ သံတမန်ရေးရာ အသုံးအနှုန်းအရဆိုလျှင် “လေပူပေါင်း” ခေါ် ဘာမျှမည်မည်ရရ အထောက်အထားမရှိသည့် ကမ်းလှမ်းချက်များ ဖြစ်နေသည်။ ဘာရတ်အနေဖြင့် ဤသို့ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းမှာ မိမိ၏ကက်ဘီနက်နှင့် ဘာသာရေးအစွန်းရောက်များ၊ လက်ယာစွန်း များအား ပြန်လည်ရှင်းပြရာ၌ မိမိဘက်မှ စကားမလွန်ခဲ့ကြောင်း ဆင်ခြင်ပေးနိုင်စေရန်ဖြစ်သည် ဆို၏။

ဆွေးနွေးပွဲ၏ နောက်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သော ဒီဇင်ဘာလနှင့် ဇန်နဝါရီလအထိပင် ဘာရတ်ဘက်မှ အရေးကြီးပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့် မည်မည်ရရ အဆိုပြုချက်မှ တရားဝင် ကမ်းလှမ်းနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ချေ။ နယ်မြေများ အပြန်အလှန်လဲလှယ်ရေး၊

နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရေး၊ ဂျူးအခြေချနေထိုင်ရာ စခန်းများကိစ္စ၊ ဒုက္ခသည်များအရေး၊ ဝေဟင်ပိုင်နက် အသုံးပြုရေး၊ ရေခွဲဝေ အသုံးပြုရေး စသော ကိစ္စရပ်များကို အဖွဲ့လိုက် ခွဲ၍ ဆွေးနွေး စေခဲ့သည်။ ဤနည်းလမ်းမှာ တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို စုပေါင်း၍ အပေးအယူလုပ်၍ မရနိုင်သော နည်းလမ်း မျိုးဖြစ်၏။ ဆွေးနွေးသော အဖွဲ့များသည်လည်း ဆိုင်ရာအကြောင်း အချက်များ၌ပင် ငြင်းခုံရင်း နစ်မြုပ်နေကြသည်။

သာဓကအနေဖြင့် ဟာရန်အယ်လ်ရှာရစ်ဖ်ဘုရားကျောင်း ကိစ္စကို ကြည့်နိုင်သည်။ နှစ်ဖက် အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြသည်မှာ သမ္မာကျမ်းစာပါ ဆော်လမ္မန်ဘုရင်ကြီး၏ ဘုရားကျောင်းသည် ၎င်းဟာရန်အယ်လ်ရှာရစ်ဖ်ကျောင်း၏ အောက်တွင် ရှိ/မရှိကို အကြောက်အကန် ငြင်းခုံကြ၏။ အချို့က ဆော်လမ္မန်ဘုရင်၏ ဘုရားကျောင်း ရှိနေသည်မှာ အခြားဘုရားကျောင်းတစ်ခု၏ အောက်တွင်ဖြစ်ပြီး ဤဟာရန်အယ်လ်ရှာရစ်ဖ်ကျောင်းအောက်၌ မဟုတ်ဟု ဆိုကြ၏။ ဤကိစ္စတွင် အာရာဖတ်က ဟာရန်အယ်လ် ရှာရစ်ဖ် ဘုရားကျောင်းအောက်တွင် ဘာမျှမရှိ၊ ရှိခြင်းရှိလျှင် နာဘလူးစ်မြို့မှ ဘုရားကျောင်းအောက်တွင်သာ ရှိမည်ဟု ငြင်းခုံ ခဲ့သည်။ အာရာဖတ်က ဤသို့ဝင်ရောက် ငြင်းခုံလိုက်ခြင်းကြောင့် အစွဲရေး ဆွေးနွေးရေးသမားများက အာရာဖတ်သည် သမိုင်း ကြောင်းပါ ဂျေရုဆလင်မြို့နှင့် ဂျူးလူမျိုးတို့ အဆက်အစပ်ရှိသည် ဟူသော အချက်ကို လက်ခံသူ မဟုတ်ဟု ယူဆလိုက်ကြတော့ သည်။

ဤကိစ္စသည် ပရိတက်စတင်ဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်သော သမ္မတ ဘီလ်ကလင်တန်ကိုပါ စိတ်မကောင်းဖြစ်သွားစေ၏။

ကလင်တန်က ဂျူးများသာမက မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ယင်းဟာရန် အယ်လ်ရှာရစ်ဖ် ဘုရားကျောင်းအောက်တွင် ဆော်လမွန် ဘုရင်ကြီး၏ ဘုရားကျောင်းပျက် ရှိနေသည်ဟုထင်ကြောင်း၊ ပြီးခဲ့သည့် တနင်္ဂနွေနေ့ကပင် ဘုရားကျောင်း၌ မိမိ၏ တရားဟောဆရာက ၎င်းအတိုင်း ဟောကြားခဲ့သေးကြောင်း အာရာဖတ်ကို ပြောပြခဲ့သည်။ ဤသည်တွင် ကလင်တန်၏ လက်ထောက်အရာရှိ ဖြစ်နေသော ဂျူးအရာရှိတစ်ယောက်က ကြားဝင်၍ ဤကိစ္စမှာ ဘီလ်ကလင်တန်၏ ကိုယ်ပိုင်ယူဆချက်သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အမေရိကန်အစိုးရ၏ တရားဝင် ရပ်တည်ချက်မဟုတ်ကြောင်း အာရာဖတ်ကို ရှင်းပြပါရစေဟု ဝင်ပြောရတော့သည်။

သို့အတွက် ဂျေရုဆလင်မြို့ရှိ ဒေးဗစ်၏မြို့တော် ပုရောဟိတ်များ၏ သင်္ချိုင်းနေရာများ စသည့် အထွတ်အမြတ်နေရာများ ပိုင်ဆိုင်ရေးသည် ဆွေးနွေးပွဲ၏ အဓိက အကြောင်းအရာများ ဖြစ်ကုန်ပြီး ကျန်ကိစ္စများဖြစ်သော ဒုက္ခသည်များအရေး၊ ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများအရေး စသည်တို့ကို ဆက်လက်ဆွေးနွေးရန် နှစ်ဖက်စလုံးက မေ့လျော့သွားကြတော့သည်ဆို၏။

ယင်းငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ အပြီးအပိုင် ပျက်ပြားသွားစေသည့် နောက်ဆုံးထိုးနှက်ချက်မှာ ပြဿနာဖြစ်ပွားနေသော ဘုရားကျောင်းတောင်ကုန်းသို့ အေရီယယ်ရှာရွန်က လူသိရှင်ကြား သွားရောက်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုဘုရားကျောင်းတောင်ကုန်းမှာ အစွလာမံဘာသာ၏ တတိယမြောက် အထွတ်အမြတ်ဆုံးအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော အယ်လ်အာက်ဆာဘုရားကျောင်းအနီးတွင် တည်ရှိသည်။ ရှာရွန် သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်းသည် အစွလာမံ

ဘာသာကို စော်ကားခြင်းဟု ဆိုကာ ပါလက်စတိုင်းလူထုက အကြီးအကျယ် ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြတော့ရာ အစွရေးတို့ကလည်း မညှာမတာနှိမ်နင်းခဲ့၏။ ထိုပြဿနာမှာ ပို၍ကျယ်ပြန့်လာကာ လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းအထိ ပြင်းထန်လာခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ဒုတိယအကြိမ် ပုန်ကန်ထကြွမှုအား အယ်လ်အာခံဆာအင်တီဖားဒါးဟု အမည်တွင်သော လှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ရပ် အဖြစ် သမိုင်းဝင်သွားတော့သည်။

ဤအုံကြွမှုကိုပင် အစွရေးတို့က ပါလက်စတိုင်းတို့အနေဖြင့် ဆွေးနွေးပွဲများတွင် အသာစီးရစေရန် ကြိုတင်စီစဉ်ထားမှုဟု ယူဆခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းခေါင်းဆောင်တို့ကလည်း ဆွေးနွေးပွဲတွင် မိမိတို့ဘက်မှ အလျှော့မပေးရန် လူထု၏ အန္တရာယ် သတိပေးချက်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။

ဤအခြေအနေမျိုး၌ ပါလက်စတိုင်းနှင့် အစွရေးတို့၏ ဆွေးနွေးမှုမှာ မည်သည့်သဘောတူညီချက်မျှ ရရှိရန် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။

သို့ဖြင့် မူလက သဘောတူညီခဲ့သော အော်စလို သဘောတူညီချက်အပေါ်၌ပင် ပါလက်စတိုင်းတို့က အမြင်သစ်ဖြင့် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်လာကြတော့၏။ အော်စလိုသဘောတူညီချက်အရ သမိုင်းဝင် ပါလက်စတိုင်းပိုင်နယ်မြေ၏ (၇၈) ရာခိုင်နှုန်းကို အစွရေးတို့အား တရားဝင်ပေးအပ်ရသည့်အပြင် အစွရေးနိုင်ငံကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုပေးရသည်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ နစ်နာလွန်းသည်ဟု ယူဆလာကြသည်။ မိမိတို့ ပေးဆပ်ရသလောက် တန်ရာတန်ကြေး ပြန်လည်မရရှိဟုလည်း ဆိုကြသည်။

အော်စလိုသဘောတူညီချက်တွင် အာရာဖတ်က လက်မှတ်
ရေးထိုးခြင်းအပေါ်၌ပင် ပါလက်စတိုင်း အတော်များများက
အမျိုးသားရေးသစ္စာဖောက်သည့် လုပ်ရပ်ဟု စွပ်စွဲလာကြသည်။

အမှန်အားဖြင့် ဖာတားခေါင်းဆောင်များ မျှော်လင့်ထား
သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်မှာ အစွဲရေးနှင့် အီဂျစ်တို့
ချုပ်ဆိုခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ်ပုံစံမျိုးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းသဘော
တူညီချက်တွင် အစွဲရေးနိုင်ငံကို အီဂျစ်က အသိအမှတ်ပြု၍
ငြိမ်းချမ်းရေးရယူပြီး အစွဲရေးဘက်ကလည်း အပြန်အလှန်အားဖြင့်
၁၉၆၇-ခုနှစ် စစ်ပွဲအတွင်း သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေအားလုံးကို
ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ဖာတားခေါင်းဆောင်များက ယင်းကဲ့သို့
သော အပေးအယူများကို မျှော်လင့်ထားခဲ့သည်။

၁၉၆၆-ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် နက်တာညာဟု အနိုင်
ရခြင်းကိုလည်း အော်စလိုသဘောတူညီချက်များကို အစွဲရေး
လူထုက ဆန့်ကျင်လာသည့် လက္ခဏာဟု ပါလက်စတိုင်းတို့
ဘက်က ယူဆခဲ့သည်။ ဧကန်အားဖြင့် အစွဲရေးလူထုက အော်စလို
သဘောတူညီချက်ကို ဆန့်ကျင်ခြင်းနှင့် ယင်းသဘောတူညီချက်ပါ
အချက်များကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် နှောင့်နှေးခဲ့ခြင်းမှာ
ပါလက်စတိုင်းအုပ်စုအတွင်းရှိ အချို့သောအုပ်စုများ အထူးသဖြင့်
အစ္စလာမ်အုပ်စုများက အော်စလိုသဘောတူညီချက်ကို ဆန့်ကျင်
သည့်အနေဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဟူသည်ကို
သဘောမပေါက်ကြချေ။

ဘာရတ် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသောအခါ မျှော်
လင့်ချက်သစ်များ ပေါ်ပေါက်လာသော်လည်း တဖြည်းဖြည်းနှင့်
ယင်းမျှော်လင့်ချက်များ ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြန်သည်။ ပါလက်စတိုင်း

အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့အနေဖြင့် ပါလက်စတိုင်းမြို့များရှိ
ပါလက်စတိုင်း လူထုကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသည်စခန်းများနှင့်
ကျေးရွာများရှိ ပါလက်စတိုင်းလူထုအပေါ်လည်းကောင်း အုပ်ချုပ်
ရန် အခွင့်အာဏာရရှိထားသော်လည်း ၎င်းမြို့များ၊ ဒုက္ခသည်
စခန်းများ၊ ကျေးရွာများ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်သွယ်သည့်
လမ်းအားလုံးကို အစွဲရေးတို့က ထိန်းချုပ်ထားသည်။ အစွဲရေး
ကင်းစခန်းများ၊ စစ်ဆေးရာ နေရာများ၊ လက်နက်ကိုင်ဆောင်
ထားသည့် ဂျူးအခြေချသူများ၊ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများကို
စိတ်မထင်လျှင် မထင်သလို ပိတ်ဆို့မှုများသည် ပါလက်စတိုင်း
တို့၏ လွတ်လပ်မှုကို ဆက်လက်ကန့်သတ်ချုပ်ကိုင်ထားသလို
ဖြစ်ရုံမက ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတို့အား နေ့စဉ်နှိပ်စက်နေသည့်
လုပ်ရပ်များ ဖြစ်နေခဲ့သည်မှာ အော်စလိုသဘောတူညီချက်
နောက်ပိုင်း (၆) နှစ်တာ ကာလအထိပင် ရှိခဲ့သည်။

ဤသို့ အနှိမ်ခံနေရသော ပါလက်စတိုင်းတို့အတွက်
အစ္စလာမ်မစ်လှုပ်ရှားမှုမှာ ကယ်တင်ရှင်အလား ဖြစ်ခဲ့၏။ မိမိတို့
ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများအား သိက္ခာတက်လာစေရုံမက မျှော်လင့်
ချက်ပါရှိလာစေသည်ဟု အမြင်သစ်များပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။
အယ်လ်အာခ်ဆာအင်တီဖားဒါး ပုန်ကန်မှုမှာ အစွဲရေးတို့၏
သိမ်းပိုက်မှုနှင့် ဖိနှိပ်မှုကို အုံကြွပုန်ကန်မှုသာမက အစွဲရေးတို့
အပေါ် အလျှော့ပေးလွန်းသော ပါလက်စတိုင်းခေါင်းဆောင်များ
အပေါ် ပုန်ကန်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ပါလက်စတိုင်းလူထုက
လက်ရှိ ပါလက်စတိုင်းခေါင်းဆောင်များသည် အစွဲရေးတို့အပေါ်
အလျှော့ပေးလွန်းသည်သာမက မသမာမှုများလည်း ရှိသည်ဟု
ယူဆထားကြသည်။ ဤသို့သော ကျဉ်းထဲကျပ်ထဲ အခြေအနေ

မျိုးတွင် အစွန်းရောက်သော အမျိုးသားရေးလမ်းစဉ်နှင့် ဘာသာရေး အခြေခံဝါဒီတို့ကို လူထုက သဘောကျလာခြင်းမှာ မဆန်းပေ။

ပထမအကြိမ် အင်ဒီယားဒါးအုံကြွမှုမှာ လူထုတစ်ရပ်လုံး ပါဝင်သော အုံကြွမှုရိုးရိုးသာ ဖြစ်ခဲ့၏။ ယခု ဒုတိယအကြိမ် အုံကြွမှုမှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဆင့်သို့ လျင်မြန်စွာ ကူးပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ပထမအကြိမ် ပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားစဉ်က ပါလက်စတိုင်းမြို့များ၊ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် အစွဲရေးစစ်တပ်များ ရှိနေသဖြင့် ၎င်းတို့ကို ဦးတည်ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြသည်။ ယခု ဒုတိယ အကြိမ် ပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားသောအခါ အစွဲရေးစစ်စခန်းများ မရှိ သဖြင့် ဂျူးအခြေချသူများနှင့် လမ်းသွားလမ်းလာများကို ရင်ဆိုင် ဒုက္ခပေးကြတော့သည်။ မကြာမီပင် ဆူပူနေသော လူထုအတွင်းသို့ ပါလက်စတိုင်း ပြည်သူ့စစ်များမှာ ပူးပေါင်းလာခဲ့သည်။ အစွဲရေး အရပ်သားများအပေါ် လက်နက်များ အသုံးပြုတိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားလာကာ အကြမ်းဖက်မှု အရှိန်အဟုန် မြင့်မားလာတော့ သည်။ သို့ဖြင့် ၂၀၀၂-ခုနှစ် အစပိုင်းရောက်သောအခါ အဆိုပါ အရေးအခင်းမှာ အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လူမျိုးရေး စစ်ပွဲအသွင် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ အစွဲရေးတို့က ပါလက်စတိုင်း လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များဖြင့် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်သူများကို ရင်ဆိုင် နှိမ်နင်းရန် ကြိုးစားခဲ့ရာ အောင်မြင်မှုမရှိခဲ့ပေ။ သို့အတွက် ပါလက် စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့ကို အသိမပေးဘဲ အစွဲရေးတို့ ကိုယ်တိုင်လက်တုံ့ပြန်သည့်ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပွားလာခဲ့သည်။

ဟားမတ်စ်နှင့် အစ္စလာမ်မစ်ဂျီဟာဒ်အဖွဲ့များက အသုံးပြုသော လက်နက်များအနက် ကြောက်မက်ဖွယ် အကောင်းဆုံးမှာ အသေခံ ဝံ့ခွဲသမားများပင် ဖြစ်သည်။ အသေခံဝံ့ခွဲခြင်းကို အစ္စလာမ်

တော်လှန်ရေးသမားများက အင်ဒီနီးရှားတွင် ဗြိတိသျှတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုကို ဆန့်ကျင်သည့် အစ္စလာမ်ဝါဒီများ ကျင့်သုံးခဲ့သော နည်းဗျူဟာကို အတုခိုး၍ အသုံးချခြင်းဖြစ်သည်။ မကြာမီပင် ဖာတားတပ်ဖွဲ့များ အပါအဝင် အခြားအုပ်စုများကလည်း အသေခံ ဝံ့ခွဲခြင်း နည်းဗျူဟာကို ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြသည်။

အသေခံဝံ့ခွဲခြင်းမှာ အစပိုင်းတွင် အစွဲရေးနှင့်ပါလက်စတိုင်း တို့၏ စစ်အင်အားခြင်း မယှဉ်သာအောင် ကွာခြားမှုကို တုံ့ပြန်သည့် လုပ်ရပ်သာလျှင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အသေခံဝံ့ခွဲသမားများကြောင့် အစွဲရေးလူထုအတွင်း၌ အရပ်သားများ သေကျေထိခိုက်မှုအမြောက် အမြားဖြစ်စေသည်သာမက နိစ္စဓူဝ လှုပ်ရှားမှုများကိုလည်း လုံးဝ ရပ်တန့်သွားစေသည်။ အစွဲရေးတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကိုလည်း အကြီး အကျယ် ထိခိုက်စေခဲ့သည်။

ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများအတွင်း၌မူ ယင်းအသေခံဝံ့ခွဲ သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများမှာ ကြီးစွာသော ဂုဏ်သိက္ခာ များဖြင့် ချီးမြှင့်ခံရသည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ မျိုးချစ်စစ်ပွဲ၏ အာဇာနည်များအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။

ဒေးဗစ်စခန်းဆွေးနွေးပွဲများ မတိုင်မီ ကာလတွင်လည်း ကောင်း၊ ဆွေးနွေးပွဲကာလအတွင်း၌လည်းကောင်း အာရာဖတ်နှင့် ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်များမှာ ဤအသေခံဝံ့ခွဲသမားများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့မည်ပုံ တုံ့ပြန် ရမည်မသိ ဖြစ်ခဲ့ကြရ၏။ အသေခံဝံ့ခွဲသမားအများစုမှာ အစ္စလာမ် ဝါဒီများဖြစ်ကြ၏။ သို့အတွက် ပါလက်စတိုင်းခေါင်းဆောင်များ အနေဖြင့် အစ္စလာမ်ခေါင်းဆောင်များကို ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားပါက ပါလက်စတိုင်းအချင်းချင်း ပြည်တွင်းစစ်

သဖွယ် ဖြစ်ပွားတော့မည်ဖြစ်၏။ တစ်ဖက်မှလည်း ၎င်းတို့၏ ဂျီဟာဒ် ဘာသာရေးစစ်ကို ဆက်လက် ဆင်နွှဲနေခြင်းကြောင့် ဤသည်ကို အကြောင်းပြု၍ အစွရေးက စောစောပိုင်း သဘော တူညီချက်များအား လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန် ငြင်းဆန် နိုင်သည့် အသာစီးရစေခဲ့သည်။

နောက်ပိုင်း အေရီယယ်ရှာရွန် ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာသော အခါ ၎င်းက စက်တင်ဘာ (၁၁) ရက်နေ့ နောက်ပိုင်း အကြမ်း ဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေးစစ်၌ အာရာဖတ်နှင့်တကွ ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့ကိုပါ ထည့်သွင်းရန် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအား တိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အာရာဖတ်သည် အစ္စလာမ်ဝါဒီများနှင့် ညှိနှိုင်းကာ ၎င်းတို့၏ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ် များကို ရပ်တန့်စေရန် သဘောတူညီချက်များ ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်း၌ အာရာဖတ်ကိုယ်တိုင်မှာလည်း ပါလက် စတိုင်းတို့ လိုလားချက်အတိုင်း အစွရေးတို့ထံမှ မရယူနိုင်ခြင်း ကြောင့် သူ၏ သိက္ခာနှင့်တကွ သြဇာအာဏာပါ ကျဆင်းလာစေ ခဲ့၏။ ၎င်းအပြင် အယ်လ်အာခ်ဘာတပ်မဟာများဟု အမည်ရ သည့် အာရာဖတ်၏ လူများကိုယ်တိုင်က ပြိုင်ဘက်အုပ်စုများနှင့် အားပြိုင်ခြင်း၊ အကြမ်းဖက်မှုများကို လုပ်ဆောင်လာခဲ့ရာ အသေခံ ဝံ့ခွဲမှုများ ပါဝင်လာသည်။ သို့ဖြင့် အာရာဖတ်မှာ ချောင်ပိတ်မိနေ တော့သည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင် အားနည်းခြင်းနှင့် ပြတ်ပြတ်သားသား မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများကို တားဆီး နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ချေ။ တစ်ဖန် ဤတိုက်ခိုက်မှုများကြောင့်ပင် အာရာဖတ် သည် ဒေးဗစ်စခန်းဆွေးနွေးပွဲများ၌ မိမိဘက်မှ တစ်ပန်းရှုံးသည့် အနေအထားဖြင့် ဆွေးနွေးခဲ့ရသည်။

ကံအားလျော်စွာပင် အစွရေးတို့က ဤအသေခံဝံ့ခွဲမှုများကို မိမိတို့ အကျိုးအမြတ်အတွက် အသုံးချရန် နည်းလမ်းတွေ ရှိသွား တော့သည်။ အစွရေးတို့က ဤအသေခံဝံ့ခွဲမှုများကို အကြောင်း ပြု၍ ပြည်တွင်း၌လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာ အလယ်၌လည်း ကောင်း မိမိတို့တွင် ကာကွယ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟူ၍ ထုတ်ဖော် ကြေညာခဲ့ကာ ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် စစ်အင်အားကို အကန့် အသတ် အထိန်းအချုပ်မရှိ အသုံးပြုတော့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ပါလက်စတိုင်း အာဏာပိုင်အဖွဲ့ကိုပင် တစ်စချင်း ဖြိုဖျက်ကာ အော်စလို သဘောတူညီချက်များ ပျက်ပြားအောင်၊ တစ်နည်း အားဖြင့် အစွရေးဘက်မှ လိုက်လျောဆောင်ရွက်ပေးရန် ရှိသည် များကို ဆောင်ရွက်မပေးဘဲ နေနိုင်သည့် အကြောင်းပြချက်ကောင်း များအဖြစ် အသုံးချလာခဲ့သည်။

ဒေးဗစ်စခန်းနှင့် တာဘာငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ပျက်ပြားခြင်းမှာ အသေခံဝံ့ခွဲမှုများနှင့်အကြမ်းဖက်မှုများ အရှိန် မြှင့်လာခြင်းတို့သည် အဓိက အကြောင်းအရင်းများ မဟုတ်ချေ။ ဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်သူများအတွက် မျက်နှာပျက်စရာ အချက် များသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဒေးဗစ်စခန်းဆွေးနွေးပွဲ ပျက်ပြားခြင်းနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ အကြမ်းဖက်မှု အရှိန်အဟုန် မြင့်မား လာခြင်းတို့သည် ဂျူးနှင့် အာရပ် ပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးအတွက် နောက်ဆုံးမျှော်လင့်ချက်ကို အပြီးအပိုင် ဖယ်ရှားလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်တော့သည်။

ဤသို့ စိတ်ပျက်အားလျော့မှုနှင့် စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်မှု တို့သည်ပင် အေရီယယ်ရှာရွန်အား နိုင်ငံရေးလောကသို့ ပြန်လည် အခြေချရန် ဖန်တီးပေးလိုက်သည့် ကံကြမ္မာ၏ လှည့်ကွက်များဟု

ဆိုရပေမည်။ ရှာရွှန်အာဏာရလာခြင်းသည်ပင် ပါလက်စတိုင်း တို့နှင့် မူလ သဘောတူညီချက်အားလုံးကို ပစ်ပယ်ခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ကို တစ်စချင်း ချေဖျက်ခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ခြင်းနှင့် “အစွရေးတို့မြေ” ဟု သတ်မှတ်ထားသော နယ်မြေများအပေါ် အစွရေးက ပြန်လည်၍ ထိန်းချုပ်နိုင်သည့် အာဏာရရှိခြင်း စသည့် နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များ ဖြစ်လာခဲ့ပေသည်။

အခန်း (၁၇)

အစွရေး လူနေမှုအဖွဲ့အစည်း

အေရီယယ်ရှာရွှန်၏ နိုင်ငံရေးသဘောတရား ရေပန်းစား လာခြင်းမှာ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်မှုသက်သက် မဟုတ်ချေ။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ရွေးကောက်ပွဲ၌ အတိုက်အခံမရှိ အောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း အကြောင်းမဲ့သက်သက် မဟုတ်ချေ။ ရှာရွှန်၏ကိုယ်ပိုင် နိုင်ငံရေးသဘောတရားများမှာ ရှေးနိုင်ငံရေး ဦးဆောင်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် အာရှ်ကင်န်နာဇီတို့ ချန်ထားခဲ့သော သဘောတရားရေး လစ်ဟင်းနေသည့် ဗလာနယ်ကို ဝင်ရောက် နေရာယူခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ အစွရေးတို့၏ နိုင်ငံရေး သဘော တရားကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်ရန်မှာ အစွရေးလူနေမှုဘဝနှင့် အမျိုးသားရေး လက္ခဏာတို့ကို ရှေးဦးစွာ သိရှိထားရန် လိုအပ် လာပါသည်။

အစွဲရော့တို့၏ လူမျိုးရေးလက္ခဏာကိုကြည့်လျှင် စုပေါင်းထားသည့် လက္ခဏာတစ်ရပ်ကို တွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းလက္ခဏာ၏ အောက်တွင်မှ လူမျိုးစု သဘောတရားနှင့် လူသားဆန်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်း သဘောတရားများဟူ၍ နှစ်မျိုး ထပ်မံခွဲခြားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ လူမျိုးစု သဘောတရားတွင် ဘာသာရေးနှင့် အမျိုးသားရေးစရိုက်လက္ခဏာများ ပါဝင်သည်။ လူသားဆန်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်း သဘောတရားတွင် နိုင်ငံတကာက လက်ခံထားသော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမှုရေးပိုင်ခွင့် သဘောတရားများ ပါဝင်သည်။

ဤလူမျိုးရေးလက္ခဏာများသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ထင်ရှားပုံခြင်း၊ အားကောင်းပုံခြင်း မတူညီကြချေ။ သို့ရာတွင် ဤလက္ခဏာများကပင် အစွဲရော့နိုင်ငံ၏ လုပ်ဆောင်မှု အဝဝတို့ကို လွှမ်းမိုးနေသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်နေပေသည်။

လူမျိုးစုသဘောတရား ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေးလက္ခဏာများ ရောယှက်ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤသဘောတရားအရ တရားဝင် လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုသည်မှာ ဂျူးများသန့်သန့်သာပါဝင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ဂျူးမဟုတ်သူများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မရှိချေ။ ဤသည်မှာလည်း အစဉ်အလာ ဘာသာရေး အယူအဆဖြစ်သော ဟာလာချာကျမ်းကို အခြေခံထားခြင်းဖြစ်၏။ ၎င်းအယူအဆကို ခေတ်မီအယူအဆသို့ ကူးပြောင်းလိုက်သောအခါ ဂျူးသီးသန့်ဟူသော လူ့အဖွဲ့အစည်းအစား ဂျူးဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ကောက်နိုင်သည်။

ကမ္ဘာကြီးကိုပင် “မိမိတို့” (ဂျူးများ) နှင့် “သူတို့” (ကျန်တစ်ကမ္ဘာလုံး) ဟူ၍ ခွဲခြားပြီး ကြည့်သော သဘောတရား ဖြစ်၏။ “သူတို့” ဟူသော စကားရပ်၏ နောက်ကွယ်အဓိပ္ပာယ်မှာ ဂျူးတို့နှင့် မတူဘဲ တစ်သားတည်းရှိသော လူအုပ်စု တစ်မျိုး၊ ဂျူးတို့အပေါ် ရန်လိုသောအုပ်စုဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ သို့အတွက် ဂျူးတို့အနေဖြင့် မိမိတို့ဘဝ ရှင်သန်ရေးအတွက် ရာသက်ပန်ရုန်းကန်ရမည်ဟူသော အသိတရားကိုပင် ရာသက်ပန် စွဲကိုင်လာခဲ့ကြ၏။ သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် ဂျူးတို့အပေါ် နှိပ်စက်ရန်ပြုခဲ့သော အဆီးရီးယန်း၊ ရောမ၊ ခရစ်ယာန်၊ နာဇီနှင့် အာရပ်တို့ကို ခွဲခြားခြင်းမရှိ၊ ရန်သူ သို့မဟုတ် “သူတို့” စာရင်းတွင်သာ ထည့်သွင်းထားသည်။ ဂျူးတို့၏ သမိုင်းအစဉ်အဆက်တွင်လည်း ထိုရန်သူအားလုံးသည် ဂျူးတို့ကို မျိုးဖြတ်သည်အထိ ချေမှုန်းရန် ရည်ရွယ်ထားသူများ ဟူသည်ကို ရိုက်သွင်းထားခဲ့သည်။ စစ်ဟူသည်မှာ အချိန်ဆွဲလျှင်သာ ဆွဲထား၍ ရမည်၊ ရှောင်လွှဲ၍ ရသည့် အရာမဟုတ်ဟု ယူဆထားကြသည်။

တစ်ဖန် ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ရှင်သန်လွတ်မြောက်ရေးဟူသည်ကိုလည်း ဂျူးယဉ်ကျေးမှုကို ပစ်ပယ်ခြင်း၊ ရုပ်တုကိုးကွယ်သည့် အယူ၊ ခရစ်ယာန်အယူ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာအယူ၊ ခေတ်ဆန်သည့်အယူ စသည်တို့ကို ပြောင်းလဲကိုးကွယ်ခြင်း၊ ဂျူးတို့၏ အစဉ်အလာ ကျင့်ဝတ်ကျင့်ထုံးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ ယိုယွင်းလာခြင်းစသည့် မိမိကိုယ်ကို ဖျက်ဆီးသော လုပ်ရပ်များက အမြဲမပြတ် ခြိမ်းခြောက်နေသည်ဆို၏။ သို့အတွက် ဂျူးတို့၏ ရှင်သန်လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲဟူသည်မှာ အတွင်းရန်သူနှင့် အပြင်ရန်သူ နှစ်မျိုးစလုံးကို တိုက်ခိုက်ရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဂျူးလူမျိုး၊ ဂျူးနိုင်ငံ၊ ဂျူးတို့၏

လမ်းစဉ်အပေါ် ဝေဖန်သည့်လုပ်ရပ်မှန်သမျှ “ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး လုပ်ရပ်” ဟုပင် ယူဆသည်။ ဂျူးများအတွင်းမှ သစ္စာဖောက် သည်ဟု ယူဆသူများကိုလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုတ်ချသည်။ နောက်ပိုင်းခေတ်ဆန်လာသောလူများ လက်ထက်တွင်မူ ဂျူးတို့၏ အယူဝါဒအား ဒီမိုကရေစီနှင့် နှိုင်းယှဉ် စဉ်းစားလာကြရာမှ “ဂျူးဒီမိုကရေစီ” ဟူသော အယူအဆ ပေါ်ထွက်လာ၏။ ၎င်း ဂျူးဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် ဂျူးလူမျိုးများသည်သာ အားလုံးဖြစ်စေ၊ တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမှုပိုင်ခွင့်များ ခံစားခွင့် ရှိသည်။ ဂျူးမဟုတ်သူများမှာမူ လူနည်းစုများဖြစ်နေပြီး လူတစ်ဦး ချင်း၏ ပိုင်ခွင့်သာ ခံစားခွင့်ရှိကောင်းရှိမည်။ အများအနေဖြင့်၊ လူမျိုးတစ်မျိုးအနေဖြင့်၊ ဘာသာတစ်ခုအနေဖြင့် မည်သည့်ပိုင်ခွင့်မျှ ရရှိမည်မဟုတ်ချေ။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် ဂျူး ဒီမိုကရေစီ ဆိုသည်မှာ အသားအရောင် ခွဲခြားအုပ်ချုပ်သည့် လူဖြူ၊ လူမည်း အစိုးရများ၏ မူမျိုးဟုပင် ဆိုရပေမည်။

ဒုတိယအချက်မှာ လူသားဆန်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်း သဘောတရားတည်းဟူသော အမျိုးသားရေးလက္ခဏာဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ စုပေါင်းထားသည့်သဘောပါဝင်၏။ ဂျူးနိုင်ငံတော်၏ လူမှုနိုင်ငံရေး နယ်နိမိတ် သို့မဟုတ် စည်းကို နိုင်ငံသား ဟုတ်/ မဟုတ်၊ ဖြစ်/မဖြစ် ဟူသော အချက်ဖြင့် တိုင်းတာခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် နိုင်ငံသားတို့၏ ထာဝရ တာဝန်များဖြစ်သော အခွန်အခပေးဆပ်ခြင်း၊ စစ်မှုထမ်းဆောင်ခြင်း၊ တရားဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာခြင်းတို့ကို ထာဝရ ပိုင်ခွင့်များဖြစ်သည့် လူမှု ဝန်ထမ်း၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊ လူမှုလုံခြုံရေးစနစ်များ၊ တရားရေးစနစ်၊ တရားဥပဒေ၊ လူမှုလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်မှု

ဟူသော ပိုင်ခွင့်များဖြင့် ပြန်၍ အကျိုးပြုပေးသည်။ တရား ဥပဒေများအား အနောက်နိုင်ငံများနည်းတူ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ထားသော ပါလီမန်က ပြဋ္ဌာန်းပေးသည်။ ဂျူးလူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးကို အများဆန္ဒကြီးစိုးသော အဖွဲ့ အစည်းအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ ဤလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အတွင်း အပြင် ဝိရောဓိများ ပြဿနာများကိုလည်း တရားရုံး၊ နိုင်ငံ၏ ဗျူရိုကရေစီယန္တရား၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ (အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီ၊ မိဒီယာ စသော) ကိုယ်စားလှယ် များ ပါဝင်သည့် လူမှုနိုင်ငံရေးယန္တရားကြီးက ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ပြဿနာဖြေရှင်းမှုများကို ပြုလုပ်ပေးသည်။

ဤအဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုလုံး၏ အဓိက မဏ္ဍိုင်မှာ လူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း ဖြစ်သည်။ ဤလူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းတွင် ပိုင်ခွင့်များနှင့် အကျိုးစီးပွားများ ရှိသည်။ ဤလူပုဂ္ဂိုလ်များကို ကိုယ်စားပြုထားသော နိုင်ငံတော်က နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး နယ်ပယ်တွင် မိမိ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် မဟာမိတ်များ၊ ပြိုင်ဘက်များ၊ ရန်သူများအကြားတွင် လှည့်လည်လှုပ်ရှားရင်းဖြင့် နိုင်ငံ၏အကျိုး၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၏ အကျိုးစီးပွားကို ရွက်ဆောင် ပေးရသည်။ စစ်ဆိုသည်မှာလည်း ကြီးမားသော စစ်အင်အား (တားဆီးအင်အား) နှင့် သံတမန်ရေးတို့ကို ပေါင်းစပ်၍ အမြော် အမြင်ရှိစွာ အသုံးချခြင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲနိုင်သည်ဟု လက်ခံထား သည်။

အစွဲရေးနိုင်ငံသည် ဤသို့ လူမှုအခြေခံ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း မသိရှိပါက လက်ရှိအနေအထားအရ ၎င်း၏ ပင်ကိုယ်သဘာဝစရိုက်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသည်ကို ရိပ်စား

မိနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ အစွရေးနိုင်ငံကို အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ၌ တည်ထောင်ထားရှိခြင်းသည်လည်း တိုက်ဆိုင်မှုမဟုတ်ချေ။ ၎င်း၏ လူမျိုးရေးအစဉ်အလာအရ သမိုင်းကြောင်းအရ လက်ရှိနေရာတွင် တည်ထောင်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ အစွရေးနိုင်ငံအား လူမျိုးစုနိုင်ငံအဖြစ် ရှုမြင်လိုက်ပါက ၎င်းသည် အနီးဝန်းကျင်နိုင်ငံအားလုံးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးအရလည်းကောင်း မဆုံးနိုင်သည့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားနေသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အစွရေးနိုင်ငံတွင် မူလနေထိုင်သူများနှင့် ပြည်ပမှ ဝင်ရောက်လာပြီး အခြေချသူများဟူ၍ လူတန်းစား ကွဲပြားနေသော်လည်း ယင်းလူတန်းစား (၂) ရပ်စလုံးသည် အထက်ဖော်ပြပါ လူမျိုးရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများကို စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်ထားကြသည်။ အစိုးရ၏ မူဝါဒများအားလုံး ဖော်ပြပါ အခြေခံသဘောတရားများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိအောင် မည်သို့ရေးဆွဲချမှတ်ရမည်ကိုလည်း နားလည်ထားကြသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်ပမှ ဝင်ရောက်လာသူ အရေအတွက် များပြားလာသည်နှင့်အမျှ လူဦးရေအချိုးအစား ပြောင်းလဲမှုများပြားလာကာ နိုင်ငံရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ အပြောင်းအလဲများပါ ဖြစ်လာတော့၏။

အစွရေးနိုင်ငံတည်ထောင်စ ပထမနှစ် (၃၀) အတွင်းတွင် လူဟောင်းများဖြစ်သော အာရှကင်နီနာစီနိုင်ငံရေးဦးဆောင် အဖွဲ့အစည်းများက နောက်ထပ်ရောက်ရှိလာသော လူသစ်များအပေါ် ရှိပြီးသား စနစ်များအတိုင်း လိုက်နာအောင် ကြီးကြပ်နိုင်၊ ပုံစံသွင်းနိုင်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် အစ္စလာမ်နိုင်ငံများမှ ပြောင်းရွှေ့အခြေချလာသူများအပေါ်၌ နိုင်ငံရေးအရလည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု

ဓလေ့အရလည်းကောင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်ခဲ့သည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ယင်းလူဟောင်းအလွှာ၏ ဩဇာအာဏာမှာ ကျဆင်းလာကာ နောက်ထပ် ရောက်ရှိလာသော လူသစ်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် စုပေါင်းလူမျိုးရေး လက္ခဏာတစ်ရပ်က ခေါင်းထောင်လာတော့သည်။ ယင်းလူနည်းစု အုပ်စုများမှာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အုပ်စုဖွဲ့လောက်အောင် အင်အားနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု မရှိကြသဖြင့် လက်ယာစွန်းပါတီဖြစ်သော မိနာခင်ဘာဂင် ဦးဆောင်သည့် ဟိရွတ်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်ပူးပေါင်းကာ ၎င်းတို့အား လူမျိုးရေးအရ ခွဲခြားဖိနှိပ်သူများနှင့် ၎င်းတို့ အတင်းအကျပ် သွတ်သွင်းခံရသည့် ဂျူးမဟုတ်သူများအတွက် ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ကိစ္စများကို မုန်းတီးကြောင်း ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအဖွဲ့ငယ်များသည် နောက်ပိုင်းတွင် လီကွဒ်ပါတီသို့ သွားရောက်ပူးပေါင်းခဲ့ကြပြန်သည်။

သို့အတွက် ၁၉၇၇-ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်မှာ ၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ပွဲအပြီး လူထု၏ မကျေနပ်မှုများ ပေါက်ကွဲမှုသာမက အင်အားနည်းပြီး အနှိမ်ခံရသော ဂျူးအုပ်စုများက မိနာခင်ဘာဂင်ကဲ့သို့ အထင်ကရ ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဝိုင်းဝန်းအားကိုးရှာကြခြင်း၏ ရလဒ်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

တည်ငြိမ်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖြစ်လာစေရန်မှာ အစွရေးနိုင်ငံရေးလောက၌ ထူးခြားသော နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ် နှစ်ခုကြောင့် ဖြစ်သည်။

ပထမဖြစ်စဉ်မှာ အာရှဒေသမှ ဘာသာရေးအခြေခံသော ဒုတိယမျိုးဆက် ဂျူးများ၏ လူမှုနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုအဖြစ် ရှားစံပါတီ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်၏။ ၎င်းပါတီ၏ ခေါင်းဆောင် ဂျူးဘုန်းကြီး အိုဗာဒီယာယိုဆက်ဖ်ဆိုသူဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် ဂျူးနှင့်

အာရပ် ပဋိပက္ခတွင် မျှတသော အမြင်ရှိသူဖြစ်ခဲ့၏။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ ၎င်းပါတီဝင်များ၏ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ယင်းပါတီမှာ လက်ယာစွန်းပါတီဖြစ်သွားတော့သည်။

ဒုတိယဖြစ်စဉ်မှာ ရုရှားမှ ရောက်ရှိလာသော ဂျူးများ ဖြစ်သည်။ အရေအတွက် စုစုပေါင်း တစ်သန်းခန့်ရှိပြီး အစွဲလားမိနိုင်ငံများမှ ပြောင်းရွှေ့လာသော ဂျူးများနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ အစပိုင်းတွင် အာရှကင်နီနာဇီနိုင်ငံရေးဦးဆောင်အုပ်စုက ၎င်းရုရှားစကားပြော ဂျူးအုပ်စုကို များစွာအားထားခဲ့သည်။ အများစုမှာ လူလတ်တန်းစား ပညာတတ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အစွဲရေးနိုင်ငံတွင် ရှိနှင့်ပြီးသော လူလတ်တန်းစားအုပ်စုအတွင်း ဝင်ရောက်ရောနှော နေထိုင်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏ မူလယဉ်ကျေးမှုမလေ့များကိုမူ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားကြသည်။ ၎င်းတို့၏ လူ့အရေအတွက် များပြားခြင်းကြောင့်လည်း ဤသို့ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤရုရှားဂျူးများသည် ဘာသာရေးအစွဲအလမ်းမကြီးသော်လည်း ဘာသာရေးအရ လွမ်းမိုးမှုကိုမူ လက်မခံလိုကြချေ။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုအတွင်း၌မူ ၎င်းတို့မှာ အနှိမ်ခံလူနည်းစုသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်က လူများစု ဂျူးလူထုကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာသော အခါ လူနည်းစုများအား နှိမ်ချလိုကြပြီး ဤသည်ကိုပင် မျိုးချစ်စိတ်ဟု လွဲမှားစွာ ယူဆလာကြသည်။

တစ်ဖန် နယ်မြေ ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော ရုရှားနိုင်ငံမှ ပြောင်းရွှေ့လာကြသူများ ဖြစ်၍ အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ နယ်မြေကျဉ်းမြောင်းမှုကို အဓိက အားနည်းချက်တစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ ထို့အပြင် ဤမျှ ကျဉ်းမြောင်းသော နယ်မြေကိုမူ

ထပ်မံပိုင်းခြား၍ သူတစ်ပါးလက်ဝယ်သို့ ပေးရဦးမည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံအနေဖြင့် မည်သို့မျှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နိုင်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆကြသည်။ အစွဲရေးအစိုးရက ပါလက်စတိုင်းတို့အား နယ်မြေများ ပြန်လည် လွှဲပြောင်းပေးရန် အသင့်ဖြစ်နေမှုကိုပင် အဆိုပါ ရုရှားဂျူးအုပ်စုက ပျော့ညံ့ချက်ဟု ယူဆကြသည်သာမက သစ္စာဖောက်မှုဟုပင် အမည်တပ်လိုကြသည်။ သို့အတွက် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးအယူအဆမှာ ပျော့ညံ့နေသော အစွဲရေးနိုင်ငံကို ကုစားပေးရန်ဟူသော အစွဲအလမ်းရှိထားကြသည်။

နောက်ထပ် လူမှုနိုင်ငံရေး ပြောင်းလဲမှုတစ်ရပ်မှာ ပြီးခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း (၂၀) အတွင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ ဇီယွန်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်သော ရှေးရိုးစွဲ ဂျူးအုပ်စုများ၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများ ကြီးထွားလာခြင်း ဖြစ်၏။ ရှေးရိုးစွဲအုပ်စုများက ပါလီမန်တွင်းမှ လက်ယာစွန်းအုပ်စုကို သွားရောက်ပူးပေါင်းခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ ဖြစ်သွားရခြင်းမှာလည်း ၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်များအတွင်းက ဘာသာရေးအားသန်သူ ဇီယွန်ဝါဒီတို့က အစွဲရေးနိုင်ငံရေးလောကတွင် အဓိက နေရာကို ယူထားသည်သာမက ဂျူးများ အခြေချနေထိုင်သည့်နေရာများ ဖော်ထုတ်ရေးကိစ္စတွင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဘာသာရေးအစွဲအလမ်းကြီးသူများပီပီ ရှေးဟောင်းသမ္မာကျမ်းစာပါ ကျော်ဒန်မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသတွင် ဂျူးအခြေချနေရာများ ထူထောင်ရန် အားပေးခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ ဘာသာရေးကိုင်းရှိုင်းသော ဇီယွန်ဝါဒီတို့က ဘာသာရေးအခြေခံအဖြစ် ဂျူးအခြေချနေရာများ ချဲ့ထွင်ရေးကို ဦးဆောင်လိုက်ခြင်းသည် ဘာသာရေးနှင့် အမျိုးသားရေး ခွဲခြားထားသော စည်းကို ကျော်လွှားလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ သို့အတွက်

လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဇီယွန်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်သော ပါတီများက ဤစည်းကို ကျော်ကာ နိုင်ငံရေးလောကသို့ ပါဝင်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသို့သော လူမှုရေးနောက်ခံ အကြောင်းတရားများသည် အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ ကျဉ်းထဲကျပ်ထဲ အခြေအနေ၌ နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် လမ်းကြောင်းပြောင်းလဲအောင် လွှမ်းမိုးသော အကြောင်းအချက်များ ဖြစ်နေသည်ကို သိရှိထားရန် လိုပေသည်။ ရုရှားမှ ပြောင်းရွှေ့လာသော ဂျူးများသည်လည်းကောင်း၊ အစ္စလာမ်နိုင်ငံများမှ ပြောင်းရွှေ့လာသော ဂျူးများသည်လည်းကောင်း လက်ဝဲပါတီများကိုသာ မဲထည့်လေ့ရှိကြသည်။ အခြားအုပ်စုများမှာမူ ကြားနေအုပ်စုများ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် မျှောလိုက်နေသော အုပ်စုများဖြစ်ပြီး အခြေအနေပေါ် မူတည်၍ မဲထည့်ချင်ရာထည့်သော အုပ်စုများဖြစ်သည်။

အစွဲရေးပါလီမန်အတွင်း လက်ဝဲအုပ်စု ကျဆုံးရခြင်းမှာ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလနောက်ပိုင်း ဖြစ်စဉ်များကြောင့် အစွဲရေးနိုင်ငံသားအာရပ်များက ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲမထည့်ဘဲ နေကြခြင်း၏ ရလဒ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကာလတွင် အာရပ်မြို့ရွာအားလုံးမှ အာရပ်လူထုတစ်ရပ်လုံး လမ်းပေါ်ထွက်လာပြီး ဒေါသတကြီး အော်ဟစ်ကြခြင်း၊ လမ်းများ ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ ကျောက်တုံးများဖြင့် ပစ်ပေါက်ခြင်း၊ အစိုးရနှင့် အစိုးရ၏ မူဝါဒများအား ရှုတ်ချခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ အချို့မြို့များတွင် ဂျူးနှင့် အာရပ်များ အဓိကရုဏ်းပင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ရဲတို့က ကျည်စစ်များ အသုံးပြုခြင်း အပါအဝင် ဂါဇာနှင့် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသတို့တွင် ကျင့်သုံးခဲ့သော အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းနည်းများ အသုံးပြု၍

နှိမ်နင်းခဲ့သည်။ ယခုတစ်ကြိမ်တွင်မူ ပစ်ခတ်လိုက်သော ကျည်ဆန်များမှာ ပါလက်စတိုင်းများမဟုတ်၊ အစွဲရေးနိုင်ငံသား (အာရပ်) များကို ပစ်ခတ်ခြင်း ဖြစ်နေသည်။ အာရပ် (၁၃) ဦးနှင့် ဂျူး (၁) ဦး သေဆုံးကာ (၇၀၀) ခန့် ဒဏ်ရာရရှိပြီး ရာပေါင်းများစွာ တို့ကို ဖမ်းဆီးထားရသည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံသား အာရပ်တို့အနေဖြင့် ပြီးခဲ့သည့် နှစ် (၂၀) ကာလအတွင်း ၎င်းတို့တည်ဆောက်ခဲ့ရသော နိုင်ငံရေးအင်အား ဆုံးရှုံးလိုက်ရပြီဟု ခံစားကြရသည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံနှင့်အတူ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် ဂျူးနှင့် အာရပ် ပြန်လည် သင့်မြတ်ရန် ၎င်းတို့၏ ကြီးပမ်းမှုများအား လက်တွဲဖော်ဖြစ်သူ ဂျူးများက သစ္စာဖောက်ခြင်းကို ခံလိုက်ရသည်ဟုလည်း ယူဆကြသည်။

ဖော်ပြပါ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမျိုးရေးအနေအထားများကြောင့် အစွဲရေး အမျိုးသားရေးဝါဒမှာ တစ်ဖက်စွန်းမှ နောက်တစ်ဖက်စွန်းသို့ ပြောင်းလဲသွားတော့သည်။ ယခုတစ်ကြိမ်ရောက်ရှိသော အစွန်းတရားမှာ လူမျိုးစုအခြေခံသော အစွန်းတရားဆီသို့ဖြစ်၏။ ဤသည်မှာပင် နောင်ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေးပြောင်းလဲမှုများ၏ နောက်ခံအကြောင်းတရားများ ဖြစ်ချေသည်။

အခန်း (၁၈)

စိတ်သစ်လူသစ်ဖြင့် ရှာရွှန်

အေရိယယ်ရှာရွှန်အား လူထုက ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပထမအကြိမ် တိုက်ရိုက် ရွေးချယ်တင်မြှောက်လိုက်သောအခါ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အကဲခတ်သမားများက ယခင်ကနှင့် မတူ၊ စိတ်သစ်လူသစ်ဖြစ်လာသော အေရိယယ်ရှာရွှန်ကို တွေ့ကြရလိမ့်မည်ဟု မျှော်မှန်းခဲ့ကြသည်။ တောင်အာဖရိကမှ ဒီကလပ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပြင်သစ်မှ ဒီဂေါကဲ့သို့လည်းကောင်း အစုရေးနိုင်ငံကို တစ်ခေတ်ပြောင်းနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ် မျှော်လင့်ထားခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ ယူဆမည်ဆိုကလည်း ယူဆလောက်စရာပင်ဖြစ်သည်။ ရှာရွှန်သည် အခြေခံအားဖြင့် လေဘာပါတီမှ ပေါက်ဖွားလာသူဖြစ်ပြီး ဆိုင်နိုင်ဒေသမှ ဂျူးအခြေချနေရာများကိုလည်း

အောင်မြင်စွာ ရုပ်သိမ်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ ယခု ရှာရန်သည် ၁၉၈၂-ခုနှစ်က ရှာရန်မဟုတ်တော့။ မိမိ၏ မူဝါဒများ အောင်မြင်လိုပါက ပြည်တွင်းသာမက နိုင်ငံတကာ၏ ထောက်ခံမှုလိုအပ်ကြောင်းကို သိရှိလာပြီဖြစ်သည်။ ယနေ့ ရှာရန်၏ အနေအထားမှာ မျှမျှတတ ရှိလာပြီဟုဆိုနိုင်၏။ ရှာရန်ကိုယ်တိုင်ကပင် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ စိတ်ကြွလွန်မှု အရှိန်ကုန်သွားသည့် ကာလတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိနိုင်ပြီး ယင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်လည်း အစွဲရေးက များစွာ အနစ်နာခံ အလျှော့ပေးရလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း မကြာခဏပင် လူသိရှင်ကြား ပြောဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ရသော ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံတစ်ခုကို (၅) နှစ်အတွင်း တည်ထောင် နိုင်လိမ့်မည်ဟုပင် ပြောကြားခဲ့၏။ ယင်းပြောကြားချက်ကို ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်ကာလအတွင်း ဘင်ဂျမင်နက်တာညာဟု အပါအဝင် လက်ယာစွန်းအုပ်စုများက အကြိမ်ကြိမ် စိန်ခေါ်ခဲ့ သော်လည်း ၎င်း၏ ပြောစကားကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းမရှိ ခဲ့ချေ။ ထို့အပြင် မိမိအနေဖြင့် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်စေ ဂျူးအခြေချနေထိုင်ရာ နေရာများကို နုတ်သိမ်းလိမ့်မည် မဟုတ်ဟု ကြုံးဝါးခဲ့သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ရှာရန်သည် သူ၏ စိတ်ထဲ၌ ရိုထားသော အကြံအစည်များကို တစ်စွန်းတစ်စမျှပင် ထုတ်ဖော် ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပဋိပက္ခနှင့်ပတ်သက်၍ သူ၏ အခြေခံသဘောထားအမြင် ပြောင်းလဲသည့် အရိပ်လက္ခဏာ လည်း မမြင်တွေ့ရချေ။

Ha'aretz အမည်ရှိ မဂ္ဂဇင်းနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းတွင် ရှာရန်က မိမိအတွက် သမိုင်းပေး တာဝန်မှာ ၁၉၄၈-ခုနှစ်

စစ်ပွဲတွင် မပြီးပြတ်ခဲ့သောကိစ္စများကို ပြီးပြတ်သည်အထိ အဆုံး သတ်ပေးရန် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ရှာရန်က-

“လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ မပြီးသေးပါဘူး၊ ၁၉၄၈-ခုနှစ် စစ်ပွဲဆိုတာက အခန်းတစ်ခန်းပဲ ရှိပါသေးတယ်၊ အစွဲရေးနိုင်ငံ အနေနဲ့ ဒီနေ့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ကာကွယ်နိုင်ပါ့မလားလို့ မေးလာခဲ့ရင် ကာကွယ်နိုင်ပါတယ်လို့ပဲ ဖြေရမယ်၊ အစွဲရေးနိုင်ငံအနေနဲ့ စစ် အန္တရာယ်ကြုံတွေ့မယ့် အခြေအနေရှိသလားလို့ မေးခဲ့ရင်လည်း မရှိဘူးလို့ဘဲ ဖြေရမှာပဲ၊ ဒါဖြင့်ရင် ကျွန်တော်တို့ ဒီနေ့ လုံလုံ ခြံခြံ နေနိုင်ကြပြီလားလို့ မေးလာရင် မနေနိုင်ပါဘူးလို့ဘဲ ဖြေရ မှာပဲ၊ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ မပြီး သေးဘူး၊ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ချလက်ချ မနေနိုင်သေးဘူးလို့ ပြောရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်”

ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

ရှာရန်သည် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရပြီးသည်နှင့် လောဘာပါတီအား အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအဖွဲ့ဟု အမည် ပေးထားသော အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် ကမ်းလှမ်း ခဲ့သည်။ ၎င်းအနေဖြင့် လောဘာပါတီပါလာမှ အစိုးရဖွဲ့နိုင်သည် မဟုတ်၊ မိမိဘာသာလည်း တည်ငြိမ်သော လက်ယာယိမ်းအစိုးရ တစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းနိုင်သော အနေအထား ရှိနေသည့်ကြားမှ လောဘာ ပါတီကို ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ရှိမွန်ပဲ့ရက်စံနှင့် ဘင်ဂျမင်ဘင်အီလိုက်ဇာတို့ကို ရည်ရွယ်ခြင်းမှာ ထင်ရှားသည်။ ဘင်အီလိုက်ဇာမှာ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်တွင် အီရတ်မှ ပြောင်းရွှေ့ လာသူဖြစ်ရာ လောဘာပါတီ၏ ပထမဆုံးသော အစွဲရေးပြည်ပေါက်

မဟုတ်သည့် ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဘင်အီလိုက်ဇာသည် စစ်တပ်ထဲတွင် နှစ်ပေါင်း (၃၀) မျှ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ရှာရွန်၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင်လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသူ ဖြစ်၏။ သူသည် အထက်အရာရှိများအပေါ် အမြဲတစေ ယုံကြည် လေးစားလေ့ရှိသူဖြစ်ပြီး အေဟွဒ်ဘာရက်လက်ထက်တွင်လည်း အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းတွင် တာဝန်ယူခဲ့ဖူးသည်။ ရှာရွန်က သူ့အား ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးရာထူးကို ကမ်းလှမ်းလာသောအခါ မငြင်း နိုင်တော့ချေ။

ပဲရက်စ်အတွက်မှာမူ ဇာတ်လမ်းကတစ်မျိုးဖြစ်၏။ သူ့အား အစွဲရေးနိုင်ငံရေးလောကမှ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်နေသူ ဝါရင့် နိုင်ငံရေးသမား တစ်ဦးအဖြစ်သာ သဘောထားကြတော့သည်။ နိုင်ငံတကာက လေးစားသော်လည်း အလွန်အပြောင်းအလဲမြန်သူ အဖြစ် ပါတီတွင်း၌ ထင်ရှားသူဖြစ်သည်။ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ထူထောင်ရေးကိစ္စကို ယခု သဘောတူပြီး တစ်ခဏကြာလျှင် အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်သူ ဖြစ်သွားတတ်သည်။

ဘင်အီလိုက်ဇာနှင့် ပဲရက်စ်တို့ နှစ်ဦးစလုံးက ရှာရွန်၏ ကမ်းလှမ်းချက်ကို လက်ခံပြီး ၎င်း၏အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ရန် သဘောတူလိုက်ကြသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးစလုံး၏ အကြောင်းပြ ချက်မှာ ရှာရွန်ကို ထိန်းရန်၊ လက်ယာစွန်းများကို ထိန်းရန်နှင့် အော်စလိုသဘောတူညီချက်ကို ဆက်လက် အကောင်အထည် ဖော်ရန်ဟူသော အချက်များဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးစလုံးသည် လေဘာပါတီခေါင်းဆောင်အချို့က ဝိုင်း၍ တားနေသည့်ကြား မှပင် ရှာရွန်၏ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအဖွဲ့သို့ ပူးပေါင်း ဝင်ရောက် ခဲ့ကြသည်။ ရှာရွန်၏ အစိုးရအတွင်း အခြေအနေမှာ

လေဘာပါတီက အစိုးရအဖွဲ့ကို မည်သို့မျှ မလွှမ်းမိုးနိုင်သော အခြေအနေ ဖြစ်နေခဲ့သည်။

ရှာရွန်၏ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရသည် ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၃၀) ရက်နေ့တွင် ပြိုကွဲသွားသည်။ ပြိုကွဲခြင်းမှာ အစိုးရက ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေရာ၌ လူမှုဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် အစွဲရေးမြို့များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် သုံးစွဲ သော ငွေကြေးပမာဏက နည်းနေပြီး သိမ်းပိုက်နယ်မြေများတွင် ငွေများ အလွန်အကျွံ သုံးစွဲရန် လျာထားသည်ဆိုကာ လေဘာ ပါတီက ကန့်ကွက်မဲပေးခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ အမှန်မှာ လေဘာ ပါတီအနေဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ လူထုစစ်တမ်း ကောက်ယူခဲ့ရာ၌ လေဘာပါတီသည် ရှာရွန်၏ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ဆက်လက် ပါဝင်နေမည်ဆိုပါက မကြာမီပင် အစွဲရေးနိုင်ငံရေးလောကမှ ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည်ဟု အဖြေပေါ်နေသည့်အတွက် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် လေဘာပါတီအတွက် နောက်ကျသွားပြီဖြစ်၏။ ၂၀၀၃-ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ပြုလုပ်သော ရွေးကောက်ပွဲ၌ အဖြေပေါ် လာတော့၏။

ရှာရွန်အနေဖြင့် သူ၏ ပထမအစိုးရသက်တမ်းတွင် လေဘာ ပါတီကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အကျိုးများစွာ ရှိခဲ့သည်။ အစွဲရေးသမိုင်းတွင် အကြီးမားဆုံး အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းကာ အတိုက်အခံ ပါတီများကို ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင် နှိမ်နင်းပစ်ခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် အစွဲရေးနိုင်ငံတွင် လူကြိုက် အများဆုံး ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့တော့သည်။

ရှာရွန်အား မဲထည့်ခဲ့ကြသည့် လူငယ်များနှင့် ပြည်ပမှ ပြောင်းရွှေ့အခြေချလာသူ အများစုသည် ရှာရွန်၏ သမိုင်းကြောင်း

ကို မသိကြချေ။ ၁၉၈၂-ခုနှစ် လက်ဘနွန်ကိစ္စကိုလည်း အတိတ်တွင် ထားခဲ့ကြသည့်အပြင် ထိုဖြစ်စဉ်ကို သိရှိထားသူများကလည်း အပြစ်ဟူ၍ မမြင်ကြချေ။

ရှာရွန်သည် အိဂျစ်က အစွဲရေးကို အမှုန့်ချေမည့် အရေးမှ ကယ်တင်ခဲ့သူ သူရဲကောင်းကြီးတစ်ဦး “အစွဲရေး၏ ၁၇ရင်” ဟုသာ အသိအမှတ်ပြုထားကြသည်။

သို့အတွက် ရှာရွန်အား အတိုက်အခံ ပြုနေသည်မှာ ဇီယွန်ဝါဒီ မာရက်စ်ပါတီသာ ကျန်ရှိတော့သည်။ ယင်းပါတီကို ယိုဆာရစ်ဒ်ဆိုသူက တင်းတင်းကျပ်ကျပ် အုပ်ချုပ်ဦးဆောင်နေသည်။ ၎င်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသူတစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း အတိုက်အခံပါတီ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ဖြစ်ရန်မှာ အရည်အချင်း မမှီသေးချေ။ ၎င်းအပြင် ဆာရစ်ဒ်သည် သတိကြီးစွာ ထားတတ်သော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ပါတီ၏ အတွေးအခေါ်ပိုင်းကို ဇီယွန်ဝါဒ၏ ဘောင်အတွင်းမှ အကျော်မခံခဲ့ချေ။ သို့အတွက်လည်း ၂၀၀၃-ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရုံးနိမ့်ရခြင်းဖြစ်၏။

အခန်း (၁၉)

နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် တတိယအကြိမ် ကြိုးပမ်းမှု

ရှာရွန်၏ မူလ ရည်ရွယ်ချက်ကို မည်သူမျှ တိတိကျကျ မခန့်မှန်းနိုင်သော်လည်း ၎င်းလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံမှာမူ တဖြောင့်ထိုး လုပ်ဆောင်တတ်သည်။

၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၇) ရက်နေ့ ညတွင် နက်တာညာ အမည်ရှိ ကမ်းခြေမြို့တစ်မြို့၌ ဘာသာရေး အခမ်းအနားတစ်ခု၏ စုပေါင်းစားပွဲ ကျင်းပနေချိန်တွင် အသေခံပုံးခွဲသမားတစ်ဦးက ပုံးခွဲတိုက်ခိုက်ခဲ့မှုကြောင့် လူ (၂၉) ဦး သေဆုံးပြီး (၁၅၀) ဦး ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ နောက် (၂) ရက် အကြာတွင် အစွဲရေး တပ်မတော်သည် အရန်တပ်များ ဆင့်ခေါ်ကာ “ကာကွယ်ရေး ဒိုင်းလွှား” အမည်ရှိ စစ်ဆင်ရေးကို ဆင်နွှဲခဲ့သည်။ ဤစစ်ဆင်ရေး

အား ကြိုတင်စီမံထားသည်မှာ ကြာမြင့်ပြီ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဤအသေခံစားခဲ့မှုကြောင့် ပြည်တွင်းပြည်ပမှ လူထုက အစွဲရေး တို့အား စာနာမှုကို အသုံးပြုကာ ဤစစ်ဆင်ရေးကို ဆင်နွှဲလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစစ်ဆင်ရေးသည် ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ရည်ရွယ်ပြုလုပ်သော စစ်ဆင်ရေးလည်း ဖြစ်သည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ခေတ်အဆက်ဆက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသော်လည်း ယခု “ကာကွယ်ရေး ဒိုင်းလွှား” စစ်ဆင်ရေးမှာ တစ်ဖန်ထူးခြားပေသည်။ စစ်ဆင်ရေး ဆင်နွှဲရခြင်း၏ တရားဝင် ထုတ်ပြန်သော ရည်ရွယ်ချက်မှာ “ပါလက်စတိုင်း အကြမ်းဖက် ကွန်ရက်များကို ရှင်းပစ်ရန်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အစွဲရေးတို့၏ တင့်နှင့် ခြေလျင်တပ်များသည် အပါချီရဟတ်ယာဉ်များ၏ အထောက်အကူပေးမှုဖြင့် ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသားအာဏာပိုင်အဖွဲ့က ထိန်းချုပ်ထားသော ဂျော်ဒန် မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသတို့ရှိ မြို့များ၊ ဒုက္ခသည်စခန်းများနှင့် ရွာများကို အလုံးအရင်းဖြင့် ဝင်ရောက်၍ ပိုက်စိပ်တိုက် ရှင်းလင်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

အစွဲရေးတပ်ဖွဲ့များသည် တရားမဝင် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်သူ့စစ်များသာမက တရားဝင်ဖွဲ့ခွင့်ပြုထားသော ပြည်သူ့စစ်များထံမှ လက်နက်များကိုပါ ဖြတ်သိမ်းပြီး လက်နက်ခဲယမ်းနှင့် ဖောက်ခွဲရေးပစ္စည်းများ သိုလှောင်ရာ နေရာများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။ မသင်္ကာသူပေါင်း ထောင်နှင့်ချီ၍ ဖမ်းဆီးပြီး အကျဉ်းစခန်းများတွင် ချုပ်နှောင်ထားရှိခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အဖွဲ့၏ အဆိုအရ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၇) ရက်နေ့နှင့် မေလ (၂၀) ရက်နေ့ အကြားတွင် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုး စုစုပေါင်း (၈၅၀၀) ဦးမှာ ဖမ်းဆီး၍ စစ်ကြောမေးမြန်း ခံခဲ့ကြရသည် ဆို၏။ ၎င်းတို့ အများစုကို နောက်ပိုင်းတွင်မှ တဖြည်းဖြည်း ပြန်လွတ်ပေးခဲ့သည်။ အစွဲရေးတပ်များ၏ စစ်ဆင်မှုမှာ လူများကို ဖမ်းဆီးရုံမက အရပ်ဘက် အဆောက်အအုံများ၊ ရေဒီယိုအသံလွှင့်ရုံများ၊ ရုပ်မြင်သံကြား အသံလွှင့်ဌာနများ၊ ကွန်ပျူတာမှတ်တမ်းများ၊ စာရွက်စာတမ်းများ မှန်သမျှ ဖျက်ဆီးနိုင်သည်ကို ဖျက်ဆီးပြီး သိမ်းဆည်းသင့်သည်များကို သိမ်းဆည်းခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့် အော်စလို သဘောတူညီချက်အပြီး ပါလက်စတိုင်းတို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုးပမ်းခဲ့မှုမှန်သမျှကို အချိန်တိုအတွင်း ဖျက်ဆီးလိုက်ခြင်း ဖြစ်တော့၏။ ရေသန့်စက်ရုံများ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေး စက်ရုံများ၊ လမ်းများကို ဖျက်ဆီးရုံသာမက ဘူလ်ဒိုဇာဖြင့်ပင် ထိုး၍ အပြောင်ရှင်းပစ်ခဲ့သည်။ ဤစစ်ဆင်ရေးသည် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော တက္ကသိုလ်များ၊ ကျောင်းများ၊ ဆေးပေးခန်းများ၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများ၊ ဗလီများကိုပါ အကြမ်းဖက်သမားများ ခိုအောင်းလျက် ရှိသည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြသည်။

ပါလက်စတိုင်းပြည်သူ့စစ်များက ခုခံကြသော်လည်း ထိထိရောက်ရောက် မရှိချေ။ အကြောင်းမှာ အစွဲရေး၏ စစ်အင်အားမှာ ကြီးမားလွန်းသဖြင့် ၎င်းတို့၏ လက်နက်များ မီးကုန်ယမ်းကုန် အသုံးပြုခွင့်မရစေရန်နှင့် ယင်းလက်နက်များကြောင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ လူနှင့် အဆောက်အအုံ ပစ္စည်းကိရိယာများ ထပ်မံ၍

ဆုံးရှုံးမှုမဖြစ်စေရန်အတွက် အစွဲရေးတို့နှင့် စစ်ရေးအရ ထိပ်တိုက် တွေ့ရန် ရှောင်တိမ်းကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အစွဲရေးတပ်များနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ပွဲဖြစ်သော နေရာဟူ၍ နာဘာလုစ်မြို့နှင့် ဂျေကင်ဒုကွသည်စခန်းတို့သာ ရှိခဲ့၏။

နာဘာလုစ်မြို့သည် အစဉ်အဆက်ကပင် ပါလက်စတိုင်း တော်လှန်ရေး၏ ဗဟိုချက်မ ဒေသဖြစ်ခဲ့သည်။ နာဘာလုစ်မြို့၌ ဧပြီလ (၂) ရက်နေ့မှ (၂၁) ရက်နေ့အထိ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွား ခဲ့ရာ အစွဲရေးတို့ဘက်မှ အသေအပျောက် မရှိခဲ့သဖြင့် လူထု၏ အာရုံစိုက်ခြင်း မခံလိုက်ရချေ။ သို့ရာတွင် ပါလက်စတိုင်းတို့ ဘက်မှမူ (၈၀) သေဆုံးပြီး (၃၀၀) ကျော် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည် ဆို၏။

အစွဲရေးတပ်များ ဂျေကင်ဒုကွသည်စခန်းသို့ ဝင်ရောက် ရှင်းလင်းခြင်း မပြုမီတွင် ဖာတား၊ ဟာမာ့စ်နှင့် အစ္စလာမ်မစ် ဂျီဟာဒ်အဖွဲ့များ စုပေါင်းကာ ဂျေကင်ဒုကွသည်စခန်းမှ ခုခံရေး အတွက် ခံစစ်ပြင်ရန်နှင့် ထောင်ချောက်မိုင်းများ ထောင်ရန် စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ အစွဲရေးတပ်များမှာ စခန်းအတွင်း ဝင်ရောက် သည်နှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ထောင်ချောက်အတွင်း သက်ဆင်း မိကြတော့ကာ ဂျေကင်စခန်းကို သိမ်းပိုက်မိရန် ဧပြီလ (၂) ရက် နေ့မှ (၅) ရက်နေ့အထိ (၃) ရက်နေ့ အချိန်ယူခဲ့ရသည်။ နောက် ဆုံးတွင် ဘူလ်ဒိုဇာများဖြင့် အိမ်နံရံများကို ဖြိုချ၍ တစ်အိမ်ပြီး တစ်အိမ် ရှင်းလင်းသည့် နည်းဗျူဟာကို ကျင့်သုံးခဲ့ရာ တောင် ဘက်ရှိ အိမ်နှင့် ဟာဝါရှင် စခန်းနှစ်ခုစလုံးမှာ ပြောင်သလင်း ခါသွားတော့သည်။

တိုက်ခိုက်မှုများ ပြီးဆုံးသွားသောအခါ ပါလက်စတိုင်းတို့ ဘက်မှ (၅၀၀) သေဆုံး၍ ဒဏ်ရာရသူ အရေအတွက် အတိအကျ မသိရချေ။ လူ (၅၀၀၀) ခန့်မှာ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ အစွဲရေးတို့ဘက်၌ ဂျေကင်တိုက်ပွဲတစ်ခုတည်းတွင်ပင် အစွဲရေး စစ်သား (၂၃) ဦး သေဆုံးကာ (၁၀၀) ကျော် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

အစွဲရေးတို့က စစ်ဆင်ရေးနယ်မြေအတွင်းရှိ လမ်းအားလုံး ကို ပိတ်ဆို့ထားသဖြင့် အမျိုးမျိုးသော ကောလာဟလများ ထွက်ပေါ်လာတော့သည်။ ဂျေကင်ဒုကွသည်စခန်း၌ အစွဲရေးတို့က လူများကို အစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်နေသည်ဟူသော ကောလာဟလများပင် ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ အလောင်းများကိုလည်း ကျင်းကြီးများ တူး၍ မြုပ်နှံသည်ဟုလည်း ဆိုကြ၏။

ဤသတင်းများမှာ မှန်ကန်မှုမရှိချေ။ သို့ရာတွင် အစွဲရေးတို့ ကိုယ်တိုင်က နိုင်ငံတကာစံနှုန်းထက် ကျော်လွန်သော အင်အား အလွန်အကျွံ သုံးစွဲခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံပြောကြားခဲ့ရသည်။ အစွဲရေး တို့၏ လုပ်ရပ်များတွင် လူများကို လူသားဒိုင်းလွှားများအဖြစ် အကာအကွယ်ယူ အသုံးချခြင်း၊ ဓားစာခံများ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ဒဏ်ရာရသူများအား သူနာပြုစုခွင့်မပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ရာ ယင်း လုပ်ရပ်အားလုံးမှာ စစ်ရာဇဝတ်မှုများပင် ဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ကိုဖီအာနန်က ဂျေကင်စခန်းဖြစ်ရပ် များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ကော်မတီတစ်ခု ဖွဲ့စည်းစစ်ဆေးစေခဲ့ သော်လည်း အစွဲရေးတို့က ယင်းကော်မတီအား စခန်းတွင်းကို ဝင်ရောက်ခွင့်မပြုခဲ့ချေ။ သို့ရာတွင် ဂျေကင်စခန်းတိုက်ပွဲ၌ ပါလက် စတိုင်း တိုက်ခိုက်ရေးသမားတို့က အစွဲရေးတို့အား မည်သို့မည်ပုံ

သုတ်သင်အနိုင်ယူခဲ့ပုံ သူရဲကောင်းဇာတ်လမ်းအများအပြား ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။

နိုင်ငံဘာလ (၁၆) ရက်နေ့ ညနေတွင် ဟိဘရွန်မြို့တွင်း ရပ်ကွက်တစ်ခု၌ ပါလက်စတိုင်းတပ်ဖွဲ့ ငယ်တစ်ခုက အစွဲရေး တိုက်ကင်းတပ်ဖွဲ့ကို ချုံခိုတိုက်ခိုက်နိုင်ခဲ့၏။ တိုက်ပွဲမှာ (၄) နာရီခွဲ ကြာမြင့်ကာ အစွဲရေးတို့ဘက်မှ ဒေသန္တရတပ်မှူး အပါအဝင် (၉) ဦး ကျဆုံးကာ (၁၄) ဦး ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။ အစွဲရေးဘက်မှ လက်နက်ကိုင်ဆောင်ထားသော ဂျူးအရပ်သား (၃) ဦး သေဆုံးကာ အစွဲလမ်းမစ်ဂျီဟဒ်ဘက်မှ တိုက်ခိုက်ရေးသမား (၃) ဦး သေဆုံးခဲ့သည်။

အဆိုပါ “ကာကွယ်ရေးဒိုင်းလွှား” စစ်ဆင်ရေးကာလ အတွင်းတွင် ထူးခြားသော အဖြစ်အပျက် (၂) ခု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏။ တစ်ခုမှာ နေတစ်ဗစ်တီဘုရားရှိခိုးကျောင်းအား အစွဲရေးတပ်များ ဝိုင်းရံထားခြင်းနှင့် နောက်ဖြစ်စဉ်တစ်ခုမှာ ယာဆာအာရာဖတ်၏ ဌာနချုပ်အား ဝိုင်းထားခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ဧပြီလဆန်းပိုင်းတွင် အစွဲရေးစစ်တပ်များက ဘက်သလီဟမ်မြို့တွင် ဝင်ရောက်ခဲ့ရာ ပါလက်စတိုင်းပြည်သူ့စစ် အများအပြားတို့မှာ နေတစ်ဗစ်တီဘုရားရှိခိုးကျောင်းအတွင်းသို့ ပြေးဝင် ခိုလှုံခဲ့ကြသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၏ အထွတ်အမြတ် နေရာတစ်ခုဖြစ်သော နေတစ်ဗစ်တီဘုရားရှိခိုးကျောင်းလို နေရာမျိုးကို အစွဲရေးတို့ တိုက်ခိုက်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ၎င်းတို့က တွက်ဆထားခဲ့သည်။ တွက်ထားသည့်အတိုင်းလည်း မှန်ကန်ခဲ့သည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ ခရစ်ယာန်များက ဒေါသအမျက်ထွက်ကြရုံမက

မွတ်ဆလင်များနှင့် ဂျူးများကို ရန်လိုလားတော့သည်။ ဤနေတစ်ဗစ်တီဘုရားကျောင်းကိစ္စကြောင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာတို့၏ အထွတ်အမြတ်နေရာဟုဆိုသော ပါလက်စတိုင်းဒေသ၏ အရေးပါပုံ၊ ယင်းဒေသ၏ အများမခံနိုင်သော အခြေအနေနှင့် ခရစ်ယာန်၊ မွတ်ဆလင်နှင့် ဂျူးဘာသာ သုံးမျိုးတို့ ဆက်နွယ်ရောစပ်နေပုံတို့မှာ ပိုမိုထင်ရှားလာတော့သည်။

ဘုရားကျောင်းများအနီးတစ်ဝိုက်တွင် တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားလာသောအခါ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးကိုယ်တိုင် ကြားဝင်စေ့စပ်ရသည်သာမက ဥရောပနိုင်ငံများမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါ ဝင်ရောက်ညှိနှိုင်းကြရတော့၏။ ဥရောပနိုင်ငံများက ခရစ်ယာန်ပြောက်ကျားများအား နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်ပေးရန် သဘောတူကြသည်။ သို့ဖြင့် ယင်းနေတစ်ဗစ်တီဘုရားရှိခိုးကျောင်း အရေးအခင်းမှာ တစ်လအတွင်း ပြီးဆုံးသွားတော့သည်။

ပါလက်စတိုင်းမြို့များတွင် အကြီးမားဆုံးနှင့် ခေတ်အမီဆုံးဖြစ်သော ရာမာလာမြို့တွင်း အစွဲရေးတပ်များ စတင်ဝင်ရောက်သည်နှင့် အာရာဖတ်၏ဌာနချုပ်ကို ဝိုင်းရံထားလိုက်သည်။ သို့ဖြင့် အာရာဖတ် အပါအဝင် ပါလက်စတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ဝင် အရာရှိများ၊ ပါလက်စတိုင်း နိုင်ငံရေးသမားများမှာ အကျယ်ချုပ်ဖမ်းဆီးခြင်းခံနေရသည့်နယ် ဖြစ်သွားခဲ့ကြသည်။ ဧပြီလ (၂၁) ရက်နေ့တွင် အစွဲရေးတို့ ရာမာလာမြို့၏ အခြားရပ်ကွက်များမှ ဆုတ်ခွာခဲ့သော်လည်း အာရာဖတ်၏ ဌာနချုပ်ကိုမူ ဆက်လက်ဝိုင်းရံမြဲ ဝိုင်းရံထားကာ အာရာဖတ်၏ ဌာနချုပ်ဝင်းအတွင်း ခိုလှုံနေသည့် မိမိတို့ အလိုရှိသော သူများအား ထုတ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။

အာရာဖတ်၏ ဌာနချုပ်ကို ဝိုင်းထားစဉ် ကာလတစ်လျှောက်တွင် အစွဲရေးဘက်မှ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ စာနယ်ဇင်းသမားများသည် အာရာဖတ်၏ အနာဂတ်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အမျိုးမျိုး ဆွေးနွေးခဲ့ကြ၏။ အာရာဖတ်ကို အသေဖမ်းဆီးသင့်/မသင့်၊ ပြည်ပသို့ ပြည်နှင့်ဒဏ် ပေးသင့်/မသင့်၊ သူ့နေရာကို လူစားထိုးသင့်/မသင့်၊ လူစားထိုးရလောက်အောင် အရည်အချင်းကိုက်ညီသူ ရှိ/မရှိ စသည်ဖြင့် ဖြစ်နိုင်ချေ မျိုးစုံကို အဘက်ဘက်မှ စဉ်းစားဆွေးနွေးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။ ၎င်းကာလအတွင်း ဘာရွတ်မြို့၌ ကျင်းပသော အာရပ်ထိပ်သီး ညီလာခံသို့ပင် အာရာဖတ်အား တက်ရောက်ခွင့်မပြုခဲ့ချေ။

အဆိုပါ အာရပ်ထိပ်သီးညီလာခံ၌ အစွဲရေးက ၁၉၆၇-ခုနှစ် နယ်နိမိတ်များအထိ ပြန်၍ ဆုတ်ပေးပါက ဒေသတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက် ရယူရန်၊ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံထူထောင်၍ အရှေ့ဂျေရုဆလင်အား မြို့တော်အဖြစ် ထားရှိရန်၊ ဒုက္ခသည်များ ပြဿနာကို အဆင်ပြေအောင် ဖြေရှင်းရန်ဟူသော အချက် (၃) ချက်ကို အစွဲရေးသို့ ကမ်းလှမ်းရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ အစွဲရေးက ဤကဲ့သို့ အာရပ်တို့၏ မကြံဖူးသော ကမ်းလှမ်းချက်ကို လုံးဝလျစ်လျူရှုထားသည်။

အာရာဖတ်၏ ဌာနချုပ်အား ဝိုင်းရံထားမှုမှာ အမေရိကန်တို့ ပါဝင်လာမှ ပြီးဆုံးသွားသည်။ အမေရိကန်တို့က အာရာဖတ်ကို ပြန်လွှတ်ပေးစေပြီး အပြန်အလှန်အားဖြင့် အစွဲရေးတို့ အလိုရှိသူ အားလုံးကို လက်ခံကာ ဂျယ်ရီခိုမြို့၌ အကျဉ်းချထားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဤအရေးအခင်းမှာ အာရာဖတ်နှင့် ပါလက်စတိုင်း

အမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့ကို ရေရှည်တွင် မည်မျှ ဆက်လက် ဒုက္ခပေးမည်ကို ထိုစဉ်က မသိရှိခဲ့ကြချေ။

အာရာဖတ်က မိမိတစ်ကိုယ်ရေ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အစွဲရေးတို့ အလိုရှိသူများအား အမေရိကန်တို့လက်သို့ ထိုးအပ်ခဲ့သည့်ကိစ္စမှာ ၎င်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာထိခိုက်စေခဲ့သည်။ တစ်ဖန် သူ့ဌာနချုပ်အား အစွဲရေးတို့က ကြာရှည်ဝိုင်းထားခြင်းကပင် အာရာဖတ်သည် အစွဲရေး၊ အမေရိကန်နှင့် ဥရောပနိုင်ငံများကို အားကိုးနေရကြောင်း ပေါ်လွင်သွားခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့ဝင်များကိုယ်တိုင်က အဓိကကျသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများလုပ်ရန် လိုလာပြီဖြစ်ကြောင်း တောင်းဆိုလာကြသည်။ အမေရိကန်နှင့် အစွဲရေးတို့ကလည်း အလားတူပင် အဓိကကျသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုလာကြပြန်သည်။ သို့ရာတွင် အမေရိကန်နှင့် အစွဲရေးတို့၏ တောင်းဆိုချက်မှာ ပါလက်စတိုင်း ဥပဒေပြုကောင်စီ၏ လိုလားချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသည်။ အမေရိကန်နှင့် အစွဲရေးတို့က အာရာဖတ်အား ဖယ်ရှားကာ ပါလက်စတိုင်းလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကို နှိမ်နင်းနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးဖြင့် အစားထိုးလိုသည်။ ၎င်းအပြင် သဘောတူညီချက်များကို ရေရှည်လိုက်နာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်မည့် လူမျိုးနှင့် အာရာဖတ်ကို အစားထိုးလိုသည်။

အစွဲရေးတပ်မတော်၏ စစ်ဦးစီးအဖွဲ့ကလည်း အစွဲရေး နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များအား ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသ အပါအဝင် ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများကို အစွဲရေးစစ်တပ်အား အုပ်ချုပ်ခွင့် ပေးရန် လေးလတိုင်တိုင် တောင်းဆိုနေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်

နိုင်ငံတကာ၏ ဖိအားပေးမှုကြောင့် အစွရေးတပ်မတော်အနေဖြင့် ယင်းအခွင့်အာဏာ မရရှိခဲ့ချေ။ တစ်ဖန် ဧပြီလ (၂၁) ရက်နေ့တွင် စစ်ဆင်ရေး တရားဝင်ပြီးဆုံးကြောင်း အစိုးရက ကြေညာခဲ့သည်။ ဆင့်ခေါ်ထားသော အရန်တပ်များကိုလည်း ပြန်လည် ဖျက်သိမ်း ခဲ့သည်။

လက်တွေ့တွင်မူ အစွရေးတပ်ဖွဲ့များကို ပါလက်စတိုင်း မြို့များ၊ ဒုက္ခသည်စခန်းများသို့ နေ့စဉ်လိုလို ဝင်ရောက်ကာ လိုအပ်သူများကို ဖမ်းဆီးခြင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ လူသတ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်နေခဲ့ကြသည်။ အစွရေးတို့က အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသကို ဆက်လက်ပိုင်းရံထားပြီး တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ဆက်သွယ်၍ မရသော နယ်မြေများအဖြစ် ပိုင်းခြားခဲ့သည်။ တစ်ဖက်မှလည်း ပါလက်စတိုင်းအုပ်စုများက အကြမ်းဖက်မှုများကို ဆက်လက် ဆင်နွှဲလျက် ရှိကြသော်လည်း ယခင်ထက်များစွာ အရှိန်လျော့ သွားသည်။ များသောအားဖြင့် အစွရေးနိုင်ငံတွင်းနှင့် ဂျူးအခြေချ နေထိုင်ရာနေရာများကို တိုက်ခိုက်ခြင်းမျိုးဖြစ်လေ့ရှိသည်။

မကြာမီပင် အသေခံစားခဲ့တိုက်ခိုက်မှုများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွား လာတော့သည်။ သို့ဖြင့် ဇွန်လတွင် အစွရေးတို့က “သန္နိဋ္ဌာန် လမ်းကြောင်းစစ်ဆင်ရေး” ကို ဆင်နွှဲကာ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေ များကို ထပ်မံသိမ်းပိုက်ပြန်သည်။

အစွရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လူမျိုးရေးစစ်ပွဲသည် ရှေ့တန်းနှင့် နောက်တန်း၊ စစ်သားနှင့် အရပ်သား မခွဲခြားတော့ဘဲ တစ်စထက်တစ်စ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားကာ အရှိန်ပြင်းသည်ထက် ပြင်းလာတော့၏။ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ပထမအကြိမ် အုံကြွမှု ဖြစ်သော အင်တီဖားဒါး၏ သင်္ကေတမှာ ကျောက်တုံးများဖြင့်

ပစ်ပေါက်နေသော ကလေးငယ်များဖြစ်သည်ဟုဆိုပါက ဒုတိယ အကြိမ် အယ်လ်အာခ်ဆာအင်တီဖားဒါး၏ သင်္ကေတမှာ အသေခံ ဗုံးခွဲသမားများဟု ဆိုရပေမည်။ ယင်းအသေခံဗုံးခွဲသမားများအပေါ် တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် ရှုမြင်ပုံခြင်းလည်း မတူကြချေ။

အစွရေးမှ ဂျူးများက ဤအသေခံဗုံးခွဲမှုများသည် ပါလက် စတိုင်းတို့၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပြီး ခေတ်နောက်ကျသော လူမျိုးစရိုက်ကို သက်သေပြသော လုပ်ရပ်များဟု ယူဆကြသည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့ကလေးငယ်များကို စေလွှတ်၍ မိမိတို့ကိုယ်နှင့် တကွ အပြစ်မဲ့သူများကိုပါ သတ်ဖြတ်သည်အထိ ရက်စက်တတ် သော လူမျိုးနှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရန် မဖြစ်နိုင်ဟု ကောက်ချက်ချ ကြသည်။ အစွရေးစာနယ်ဇင်းများ၌ အသေခံဗုံးခွဲသမားများအား ပါလက်စတိုင်းတို့က အာဇာနည်များအဖြစ် ချီးမြှောက်ပုံ၊ ကျန်ရစ် သော မိသားစုများအားလည်း ဂုဏ်ပြုချီးမြှင့်ရုံမက လျော်ကြေးများ ပေးပို့ပုံတို့ကို ဝေဝေဆာဆာ ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ အသေခံဗုံးခွဲမှု တစ်ခု အောင်မြင်တိုင်းလည်း ပါလက်စတိုင်းတို့က ပျော်ရွှင် မြူးတူးစွာ အောင်ပွဲခံခဲ့ကြသည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့အနေဖြင့် ဆင်းရဲငတ်မွတ်မှု၊ တစ်သက်လုံး ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်ခံရမှု၊ မျှော်လင့်ချက်ကင်းမဲ့မှု စသည်တို့ ပေါင်းစပ် ပြီး နောက်ဆုံးကြံရာမရဖြစ်ကာ အသေခံဗုံးခွဲသည့်နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကိုမူ ထောက်ပြသည့် အစွရေး ပညာရှင်ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။

အသေခံဗုံးခွဲမှုကြောင့် သေဆုံးရသူများ၏ စျာပနအခမ်း အနားများမှာ နှစ်ဖက်စလုံးအတွက် နိုင်ငံရေး လှုံ့ဆော်ပွဲနှင့် အမုန်းတရား နှိုးဆွသည့်ပွဲများ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ညမထွက်ရ အမိန့်များ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ နယ်မြေများအား ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ လူများအား လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်မပြုခြင်း၊ အစားအစာနှင့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကိုပင် ခွင့်မပြုခြင်းစသော အစွဲရေးတို့၏ ဖိနှိပ်သော လုပ်ရပ်များအနက် အဆိုးရွားဆုံး လုပ်ရပ်ဟု ပါလက်စတိုင်းတို့က သတ်မှတ်ထား သည်မှာ “ပစ်မှတ်ထား သတ်ဖြတ်ခြင်း” ဖြစ်သည်။

၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ(၈) ရက်နေ့မှ စတင်၍ အစွဲရေး တို့သည် အကြမ်းဖက်မှုတွင် တာဝန်ရှိသည်ဟု သင်္ကာမကင်း သူများ၊ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုတွင် သင်္ကာမကင်းသူများအား “ပစ်မှတ်ထား သတ်ဖြတ်ခြင်း” ခေါ် ဥပဒေမဲ့ လိုက်လံသတ်ဖြတ် မှုများကို အတင်းလုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ အသတ်ခံရသူ အများ စုမှာ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ဆက်နွယ်ပတ်သက်နေသူများသာ ဖြစ်ကြသော်လည်း အသတ်ခံရသူ အချို့မှာ ပါလက်စတိုင်း ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှ ဖြစ်နေတတ်သည်။ သို့အတွက် အချို့သူတေသီ များက အစွဲရေးတို့၏ “ပစ်မှတ်ထား သတ်ဖြတ်ခြင်း” လုပ်ရပ် သည် ပါလက်စတိုင်းတို့ကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် တမင်ဆွပေးခြင်း ဖြစ်ပြီး အကြမ်းဖက်မှုများ အရှိန်အဟုန်ရပ်မသွားအောင် မီးထိုး ပေးခြင်းဖြစ်နိုင်ကြောင်း သုံးသပ်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ပင် ပစ်မှတ်ထား သတ်ဖြတ်မှုများက ပါလက်စတိုင်း များနှင့်တကွ ဂျူးအချို့ကိုပါ စိတ်ထိခိုက်စေသော အကြောင်း နှစ်ချက်ရှိသည်။ ပထမအချက်မှာ အသတ်ခံရသူများမှာ ပါလက် စတိုင်းတို့ လေးစားကြည့်ညိုသူများ၊ ထင်ပေါ်သူများ ဖြစ်လေ့ ရှိသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အစွဲရေးတို့၏ သတ်ဖြတ်မှုတိုင်းမှာ

သေသေသပ်သပ် မရှိဘဲ မဆိုင်သူ တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစပါ ရော၍ အသတ်ခံရသည်များ ရှိခဲ့သည်။

ဆာလာရှိဟာဒါဆိုသူအား သတ်ဖြတ်ပုံမှာ ၎င်းရှိနေသည် ဟု ယူဆရသော အိမ်ကို (၁) တန် အလေးချိန်ရှိသော ဗုံးဖြင့် ကြိချတိုက်ခိုက်သဖြင့် ၎င်းသာမက ကလေး (၉) ဦးနှင့် လူကြီး (၈) ဦးပါ မဆီမဆိုင် အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်မှာ သာဓကတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဤတိုက်ခိုက်မှုအား သေချာစွာ စီမံဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့ရသော စစ်ဆင်မှုအဖြစ် အေရီယယ်ရှာရွန်က ထုတ်ဖော် ချီးကျူးခဲ့သည်။

ဤတိုက်ခိုက်မှုနောက်ပိုင်းတွင် အစွဲရေးနိုင်ငံသားအချို့ တို့က ယင်းကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မှုများသည် စစ်ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန် ခြင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း စွပ်စွဲလာကြသည်မှာ အစွဲရေးနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ရှားရှားပါးပါးဖြစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အစွဲရေး လေတပ်၏ ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဒန်ဟာလုဇ်က ယင်းစွပ်စွဲ မှုများအား Ha'artez မဂ္ဂဇင်းနှင့် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခန်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြောကြားခဲ့သည်-

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟာလုဇ်။ ။လေယာဉ်မှူးတွေကို သည်ဟိန်နိုင်ငံတကာ တရားရုံးကို လွှဲပေးရမယ်လို့ တောင်းဆိုခဲ့တဲ့ လူတွေဟာ လမ်းလွဲနေကြပြီလို့ ကျွန်တော်ထင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တပ်မတော်သားတွေ နေ့ရော ညပါ စစ်တိုက်နေကြရတော့ ဒီလိုပြည်သူတွေကို ကာကွယ်ပေးဖို့လားလို့ မေးရမလို့ ဖြစ်နေပါပြီ။ အဲဒီလူတွေက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စစ်သားတွေ ကိုသာ ခြိမ်းခြောက်နေကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အစွဲရေး

နိုင်ငံသား အမြောက်အမြားကို သတ်ဖြတ်ခဲ့တဲ့သူတွေကို ရော သည်ဟိဂ်တရားရုံးကို လွှဲပေးဖို့ တောင်းဆိုဖူးသူများ ရှိသလားဗျာ။ ကျွန်တော် ပြောချင်တာက ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံဟာ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံပါ။ ဒါကြောင့် လူတိုင်း ကိုယ့်ရဲ့ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ထုတ်ဖော်ခွင့်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သစ္စာဖောက်လုပ်လို့တော့ မရဘူးလို့ ပြောချင် ပါတယ်။

သတင်းထောက်။ ။ဒါဆိုရင် အဲဒီလိုတောင်းဆိုတဲ့ (လေယာဉ်မှူး များကို သည်ဟိဂ်တရားရုံးကို လွှဲပေးရမည်ဟူသော တောင်းဆိုချက်) ဂုရ်ရှာလွမ် (ငြိမ်းချမ်းရေးအုပ်စု) အဖွဲ့ ဝင်တွေကို သစ္စာဖောက်မှုနဲ့ တရားစွဲသင့်တယ်လို့ဆိုလို ချင်တာလား။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟာလုန့်။ ။ဥပဒေထဲမှာ သူတို့ရဲ့လုပ်ရပ်နဲ့ ကိုက်ညီ တဲ့ စကားရပ်ကို ရှာပြီး တရားစွဲသင့်ပါတယ်။ ခင်ဗျား တို့က ကျွန်တော့်ကို မွန်မြတ်တဲ့ကျင့်ထုံးတွေ အကြောင်း ပြောစေချင်တယ် မဟုတ်လား။ ကျွန်တော် ပြောချင်တာ ကတော့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ကာကွယ်ဖို့ မကြိုးစားတဲ့ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံဟာ မွန်မြတ်မှုမရှိတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်နေတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ တိုက်ပွဲဝင်စစ်သည်တွေကို မထောက်ခံ၊ အားပေးခြင်းမပြုတဲ့ နိုင်ငံဆိုရင် ဘယ်နိုင်ငံမှ ရှင်သန်လွတ်မြောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။ အခု ဒီလိုလူနည်းစုလေးက ကျွန်တော့်ရဲ့ သူရဲကောင်းတွေကို စွပ်စွဲတဲ့လုပ်ရပ်ဟာ ဂျူးတို့ရဲ့ သမိုင်း

ထဲက မှောင်မည်းတဲ့ စာမျက်နှာတွေကို ပြန်လှန်နေသလို ခံစားရပါတယ်။ အဲဒီတုန်းကလည်း လူနည်းစုကလေး တစ်ခုက ကိုယ့်လူမျိုးအကြောင်း၊ တခြားသူကို သတင်း ပေးခဲ့တဲ့ ဖြစ်ရပ်မျိုးရှိခဲ့တယ်မဟုတ်လား။ ဒါမျိုးနောက်ထပ် အဖြစ်မခံနိုင်တော့ပါဘူး။ လေတပ်ပိုင်းလော့တွေဟာ သူတို့ ထမ်းဆောင်ရမယ့် တာဝန်ကို အောင်မြင်စွာ ထမ်းဆောင် ခဲ့တဲ့အတွက် သူတို့ကားတွေမှာ မှတ်ဆေးနဲ့ မကောင်း ဆိုးဝါးပုံတွေ အဆွဲခံရတယ်ဆိုတာကို ဘယ်သူက ယုံနိုင် မှာလဲ။

ရှာရွန်၏ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှ ထိပ်တန်းအရာရှိများ၏ မကြာသေးမီက ပြောကြားချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ကြည့်ပါက ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် ကျင့်သုံးမည့် လက်လွန်ခြေလွန်လုပ်ရပ် များအတွက် အစွဲရေးပြည်သူလူထုကို ကြိုတင်အသိပေး ပြင်ဆင် ထားသည့် သဘောဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

သာဓကအားဖြင့် ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ (၃၀) ရက်နေ့ တွင် စစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ်အဖြစ် ယခုမှ ခန့်အပ်ခံရသော မိုရှေ ယာလွန်က ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ မမေ့နိုင်သော စကားရပ်များကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ယာလွန်။ ။ပါလက်စတိုင်းတို့ ခြိမ်းခြောက်မှုတွေရဲ့ သဘာဝဟာ အလွယ်တကူ မမြင်နိုင်ဘူး၊ ကင်ဆာရောဂါနဲ့ တူပါတယ်။ သင့်ကို တိုက်ခိုက်ခံရလို့ ခန္ဓာကိုယ်အပြင်ဘက်မှာ ဒဏ်ရာ ရခဲ့ရင် အလွယ်တကူ မြင်နိုင်ပါတယ်။ ကင်ဆာကတော့ အတွင်းရောဂါဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီကိစ္စမှာ ရောဂါ

နာမည်အတိအကျတပ်နိုင်ဖို့က အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ရဲ့ခြိမ်းခြောက်မှုဟာ ကင်ဆာရောဂါပါလို့ ကျွန်တော့်ဘဝ အတွေ့အကြုံအရ ပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းထောက်။ ■ဒါဆိုရင် ခင်ဗျားစစ်ဦးစီးအရာရှိချုပ်အနေနဲ့ အနောက်ဘက်ကမ်းနဲ့ ဂါဇာဒေသတွေမှာ လုပ်နေတာတွေဟာ ပြဒါးဆေးသွင်းတဲ့ ကုသနည်း (ကီမို) လို့ ဆိုလိုပါသလား။

ယာလွန်။ ■ကင်ဆာကို ကုတဲ့နည်းတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ အချို့နည်းမှာတော့ ခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်းတွေကို ဖြတ်တောက်ပစ်ရတဲ့အထိ လုပ်ဖို့လိုအပ်တယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ပြဒါးဆေးသွင်းတဲ့ ကုသနည်းကိုပဲ ကျင့်သုံးနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ရှာရွန်၏ အယူအဆများကို ထောက်ခံသည့်အနေဖြင့် ယာလွန်က ဆက်လက်ပြောကြားခဲ့သည်မှာ—

“ဒီနေ့ အဖြစ်အပျက်တွေကို နောင်တစ်ချိန်မှာ သမိုင်းကြောင်းအနေနဲ့ ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံသမိုင်းမှာ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဟာ အရေးအကြီးဆုံးဆိုတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဒီနေ့ဖြစ်နေတဲ့စစ်ပွဲက ဒုတိယအရေးအကြီးဆုံးဆိုတာကိုလည်း တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ဒီနေ့စစ်ပွဲက ကျွန်တော်တို့ကို လွတ်လပ်ရေးမရခင်က အခြေအနေမျိုး ပြန်ရောက်သွားအောင် တွန်းပို့လိုက်လို့ပါပဲ။ ပါလက်စတိုင်းတွေဟာ သူတို့ရဲ့ တောင်းဆိုချက်တွေကို နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်းရရှိတဲ့

သဘောတူညီချက်တွေနဲ့ ဖြေရှင်းချင်တဲ့စိတ်မရှိပါဘူး။ ပြဿနာကို အရှိန်မသေအောင်ပင် မီးထိုးပေးနေပြီး အချိန်တန်လျှင် အစွဲရေးနိုင်ငံ သူ့အလိုအလျောက် ပျက်စီးတဲ့ဆီသို့ ဦးတည်သွားလိမ့်မယ်လို့ ယူဆနေကြပါတယ်”

ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းနှစ်ဖက်စလုံးက စိတ်ခံစားမှု ပြင်းထန်စွာ အသုံးပြုကြသည့် ပြဿနာမှာ ရည်ရွယ်၍ဖြစ်စေ၊ မရည်ရွယ်ဘဲဖြစ်စေ သေဆုံးရသည့် ကလေးငယ်များ ပြဿနာပင်ဖြစ်၏။ ဤကလေးငယ်များ သေဆုံးမှုပြဿနာသည် ဒေသခံလူထုကိုသာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးကိုပါ ချောက်ချားသွားအောင်လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိသည်။

အောက်တိုဘာလ (၇) ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာ့လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာရေးအဖွဲ့က အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်း နှစ်ဖက်စလုံးကို အပြစ်တင်ခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ပဋိပက္ခအတွင်း ပါလက်စတိုင်းဘက်မှ ကလေးငယ် (၂၅၀) ဦးနှင့် အစွဲရေးဘက်မှ (၇၂) ဦးတို့ သေဆုံးမှုကို လုံးဝ ဂရုမစိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဆို၏။

ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ဒုတိယအကြိမ် ပုန်ကန်မှုဖြစ်သော အယ်လ်အာခံဆာအင်တီဖားဒါး စတင်သည့် အချိန်မှ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလအထိ (၂) နှစ်တာ ကာလအတွင်း တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း (၁၄၅၀) ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့ကာ အစွဲရေး (၆၂၅) ဦး သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ၎င်းကာလ အတွင်းမှာပင် ပါလက်စတိုင်း (၁၃၇၂) ဦးမှာ အစွဲရေးစစ်တပ်များ၏ သတ်ဖြတ်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အစွဲရေး စုစုပေါင်း (၄၅၀၀) ဦး

ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်း လခြမ်းနီအဖွဲ့၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ (၂၀၀၀၀) ခန့် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်ဆို၏။

အေရိယယ်ရှာရွန်၏ ပထမသက်တမ်းအပြီး သူ့ကို သုံးသပ်ပါမူ ပဟေဠိများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသော ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလော၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိ၏ ရည်ရွယ်ချက်အားလုံးကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထုတ်ဖော်ချပြထားသည့် ခေါင်းဆောင်မျိုးလောဟု တွေးစရာ ဖြစ်လာ၏။ ပြင်သစ်မှ ဒီဂေါလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလော၊ သို့တည်းမဟုတ် ယူဂိုဆလပ်စ်မှ မီလိုဆီဗစ်ချ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလောလော။ မိမိထင်သလို ကောက်ချက်ဆွဲနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လုံးဝ သေချာသည့် အချက်မှာ ရှာရွန်သည် သူ၏ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး ပထမသက်တမ်းအတွက် အရေးအကြီးဆုံး ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်သွားသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမှာ သူ၏ အကြံအစည်များကို ဆက်လက် အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို နောက်ထပ် (၄) နှစ် ဆက်လက် ရွေးချယ်ခံရခြင်းပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

အခန်း (၂၀)

လက်ဝဲဝါဒီများ ကျန်သေးသလော

ရှာရွန်၏ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်မည့် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ၎င်းရည်ရွယ်ချက်များ ထမြောက် အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့အား ဆက်လက်မဆွေးနွေးမီတွင် အစွဲအစားနိုင်ငံမှ လက်ဝဲဝါဒီများ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများ၏ အခြေအနေကို ဦးစွာလေ့လာကြည့်ရန် လိုပေသည်။ ဤငြိမ်းချမ်းရေးသမားများမှာ ပြီးခဲ့သော (၁၀) နှစ်ကာလမှ စတင်ပေါ်ပေါက်လာကြခြင်းဖြစ်ပြီး အကွဲကွဲအပြားပြားသော အုပ်စုများ လျော့ရဲရဲဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သာဖြစ်သည်။

ဘာရတ်၊ ရှာရွန်နှင့်တကွ ဘာသာရေးအခြေခံဝါဒီအားလုံးတို့က ဤငြိမ်းချမ်းရေးညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့ကို ဖြိုခွင်းရန် အကြိမ်ကြိမ်

ကြီးစားခဲ့ကြသည်။ ဤငြိမ်းချမ်းရေးသမားများထဲတွင်လည်း အုပ်စုငယ်ပေါင်း များစွာ ပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့၏ အယူအဆမှာ အခြားလူမျိုးတစ်မျိုး၏ နယ်မြေအား သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ၎င်းလူမျိုးအား ဖိနှိပ်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏နယ်မြေကို လုယူခြင်း စသော လုပ်ရပ်များသည် လူသားရေးရာ ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် မကောင်းဆိုးဝါးလုပ်ရပ်များဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားကြသည်။

အခြားငြိမ်းချမ်းရေးအုပ်စု၏ ယူဆချက်မှာ ပါလက်စတိုင်း နယ်မြေအား သိမ်းပိုက်နိုင်ခြင်းသည် အစွရေးနိုင်ငံအား လူမျိုးရေး ခွဲခြားအုပ်ချုပ်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားစေသည်သာမက အစွရေး လူ့အဖွဲ့အစည်းကိုပါ ထိခိုက်ပျက်စီးစေသည်ဟု ယူဆလျှင် ဖြစ်သည်။ ဤအတွေးအခေါ်များမှာ ၁၉၈၂-ခုနှစ် လက်ဘနွန်စစ်ပွဲအပြီးတွင် ပိုမိုခေတ်စားလာခဲ့သည်။

ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် သဘောတူညီချက်တစ်ရပ် မဖြစ်မနေ ရယူရန် တွန်းအားပေးနေသည့် အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်မှာ စစ်ရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် သိမ်းပိုက်နယ်မြေအားလုံးမှ တပ်များ ရုပ်သိမ်းပေးရသည်ဖြစ်စေ၊ ဂျူးအခြေချနေထိုင်ရာနေရာအားလုံး ဖယ်ရှားဖြုတ်သိမ်းပေးရသည်ဖြစ်စေ၊ ပါလက်စတိုင်းတို့နှင့် မဖြစ်မနေ ငြိမ်းချမ်းရေးယူရမည်ဟူသော အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ စစ်မဲ့ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ တစ်ခုသည် အစွရေးအား လုံခြုံရေးအရ မည်သို့မျှ ခြိမ်းခြောက်နိုင်စွမ်းမရှိပေ။ သို့ရာတွင် အစွရေးတပ်များအား ပုန်ကန်ထကြွနေသည့် လူမျိုးတစ်မျိုးအပေါ် ရဲလုပ်ငန်းမျိုးဖြင့် ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ပေးထားခြင်းမှာ အစွရေးစစ်တပ်အနေဖြင့် တစ်ချင်း အမှည့်ခြေခံနေရပြီး ဒေသတွင်း စစ်ပွဲကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်

လာပါက အစွရေးလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် စစ်ရေးအရ မည်သို့မျှ ကာကွယ်နိုင်စွမ်းမရှိသော အခြေအနေကို ရောက်ရှိသွားစေနိုင်ပေသည်။

ဤအမြော်အမြင်ကြောင့်ပင် ယစ်ဇတ်ရာဘင်က အော်စလို သဘောတူညီချက်ကို ရအောင်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အစွရေး စစ်သမိုင်းသုတေသီတစ်ဦးဖြစ်သော မာတင်ဗန် ခရိုဗဲလ်ဒ်က ဩစတြေးလျရုပ်မြင်သံကြား အစီအစဉ်တစ်ခုနှင့် တွေ့ဆုံခန်း၌-

“အခြေခံအားဖြင့်တော့ ဒီကိစ္စဟာ တပ်အင်အားချင်း ညီမျှမှု ရှိ/မရှိဆိုတဲ့ အချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က အင်အားတောင့်တင်းပြီး အင်အားနည်းတဲ့ ရန်သူတိုက်နေရရင် တဖြည်းဖြည်းနဲ့ကိုယ်ပါ အင်အားနည်းလာတော့မှာ ဖြစ်တယ်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် အင်အားကြီးပြီး အင်အားနည်းတဲ့ ရန်သူကို တိုက်ရပြီဆိုရင် ကိုယ် ဘာပဲလုပ်လုပ် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သလိုပဲ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်”

ဟု ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသော အုပ်စုများ၏ နောက်ထပ် အယူအဆတစ်ခုမှာ တသီးတခြားနေထိုင်သည့် အယူအဆဖြစ်၏။ ယင်းအယူအဆနှင့် ပတ်သက်၍ ဗန်ခရိုဗဲလ်ဒ်ကပင် အထက်ဖော်ပြပါ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်း၌-

“တစ်ခုတည်းသော ဖြေရှင်းနည်းကတော့ ကျွန်တော်တို့နဲ့ သူတို့အကြားမှာ ငှက်တောင် ဖြတ်မပျံနိုင်လောက်အောင် မြင့်တဲ့ အုတ်နံရံကြီးတစ်ခု တည်ဆောက်ဖို့ပါပဲ။ ဒါမှသာ နောင်အနာဂတ်

နှစ်ပေါင်းများစွာအထိ ဘာပြဿနာမှမရှိဘဲ နေနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကံဆိုးတာက အစွရေးတပ်မတော်က အဲဒီတံတိုင်းကြီးဆောက်ပြီး သွားရင်တောင်မှ တံတိုင်းရဲ့နှစ်ဖက်စလုံးမှာ နေချင်တဲ့ဆန္ဒရှိနေတာပဲ။ ဒီပြဿနာကို ဂါဇာလို နေရာမျိုးမှာ (၄၈) နာရီအတွင်း ဖြေရှင်းလို့ ရနိုင်ပါတယ်။ တပ်တွေရော အခြေချနေရာတွေပါ နယ်မြေထဲက ထွက်ပေးလိုက်ပြီး အုတ်နံရံကြီးတစ်ခုသာ ထောင်လိုက်ပါ။ အဲဒီလို ထောင်ထားတဲ့ကြားထဲက အုတ်နံရံကို ကျော်လာတယ်ဆိုရင်တော့လဲ ပစ်သတ်ရုံပေါ့ဗျာ”

ဟု ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ ခြစ်စည်းရိုးတည်ဆောက်ရေး အယူအဆမှာ အစွရေးပြည်ပေါက် ဂျူးများအတွင်း အလွန်ရေပန်းစားခဲ့သည်။ လက်တွေ့တွင်လည်း ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဘင်ဂျမင်ဘင်အီလိုက်ဇာ၏ လက်ထက်တွင် ခြစ်စည်းရိုးတည်ဆောက်မှု စတင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၇-ခုနှစ် နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက်နီးပါး တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသ၏ ခြစ်စည်းရိုးတည်ဆောက်မှု ပြီးစီးခဲ့သည်မှာ ကြာမြင့်ပြီဖြစ်၏။ သို့အတွက် ဂါဇာဒေသသည် ကမ္ဘာ့အကြီးမားဆုံး ခြစ်စည်းရိုးကာရံထားသော အကျဉ်းစခန်းဟုပင် ခေါ်မည်ဆိုက ခေါ်နိုင်လောက်သည်။

ဤတသီးတခြားနေလိုသော ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများမှာ ဂျူးနှင့် အာရပ်များ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်သင့်သည်ဟု ယူဆသော အုပ်စုတွင် မပါဝင်ချေ။ သို့ရာတွင် ဤအုပ်စုသည် ဂျူးအခြေချနေရာများကို လက်လွှတ်ရန်၊ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ ပြန်ပေးရန်နှင့် ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံထူထောင်ရေးကို လက်ခံကြ

သည်။ အကြောင်းမှာ အစွရေးနိုင်ငံတွင်း၌ ပါလက်စတိုင်းများ လုံးဝ မရှိစေလိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အချို့သော တသီးတခြားဝါဒီများကမူ အစွရေး၏ မူလပိုင်နက်ထဲမှ အာရပ်များ နေထိုင်သည့် နယ်မြေများကို ပါလက်စတိုင်းတို့အား ပေးအပ်ရန်ကိုပင် သဘောတူညီကြသည်။ သူတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဂျူးများအကြား၌ အာရပ်များ မရှိစေလိုခြင်းဖြစ်၏။ အာရပ်တို့ကို မယုံကြည်ခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ မုန်းတီးခြင်း စသည်တို့ အားလုံးပေါင်းဆုံပြီး အစွရေးအဖွဲ့အစည်းအား မလိုလားအပ်သည့် ယဉ်ကျေးမှုလေ့များ မရောနှောစေလိုသည့် ဆန္ဒ သဘောထားပိုင် ဖြစ်သည်။

သို့အတွက်ကြောင့်လည်း အစွရေးပြည်သူအများစုတို့က လီကွဒ်ပါတီဦးဆောင်သော လက်ယာစွန်း သို့မဟုတ် ဘာသာရေး အခြေခံပါတီများကို မဲထည့်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။ ထို့အပြင် အာရာဖတ်တို့ကို အစပျောက်ရန်နှင့် ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံထူထောင်ရန်တို့ကို သဘောတူထောက်ခံကြခြင်းဖြစ်သည်။

တသီးတခြားဝါဒီတို့က အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရများ ဖွဲ့စည်းကာ လေဘာနှင့် လီကွဒ်ပါတီဝင်များ ပူးပေါင်းပြီး အာရပ်များကို ဂျူးနိုင်ငံတွင်းမှ လုံးဝ ဖယ်ရှားနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြသည်။ ဤသီးခြားဝါဒီများမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများအတွက် ယာယီမဟာမိတ်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ ရှာရွန်ကသာ နိုင်ငံကို လုံခြုံမှုရှိအောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့လျှင် ၎င်းတို့သည် လီကွဒ်ပါတီကို စွန့်ခွာကာ လေဘာပါတီနှင့် ပြန်ပေါင်းမည့် အဖွဲ့များဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ သူတို့၏ အဓိက ရည်ရွယ်

ချက်ကပင် ဂျူးသီးသန့်နိုင်ငံကို မည်သူနှင့်မျှ အဆက်အစပ်မရှိဘဲ တည်ထောင်လိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများထဲတွင် အဓိက အရေးပါသည်မှာ အစွဲရေးနိုင်ငံသား အာရပ်များ၏ ပါတီနှင့် ၎င်းတို့၏ မဲများ ဖြစ်သည်။ ပြီးခဲ့သည့် (၁၀) နှစ်အတွင်း လက်ဝဲအုပ်စုများ အနိုင် ရတိုင်းပင် အာရပ်များ၏ မဲကြောင့်သာ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ အကြောင်း မှာ အာရပ်များသည် မဲပေးသူ အားလုံး၏ (၁၈) ရာခိုင်နှုန်း ရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

အာရပ်တို့က လက်ဝဲယိမ်းဂျူးများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသမား များကို မဲထည့်ကြခြင်းမှာ အကြောင်းအချက် နှစ်ခုကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပထမအချက်မှာ ၎င်းတို့၏ညီအစ်ကိုတော် ပါလက် စတိုင်းများတွင် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရရှိရန် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ဂျူး-ပါလက်စတိုင်း ပြဿနာ ပြေလည်သွားပါက အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်းရှိ အာရပ်တို့၏ နိုင်ငံသား အဆင့်အတန်း ပို၍မြင့်မားလာကာ ဂျူးများနှင့် တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးများ ရလာနိုင်သည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ဂျူးလက်ဝဲပါတီတို့ကိုယ်တိုင်က ယင်းအာရပ် တို့နှင့် မပတ်သက်လိုကြချေ။ ရာဘင်၏ လက်ထက်တွင်ပင် အာရပ်ပါတီများမှာ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရများတွင် တရားဝင် ပါဝင် ကြရသည်မဟုတ်ပေ။ သို့အတွက် အမတ်နေရာမရရှိဘဲ ငွေကြေး ထောက်ပံ့မှုသာရရှိကြသည်။ ဤအခြေအနေမျိုးမှာ မှားယွင်းစွာ တစ်ယောက်ကဲ့သို့ အခြေအနေမျိုးဟု အာရပ်တို့က ခံစားကြ

ရသည်။ ဘာရတ်၏လက်ထက်၌ အချို့အာရပ်များမှာ ဆန္ဒပြပွဲ များ၌ သေဆုံးခဲ့ရသည်။ သို့အတွက် အာရပ်အုပ်စုများသည် လက်ဝဲယိမ်းပါတီများအား ထောက်ခံနေမှုကို ရုပ်သိမ်းကာ ငြိမ်းချမ်း ရေးသမားများကို ပြောင်းလဲထောက်ခံလာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

လက်ဝဲပါတီများ ကျဆုံးခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်း များမှာ ဒေးဗစ်စခန်း၌ အေဟွဒ်ဘာရတ်က သဘောတူညီချက် ရအောင် မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်း၊ အစိုးရအဖွဲ့တွင် မည်သည့်ပါတီနှင့်မျှ လက်မတွဲဟု ကြီးဝါးမိခြင်း၊ လေဘာပါတီက အမျိုးသားညီညွတ် ရေးအစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပါဝင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ မဲရက်စ်ပါတီက အဓိကကျသော ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုနှစ်ခုကို အောင်မြင်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်း စသောအကြောင်းရင်းများဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု နှစ်ခုအနက် ပထမ တစ်ခုမှာ အစွဲရေး အမြဲတမ်းတပ်နှင့် အရန်တပ်စစ်သားများက သိမ်းပိုက်နယ်မြေ များတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ငြင်းဆန်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းစစ်သားများအနေဖြင့် မလွဲမရှောင်သာ၍ စစ်တိုက်ရတော့မည့် အခြေအနေမျိုးတွင် စစ်မှုထမ်းဆောင်လိုကြသော်လည်း ပါလက် စတိုင်း အုံကြွမှု နှိမ်နင်းရေးစစ်ပွဲများ၌ ပါဝင်လိုကြခြင်း မရှိချေ။ ၎င်းအပြင် တရားမဝင် တည်ထောင်ထားသော ဂျူးအခြေချနေရာ များအား ကာကွယ်ရေး၊ ၎င်းတို့အမြင်အရ စစ်ရာဇဝတ်မှု သို့မဟုတ် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုဟု စွပ်စွဲခံရ နိုင်သော တာဝန်များ စသည်တို့ကိုပါဝင် ထမ်းဆောင်လိုကြခြင်း မရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ငြင်းဆန်သော စစ်သားအားလုံးတို့မှာ စစ်တရားရုံးဖြင့် စစ်ဆေးပြီး နှစ်ရှည် ထောင်ဒဏ်များ ချမှတ်ခံခဲ့ ကြရသည်။

ယင်းသို့ ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးခံရသော စစ်သားတစ်ဦး၏ ဖခင်က အင်တာနက်ပေါ်၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့သည်-

“၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၀) ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့၌ မာတာနီယာဘင်အတ်ဇီက ရေးသားခဲ့သည်မှာ-

မိတ်ဆွေအပေါင်းတို့-

ကျွန်တော်၏သား ဂျီနသန်ဘင်အတ်ဇီသည် ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၈) ရက်နေ့တွင် ထောင်ဒဏ် (၄) နှစ် ကျခံခဲ့ပါသည်။ ယနေ့ (နိုဝင်ဘာလ ၁၀-ရက်) တွင် ၎င်းအား စစ်မှုထမ်းရန် ထပ်မံဆင့်ခေါ်ခြင်း ခံရပြန်သည်။ ၎င်းက စစ်မှုထမ်းဆောင်ခြင်းအစား အရပ်ဘက် တာဝန်တစ်ခုခု ထမ်းဆောင်လိုကြောင်း၊ မိမိ၏ ယုံကြည်ချက်များအရ တပ်မတော်တွင်း၌ စစ်မှုထမ်းဆောင်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်း၏ တင်ပြချက်အား ပယ်ချခြင်း ခံရသည်။ သူ့အား နောက်ထပ် ထောင်ဒဏ် (၂၈) ရက် အဖြစ်ပေးခဲ့သည်။ သူ့ကို ထောင်ဒဏ်စီရင်သည့် ဗိုလ်မှူးကြီးက သူ့ကို စကားပြောခွင့် မပေးခဲ့ပါ။ သို့အတွက် သားက မိတ်ဆွေများကို အောက်ပါသတင်းစကားဖြန့်ဖြူးပေးရန် မှာကြားခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတကာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အဖွဲ့၏ အဆိုအရ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ပထမ (၇) လ အတွင်းတွင် အစွဲအစား စစ်တပ်၏ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် အသက် (၁၂) နှစ်အောက် ကလေးငယ် (၅၀) ကျော် သေဆုံးခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တစ်ဦးကိုမျှ အပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော့်ကို

၎င်းလုပ်ရပ်များ လုပ်ရန် ငြင်းဆိုသည့်အတွက် ပဉ္စမအကြိမ် ထောင်ဒဏ်ကျခံရန် စီရင်ခဲ့ကြပါသည်။

ယီဂါလ်ဘရွန်နာဆိုသူက အစွဲအစားဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦးထံ ရေးသားခဲ့သော စာမှ စာသားအချို့ကို အောက်တွင် ကောက်နုတ်ဖော်ပြထားပါသည်-

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ဗျား-

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကျွန်တော့်ထံပေးပို့ခဲ့သော စာတွင် အနောက်ဘက် ကမ်းဒေသနှင့် ဂါဇာဒေသတို့တွင် ဖြစ်ပွားနေသော စစ်ရေး လိုအပ်ချက်များအရ ကျွန်တော်အား စစ်ဆင်ရေးများတွင် ပါဝင်ရန် ဆင့်ခေါ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိပါသည်။

ကျွန်တော် ဤစာကို ရေးသားရခြင်းမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတို့၏ ဆင့်ခေါ်မှုကို ကျွန်တော်မနာခံနိုင်ကြောင်း အကြောင်းပြန်ကြားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်ကတည်းက အေရီယယ်ရှာရွန်သည် သိမ်းပိုက်ရရှိသော နယ်မြေများတွင် ဒါဇင်ပေါင်း များစွာသော အခြေချနေရာကိုလိုနီများ ထူထောင်ကာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား စိုးမိုးရန်နှင့် ၎င်းတို့ပိုင်မြေများကို အမြတ်ထုတ်ရန် စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ ယနေ့တွင် ထိုကိုလိုနီများ သိမ်းပိုက်ရရှိမြေများ၏ တစ်ဝက်ခန့်ကို ထိန်းချုပ်ထားရုံမက ပါလက်စတိုင်း မြို့ရွာများကို မလူးသာ မလှုပ်သာဖြစ်အောင် ချုပ်ကိုင်ထားပြီး ဒေသခံများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ပင် မရှိတော့ပါ။ ရှာရွန်လည်း ယခု ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်နေပါပြီ။ ယနေ့တွင် ရှာရွန်သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၂၀) က သူ စတင်ခဲ့သော စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်

ဖော်ရန် လုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ရှာရွှန်က သူ့နောက်လိုက်
ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးကို အမိန့်ပေးလိုက်ရာ ထိုအမိန့်သည် ကွပ်ကဲမှု
ကွင်းဆက်အတိုင်း အောက်ခြေသို့ ဆင်းလာခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် အမြောက်တပ်သားတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။
စစ်ယန္တရားကြီးတစ်ခုလုံးအတွက် ဝက်အူလေးတစ်လုံးသာ ဖြစ်ပါ
သည်။ ကွပ်ကဲမှု ကွင်းဆက်၏ အောက်ဆုံးနှင့် နောက်ဆုံး
အဆင့်တွင် ရှိနေပါသည်။ ကျွန်တော်မှာ အမိန့်များကို လိုက်နာရန်
သာ တာဝန်ရှိပါသည်။ “ပစ်” ဟူသော အမိန့်သံကြားလျှင်
မောင်းခလုတ်ကို ဆွဲရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ သို့မှသာ စီမံကိန်းကြီး
တစ်ခုလုံး ပြီးမြောက်အောင်မြင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက်
ကျွန်တော်သည် ဤအလုပ်များကို ခံစားချက်မရှိသော စက်ရုပ်
သဖွယ် လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရတော့မည့် အခြေအနေရှိလာပါသည်။

ဘတ်တော့ဘရက်ချ် ရှေးသားခဲ့သော စာလေးကို တင်ပြ
လိုပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ခင်ဗျား-

ခင်ဗျားရဲ့ တင့်ဟာ အားကောင်းတဲ့ ယာဉ်တစ်စီး ဖြစ်ပါ
တယ်။

တောအုပ်တွေကို ဖြိုလှဲပြီး လူတွေကို ရာနှင့်ချီ၍ အမှုန်
ကြိတ်ပစ်နိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ချို့ယွင်းချက်တစ်ခု ရှိနေပါတယ်။

အဲဒီချို့ယွင်းချက်ကတော့ ယာဉ်မောင်းတစ်ဦး လိုအပ်ခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်ခင်ဗျား-

လူသားဆိုတာ အင်မတန် အသုံးဝင်ပါတယ်။

လေထဲပျံသန်းနိုင်သလို လူလည်း သတ်နိုင်ပါတယ်။

သူ့မှာ ချို့ယွင်းချက်တစ်ခု ရှိပါတယ်။

သူဟာ စဉ်းစားတတ်ပါတယ်။

ဟုတ်ပါတယ် ဗိုလ်ချုပ်ခင်ဗျား၊ ကျွန်တော်လည်း စဉ်းစား
တတ်နေပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်ကို ဘယ်ကို ဆွဲခေါ်
နေတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် မြင်နိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ
လူသတ်မယ်၊ ဖျက်ဆီးမယ်၊ ကိုယ်တိုင်လည်း ထိမယ်၊ သေမယ်၊
ဘယ်တော့မှမဆုံးတော့ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော်နားလည်နေပါတယ်။
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးပြောတဲ့ “ဖြစ်ပွားနေတဲ့စစ်” ဆိုတာ ဘယ်တော့မှ
မဆုံးဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် နားလည်နေသလို စစ်ရေးလိုအပ်ချက်
ဆိုတာဟာလည်း ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ လူတွေကို ဝိုင်း၊ လိုက်ဖမ်း၊
ပြီးတော့ လူထုတစ်ရပ်လုံးကို အတော်ထားတဲ့ အလုပ်တွေဆိုတာ
နားလည်ထားတော့ အဲဒီစစ်ရေးလိုအပ်ချက်ဆိုတာ တစ်နည်းနည်း
တော့ လွန်နေပြီဆိုတာ ကျွန်တော် သိလိုက်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရဲ့ ဆင့်
ခေါ်မှုကို မလွဲမရှောင်သာ အတင်းအကျပ် ငြင်းဆန်ရပါတော့
မယ်။ ကျွန်တော်-----အလုပ်ကို-----နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့်မို့
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ဗျား၊ ကျွန်တော့်ကို ထောင်ထဲမပို့ခင် ဗိုလ်ချုပ်
ကြီးလည်း စပြီး စဉ်းစားဖို့ ကောင်းပြီလို့ ကျွန်တော် ပြောချင်
ပါတယ်။

ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ဒုတိယအကြိမ် ပုန်ကန်မှု စတင် ကတည်းက သိမ်းပိုက်နယ်မြေများတွင် စစ်မှုထမ်းရန် ဆင့်ခေါ် သည်ကို ငြင်းဆန်ခဲ့သူပေါင်း (၁၈၀) ရှိခဲ့သည်။ ထို့ထက်ပိုသော အရေအတွက် ရှိသူများကလည်း မိမိတို့အား စစ်မှုထမ်းရန် ဆင့်ခေါ်ပါက ငြင်းဆန်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းကျိန်လွှာများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးထားကြသည်။ ဤသူများကို လက်ဝဲဝါဒီများက စည်းရုံးထားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မာရက်ဇ်ပါတီနှင့် ၎င်း၏ “ချက်ချင်းငြိမ်းချမ်းရေး” လှုပ်ရှားမှုကြီးကမူ စစ်မှုထမ်း ဆောင်ရန် ငြင်းဆန်သူများကို မထောက်ခံနိုင်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ အကြောင်းပြချက်မှာ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် စစ်မှုထမ်း ဆောင်ရန် ငြင်းဆန်ခြင်းသည် တရားဥပဒေကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း ဖြစ်ရုံမက ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝတ္တရားကိုလည်း ဖောက်ဖျက်ခြင်း နှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

ဤအကြောင်းပြချက်များမှာ အဓိပ္ပာယ်မရှိဟု စာရေးသူက ဆို၏။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့ရည်ညွှန်းသော ဒီမိုကရေစီဆိုသည်မှာ ကျူးလွှားများအတွက်သာ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဒီမိုကရေစီကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ အစွဲရေးနိုင်ငံသည် သူတစ်ပါး နယ်မြေများကို သိမ်းပိုက်ပြီး ၎င်းနယ်မြေသိမ်းပိုက်မှုကို ယာယီ အဖြစ်မှ ရာသက်ပန်ဟု သတ်မှတ်ကာ ဒေသခံများအား လူ့အခွင့် အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ ပေးရန် ငြင်းပယ်ခဲ့သည့်အချိန်မှ စ၍ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအဖြစ်မှ ရပ်စဲသွားခဲ့သည်မှာ ကြာမြင့် လှပြီဟု ဆိုသည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံကို လွတ်လပ်သော ဒီမိုကရေစီဟု ခေါ်မည့်အစား လူမျိုးရေး ခွဲခြားသည့် ဒီမိုကရေစီဟု ခေါ်သင့် နေသည်မှာ ကြာမြင့်လှပြီဟု ဆိုသည်။ အော်စလို ဆွေးနွေးပွဲ

အပြီးတွင် အစွဲရေး၌ ဒီမိုကရေစီပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ စတင် ခဲ့သေးသော်လည်း ရာဘင်လုပ်ကြံခံရပြီးနောက်တွင် တဖြည်းဖြည်း နှင့် ပြန်လည်ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်ဟု ဆို၏။

သို့အတွက် ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေများအား သိမ်းပိုက်ခြင်း ကို အဆုံးသတ်ရန် မည်သည့်အကြမ်းဖက်သော ကြိုးပမ်းမှုကို မဆို ဒီမိုကရေစီနည်းကျသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤအချက်ကို လက်ဝဲယိမ်းပါတီများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဝါဒီတို့ မျက်ခြည်ပြတ် ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၈) ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတကာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အဖွဲ့က အစွဲရေးကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးချုပ်ထံ ရေးသားသော စာ၌-

“ကလေးငယ်များအား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ လက်နက်ခွဲ အရပ်သားများအား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ လက်နက်များ အရမ်းကာရော ပစ်ခတ်ခြင်း၊ လူနေထူထပ်သော နေရာများကို အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ လူများရှိနေသော အဆောက်အအုံများကို ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အပျက်အစီးပုံအောက် ရောက်နေသော အရပ် သားများ ကယ်ဆယ်ခြင်းမပြုဘဲ ပစ်ထားခဲ့ခြင်းစသော လူ့အခွင့် အရေး ချိုးဖောက်၍ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည့် အစွဲရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား ဘေးရန်တင် စစ်ဆေးခြင်း၊ တရား ဥပဒေ၏ ဆုံးဖြတ်မှုကို နှာခံစေခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ရပ်များအတွက် တာဝန်ရှိကြောင်းလည်း ဖော်ထုတ် ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ရပ် များကို မလုပ်လိုသဖြင့် စစ်မှုထမ်းရန် ငြင်းဆိုသော တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ အရန်တပ်ဖွဲ့ဝင်များအား လပေါင်းများစွာ အကျဉ်းချ၍ အပြစ် ဒဏ်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။ အစွဲရေးလူထုအား အစိုးရ၏မူဝါဒများနှင့်

ပတ်သက်၍ မည်သို့ သဘောပေါက် နားလည်စေလိုသည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပါ။”

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။

ဤသို့ စစ်မှုထမ်းဆောင်ရန် တစ်နည်းအားဖြင့် ပါလက်စတိုင်း အရပ်သားများအပေါ် ဖိနှိပ်ရန် ငြင်းဆန်သော စစ်သားပေါင်း ထောင်နှင့်ချီ၍ ရိုလာပါက ၎င်းစစ်သားများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများအရေးကို မည်သို့ဖြေရှင်းမည်နည်း။ ဤဖြစ်ရပ်များက စစ်လိုလားသော အစွဲရေးတို့၏ အစဉ်အလာလေ့ ဦးတည်ချက် ပြောင်းလာပြီဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ စစ်လိုလားမှုမှ သွေဖည်သော ဦးတည်ချက် လမ်းကြောင်းအား ပြုပြင်ရန်မှာ လက်ဝဲပါတီတို့တွင် ကြီးစွာသော နှလုံးရည်သာမက စိတ်ဆန္ဒပြင်းပြမှုလည်း လိုအပ်သည်။ လူထုတစ်ရပ်လုံးက အုံကြွ၍ စစ်ကို ဆန့်ကျင်လာပါက ဖြေရှင်းရမည့်နည်းလမ်း မရှိသေးချေ။

တာနယာခိုင်ဟတ်ဆိုသူ သုတေသီတစ်ဦး၏ ခန့်မှန်းချက်အရဆိုလျှင် အစွဲရေးပြည်သူလူထု၏ သုံးပုံတစ်ပုံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသူများ ဖြစ်ကြသည်ဆို၏။ ၎င်းအရေးတွင် အစွဲရေးရှိ အာရပ်များလည်း ပါဝင်သည်။ သိမ်းပိုက်နယ်မြေများမှ ပြန်ဆုတ်ပေးရန် လိုလားသော လူထုအမျိုးသားမှာ (၁၅) ရာခိုင်နှုန်း၊ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိသည်။ စစ်အုပ်စုတွင် ပါလက်စတိုင်း၊ အစွဲရေး၊ ဂျူးလူမျိုး အခြေချနေထိုင်မှုကိုပါ လုံးဝစိတ်မဝင်စားသည့် တသီးတခြားဝါဒီများ မပါဝင်ချေ။

အစွဲရေးနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးဝါဒီများ အင်အားနည်းသည်ဟု ဆိုရာ၌ ၎င်းတို့၏ အရေအတွက်က အဓိက မကျချေ။

၎င်းတို့မှာ နှုတ်ကသာ ကြွေးကြော်နေပြီး ဘာမျှ လက်တွေ့ထိထိရောက်ရောက်လုပ်ကြသူများ မဟုတ်ခြင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စားပွဲထိုင် လေထွားသူများ သက်သက်ဖြစ်နေကြခြင်းက အဓိကဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် အထက်ဖော်ပြပါ စစ်မှုထမ်းဆောင်ရန် လက်တွေ့ငြင်းဆန်ပြီး အပြစ်ဒဏ်ခံရသည်အထိ ရဲရဲတင်းတင်း ဆောင်ရွက်သူများကိုမူ “လက်ဝဲစွန်းသမားများ” ဟု အမည်တပ်ခံကြရပြန်သည်။ သို့အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများကသာ တက်တက်ကြွကြွ လှုပ်ရှားပါက ဤငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာကာ လူထုအုံကြွမှုအထိ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပြီး ကိုလိုနီပြုသည့်စနစ်နှင့် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများအား ဖိနှိပ်သည့် စနစ်ကြီး တစ်ရပ်လုံး ပြိုလဲသွားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ပဲရက်စ်ပါတီ၏ အဓိကပြစ်ချက်မှာ အစိုးရကို ငြိမ်းချမ်းသော နည်းဖြင့် ဆန့်ကျင်သူ၊ စစ်မှုထမ်းဆောင်ရန် ငြင်းဆန်သည့် စစ်သားများကဲ့သို့သော ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများကို လျစ်လျူရှုထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြခြင်းဖြစ်သည်။

မာရက်စ်ပါတီနှင့် လေဘာပါတီတို့၏ လွတ်ထွက်သွားသော အခွင့်အလမ်းတစ်ခုမှာ နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်တရားရုံးဆိုင်ရာ ရောမစာချုပ်ကို အတည်ပြုရန် အစိုးရကို ဖိအားမပေးနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းနိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်တရားရုံး ထူထောင်သည့် စာချုပ်ကို ရုရှား၊ ပြင်သစ်၊ ဗြိတိန်တို့ အပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်း (၁၂၀) က အတည်ပြုခဲ့ကြသည်။ အမေရိကန်၊ တရုတ်၊ လစ်ဗျား၊ အီရတ်၊ ကာတာ၊ ယီမင်နှင့် အစွဲရေးတို့က ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းစာချုပ်မှာ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁) ရက်နေ့တွင် အသက်ဝင်ခဲ့သည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံအနေဖြင့် စာချုပ်ကို

လက်မှတ်ရေးထိုးသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက အတည်မပြုခဲ့ကြချေ။

၎င်းစာချုပ်က စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်အား ချိုးဖောက်မှုအားလုံးကို စစ်ရာဇဝတ်မှုများဟု သတ်မှတ်သည်။ ၎င်းအပြင် ယင်းချိုးဖောက်မှုအား လူသားမျိုးနွယ်တို့အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှု၊ ကျူးကျော်သည့် ရာဇဝတ်မှုများအဖြစ်လည်း အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ထားသည်။

သို့အတွက် အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်း၌သာ လူ့အခွင့်အရေး တိုက်ပွဲဝင် အတိုက်အခံ လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်ရှိပါက ယင်းလှုပ်ရှားမှုက ဤရောမ စာချုပ်ကို စွဲကိုင်၍ အစွဲရေးလူထုနှင့် စစ်ဘက်ကို စစ်ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ သတိထားရန် တောင်းဆိုကောင်း တောင်းဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ အစွဲရေးလူ့အဖွဲ့အစည်း အနေဖြင့် ဤရာဇဝတ်မှုများကို လျစ်လျူရှုထားရာမှ သတိထားဂရုပြုမိလာစေအောင် ဆောင်ရွက်ရန်မှာ အခက်အခဲများစွာ ရှိနိုင်ပေသည်။

ကျူးအတော်များများကပင် ကျူးတို့၏ တပ်မတော်ဆိုသည်မှာ ဤသို့ စစ်ရာဇဝတ်မှုမျိုးကို မည်သည့်အခါမျှ ကျူးလွန်လိမ့်မည် မဟုတ်ဟု စိတ်ချ ယုံကြည်ထားကြသည်။ ထို့အပြင် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှု ဆိုသည်မှာလည်း အစဉ်အလာအားဖြင့် ကျူးတို့အပေါ်သာ ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းသာ ရှိသည်ဟု စွဲလမ်းနေကြသည်။ ကျူးတို့က ဤရာဇဝတ်မှုမျိုး ကျူးလွန်လိမ့်မည်ဟု မယူဆကြချေ။ အစွဲရေး တပ်မတော်က စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့် မညီသော လုပ်ရပ်တစ်ခုခု ပြုလုပ်ပစ်သည်

ဆိုလျှင်ပင် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ရန် သို့မဟုတ် မှန်ကန်တရားမျှတသော အကြောင်းအရာတစ်ခုအတွက် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်မည်ဟု လက်ခံထားကြသည်။ အချို့ကလည်း ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားတွင် နှစ်ပေါင်း ထောင်နှင့်ချီ၍ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခံခဲ့ကြရသော ကျူးတို့အနေဖြင့် ဤသို့ပြန်လည်ရက်စက်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆကြပြန်၏။ နောက်တစ်ချက်မှာ စစ်တပ်ကို လေးစားမြတ်နိုးတန်ဖိုးထားမှုကြောင့် စစ်တပ်က လုပ်သမျှကို အပြစ်မမြင်နိုင်တော့ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများသည်ပင် နိုင်ငံရေးသမားများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့် အစွဲရေးစစ်တပ်၏ စစ်ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ မဆွေးနွေးဝံ့၊ မဖော်ထုတ်ဝံ့သော အကြောင်းအချက်များ ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်မှာ နားလည်နိုင်ဖွယ် ရှိသော်လည်း လက်ခံနိုင်သည့်ကိစ္စ မဟုတ်ချေ။

ယူရိုအက်ဖ်နာရီဆိုသူ ဂျာနယ်သမားတစ်ဦး ဦးဆောင်သည့် “ငြိမ်းချမ်းရေးအုပ်စု” ငယ်လေးတစ်ခုကသာ နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်တရားရုံးသို့ အစွဲရေးပြည်သူက ဂရုထားပြီး ကြီးပမ်းလုပ်ဆောင်လျက် ရှိသည်။ ဤလုပ်ရပ်လေးကပင် အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း အရေးအခင်းတွင် နှစ်ဖက်စလုံးက ကျူးလွန်ခဲ့ကြသော စစ်ရာဇဝတ်မှုများကို အများသိအောင် ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သိသိသာသာ အောင်မြင်မှု မရှိခဲ့ချေ။

တစ်ဖက်မှ စဉ်းစားကြည့်လျှင် သမိုင်းအစဉ်အလာအရ “စစ်အောင်သူတို့မည်သည် မည်သည့်အခါမျှ စစ်ရာဇဝတ်မှုဖြင့် တရားစွဲခံရခြင်းမျိုးမရှိ” ဟူသော ထုံးကို သဘောပေါက်ထားခြင်းကြောင့်လည်း ဤငြိမ်းချမ်းရေးအုပ်စုက အစွဲရေးစစ်အရာရှိများကို

နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်တရားရုံးသို့ ပို့ဆောင်ရန် မကြိုးစားခြင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် လိမ္မာပါးနပ်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ တစ်ဖန် အစွရေးစစ်ဘက်၏ စစ်ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်မှုများကို ဆက်တိုက် ဖော်ထုတ်နေပါက တစ်ချိန်တွင် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ကျူးလွန် မှုများကိုလည်း ဖော်ထုတ်သူက ဖော်ထုတ်လာမည်ဟု မျှော်လင့် ချက် ရှိနိုင်ပေသည်။

အေရီယယ်ရှာရွန်၏ ပထမသက်တမ်းအတွင်း လောဘာ ပါတီက အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့ခြင်း၊ အစွရေးနိုင်ငံ အတွင်းရှိ အရပ်သားများအား ပါလက်စတိုင်းတို့က ရက်ရက် စက်စက် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ခဲ့ခြင်းနှင့် ဒေးဗစ်စခန်း ဆွေးနွေးပွဲ ပျက်ပြားရခြင်းတို့သည် အစွရေးနိုင်ငံတွင်းမှ ငြိမ်းချမ်းရေး သမားများ၏ အုပ်စုပြိုကွဲ၍ တကွဲတပြားစီ ဖြစ်စေကာ အဓိက အကြောင်းအရင်းများဖြစ်သည့် ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်ပင် နဂိုက ကြားနေငြိမ်းချမ်းရေးတပ်ဖွဲ့များ ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်ကို စွန့်လွှတ်ကာ အစွန်းရောက်ကုန်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ငြိမ်းချမ်းရေးအုပ်စု ပြိုကွဲသွားခြင်းကြောင့် အုပ်စုသစ်များ ဒါဇင်နှင့်ချီ၍ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့ အနက် တာအာယွတ်ရှိအမည်ရှိ အုပ်စုမှာ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလမှ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်မှာ ၎င်းအဖွဲ့တွင် ဂျူးသားမက အာရပ်လူငယ်များပါ ပါဝင်ခြင်းဖြစ်၏။ အဆိုပါလူငယ်များနှင့် ကျောင်းသားများ ပူးပေါင်းကာ လူသားရေးရာထောက်ပံ့ကူညီမှု များ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာ-ရိက္ခာပြတ်နေသော ပါလက်စတိုင်းစခန်းများအား စားစရာများကို ယာဉ်တန်းများဖြင့်

ပေးပို့ခြင်းဖြစ်၏။ ဆန္ဒပြပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ အခြားအုပ်စုများ၏ ဆန္ဒပြပွဲများ၌ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းများလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။

၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်များ နှောင်းပိုင်းတွင် တည်ထောင်ခဲ့သော “ချက်ချင်းငြိမ်းချမ်းရေး” အဖွဲ့သည် အထက်ဖော်ပြပါ အုပ်စု ငယ်များ၏ ခေါင်းဆောင်အဖွဲ့လည်း ဖြစ်လာသည်။ ၎င်းတွင် နာမည်ကြီးပညာတတ်များ ပါဝင်သော်လည်း နောက်ဆုံး အခြေ အနေနှင့် ကိုက်ညီသော နိုင်ငံရေး လမ်းစဉ်ဟူ၍ မရှိခြင်းမှာ အဓိက အားနည်းချက်ဖြစ်၏။ ခေတ်မီနိုင်ငံရေး လမ်းစဉ်အစား ခေတ်မီကြွေးကြော်သံများသာ ရှိသည်ဆို၏။

အစွရေးနိုင်ငံရေးလောကမှ ပျောက်ကွယ်သွားသော လက်ဝဲ စွန်း ပါတီများ၏ နေရာတွင် ဤသို့ တကွဲတပြားစီဖြစ်နေသည့် အုပ်စုငယ်များက ဝင်ရောက်ခဲ့သော်လည်း လက်ယာစွန်းပါတီ များကို အားပြိုင်နိုင်စွမ်းမရှိကြချေ။

အခန်း (၂၁)

အကြမ်းမဖက် ပြောက်ကျားစစ်

ဤအခန်းသည် မတူညီသော အစိုးရ မဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်း (NGO) သုံးခုမှ ထုတ်ပြန်သည့် အစီရင်ခံစာများနှင့် တာကွ ပါလက်စတိုင်း လူမှုရေးသုတေသီများ၏ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့၏ လေ့လာမှုများကို စုပေါင်း၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤစာစောင်များ၏ အဆိုအရ ပါလက်စတိုင်း အရေးအခင်း၏ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုဟူ၍ အစွဲအစွဲနှင့် နိုင်ငံတကာ ထောက်ပံ့ရေးအုပ်စုများက ဒေသတွင်းရှိ လူသားရေးရာစာနာမှု အထောက်အပံ့များသာ ပေးပို့နိုင်သည့်အဆင့်သာ ရှိတော့ကြောင်း သိရှိရသည်။ မည်သို့ပင် အကြမ်းဖက်မှုအပေါ် အစွဲအစွဲမှ ဂျူးများ၊ အစွဲအစွဲမှ ပါလက်စတိုင်းများနှင့် အခြားသောလူမျိုးများက အထက်ပါ အကူအညီပေးမှုများ တုံ့ပြန်နေခြင်းကို “အကြမ်းမဖက် ပြောက်ကျားစစ်” ဟုပင်

ယူဆနိုင်ပါသည်။ သုတေသီများက ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ခေတ်အဆက်ဆက် ကြိုးပမ်းခဲ့မှုက ပါလက်စတိုင်းကလေးငယ်များအပေါ် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိနေကြောင်းကို လေ့လာဖော်ပြထားသည်။

အစီရင်ခံစာ သုံးခုစလုံး၌ပင် တူညီသောအချက်နှစ်ချက် ပါရှိသည်။ ပထမအချက်မှာ အစွရေး-ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လူမျိုးရေးစစ်ပွဲအတွင်းမှ ထူးခြားသောဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ယင်းဖြစ်ရပ်များအပေါ် မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများ ဖြစ်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

ပထမဖြစ်စဉ်မှာ မာ့ဆွန်ဝပ်ချ်အမည်ရှိ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ အဖွဲ့ဝင်များ၏ အစီရင်ခံစာသာဖြစ်သည်။ မာ့ဆွန်ဝပ်ချ်ဆိုသည်မှာ ဟီဘရူးနှင့် အင်္ဂလိပ်စကားရောထားသော ဝေါဟာရဖြစ်ပြီး (အစွရေး) စစ်ဆေးရပ်စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အစွရေးတို့က လမ်းများတွင် စစ်သားများ ချထား၍ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ အကြမ်း ဖက်သမားများ၊ အသေခံခံ့ခွဲသူများ၊ အခြားမသင်္ကာဖွယ်ရာလူများ အစွရေးနိုင်ငံအတွင်း မဝင်ရောက်နိုင်စေရန်အတွက် စစ်ဆေးရန် ချထားသော ကင်းစခန်းများဖြစ်သည်။ လက်တွေ့မှာမူ ဤကင်း စခန်းများမှာ ဘာမျှ ထိရောက်မှုမရှိဟု ဆို၏။ အကြောင်းမှာ အစွရေးကို အမှန်တကယ် တိုက်ခိုက်လိုသော ပါလက်စတိုင်းတို့ အနေဖြင့် ကင်းစခန်းများကို ရှောင်ကွင်း၍ နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤမာ့ဆွန်ဝပ်ချ်အဖွဲ့ကို ၂၀၀၁-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဂျူးနှင့် ပါလက်စတိုင်း စေတနာ့ ဝန်ထမ်းအမျိုးသမီးများ စုပေါင်း တည်ထောင်ထားခြင်း ဖြစ်၏။

၎င်းတို့အဖွဲ့က စစ်ဆေးရပ်များကို စောင့်ကြည့်ကာ ပါလက်စတိုင်း တို့အား အစွရေးစစ်သားများက မနှောင့်ယှက်နိုင်ရန် စောင့်ကြည့် လေ့ ရှိသည်။ ရံဖန်ရံခါ၌ ၎င်းမာ့ဆွန်ဝပ်ချ်အဖွဲ့ဝင်များကိုပင် အစွရေးစစ်သားများက မသင့်မလျော် ဆက်ဆံခြင်း ခံရသည် ဆို၏။

အစီရင်ခံစာ အမှတ် (၁)

အချိန်။ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၃) ရက်။

နေရာ။ အယ်လ်ခါဒါလမ်းဆုံနှင့် မိန်းကလေးများ အလယ် တန်းကျောင်း။

အဖွဲ့။ ချာယာအို၊ လောရင်အီး၊ အယာအာရ်။

မာ့ဆွန်ဝပ်ချ်အဖွဲ့ဝင် (၃) ဦး၏ အတွေ့အကြုံများကို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

၎င်းအဖွဲ့သည် စစ်ဆေးရပ်၌ အစွရေးစစ်သားများက ပါလက်စတိုင်းများအား ရှေ့နောက်တန်းစီပြီး အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ စစ်ဆေးနေသည်ကို တွေ့ရကြောင်း၊ ဤသည်မှာ အသေခံခံ့ခွဲ တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်နိုင်မည်ဟူသော သတင်းရထား၍ ဖြစ်ကြောင်း၊ စစ်သားများမှာ ရိုင်းစိုင်းမှုမရှိဘဲ လူတစ်ဦးလျှင် စက္ကန့်ပိုင်းသာ စစ်ဆေး၍ ဖြတ်သန်းခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည်။

၎င်းအဖွဲ့သည် အငှားယာဉ်နှင့် မီနီဘတ်စ်ကားစခန်းတစ်ခု ရှိရာသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့ (၃) ဦးကို တွေ့သည်နှင့်

ကားသမားများက ဝိုင်းပြီးရန်တွေ့ကြသည်။ ဖြစ်စဉ်ကို မေးမြန်းကြည့်သောအခါ ကားသမားများတွင် လူအရဆုံး အချိန်မှာ အနောက်ဘက်ကမ်းမှ အလုပ်သမားနှင့် ဝန်ထမ်းများ ၎င်းတို့ အလုပ်ခွင်သို့သွားသည့် စနေနေ့နံနက်ပိုင်းနှင့် ရုံးပိတ်ရက်မတိုင်မီ အိမ်ပြန်ချိန် ကြာသပတေးနေ့ နေ့ခင်းကာလများဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းရက်များ၌ အစွဲရေး စစ်တပ်နှင့် ရဲတို့က ကားများကို နှာရီပေါင်းများစွာ အကြောင်းမဲ့ ရုပ်ခိုင်းထားတတ်ကြောင်း သိကြရသည်။

ဆက်လက်မေးမြန်းရာ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကြောင့် ခရီးသည်တိုင်း အငှားယာဉ်မစီးနိုင်ကြတော့သဖြင့် အငှားယာဉ် (၁) စီး တစ်နေ့လျှင် ခရီး (၁) ခေါက်သာ ရကြောင်း၊ ယင်းသို့ အလှည့်ရောက်ရန် နံနက် (၁) နှာရီကတည်းက စောင့်၍ တန်းစီ ရကြောင်း သိခဲ့ရသည်။

၎င်းနောက် ဆက်ထွက်ခဲ့ရာ မိန်းကလေးအထက်တန်းကျောင်းတစ်ခုသို့ မောင်းသွားသည်။ ၎င်းတို့အား ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီးက ကြိုဆို၍ ယမန်နေ့က ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံကို ပြောပြကြသည်။ ယမန်နေ့က မိန်းကလေးကျောင်းအနီးတွင် မသင်္ကာဖွယ် ယာဉ်တစ်စီး ရပ်ထားသည်ကို အစွဲရေးစစ်တပ်က တွေ့ရှိရသဖြင့် မည်သူမည်ဝါ၏ကားမှန်းပင် မေးမြန်းခြင်း မပြုဘဲ ချက်ချင်း ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည်။ ဆရာမကြီးက မိန်းကလေးများ မကြောက်လန့်စေရန် မနည်းထိန်းထားရသည်ဆို၏။ ကားကို ဖောက်ခွဲပြီးသည်နှင့် စစ်သားများက မိန်းကလေးကျောင်း ရှိရာသို့ မျက်ရည်ယိုဗုံးများဖြင့် ပစ်ခတ်တော့သည်။

ဓာတ်ငွေ့များ တစ်ကျောင်းလုံး ပျံ့နှံ့နေသဖြင့် ထိုနေ့အတွက် ကျောင်းပိတ်လိုက်ရတော့သည်ဆို၏။

နောက်ထပ် အစီရင်ခံစာတစ်ခုမှာ ဆစ်ဗီယာပီတာမင်ဆိုသူ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက သူမ၏သားထံ ရေးသော စာတစ်စောင်ဖြစ်သည်။ ပါလက်စတိုင်းဒေသတွင် အောက်တိုဘာနှင့် နိုဝင်ဘာလများမှာ သံလွင်သီးခူးသောရာသီဖြစ်၏။ သံလွင်သီးမှာ ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတို့ အဓိက အားထားရာ စိုက်ပျိုးသီးနှံဖြစ်သည်။ ၂၀၀၂-ခုနှစ် ဆောင်းဦးကာလတွင် ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများက မိမိတို့၏ ပိုင်မြေများပေါ်ရှိ ရွာသားများကို နှင်ထုတ်ကာ ကိုယ်တိုင် အသီးခူးကြသည်။ “ချက်ချင်းငြိမ်းချမ်းရေး” ခေါင်းဆောင် ယာကော့ဗ်မာနာ ဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့က သံလွင်သီးခူးခွင့် မရတော့သော ပါလက်စတိုင်းရွာသားများကို သွားရောက်ကူညီခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်၏။

အစီရင်ခံစာ အမှတ် (၂)

အချိန်။ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၅) ရက်။

ဆစ်ဗီယာပီတာမင်က သူမ၏ သားထံ ရေးသောစာတွင် မိမိတို့ အသက်စွန့်၍ သံလွင်သီး ခူးရပုံကို ဖော်ပြထားသည်။ သူမတို့အဖွဲ့တွင် အစွဲရေးနိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံတကာလူမျိုးပေါင်းစုံ (၁၀) ဦးနှင့် ယာဉ်မောင်း (၁) ဦး ပါဝင်သည်။ သူမတို့အုပ်စုသည် အိန်အဘတ်ခိအမည်ရှိ ရွာသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ သူမတို့ရောက်လျှင်ပင် ဗလီမှ အသံချဲ့စက်များမှာ ငြိမ်းချမ်းရေး

စေတနာ့ဝန်ထမ်းများ ရောက်ရှိလာပြီး ရွာသားတို့၏ သံလွင်သီးများကို ကူညီ၍ ခူးပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ သူတို့အုပ်စုကို နှစ်စုခွဲပြီး ပါလက်စတိုင်းသားအချို့နှင့် သံလွင်ခင်းများ ရှိရာသို့ ထွက်သွားခဲ့ကြသည်။

သံလွင်ခင်း ရောက်ခါနီးတွင် ဂျူးလူမျိုး အခြေချသူ တစ်ဦးကို တောင်ထိပ်တွင် တွေ့လိုက်ရသည်။ ထိုသူက သူမတို့အုပ်စုအား ဟီဘရူးဘာသာဖြင့် လှမ်းအော်သည်။ သူမတို့အုပ်စုက ဆက်လျှောက်သွားရာ မကြာမီသေနတ်ဖြင့် လှမ်းပစ်တော့သဖြင့် အားလုံးမြေပြင်တွင် ပြားပြားဝပ်နေကြရသည်။ သူမတို့၏ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်က လက်ကိုင်ဖုန်းဖြင့် စစ်တပ်၊ ရဲနှင့် ရသမျှနေရာ အကုန်လုံးကို ဖုန်းဆက်၍ အကူအညီတောင်းခံသည်။ မကြာမီ သေနတ်ပစ်ခတ်မှု ရပ်သွားသဖြင့် ၎င်းတို့အုပ်စု သံလွင်ခင်းဆီသို့ လျှောက်သွားပြီး သံလွင်သီးများ ခူးကြသည်။ ခဏအကြာတွင် ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူ တစ်ဒါဇင်ခန့် လာနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသူများက လှမ်းအော်ပြီး မကြာမီ လေထဲသို့ သေနတ်များ ထောင်ဖောက်သံကြားကြရသည်။ သူမတို့က ဟန်မပျက် သံလွင်သီးဆက်ခူးနေကြသည်။ ရဲနှင့် စစ်တပ်တို့ကိုလည်း ဖုန်းဖြင့် လှမ်းအကူအညီတောင်းပြန်သည်။ ဂျူးအခြေချသူတစ်ဦးက နောက်တစ်ခါလာလျှင် သတ်ပစ်မည်ဟု သူမတို့အုပ်စုအား ပြောသည်။ ၎င်းတို့က သေနတ်များ တစ်ချိန်ချိန်ဖြင့် သူမတို့အုပ်စုအား ခြိမ်းခြောက်၍ မောင်းထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ သူမတို့မှာ နိုင်ငံခြားသားများဖြစ်၍ ဂျူးများက မသတ်ရဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ရွာသားများမှာမူ စောစောကတည်းက ထွက်ပြေးသွားကြပြီဖြစ်၏။ မကြာမီ စစ်သားငယ်သုံးဦး ရောက်ရှိလာသည်။ စစ်သားများက

သူမတို့အား ၎င်းနေရာသို့ လာရောက်ရန် ခွင့်ပြုချက်မရှိသဖြင့် ချက်ချင်းထွက်ခွာသွားရန်ပြောသည်။ သူမတို့ကလည်း မိမိတို့တွင် ခွင့်ပြုချက်ရှိကြောင်းနှင့် ကြိုက်သလို စစ်နိုင်ကြောင်း ပြန်ပြောခဲ့ကြပြီး သံလွင်သီးဆက်ခူးနေကြသည်။ စစ်သားများက ချက်ချင်း ထွက်သွားရန်နှင့် မသွားက ရဲများလှမ်းခေါ်၍ ဖမ်းဆီးရလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း သတိပေးပြန်သည်။

ထိုအချိန်မှာပင် “ချက်ချင်းငြိမ်းချမ်းရေး” လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ယာကော့စ်ခေါင်းဆောင်သော အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က မိမိတို့ သံလွင်ခင်းသို့ ရောက်လာသည်။ သူတို့ထဲမှ တစ်ဦးမှာ ခဲဖြင့် ပေါက်ခဲရ၍ ဦးခေါင်းတွင် ထိမှန်ကာ ဆေးရုံပို့လိုက်ရသည်ဆို၏။ မကြာမီ သူတို့အုပ်စုသည် ခူး၍ရလာသော သံလွင်သီးများကို အိတ်များတွင် ထည့်၍ ရွာသို့ပြန်လာရာ ပါလက်စတိုင်းရွာသားများက နွေးထွေးစွာ ကြိုဆိုကြသည်။

နောက်နေ့တွင် စေတနာ့ဝန်ထမ်း (၆၀) ခန့်က အိန်အဘတ်စ်ရွာသို့ ထပ်သွားကြသည်။ သံလွင်ခင်းတွင် အရန်တပ်မှ ဗိုလ်ကြီးတစ်ဦး ဦးဆောင်သော အစုရေးစစ်သားများ ရောက်ရှိနေကြသည်။ သူမက ထိုဗိုလ်ကြီးအား ရွာသားများကို သံလွင်သီးခူးခွင့် မပေးသည်မှာ မတရားကြောင်း ပြောပြရာ ၎င်းက ရွာသားများ သံလွင်သီးခူးချိန် အကူအညီလိုပါက မိမိတို့စစ်တပ်ကို အချိန်မရွေး ခေါ်နိုင်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့က အကြောင်းမကြားခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။ အမှန်မှာ စစ်သားများကိုယ်တိုင်က ရွာသားများ စိုက်ခင်းအနီး မလာစေရန် ဂျူးအခြေချသူများဘက်မှ ကာကွယ်တားဆီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ သူကပင် ရွာထဲတွင် ဟားမာစ်အုပ်စုတစ်စု ရှိနေ၍ အန္တရာယ်ရှိကြောင်း

ပြောကြားခဲ့သည်။ သို့ဆိုလျှင် စစ်တပ်က ယမန်နေ့ကရော၊ မနေ့ကပါ မိမိတို့ငြိမ်းချမ်းရေးအုပ်စုကို လိုက်ပါစောင့်ရှောက်ခြင်း မပြုသနည်းဟု မေးစရာဖြစ်လာသည်။

သူမအနေဖြင့် ထိုရွာသို့သွား၍ သံလွင်သီးခူးရန် လုပ်အား ပေးခဲ့ပြီး အပြန်တွင် စိတ်ဆိုးဒေါသဖြစ်ရုံမက အရာရာကို စိတ်ပျက် လက်ပျက် ဖြစ်ရကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် ပရိတ်တက်စတင် ခရစ်ယာန် အုပ်စုများအားလုံးမှာ အစွဲတို့ကို ခြွင်းချက်မရှိ ထောက်ခံသူများ မှန်း၊ ဇီယွန်ဝါဒီခရစ်ယာန်တို့အား အကြွင်းမဲ့ထောက်ခံသူများမှန်း လူတိုင်းကို ကြေညာထားသည်။ သို့အတွက် အခြားခရစ်ယာန် အုပ်စုများက ပါလက်စတိုင်းတို့ကို လူသားချင်း စာနာထောက်ထား ရေး အကူအညီများပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းခရစ်ယာန် အုပ်စုများအနက် တစ်ခုမှာ “ခရစ်ယာန် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့” (CPT) ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းမှုကို မိမိတို့အစီအစဉ်ဖြင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်ရွက် နေသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ အောက်ပါအစီရင်ခံစာမှာ ၎င်းစီပီတီ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာဖြစ်သည်။

အစီရင်ခံစာ အမှတ် (၃)

အချိန်။ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၈) ရက်။
နေရာ။ ။ဟီဘရွန်ဒေသ။

ဟီဘရွန်မြို့တွင် ညမထွက်ရ အမိန့်ထုတ်ပြန်ထားသဖြင့် ၎င်းစီပီတီအဖွဲ့ထံသို့ မိသားစုပေါင်းများစွာက စားစရာမရှိတော့

ကြောင်း ဖုန်းဖြင့် အကူအညီတောင်းမှုများစွာ လက်ခံရရှိခဲ့သည်။ ၎င်းစီပီတီအဖွဲ့က အစားအစာဝယ်ယူရရှိနိုင်သော နေရာများသို့ သွားကာ နို့နှင့် ပေါင်မုန့်များဝယ်၍ မိသားစုပေါင်းများစွာထံသို့ ကိုယ်တိုင်ပေးပို့ခဲ့သည်။

ဂရစ်ရိုလင်းစ်နှင့် ဂျန်လိုင်စ်တို့သည် အစွဲရေးလူအခွင့် အရေးအဖွဲ့မှ ဧည့်သည်တစ်ဦးနှင့်အတူ နိုဝင်ဘာလ (၁၄) ရက် နေ့က တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သော ဂျာဘဲလီဂျီဟာရပ်ကွက်သို့ ရောက်သွားကြသည်။ ၎င်းတို့က ထိုရပ်ကွက်ထဲမှာ ရိက္ခာပြတ်နေ သော မိသားစုများထံ စားစရာများ ပေးပို့ခဲ့သည်။ စစ်ဆေးရပ် တစ်ခုတွင် ပါလက်စတိုင်း တစ်ဦးနှင့် သူ့သားကို အစွဲရေး စစ်သားများ ဖမ်းဆီးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မေးမြန်းကြည့်ရာ သားကို ဆရာဝန်ထံခေါ်အသွား၌ အစွဲရေးစစ်သားများက ဖမ်းထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ စီပီတီအဖွဲ့က မိနစ် (၂၀) မှ စစ်သားများနှင့် ငြင်းခုံပြီးနောက် ထိုသားအဖနှစ်ဦးကို ပြန်လွှတ် ပေးခဲ့သည်။

လီအန်းကလော်ဆန်က အိမ်များဖျက်ဆီးမည့်အမိန့် ရထား သော မိသားစု (၁၈) ဦး၏ သတင်းကို ရလာခဲ့သဖြင့် ထိုနေရာ သို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ မိသားစု (၁၈) စုမှာ တိုက်ခိုက်မှုများ နှင့် ပတ်သက်သူများ မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် ဂျူးအခြေချသူများ၏ စခန်းကို ချဲ့ထွင်နိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့အိမ်များအား ဖျက်ခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

သူတို့အဖွဲ့၏ စကားပြန်က သူမတို့ ရပ်ကွက်အတွင်း စစ်သားများ ဝင်လာကြောင်း ဖုန်းလှမ်းဆက်သဖြင့် ထိုနေရာသို့

လိုက်သွားကြသည်။ စစ်သားတစ်ဦးက အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို မိမိတို့အား မကြည့်ရန် ပြောရာ မရသဖြင့် ဖိနပ်ဖြင့် ပေါက်သည် ဆို၏။ သူတို့အဖွဲ့ရောက်သွားသောအခါ အိမ်များထဲတွင် စစ်သား များက အော်ငေါက်နေသံ၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် နှိပ်စက်နေသံ များကို အပြင်မှကြားရသည်ဆို၏။ သူတို့အဖွဲ့ရောက်မှန်း သိသဖြင့် စစ်သားများထွက်သွားကြသည်။

မိသားစုများက ဟိဘရုန်မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးဌာနက စားစရာပြတ်နေသော မိသားစုများထံ အရေးပေါ်စားစရာများကို ညမထွက်ရ ကာလတွင် လိုက်လံ ဝေငှရန် ကြိုးပမ်းရာ အစွဲရေး စစ်တပ်က တားမြစ်ခဲ့ပြီး နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်ကြိုးစားလျှင် သတ်ပစ်မည်ဟု ပြောပြကြသည်ဆို၏။

ညနေ (၅) နာရီခန့်တွင် ပါလက်စတိုင်းမိသားစုတစ်ခုက မိမိတို့အိမ်အား ဂျူးအခြေချသူများ လာဝိုင်း၍ ခဲနှင့် ပေါက်နေကြောင်း ဖုန်းဆက်၍ အကူအညီတောင်းသည်။ စီပီတီအဖွဲ့ဝင် (၆) ဦးတို့က ချက်ချင်းလိုက်သွားပြီး ရဲထံဖုန်းဆက်၍ အကူအညီ တောင်းရာ ဖုန်းဆက်သည့် နှစ်ကြိမ်စလုံး ရဲတို့က ဖုန်းချပစ်လိုက် ဆို၏။ စီပီတီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက သူ သိသော အစွဲရေးတစ်ဦးထံ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အကူအညီတောင်းရာ ၎င်းက ရဲကို တစ်ဆင့် အကြောင်းကြားပေးသည်။ စီပီတီအဖွဲ့ဝင်များ ရောက်သွားသော အခါ ပါလက်စတိုင်းမိသားစု၏ အိမ်ရှေ့တွင် စစ်ဂျစ်ကားများ ရပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ခဲဖြင့် ပေါက်သော အခြေချ နေထိုင်သူများမှာ ထွက်ခွာသွားကြပြီ ဖြစ်သည်။ စစ်သားများ ရောက်လာ၍ ထိုသူများ ပြန်သွားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ စစ်သားများ

ပြန်သွားလျှင် နောက်တစ်ခေါက်လာဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါလက် စတိုင်း မိသားစု၏ ပြောပြသဖြင့် စီပီတီ တစ်ဖွဲ့လုံး ထိုအိမ်တွင် ညအိပ်ခဲ့ကြသည်။

နိုဝင်ဘာလ (၂၀) ရက်နေ့

စီပီတီအဖွဲ့ဝင်များ မြို့တွင်း၌ စားစရာများ လိုက်လံဖြန့်ဝေစဉ် ရပ်ကွက်တစ်ခု၌ အိမ်များကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးမည့်သတင်းရရှိ၍ “အိမ်များ ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးမှု ဆန့်ကျင်ရေး အစွဲရေးကော်မတီ” သို့ ဆက်သွယ်ခဲ့ရာ စစ်သွေးကြွများ၏ အိမ်ကို ဖျက်ဆီးရန် အစွဲရေး တရားရုံးချုပ်က အမိန့်ချထားကြောင်း သိရသည်။ နိုဝင်ဘာလ (၁၅)ရက်နေ့ တိုက်ပွဲတွင် ပါဝင်သူတစ်ဦး၏ မိသားစုမှာ ထိုအိမ် အပေါ်ထပ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဆို၏။ သို့အတွက် အစွဲရေး စစ်တပ်က အိမ်အပေါ်ပိုင်းကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည်။ မိသားစုကမူ ဤအခြေအနေကို ကြိုတင်ရိပ်မိ၍ စောစောပိုင်း ကတည်းကပင် တိမ်းရှောင်သွားကြပြီဖြစ်၏။ အစွဲရေးစစ်သား များက ထိုအိမ်ကိုပင် အပေါ်ထပ်တစ်ထပ်လုံး လူနေ၍ မရသည်ကို သေချာအောင် ဒုတိယအကြိမ် ထပ်မံဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးခဲ့သည်။

ယခုနောက်ဆုံးအပိုင်းအနေဖြင့် ဆက်လက်တင်ပြမည်မှာ ဘီယာဇိုက်တက္ကသိုလ်မှ အဖွဲ့များ ကွင်းဆင်း၍ ကောက်ယူခဲ့ သော အချက်အလက်များဖြစ်သည်။ ၎င်းအဖွဲ့က အစွဲရေးတို့၏ ကျူးကျော်မှုကြောင့် ပါလက်စတိုင်းလူနေမှုဘဝများ ထိခိုက်ရပုံကို စာရင်းကောက်ယူခဲ့သည်။

၎င်းအစီရင်ခံစာကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်—
၂၀၀၁-၂၀၀၃ ပညာသင်နှစ်အတွင်း ပါလက်စတိုင်းတို့မှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းဒဏ်ကိုသာမက သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် အဆောက်အအုံများ ပျက်ဆီးခံရကြောင်း၊ သေကျေဒဏ်ရာရခြင်း၊ မသန်မစွမ်း ဖြစ်သွားရသည်အထိ ဒဏ်ရာရခြင်း၊ မိသားစုဝင်များအား အစွဲရေးစစ်တပ်က ဖမ်းဆီးမှု ခံရခြင်း၊ ဂျော်ဒန်အနောက်ဘက် ကမ်းအား အစွဲရေး၏ နောက်တစ်ကြိမ် ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်မှု ခံရခြင်းစသော ဒုက္ခပေါင်းမျိုးစုံတို့ကို ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ကြရသည်။ ဤသို့ပျက်ဆီးခံရသည့်အထဲတွင် ပညာရေးစနစ်လည်း မလွတ်ချေ။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန အစီရင်ခံစာများအရ ၂၀၀၁-၂၀၀၂ ပညာသင်နှစ်အတွင်းတွင် ကျောင်းသား (၂၁၆) ဦး သေဆုံးခဲ့၍ (၂၅၁၄) ဦးဒဏ်ရာရရှိကာ (၁၆၄) ဦး အဖမ်းခံရပြီး ဆရာ၊ ဆရာမများထဲမှ (၁၇) ဦး သေဆုံးကာ (၇၁) ဦး အဖမ်းခံရကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ အစွဲရေးတို့၏ စစ်ဆင်ရေး စတင်သည့် မတ်လ (၂၉) ရက်နေ့မှ စတင်သော ကာလတွင် ကျောင်းပေါင်း (၁၂၈၉) ကျောင်းကို အနည်းဆုံး ရက်သတ္တပတ် (၃) ပတ် ဆက်တိုက်ပိတ်ထားခဲ့ရသည်။ ကျောင်းသား ထက်ဝက်ခန့်နှင့် ပညာရေးလုပ်သား (၃၁၀၀၀) ခန့်တို့မှာ မိမိတို့ကျောင်းများသို့ သွားရောက်ခြင်းမှ တားမြစ်ခံခဲ့ကြရသည်။ အစွဲရေးတို့ စစ်ဆင်ရေး စတင်ပြီးနောက်တွင် မြို့ပေါ်နှင့် ကျေးရွာများ အဆက်အသွယ်ပြတ်ကာ ဆရာ၊ ဆရာမများနှင့် ကျောင်းသားများ မဆက်သွယ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

အများအပြားသော လူနေရပ်ကွက်များ၊ အထူးသဖြင့် လူနေထူထပ်သော မြို့ပေါ် ရပ်ကွက်နှင့် ဒုက္ခသည်စခန်းများ၊

ဆင်းရဲသော ကျေးရွာများမှာ အစွဲရေးတပ်များ ဝင်ရောက်ခြင်း၊ အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ တရားမစီရင်ဘဲ ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်ခြင်းတို့ကို ကာလကြာရှည်စွာ ခံစားခဲ့ကြရသည်။ အရပ်သားများအား အရမ်းကာရော သတ်ဖြတ်မှုများကြောင့် သေဆုံးရသူများ၏ ထက်ဝက်မှာ ကလေးငယ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းအပြင် လူနေအိမ်များအား စစ်သားများက ညဘက် ဝင်ရောက်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်းများကိုလည်း ခံကြရသည်။ လူနေအိမ်များ၊ စိုက်ခင်းများနှင့်တကွ ပုဂ္ဂလိကနှင့် အများပိုင်ဈေးဆိုင်များ၊ ရုံးများ၊ ဝပ်ရှော့များ၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများလည်း တောက်လျှောက်ပင် ဖောက်ခွဲပျက်ဆီးမှုများ ခံခဲ့ရသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အစီရင်ခံစာများကို ခြုံငုံ၍ကြည့်ပါမူ ပြီးခဲ့သော စာသင်နှစ်တစ်ခုလုံး အစွဲရေးစစ်တပ်၏ လုပ်ရပ်များ စုပေါင်းလိုက်သောအခါ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများမှာ အိမ်တွင်သာမက ကျောင်းတွင်ပါ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ခြင်း ခံကြရသဖြင့် ၎င်းတို့၏ စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာများ၌ ကြီးမားစွာ ထိခိုက်စေခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းတို့၏ စာသင်ကြားနိုင်စွမ်း၊ စိတ်လုံခြုံမှု၊ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ၊ သူတို့၏ သိက္ခာနှင့်တကွ သူတို့၏ အသိတရားကိုပါ ဤကြောက်မက်ဖွယ်ဖြစ်ရပ်များက နက်ရှိုင်းစွာ ထိခိုက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဤကလေးငယ်များမှာ နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် အနိုင်ကျင့်၊ အကြမ်းဖက်ခံရင်း ကြီးပြင်းလာကြရသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရင်တွင်း၌ အမုန်းတရားများ တစ်စချင်း ကြီးထွားလာသည်ကို သတိပြုရပါမည်။ ဤအမုန်းတရားသည် ၎င်းတို့အား အလွယ်တကူ အကြမ်းဖက်လိုသော စိတ်နေစိတ်ထားများ၊ အကျင့်စရိုက်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေတော့မည်မှာ မလွဲဖြစ်သည်။

အကြမ်းဖက်သော လူ့သဘာဝဆိုသည်မှာ မွေးရာပါဗီဇစိတ်မဟုတ်၊
ပတ်ဝန်းကျင်က ဖန်တီးပေးလိုက်သော အကျင့်စရိုက်ဖြစ်သည်။
ပါလက်စတိုင်း လူမျိုးတို့အတွက်မှာ အစွရေးစစ်တပ်များ၏
သိမ်းပိုက်မှုကြောင့်ပင် ဤအမုန်းတရားများနှင့် အကြမ်းဖက်
စရိုက်များ စတင်ကြီးထွားလာခြင်း၊ အစွရေးစစ်တပ်ထံ၌ပင်
အကြမ်းဖက်မှု အဆုံးသတ်ခြင်း၊ အစွရေးစစ်တိုက်သလို တိုက်၍
သေရခြင်းနှင့်ပင် အဆုံးသတ်ခြင်း စစ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေ
တော့မည်။

နိဂုံး

ဤစာအုပ်၏ ပထမဆုံးအခန်းတွင် ၁၉၆၇-ခုနှစ် နောက်
ပိုင်းမှ စတင်၍ ယနေ့အထိ အစွရေးနိုင်ငံ ရင်ဆိုင်နေရသော
အကျပ်အတည်းကို ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထို့အပြင် အစွရေးလက်ယာ
ဝါဒီတို့၏ ဝါဒရေးရာပြဿနာများကိုလည်း တင်ပြခဲ့ပါသည်။
ပါလက်စတိုင်းဒေသတစ်ခုလုံးကို (ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများမပါ)
သိမ်းပိုက်အုပ်စိုးရလိုသော ဆန္ဒ၊ ယင်းပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများ
မိမိနယ်မြေအတွင်းရှိနေခြင်းကပင် အစွရေးနိုင်ငံအပေါ် အန္တရာယ်
ရှိနေသည်ဟူသော အယူအဆ၊ သို့အတွက် ယင်းလူမျိုးများအား
ကင်းစင်ရေးအတွက် ၁၉၆၇-ခုနှစ် နယ်နိမိတ်အထိ ပြန်ဆုတ်ပေးရုံ
သာမက အာရပ်အများစုနေထိုင်ရာ ဂယ်လီလီရေဒိုင်တောင်ပိုင်း
ကိုပင် လက်လွှတ်ကောင်းလွှတ်ရမည်ဟူသော အယူအဆများကို
ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

တစ်နည်းဆိုရသော် အစွဲရေးတို့တွင် အဓိကပြဿနာမှာ နယ်မြေမဟုတ်ဘဲ လူမျိုးရေးအရ၊ ဂျူးအရေအတွက်ထက် အခြား လူမျိုးများအရေအတွက် မများစေရန်၊ ဂျူးသန်သန်ရှိစေရန်ဟူသော ပြဿနာပင် ဖြစ်၏။ ဤသို့ အစွဲရေးနိုင်ငံတွင်း၌ ဂျူးချည်း သန်သန်ရှိရန်အတွက် သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ မည်မျှပေးရပေးရ ပေးမည်ဆိုသူများ ရှိနေကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ရာတွင် အစွဲရေးတို့၏ နိုင်ငံရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုစလေ့အရ လူမျိုးရေး သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကိုလည်း မပြုနိုင်၊ ပါလက်စတိုင်းများ လက်ခံ နိုင်မည့် အခြေအနေမျိုးအထိလည်း လျော့ပေးလိုစိတ် မရှိကြချေ။

မျက်မှောက်အခြေအနေအရ အစွဲရေးနိုင်ငံအတွင်း လူမျိုးရေး သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုဟူ၍ လုပ်၍မရသေးသော်လည်း အချို့သော အကြောင်းအချက်များကြောင့် အနာဂတ်တွင်မူ အစွဲရေးနိုင်ငံ၌ လူမျိုးရေးသုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုဟူသည် ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိကြောင်း ယူဆနိုင်ပါသည်။ ယခုဆိုလျှင် အစွဲရေးနိုင်ငံရေး နယ်ပယ်၌ အစွဲရေးနိုင်ငံတွင် လူမျိုးရေး ရှင်းလင်းမှုအပြင် ပါလက်စတိုင်း တို့အား အာရပ်ပိုင်နယ်များသို့ ရွှေ့ပြောင်းပေးရေးကို ကနက်ဆစ် လွတ်တော်၌ အကြီးအကျယ် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီး ရက်ဘိုင်း (ဘုန်းတော်ကြီး) ဘင်နီအီလွန်က ပါလက်စတိုင်းတို့ကို ရွှေ့ပြောင်းပစ်ခြင်းသည် ဂျူးနိုင်ငံ ရှင်သန်လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အသက်သွေးကြောတမျှ အရေးပါသည်သာမက အစွဲရေးနိုင်ငံတော်တွင် ဖိနှိပ်ခံနေရသော ပါလက်စတိုင်းတို့လည်း လွတ်မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်းသို့ ပို့ဆောင်ပေးရာရောက်ကြောင်းဖြင့် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

အေရိယယ်ရှာရွန်အနီး၌ ရံနေသူများမှာလည်း အလားတူ သဘောထားအမြင်မျိုး ရှိနေသူ အကြံပေးများနှင့် အရာရှိများ ဖြစ်ချေသည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ရှာအူးလ်မိုဖတ်စ်၊ စစ်ဦးစီး အရာရှိချုပ် မိုရှေယာလွန်စသည်တို့ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ရှာရွန် သည် ၁၉၈၂-ခုနှစ်က သူ့ကိုယ်တိုင် စတင်ခဲ့သော စီမံကိန်းကြီး များကို ယနေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည်၊ မဖော်မည်ကို အတတ် မပြောနိုင်ချေ။ သူ၏အစီအစဉ်တွင် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လက်နက် ကိုင် တော်လှန်မှုကို အပြီးအပိုင် ချေမှုန်းရုံသာမက လက်ယာ အစွန်းဝါဒီများနှင့် ဘာသာရေး အခြေခံဝါဒီများ၏ လိုလားချက် အတိုင်း အာရပ်အားလုံးကို အစွဲရေးတို့ အထွတ်အမြတ် နယ်မြေ အားလုံးမှ မောင်းထုတ်ပစ်သည့် အစီအစဉ်မျိုးလည်း ပါဝင်ကောင်း ပါဝင်နိုင်ပေသည်။

မိုဆဒ်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ အကြီးအကဲဟောင်းဖြစ်ခဲ့ပြီး လက်ရှိ အစွဲရေးအမျိုးသား လုံခြုံရေးကောင်စီ အကြီးအကဲ အီဖရိန်ဟာလာဖီမှာ ရှာရွန်၏ အနီးကပ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၎င်းက ယခုအခါ အစွဲရေးတစ်နိုင်ငံလုံး အစပျောက်စေရန်၊ အစွဲရေးလူမျိုးတစ်မျိုးလုံး ပျက်သုဉ်းစေရန် ရည်ရွယ်သည့် “ဧရာမ အကြမ်းဖက်မှု” များကို ကြံတွေ့နေရသဖြင့် မိမိတို့၏ လုပ်နည်း လုပ်ဟန်များ၊ တိုက်ပွဲဝင် စည်းမျဉ်းများကိုလည်း လိုက်လျော ညီထွေ ပြောင်းသင့်ပြီဖြစ်ကြောင်း အစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့ကသာ ၎င်းတို့၏အကြမ်းဖက် လှုပ်ရှားမှုများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေမည်ဆိုပါက ၎င်းတို့၏ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ်လုံးကို အစပျောက်ပစ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ပါက အစွဲရေးတို့၏ လုပ်ရပ်

တစ်ကမ္ဘာလုံးက ထောက်ခံကြလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းက ဆက်လက်ပြောကြားခဲ့သည်ဆို၏။

ရှာရွှန်သည် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှုအား အမေရိကန်၏ အကြမ်းဖက်မှုနှိမ်နင်းရေးစစ်ပွဲနှင့် ပညာသားပါပါ ဆက်စပ်ပေးလိုက်သည်။ ရှာရွှန်က “အာရာဖတ်လည်း ဘင်လာဒင်ပါပဲ” ဟု ပြောခဲ့သည်။ အာရာဖတ်ကို ဘင်လာဒင်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် မခံမရပ်နိုင်သူ အတော်များများ ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဘွတ်ရှ်အစိုးရနှင့် အမေရိကန်ပြည်သူတို့ကိုယ်တိုင်က နောက်ပိုင်းတွင် ထိုနှစ်ဦးအား နှိုင်းယှဉ် သုံးနှုန်းလာသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ရှာရွှန်၏ နိုင်ငံရေးအကွက်မြင်ပုံကို လေးစားရတော့မည်ဖြစ်၏။ ဤစကားကြောင့်ပင် အမေရိကန်တို့က သူလုပ်သမျှ ဘာမှ မပြောတော့ဘဲ ရှိနေရာ ပါလက်စတိုင်း မြို့ရွာများအား ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ သြဇာအာဏာကို မှေးမှိန်စေခြင်း၊ ၎င်းတို့ကို ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရလည်းကောင်း၊ စိတ်ဓာတ်ရေးအရလည်းကောင်း ဖျက်ဆီးခြင်းတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ပြုလုပ်နိုင်လာတော့သည်။

နိုင်ငံတိုင်းတွင် မိမိနိုင်ငံသားများအား စစ်အင်အားအသုံးပြုခြင်းအပါအဝင် တရားဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ ရသမျှနည်းလမ်းများဖြင့် ကာကွယ်ပေးရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ ဤရှုထောင့်မှ ကြည့်ပါက အစ္စရေးတို့၏ စစ်ဆင်ရေးများ ဆင်နွှဲမှုကို လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် မိမိနိုင်ငံ ကာကွယ်ရေးအတွက် သူတစ်ပါးနယ်မြေအား ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ သိမ်းပိုက်ပြီး ဒေသခံများအား ဖိနှိပ်ခြင်းကိုမူ လက်ခံနိုင်ဖွယ်မရှိပါ။

သို့အတွက် ဤသိမ်းပိုက်မှု စစ်ဆင်ရေးများ၏ ရည်ရွယ်ချက် အစစ်အမှန်ကို ဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ အမျိုးမျိုးသော အစ္စရေးထောက်လှမ်းရေး အေဂျင်စီများ၏ လုပ်ရပ်အရ ဆိုရမည်ဆိုလျှင် တကယ့်ရည်ရွယ်ချက်များမှာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား မကျေနပ်မှု ကြီးထွားလာစေရန်၊ အမုန်းတရား ပိုမိုကြီးထွားလာပြီး အကြမ်းဖက်မှုကို ဦးတည်စေရန် ဆွပေးမှုဟုပင် ယူဆနိုင်ပေသည်။ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လက်တုံ့ပြန်မှု၊ အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ဂျူးများဘက်မှ သေကြေမှု၊ ထိခိုက်မှုများ များပြားလာသည်နှင့်အမျှ အစ္စရေးနိုင်ငံသားများအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းများအနေဖြင့်လည်းကောင်း ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ် စာနာမှု နည်းသည်ထက် နည်းလာကာ နောက်ဆုံး မေ့ပျောက်သွားသည်အထိ ဖြစ်စေခဲ့သည်။

ဤစာအုပ်အနေနှင့် အေရိယယ်ရှာရွှန်အကြောင်း၊ အဆိုးမြင်ဝါဒဖြင့် ဖော်ထုတ်လိုခြင်း၊ ၎င်း၏ အနာဂတ် ရည်မှန်းချက်များကို ကြိုတင်ဟောကိန်းထုတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိပါ။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ ပြောစကားများ၊ မကြာသေးမီက ပြုလုပ်ခဲ့သော စစ်ဆင်ရေးများ၏ အခြေအနေများနှင့် အစ္စရေးနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ လူမှုနိုင်ငံရေး အခြေအနေများ၊ နိုင်ငံတကာအခြေအနေများအရ ခြုံငုံသုံးသပ်ရလျှင် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတို့အပေါ် တဖြည်းဖြည်းချင်း နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် ကြိုးပမ်းချက်များကို သိမြင်နိုင်ပေသည်။

ဤသို့ ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ခြင်းအောင်မြင်မှု ရှိနိုင်/မရှိနိုင်ဆိုခြင်းမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအပေါ်၌ မူတည်နေသည်။ အစ္စရေးလက်ယာစွန်းသမားများက

အမေရိကန်သည် ရေနံကြောင့် အစွရေးထက် အာရပ်များကို ပို၍အလိုလိုက်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ အစွရေးလက်ဝဲဝါဒီတို့ကမူ အမေရိကန်ကို ဒီမိုကရေစီနှင့် လူမှုအခွင့်အရေးများ မြှင့်တင်ရန် အတွက် အသုံးချ၍ ကောင်းသော နိုင်ငံဟု ယူဆကြသည်။

စက်တင်ဘာ (၁၁) ရက်နေ့ နောက်ပိုင်း ဖြစ်စဉ်များအရမူ အာရပ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ အစ္စလာမ်ဆန့်ကျင်ရေး အတွေးအခေါ်များ အမေရိကန်တွင် ပျံ့နှံ့လာသဖြင့် အမေရိကန်နိုင်ငံရေးလောကတွင် အစွရေး ဘာလုပ်လုပ် ဘာမျှ ဝင်ရောက်မတားဆီးသည့်အပြင် လိုသမျှ အကူအညီနှင့် အကာအကွယ်ပင် ပေးလိုသည့် သဘောထားများ ကျယ်ပြန့်စွာ ခေတ်စားလာခဲ့သည်။

၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၂၄) ရက်နေ့တွင် အမေရိကန် သမ္မတဘွတ်ရှ်က ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ထူထောင်ရေးအတွက် ၎င်း၏ အဆိုပြုချက်များကို တင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းက အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက် ဖော်ပြခြင်း မရှိခဲ့သော်လည်း အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခုခံမှုလုပ်ရပ်များ အားလုံး ချုပ်ငြိမ်းရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်း ခေါင်းဆောင်ပိုင်း ပြောင်းလဲရေးကို အဆိုပြုခဲ့သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား အာရာဖတ်နှင့် သူ့အုပ်စုကို ဖယ်ရှားပြီး ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ခေါင်းဆောင်များ တင်မြှောက်ကြရန် နှိုးဆော်ခြင်းဖြစ်၏။

ဘွတ်ရှ်က အထက်ပါအတိုင်း မပြောကြားမိမှာပင် အာရာဖတ်၏ သြဇာနှင့် သိက္ခာမှာ အောက်ဆုံးအဆင့်ထိ ကျဆင်းနေပြီ ဖြစ်ကာ ပါလက်စတိုင်းပညာတတ်များက ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီရေးတို့ကို တောင်းဆိုနေကြပြီ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဘွတ်ရှ်က အထက်ပါအတိုင်း ပြောကြားလိုက်သောအခါ တစ်ချိန်က

အာရာဖတ်ကို အတိုက်အခံလုပ်နေသော အုပ်စုမှာ ငြိမ်သက်သွားတော့သည်။

ထိုကာလမှာ အမေရိကန်က အာဖဂန်တွင် စစ်တိုက်နေပြီး အီရတ်ကိုပါ စစ်ဆင်နေသည်ဖြစ်ရာ အမေရိကန်က ဒီမိုကရေစီရေး တောင်းဆိုမှုဟူသည်ကို အမေရိကန်၏ အမိန့်နာခံရန် တောင်းဆိုမှု အဖြစ် အများက ယူဆလာကြနေချိန် ဖြစ်၏။ အမေရိကန်၏ ဒီမိုကရေစီရေး တောင်းဆိုချက်မှန်သမျှကိုလည်း ပါလက်စတိုင်း တို့က ၎င်းတို့အနေဖြင့် အာရာဖတ်ကို ထောက်ခံသည်/မထောက်ခံသည် အပထား၊ အမြဲတစေ ပယ်ချခဲ့သည်ချည်း ဖြစ်၏။

၂၀၀၂-ခုနှစ်ကုန်တွင်မူ ဘွတ်ရှ်၏အဆိုကို “လမ်းပြမြေပုံ” ဟူသော အစီအစဉ်တစ်ရပ်က ထပ်၍ အားပြည့်ပေးခဲ့ပြန်သည်။ ၎င်း “လမ်းပြမြေပုံ” အမည်ရ အစီအစဉ်အတိုင်းဆိုလျှင် ၂၀၀၃-ခုနှစ်၌ အစွရေးတပ်များက ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဇာနည် နယ်မြေအားလုံးမှ ဆုတ်ခွာပေး၍ ပါလက်စတိုင်းကောင်စီသစ် တစ်ရပ် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပြီးနောက် ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံထူထောင်ရန် ရည်မှန်းထားသည်။ ၂၀၀၅-ခုနှစ်တွင် ပါလက်စတိုင်း-အစွရေး အပြီးသတ် သဘောတူညီချက်ရရှိရန် လည်း ရည်ရွယ်သည်။ ၎င်းလမ်းညွှန်မြေပုံအရဆိုလျှင် အစွရေးက ညမထွက်ရအမိန့်များ၊ ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆို့မှုများကို ရုပ်သိမ်းပေးပြီး လူနေထူထပ်ရာဒေသများမှ အစွရေးတို့၏ စစ်ဆင်ရေးများကို လည်း ရုပ်ဆိုင်းပေးရမည်ဖြစ်၏။ အမေရိကန်၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ရုရှားနှင့် ကုလသမဂ္ဂ လေးပွင့်ဆိုင်တို့က ယင်းအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို ဝိုင်းဝန်းကြီးကြပ်ပေးရမည်ဖြစ်၏။

ယင်းအစီအစဉ်တွင် ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ထူထောင်ရေး ဟုသာ ပါရှိသော်လည်း နယ်နိမိတ်ကိစ္စ၊ ဒုက္ခသည်များကိစ္စ၊ ဂျေရုဆလင်မြို့ကိစ္စများ မည်သို့မည်ပုံဖြေရှင်းမည်ဆိုသော အချက်များ မပါရှိဘဲ ဖွင့်ပေးထားခဲ့သည်။ ဤအစီအစဉ်မှာ ရှာရွန်၏ အကြိုက်ဖြစ်သည်ဆို၏။ ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ အသေသတ်ရန် အချိန်ပိုမို ရရှိစေခဲ့သည်ဟုဆို၏။

ရှာရွန်၏ နည်းပရိယာယ်များ မည်မျှအောင်မြင်မှုရှိသည် ဆိုခြင်းကို ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ လူထုစစ်တမ်း ကောက်ယူ ချိန်၌ ထင်ရှားစွာ သိမြင်ရသည်။ ပါလက်စတိုင်းနှင့် အစ္စရေး (၁၀) ဦးတွင် (၇) ဦးနှင့် အထက်က ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်မှ အကြမ်းဖက်မှုများ ရပ်ဆိုင်းပြီး အစ္စရေးက ၁၉၆၇-ခုနှစ် နယ်နိမိတ်မျဉ်းအတိုင်း ပြန်ဆုတ်၍ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ထူထောင်ရေးကို သဘောတူသည့် ပြဿနာဖြေရှင်းနည်းမျိုးကို လက်ခံရန် အဆင်သင့်ရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသည်။

ပါလက်စတိုင်းနှင့် အစ္စရေး (၅) ဦးလျှင် (၁) ဦးထက် နည်းသော အရေအတွက်က ပါလက်စတိုင်းတို့အနေဖြင့် အစဉ်အလာ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော နယ်မြေများအား ဆက်လက်ပိုင်ဆိုင်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အစ္စရေးတို့က သိမ်းပိုက်နယ်မြေများ ဆက်လက် သိမ်းပိုက်ထားခြင်းကိုလည်းကောင်း လက်ခံကြသည်။ နှစ်ဖက်စလုံးမှ လူအများစုကပင် ပါလက်စတိုင်းတို့က အကြမ်းဖက်မှုများ ရပ်တန့်ပေးရန်ကိုလည်းကောင်း၊ အစ္စရေးတို့က နယ်မြေများ ပြန်လည်ပေးအပ်မည် ဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း အယုံအကြည် မရှိကြကြောင်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထို့အတွက် ပါလက်စတိုင်း အများစုတို့က အကြမ်းဖက်နည်းလမ်း အသုံးပြုခြင်းကို ဆက်လက်

ထောက်ခံအားပေးနေပြီး အစ္စရေးအများစုတို့ကလည်း အကြမ်းဖက်မှုများအား အစ္စရေးစစ်တပ်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ဖျက်ခြင်းကို သဘောကျနေကြခြင်း ဖြစ်၏။

အေရိယယ်ရှာရွန်က သမ္မတဘွတ်ရှ်၏ လမ်းညွှန်မြေပုံအတိုင်းပင် ပါလက်စတိုင်းပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်ပုံကို ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၅) ရက်နေ့တွင် ပြောကြားခဲ့ရာ၌ သမ္မတဘွတ်ရှ်၏ အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် အနေဖြင့် အနောက်ဘက်ကမ်းတွင် ပါလက်စတိုင်းတို့အတွက် နယ်မြေ တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ရှိအောင် အစ္စရေးက ဖန်တီးပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဂျေနင်မှ ဟီဘရွန်အထိ မည်သည့် အစ္စရေးကင်းစခန်းကိုမျှ မဖြတ်သန်းရဘဲ ကူးသန်းနိုင်ရန် လိုက်ခေါင်းများ၊ တံတားများဆောက်လုပ်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်ကသာ အကြမ်းဖက်မှု ရပ်ဆိုင်းပေးရေးကို ရိုးရိုးသားသားဖြင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် ဟန့်တားခဲ့ပါက အစ္စရေးကလည်း လူနေထူထပ်ရာ ပါလက်စတိုင်းမြို့များဖြစ်သော ဂျေနင်၊ နာဘလုစ်နှင့် ဟီဘရွန်တို့မှ ဆုတ်ခွာပေးရန် အသင့်ရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုအဆင့်ပြီးနောက် ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသား အာဏာပိုင်အဖွဲ့အတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ပြီးပါက ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ပေါ်ထွန်းလာတော့မည် ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းက ဆက်လက်ပြောကြားခဲ့သည်။

အေရိယယ်ရှာရွန်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရှင်းလင်းလှသည်။ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံအား ဂျေနင်၊ နာဘလုစ်နှင့် ဟီဘရွန်မြို့ သုံးမြို့ ဝန်းကျင်ကို အခြေခံတည်ထောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းဒေသများအား လိုက်ခေါင်းများ၊ တံတားများဖြင့် ဆက်သွယ်ပေးထားမည် ဖြစ်၏။

သို့ဖြင့် ပါလက်စတိုင်းတို့တွင် နယ်မြေ ခိုင်ခိုင်မာမာ မရှိဘဲ အနောက်ဘက်ခြမ်းဒေသတစ်ခုလုံးကို အစွဲရေးတို့ကသာ ကြီးစိုးထားရန်ဖြစ်သည်။

ရှာရွန်က ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံတွင် စစ်တပ်ဟူ၍ လုံးဝ ရှိမည်မဟုတ်ဘဲ ပေါ့ပါးသော လက်နက်ကိုင်ဆောင်ထားသည့် ရဲနှင့် ပြည်တွင်းလုံခြုံရေး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းထားသည့် တပ်ဖွဲ့အချို့ကို ထားရှိ၍ တရားဥပဒေထိန်းသိမ်းနိုင်ခွင့် ရှိမည် ဖြစ်သည်။ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ၏ အဝင် အထွက် အားလုံးကို အစွဲရေးက ထိန်းချုပ်ထားမည်ဖြစ်ပြီး ပါလက်စတိုင်း၏ဝေဟင် ပိုင်နက်ကိုလည်း အစွဲရေးကပင် ထိန်းချုပ်ထားမည် ဖြစ်ကာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား အစွဲရေး၏ ရန်သူများနှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့ရန်လည်း ခွင့်ပြုမည်မဟုတ်ပါဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ လည်း ရှာရွန်၏ လှည့်ကွက်ဖြစ်သည်ဆို၏။ ဤမျှ ချုပ်နှောင်ခံထားရမည့် နိုင်ငံမျိုး ထူထောင်ရန် မည်သည့် ပါလက်စတိုင်း ခေါင်းဆောင်ကမျှ သဘောတူမည်မဟုတ်သည်ကို ရှာရွန် သိရှိထားပြီး ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် “ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ” ဟု ထည့်ပြောလိုက်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံတကာအမြင်တွင် ၎င်းအား မျှမျှတတ ရှိသူတစ်ဦးအဖြစ် ထင်မြင်လာကြစေရန်ဖြစ်၏။ ဤသို့ သဘောထားမျှတမှုများ ပြသနေခြင်းကပင် ပါလက်စတိုင်းတို့အား နိုင်ငံရေးအရ သတ်နိုင်ရန်အတွက် အချိန်ဆွဲနေခြင်းဟု ယူဆကြသည်။

နိုင်ငံရေးအရ သတ်သည်ဆိုခြင်းမှာ လူမှုရေးနှင့် စစ်ရေး နှစ်မျိုးပေါင်းစပ်ကျင့်သုံးရသော အခြေခံသဘောတရားဟု မယူဆ

နိုင်ချေ။ ဘက်ပေါင်းစုံမှ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ထူးခြားသော အကျိုးရလဒ်နှစ်မျိုး ရရှိစေနိုင်သည်။ တစ်မျိုးမှာ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ လူထုပိုင်းဆိုင်ရာ ကဏ္ဍကို ခေါင်းဆောင်မှုနှင့်တကွ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်း အဆောက်အအုံများပါ ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယအကျိုးရလဒ်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ နေ့စဉ် လူနေမှုဘဝအား ခက်ခဲကျပ်တည်း နေစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ပါလက်စတိုင်း လူထုအတွင်း ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍသာမက ပုံမှန်အခြေအနေဆိုသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တည်ငြိမ်မှုဟူသည်ကိုလည်းကောင်း လုံးဝ ပပျောက်သွားစေရန် ဖြစ်၏။

ဤအခြေအနေမျိုး ရောက်စေသော နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ငတ်မွတ်သည်ဘေး ကျရောက်စေရန် ဖန်တီးခြင်းဖြစ်၏။ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလလယ်တွင် အစွဲရေးတပ်ဖွဲ့များသည် ဂါဇာဒေသရှိ သုံးထပ်ကုန်လှောင်ရုံတစ်ခုကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည်။ ၎င်းမှာ ဂျူ၊ ဆီနှင့် ဆန် လူ (၃၈၀၀၀) တစ်လစာကို သိုလှောင်ထားသော နေရာဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့ပိုင် ရိက္ခာများ ဖြစ်သည်။ ဤဖြစ်ရပ်မတိုင်မီကတည်းကပင် အစွဲရေးတို့က ပါလက်စတိုင်းအများစု အစွဲရေးနယ်မြေတွင်း ဝင်ရောက်မှုများကို ကန့်သတ်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းတို့တွင် ဝင်ငွေမရှိဖြစ်စေကာ ဂါဇာဒေသရှိ ပါလက်စတိုင်း ဒုက္ခသည်များအား ကျွေးမွေးရန် တာဝန်ကို ကုလသမဂ္ဂအပေါ် လုံးလုံးလျားလျား ကျရောက်သွားစေခဲ့သည်။ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ကုလသမဂ္ဂ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်အရဆိုလျှင် ပါလက်စတိုင်းလူဦးရေ (၃.၃) သန်း၏ ထက်ဝက်ခန့်မှာ ကုလသမဂ္ဂ၏ ရိက္ခာထောက်ပံ့မှုကို ခံစားနေရ

သည်ဟု ဖော်ပြပါရှိရာ ပုန်ကန်မှုများ မဖြစ်ပွားမီကထက် (၅) ဆ တိုးလာခြင်း ဖြစ်သည်ဆို၏။

ဤလုပ်ရပ်အားလုံးမှာ ပါလက်စတိုင်းတို့၏ မျှော်လင့်ချက် များကို အားလျော့သွားစေရန်၊ ၎င်းတို့၏ ခုခံမှုကို ချေဖျက်ရန်၊ အထီးကျန်ဖြစ်စေရန်၊ အစွဲရေးတို့ စီစဉ်ပေးသမျှ လိုက်လျောရန်နှင့် နောက်ဆုံးတွင် အစွဲရေးပိုင်နယ်မြေများအတွင်း မနေနိုင်တော့ဘဲ မိမိတို့ ဆန္ဒအလျောက် ထွက်ခွာသွားကြစေရန် ရည်ရွယ်ရင်း ဖြစ်သည်။

အစွဲရေးတို့က ပါလက်စတိုင်းတို့အား အစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ဂျော်ဒန်နိုင်ငံကို ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံအဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို နိုင်ငံတကာက လက်ခံမည်မဟုတ်ကြောင်း ရှာရွံ့က သိရှိထားပြီးဖြစ်၏။ သို့အတွက် ပါလက်စတိုင်းတို့အား အားပျော့လာအောင် လုပ်နေသည်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်း အစွဲရေး နိုင်ငံအတွင်း မိမိအစိုးရအပေါ် အတိုက်အခံလုပ်နေသူများအား လည်း အားပျော့လာအောင် တစ်ပြိုင်တည်း လုပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်ထပ် စစ်မျက်နှာတစ်ရပ်မှာ ကမ္ဘာလူထု၏ ဆန္ဒ သဘောထားအနေဖြင့် မြောက်အမေရိကတိုက်မှ ဂျူးများ၏ ထောက်ခံမှုရရန် ကြိုးပမ်းသော စစ်ပွဲတစ်ရပ်ဖြစ်၏။ စက်တင်ဘာ (၁၁) ရက်နေ့ မတိုင်မီကတည်းကပင် အမေရိကန် အများစုမှာ အာရပ်ဆန်ကျင်ရေး၊ မွတ်ဆလင်ဆန်ကျင်ရေး စိတ်ဓာတ်အခြေခံ ရှိကြသည်။ ဥရောပသားများနှင့် ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ အမေရိကန် လူထု၏ ဆန္ဒသဘောထားမှာလည်း မီဒီယာ၏ လက်ချက်ကြောင့် အစွဲရေးကို အကြွင်းမဲ့ ထောက်ခံလေ့ ရှိသည်။ အမေရိကန်

ဂျူးအများစုမှာ ဂျူးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ခပ်ကင်းကင်းနေကြပြီး အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပြဿနာတွင် မျှမျှတတအမြင်ရှိကြ သည်။ သို့ရာတွင် စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားသော ဂျူးလူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများအတွင်းမှ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများကမူ အာရပ် ဆန်ကျင်ရေးအမြင်များ ရှိကြသည်။

စက်တင်ဘာ (၁၁) ရက်နေ့ နောက်ပိုင်းတွင် အာရပ် ဆန်ကျင်ရေးသဘောထားများမှာ ပို၍ အရှိန်အဟုန်ကြီးမားကာ ပို၍လည်း အစွန်းရောက်လာသည်။ ဤသည်ကို အစွဲရေးတို့က ကောင်းစွာ အမြတ်ထုတ် အသုံးချကာ ပါလက်စတိုင်းတို့အား ပိနှိပ်ချင်တိုင်း ပိနှိပ်ခဲ့ကြ၏။ အစွဲရေးတို့အား ဥရောပမှ ပညာတတ် အသိုင်းအဝန်းနှင့် မြောက်အမေရိကမှ အဖွဲ့အစည်းအချို့တို့ကသာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ဤသည်ကိုပင် “ဂျူး ဆန်ကျင် ရေးလုပ်ရပ်များ” ဟု ကင်ပွန်းတပ်လိုက်လျှင် ငြိမ်သွားသည်အထိ ဖြစ်၏။ ဤ “ဂျူးဆန်ကျင်ရေး” ဟူသော စွပ်စွဲချက်သည် တော်ရုံ အတိုက်အခံတို့ကို ငြိမ်သွားစေလောက်အောင် စွမ်းသော စကားရပ် ဖြစ်သည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံတွင်း၌ အာရပ်ဆန်ကျင်ရေး သဘော ထားများ ကြီးထွားလာပုံကို ဘင်ဂူရီယန်တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ အိုရင်ယစ်ဖိတေဂျယ်ဆိုသူက ပြောပြခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ ငြိမ်းချမ်း ရေးနှင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး လှုံ့ဆော်ရေးသမားတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ဘီယာဇိုက်တက္ကသိုလ်မှ ရိုမာယာမာမီ အမည်ရှိ ပါလက်စတိုင်း ပါမောက္ခတစ်ဦးနှင့်အတူ အဓိက အမေရိကန် တက္ကသိုလ်များသို့ သီတင်းသုံးပတ်ကြာ လှည့်လည် ဟောပြော

ခဲ့သူဖြစ်၏။ ၎င်းက ဘောစတန်ဂလုပ်ဘိသတင်းစာသို့ ပြောပြခဲ့ရာတွင် အမေရိကန်ပြည်တွင်း၌ အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပဋိပက္ခနှင့် ပတ်သက်၍ သဘောထား အယူအဆများမှာ အကြီးအကျယ် အပြောင်းအလဲ ဖြစ်နေကြောင်း၊ အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပြဿနာအား ပါလက်စတိုင်း တိမ်မြုပ် ပျောက်ကွယ်သွားရေးဟု ယူဆလာကြကြောင်း၊ ပါလက်စတိုင်းပြဿနာနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ ဘက်လိုက်သည်ဟု ယူဆရသော မည်သို့ကြောင်းကျိုးခိုင်လုံသည့် ဖြေရှင်းချက်ကိုမျှ ပရိသတ်တို့က လက်မခံနိုင်ဖြစ်နေကြကြောင်း၊ ၎င်းအားလည်း မခိုင်လုံသော အထောက်အထားများဖြင့် မကြာခဏ ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရကြောင်း၊ ဤသည်ကို ကြည့်လျှင် အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ လူထုက နမောန်မဲ့နေသည်မဟုတ်၊ ကောင်းမွန်စွာ ရှင်းပြသည်ကိုပင် လက်မခံနိုင်လောက်အောင် ပြင်းထန်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

“ဂျော်ဒန်သည် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ နိုင်ငံဖြစ်သည်” “အစွဲရေးမြေဆိုသည်မှာ ဘုရားသခင်က ဂျူးများအတွက်သာ သီးသန့်ပေးခဲ့သော မြေဖြစ်သည်” “ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးဆိုသည်မှာ အမှန်တကယ် ရှိခဲ့ဖူးသလား” “ကိုရန်ကျမ်းစာထဲတွင် ဂျေရုဆလင်အမည် တစ်လုံးမျှ မပါဝင်ပါ” ဟူသော ကြွေးကြော်မှုများကို နေရာတိုင်းတွင် တွေ့နေရသည်မှာ မဆန်းကြောင်း ၎င်းက ဆက်လက်ပြောကြားခဲ့၏။

၎င်းတို့၏ ဟောပြောပွဲမှာ ဂျူးပါမောက္ခတစ်ဦးနှင့် ပါလက်စတိုင်း ပါမောက္ခတစ်ဦးတို့ နှစ်ဦးပူးတွဲ ဟောပြောသည့်ပွဲဖြစ်၍

လူထုရှေ့တွင် အကြီးအကျယ် ငြင်းခုံကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားကြသော်လည်း အငြင်းအခုံမရှိဘဲ နှစ်ဦးပေါင်း တစ်သံတည်း ထွက်နေသည်ကို ပရိသတ်က မကျေနပ်ဟု ဆို၏။

အမေရိကန်ပြည်သူတို့သည် အစွဲရေးတို့က နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများ ချိုးဖောက်မှု၊ ပါလက်စတိုင်း နယ်မြေများ သိမ်းပိုက်မှုနှင့် အပြစ်မဲ့ပါလက်စတိုင်းများအား အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်နေမှုများထက် ဂျာမန်နာဇီဝါဒ ပြန်လည်ခေါင်းထောင်လာခြင်းကို ပို၍ စိတ်ဝင်စားနေကြကြောင်း ပါမောက္ခ ယစ်တေဂျယ်က နာကျည်းစွာ ပြောကြားခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည်သူများက မည်သို့ထင်မြင် ယူဆသည်ဖြစ်စေ၊ အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ကံကြမ္မာမှာ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ၏ မြေပြင်များပေါ်၌သာ အဆုံးအဖြတ်ပေးမည် ဖြစ်သည်။

အလားတူပင် ပါလက်စတိုင်းတို့ကို နိုင်ငံရေးအရ နောက်ဆုံးအသေသတ်နိုင်ခဲ့လျှင်ပင် အစွဲရေးအနေဖြင့်လည်း ကြီးမားစွာ နှစ်နာဆုံးရှုံးမှု ရှိလာလိမ့်မည်ကို မျှော်လင့်ထားရပေမည်။

ကမ္ဘာမြေပေါ်တွင် ပါလက်စတိုင်းဟူသော လူမျိုး ရှေးခေတ်ကတည်းက ရှိခဲ့သည်ကို ငြင်းမရပေ။ ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတို့သည် အစောပိုင်းက ဗြိတိသျှ အင်ပါယာ၏ ကိုလိုနီပြုမှုနှင့် နောက်ပိုင်း အစွဲရေး၏ ကိုလိုနီပြုမှုများအား ခံစားခဲ့ကြရသော လူမျိုးများလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဗြိတိသျှတို့က ပါလက်စတိုင်းဆိုသော ဒေသကို ကိုလိုနီမပြုခဲ့လျှင် ဂျူးနိုင်ငံဆိုသည်လည်း ပေါ်ပေါက်လာစရာ အကြောင်းမရှိပါပေ။

ပါလက်စတိုင်းဒေသ၏ ၁၈၅-ခုနှစ် လူဦးရေမှာ အာရပ် (၆၀၀၀၀) ခန့်နှင့် ဂျူး (၂၀၀၀၀) ခန့်သာ ရှိသည်ဆိုသော အချက်ကို မမေ့သင့်ပေ။

တစ်ဖက်မှကြည့်လျှင် အစွဲရေးသည် ဒေသတွင်းမှ သာမန် နိုင်ငံ မည်ကာမတွင်မဟုတ်။ စစ်ရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာ အသားစီးရသော ဒေသတွင်း မဟာအင်အားကြီးနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ ဖြစ်နေပေသည်။ အစွဲရေးနိုင်ငံသည် သမိုင်းတစ်လျှောက်မှ အခြားသော ရပ်ဝေးမှ လာရောက် အခြေချသူတို့ ထူထောင်ခဲ့ သော နိုင်ငံမျိုးနှင့် အလားတူပင် ဒေသခံယဉ်ကျေးမှုကို နင်းချေ၍ ပေါက်ဖွားလာခြင်း၊ ခေတ်အဆက်ဆက် နိုင်ငံရေးအရ အသေ သတ်ရန် ကြံစည်ဖိနှိပ်ခံခဲ့ရခြင်း၊ လူမျိုးရေးသုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု များ ခံစားခဲ့ရခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ခံစားရသော အခြေချသူများ၏ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသာ ဖြစ်သည်။

အယ်လ်ဂျီးရီးယား၊ ဇမ်ဘီယာနှင့် တောင်အာဖရိကတို့က မိမိတို့ကို ကိုလိုနီပြုသူများအား တွန်းလှန်မောင်းနှင်လိုက်နိုင် ကြသော်လည်း ၁၉၄၈-ခုနှစ် အခြေအနေအရ မည်သည့် ပါလက် စတိုင်းနှင့် အာရပ်တို့ကမျှ မိမိတို့ ကိုလိုနီအရှင်သခင်များကို မောင်းမထုတ်နိုင်ခဲ့ကြချေ။ အခက်အခဲပေါင်းစုံကြားမှပင် ဂျူး နိုင်ငံဖြစ်သော အစွဲရေးသည် တစ်နေ့တခြား ကြီးထွားတိုးတက် လာခဲ့သည်။ ၎င်းအတွက် တစ်ခုတည်းသော လိုအပ်ချက်မှာ ဒေသတွင်း၌ ၎င်းအား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် လက်ခံ အသိအမှတ် ပြုရေးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား အီဂျစ်တို့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းဖြင့် စတင်နိုင်ခဲ့သည်။ ဇီယုန် ဝါဒ၏ ဒုတိယအကြီးမားဆုံး အောင်ပွဲဟုလည်း ခေါ်နိုင်ပေသည်။

အကြီးမားဆုံးသော အောင်ပွဲမှာ အော်စလိုငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်ပင် ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဇီယုန် ဝါဒ၏ အဓိကရန်သူများကိုယ်တိုင်က ဂျူးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ပါလက် စတိုင်း ဒေသ၌ ထူထောင်ခြင်းကို အသိအမှတ် ပြုလိုက်ရခြင်း ကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤသို့ ရှေးယခင်ကနှင့်မတူဘဲ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်များ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်မှာလည်း ၁၉၆၇ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၃-ခုနှစ် စစ်ပွဲများ၏ ဂယက်ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ၁၉၆၇-ခုနှစ် စစ်ပွဲက အစွဲရေးလူမှုရေး အဖွဲ့ အစည်းများအား ရှင်းမရသော ပြဿနာတစ်ရပ်ကို မွေးဖွားပေး ခဲ့သည်။ ရုမ္မိုးရေးခွဲခြားသော ဒီမိုကရေစီစနစ် ပေါ်ပေါက်လာ ခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။ သာဓကတစ်ခုအနေဖြင့် ဟီဘရူးမြို့ရှိ (၅၂၀) မျှသော ဂျူးများက ဘာသာရေး ရုံးပိတ်ရက်အတွင်း ဧည့်ခံပွဲများ ကျင်းပနေချိန်၌ ဟီဘရူးမြို့ဟောင်းတွင်းရှိ ပါလက် စတိုင်း (၁၆၀၀၀၀) တို့မှာ ဘယ်မှသွားခွင့်မရဘဲ အကျဉ်းကျသလို ပိတ်မိနေခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဂျူးတို့က ဤဒေသ၌ “ငါတို့ သည်သာ အရှင်သခင်” ဟူသော အချက်ကို ပြသလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသည်တွင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော စစ်သားများ၊ လက်နက်ကိုင်ဆောင်ထားသော ဂျူးအခြေချနေထိုင်သူများ၏ အခန်းကဏ္ဍပါ ပါဝင်ပေသည်။

ကိုယ်ပိုင်အိမ်များသို့ ညအချိန်မတော်တွင်မှ စစ်သားများက အတင်းဝင်ရောက် ရှာဖွေခံရသည်မှာ ပါလက်စတိုင်းတို့အတွင်း ရိုးနေပြီ ဖြစ်သည်။ အကြမ်းဖက်သမားများ ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန်၊ လက်နက်များ ရှာဖွေရန် ဟူသော အကြောင်းပြချက်များဖြင့် ပြုလုပ်သည့် ဖော်ပြပါ စီးနင်းရှာဖွေမှုများမှာ ရဲဖန်ရဲခါ၌ တရားမဲ့

ကွပ်မျက်စီရင်ခြင်းမျိုးဖြင့် အဆုံးသတ်လေ့ရှိသည်။ ဤသည်ကို သက်သေခံမည့် မျက်မြင်သက်သေပေါင်းလည်း ဒါဇင်နှင့် ချီ၍ ရှိသည်။ လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့များ လက်ဝယ်၌ ယင်းကဲ့သို့ သက်သေခံ အထောက်အထား များစွာရှိထားသည်ဆို၏။ ဤ လုပ်ရပ်များမှာ အထက်အမိန့်မရဘဲ အစွဲရေးစစ်ဘက်တို့က ၎င်းတို့သဘောဖြင့် လုပ်သည်ဟုဆိုလျှင်ပင် အထက်ကသိလျှင် ခုံစမ်းစစ်ဆေး အရေးယူနိုင်ကောင်း၏။ ဤသို့ အရေးမယူဘဲ ထားခြင်းကပင် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ် သည် အရေးမကြီးပါဟူသော အတွေးအခေါ်များအား အစွဲရေး စစ်သားတို့၏ ဦးခေါင်းထဲ သွင်းပေးလိုက်သလို ရှိချေသည်။

သို့အတွက် အစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပဋိပက္ခသည် ယခင် ကထက် ပို၍ နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ နှစ်ဖက်စလုံးတွင် ပြဿနာဖြေရှင်းနိုင်မည့် ခေါင်းဆောင်မျိုး လိုအပ်နေသည်။ လက်ရှိ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ခေါင်းဆောင် ဖြစ်ဖွယ် အလားအလာရှိသူများမှာလည်း ကြောက်စရာကောင်းသူ များ ဖြစ်နေပြန်သည်ဆို၏။

သို့ရာတွင် ဤအစွဲရေး-ပါလက်စတိုင်း ပြဿနာမှာ ယခင်ကထက်စာလျှင် ပြေလည်ရန် ပိုမိုနီးကပ်လာပြီဆိုနိုင်၏။ အကြောင်းမှာ နှစ်ဖက်စလုံးမှ မိမိတို့သည် မည်သူမျှ အနိုင်မရသော ရှေ့မတိုး နောက်မဆုတ်သော အခြေအနေသို့ ရောက်နေကြောင်း လက်ခံလာကြရသည်သာမက မည်သည့်နိုင်ငံရေး မဟာဗျူဟာ ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်စစ်ရေး မဟာဗျူဟာဖြစ်စေ၊ ထိုမဟာဗျူဟာ နှစ်မျိုးပေါင်း၍ဖြစ်စေ တစ်ဖက်ရန်သူကို လုံးဝ ကွယ်ပျောက်

သွားရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြောင်း နှစ်ဖက်စလုံးက သဘောပေါက် လာကြပြီဖြစ်တော့၏။

မိမိဘက်တွင် အကြီးအကျယ်နှစ်နာဆုံးရှုံးမှုမရှိဘဲ တစ်ဖက် ကို ဤနယ်မြေပေါ်မှ လုံးဝဖယ်ရှားနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်းကို အစွဲရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်း နှစ်ဖက်စလုံးက သဘောပေါက်လာ ကြပြီဖြစ်၏။ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ရန်စောင်နေသူများ ဆက်လက် ရှိနေဦးမည်ဆိုပါက ရေရှည်စစ်ပွဲ ဖြစ်လာပြီး နှစ်ဖက်စလုံးမှ ထိခိုက်နှစ်နာလာမည်ဖြစ်၏။ ဒေသတွင်း စစ်ပွဲအဆင့်ထိ ပြဿနာ ကြီးမားသွားပါက ပို၍ပင် ထိခိုက်သေကြေမှုများ ရှိလာပေးဦးမည်။ ဤစစ်တွစ် သမားရိုးကျမဟုတ်သော လက်နက်များ သုံးသည်၊ မသုံးသည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှု မပြုသေးဘဲနှင့်ပင် ရေရှည်စစ်ပွဲ နှစ်ဖက်စလုံး နှစ်နာမည်ကို သိမြင်နေရပြီဖြစ်၏။ သို့အတွက် ယင်းလက်နက်မျိုး အသုံးချမှုကိုပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားပါမူ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့ပေ။

နှစ်ဖက်စလုံးက မိမိတို့နှစ်ဦး၏ ကံကြမ္မာများသည် ခွဲခြား မရလောက်အောင် ရောယှက်ဆက်စပ်နေသည်ကို လက်မခံပါက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျူးတို့အား နာဇီဂျာမနီက သတ်ဖြတ် နှိပ်စက်သည့် ကြောက်မက်ဖွယ်အဖြစ်ဆိုးမျိုးသည် ယနေ့ ဂျူးတို့ အပေါ်သာမက ပါလက်စတိုင်းတို့အပေါ်ကိုပါ အချိန်မရွေးပြန်လည် ကျရောက်လာနိုင်ပေသည်။ ဂျူးနှင့် ပါလက်စတိုင်း နှစ်ဖက်စလုံးက မိမိတို့နှစ်ဦးစလုံးအတွက် ကံကြမ္မာ အပြန်အလှန် အမှီသဟဲပြုနေ သည်ဟူသော အချက်ကို လက်ခံလာကြရန် အထူးလိုအပ်ပေသည်။ အတိတ်ကာလက မစဉ်းစားခဲ့သော သည်နှစ်နာမှုများကို လက်ခံရန် နှစ်ဖက်စလုံးက စဉ်းစားလာသည့် အချိန်ကျမှသာလျှင် မိမိတို့

၃၀၂ ○ သန်းအေး

နှစ်ဦးစလုံး၏ တူညီသောအကျိုးစီးပွားများကို ဦးတည်၍ လက်တွဲ
ဆောင်ရွက်ရင်း အရင်းနှီးဆုံး မဟာမိတ်များ ဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း
သိမြင်လာကြပေမည်။

အစ္စရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့ ပြန်လည်မသင့်မြတ်သရွေ့
ကာလပတ်လုံး ယနေ့ထူထောင်ထားသော အစ္စရေးနိုင်ငံဟူသည်
ကမ္ဘာ့သမိုင်းစာမျက်နှာတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် အသိအမှတ်
ပြုခံရမည် မဟုတ်ပါချေ။

သန်းအေး
၇-၃-၂၀၀၄

(Politicide: Ariel Sharon's War Against The Palestinians
by Baruch Kimmerling ကို ဘာသာပြန်ဆိုပါသည်။)